



Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 66/2019  
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej  
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.



**Ocena programowa**  
**Profil ogólnoakademicki**  
**Raport Samooceny**

---

**Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**  
**ul. Wieniawskiego 1, 61-712 Poznań**

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **gospodarka przestrzenna**

1. Poziom/y studiów: **studia I i II stopnia**
2. Forma/y studiów: **stacjonarna i niestacjonarna**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek<sup>1,2</sup>

**Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna**

**Nauki o Ziemi i środowisku**

**Architektura i urbanistyka**

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	Liczba	%
<b>Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna</b>		
Studia I stopnia licencjackie	<b>144</b>	<b>80</b>
Studia I stopnia inżynierskie	<b>168</b>	<b>80</b>
Studia II stopnia (3 sem.)	<b>72</b>	<b>80</b>
Studia II stopnia (4 sem.)	<b>96</b>	<b>80</b>

---

<sup>1</sup>Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

<sup>2</sup> W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	<b>Nauki o Ziemi i środowisku</b>		
	Studia I stopnia licencjackie	18	10
	Studia I stopnia inżynierskie	21	10
	Studia II stopnia (3 sem.)	9	10
	Studia II stopnia (4 sem.)	12	10
2.	<b>Architektura i urbanistyka</b>		
	Studia I stopnia licencjackie	18	10
	Studia I stopnia inżynierskie	21	10
	Studia II stopnia (3 sem.)	9	10
	Studia II stopnia (4 sem.)	12	10

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK  **NIE**

## Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

### Gospodarka przestrzenna: studia I stopnia - studia licencjackie

<b>Wiedza</b> Absolwent/ka zna i rozumie		
Kod	Treść	PRK
GPT_K1_W01	w stopniu zaawansowanym przedmiot badań, kluczowe pojęcia i zagadnienia z gospodarki przestrzennej oraz jej miejsce w systemie nauk, a także złożone powiązania z innymi dyscyplinami naukowymi	P6S_WG
GPT_K1_W02	w stopniu zaawansowanym koncepcje teoretyczne z zakresu: socjologii, demografii, ekonomii i zarządzania, prawa, lokalizacji działalności gospodarczej, rozwoju miast i obszarów wiejskich odnoszących się do gospodarki przestrzennej oraz złożone relacje pomiędzy społeczną i ekonomiczną działalnością człowieka a środowiskiem przyrodniczym	P6S_WG
GPT_K1_W03	złożoność przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych i prawnych uwarunkowań gospodarki przestrzennej i ich wpływ na procesy rozwoju w różnych skalach przestrzennych	P6S_WG
GPT_K1_W04	w zaawansowanym stopniu teorie rozwoju regionalnego i lokalnego, a także przestrzenne zróżnicowanie i dynamikę zjawisk społeczno-ekonomicznych i ich konsekwencje	P6S_WG
GPT_K1_W05	w zaawansowanym stopniu zagadnienia teoretyczne i praktyczne zagadnienia z zakresu planowania przestrzennego i projektowania układów przestrzennych	P6S_WG
GPT_K1_W06	złożoność funkcjonowania środowiska przyrodniczego, jego użytkowania i zagrożeń z tym związanych	P6S_WG
GPT_K1_W07	w zaawansowanym stopniu normy i reguły prawne oraz organizacyjne dotyczące planowania przestrzennego na różnych szczeblach oraz ma szczegółową wiedzę z zakresu funkcjonowania samorządu terytorialnego	P6S_WG
GPT_K1_W08	wyspecjalizowane metody statystyki opisowej i matematycznej, a także metody analizy przestrzennej zjawisk społeczno-ekonomicznych	P6S_WG
GPT_K1_W09	szczegółowe zagadnienia związane z pozyskiwaniem, przetwarzaniem, analizą i wizualizacją danych geograficznych	P6S_WG
GPT_K1_W10	zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości związanej z gospodarką przestrzenną	P6S_WK
GPT_K1_W11	szczegółowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz główne pojęcia i akty prawne z zakresu ochrony własności intelektualnej: autorskiej oraz przemysłowej i rozumie zasadność i ich stosowania	P6S_WK
<b>Umiejętności</b> Absolwent/ka potrafi		
Kod	Treść	PRK
GPT_K1_U01	analizować i interpretować złożoność i zróżnicowanie przestrzenne zjawisk oraz procesów społeczno-gospodarczych z wykorzystaniem szczegółowych założeń poznanych koncepcji teoretycznych z zakresu gospodarki przestrzennej oraz powiązanych z nią dyscyplin	P6S_UW
GPT_K1_U02	przygotować specjalistyczne opracowania projektowe i planistyczne z zakresu zagospodarowania przestrzennego	P6S_UW
GPT_K1_U03	pozyskiwać informacje ze specjalistycznej literatury, baz danych oraz innych właściwie dobranych źródeł z zakresu gospodarki przestrzennej oraz porządkować i interpretować pozyskane dane	P6S_UW
GPT_K1_U04	analizować przyczyny i przebieg procesów oraz zjawisk występujących w gospodarce przestrzennej z wykorzystaniem wybranych zaawansowanych metod oraz narzędzi statystycznych i geoinformacyjnych	P6S_UW
GPT_K1_U05	wykorzystać zaawansowane narzędzia statystyczne i metody analizy przestrzennej do określania złożonych relacji pomiędzy środowiskiem przyrodniczymi i zjawiskami społeczno-ekonomicznymi oraz do badania ich dynamiki	P6S_UW
GPT_K1_U06	wykorzystywać zdobytą wiedzę do rozwiązywania i rozstrzygania dylematów związanych z gospodarką przestrzenną, a także proponować w tym zakresie odpowiednie rozwiązania	P6S_UW
GPT_K1_U07	wykorzystać oprogramowanie GIS oraz CAD do przygotowania koncepcji i projektów z zakresu gospodarki przestrzennej	P6S_UW

GPT_K1_U08	organizować i realizować samodzielnie i zespołowo badania naukowe, dotyczące gospodarki przestrzennej oraz planować własne uczenie się i rozwój	P6S_UO, P6S_UU, P6S_UW
GPT_K1_U09	posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK
GPT_K1_U10	przygotować prace pisemne i wystąpienia ustne, w tym prezentacje multimedialne oraz prowadzić dyskusję dotyczącą zagadnień z zakresu gospodarki przestrzennej	P6S_UK, P6S_UU
<b>Kompetencje społeczne</b>		
Absolwent/ka jest gotów/gotowa do		
<b>Kod</b>	<b>Treść</b>	<b>PRK</b>
GPT_K1_K01	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, indywidualnych i w zespole, w zakresie działań związanych z gospodarką przestrzenną	P6S_KR
GPT_K1_K02	stałego doskonalenia i aktualizowania wiedzy związanej z zagadnieniami gospodarki przestrzennej oraz działania w sposób przedsiębiorczy	P6S_KK, P6S_KO, P6S_KR
GPT_K1_K03	identyfikowania i rozstrzygania dylematów związanych z wykonywaniem zawodu, w tym także w odwołaniu do opinii ekspertów	P6S_KK, P6S_KR
GPT_K1_K04	wyznaczania zadań celów, służących realizacji określonego projektu z zakresu gospodarki przestrzennej zgodnie z wymaganiami etyki zawodowej i poszanowaniem praw własności intelektualnej	P6S_KR
GPT_K1_K05	wypełniania zobowiązań społecznych, poprzez własne działania oraz współorganizowanie działań w grupie na rzecz środowiska społecznego	P6S_KO, P6S_KR

### Gospodarka przestrzenna: studia I stopnia - studia inżynierskie

<b>Wiedza</b>		
Absolwent/ka zna i rozumie		
<b>Kod</b>	<b>Treść</b>	<b>PRK</b>
GPT_K3_W01	w stopniu zaawansowanym przedmiot badań, kluczowe pojęcia i zagadnienia z gospodarki przestrzennej oraz jej miejsce w systemie nauk, a także złożone powiązania z innymi dyscyplinami naukowymi	P6S_WG
GPT_K3_W02	w stopniu zaawansowanym koncepcje teoretyczne z zakresu: socjologii, demografii, ekonomii i zarządzania, prawa, lokalizacji działalności gospodarczej, rozwoju miast i obszarów wiejskich odnoszących się do gospodarki przestrzennej oraz złożone relacje pomiędzy społeczną i ekonomiczną działalnością człowieka a środowiskiem przyrodniczym	P6S_WG
GPT_K3_W03	złożoność przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych i prawnych uwarunkowań gospodarki przestrzennej i ich wpływ na procesy rozwoju w różnych skalach przestrzennych	P6S_WG
GPT_K3_W04	w zaawansowanym stopniu teorie rozwoju regionalnego i lokalnego, a także przestrzenne zróżnicowanie i dynamikę zjawisk społeczno-ekonomicznych i ich konsekwencje	P6S_WG
GPT_K3_W05	w zaawansowanym stopniu zagadnienia teoretyczne i praktyczne zagadnienia z zakresu planowania przestrzennego i projektowania układów przestrzennych	P6S_WG
GPT_K3_W06	złożoność funkcjonowania środowiska przyrodniczego, jego użytkowania i zagrożeń z tym związanych	P6S_WG
GPT_K3_W07	w zaawansowanym stopniu normy i reguły prawne oraz organizacyjne dotyczące planowania przestrzennego na różnych szczeblach oraz ma szczegółową wiedzę z zakresu funkcjonowania samorządu terytorialnego	P6S_WG
GPT_K3_W08	wyspecjalizowane metody statystyki opisowej i matematycznej, a także metody analizy przestrzennej zjawisk społeczno-ekonomicznych	P6S_WG
GPT_K3_W09	szczegółowe zagadnienia związane z pozyskiwaniem, przetwarzaniem, analizą i wizualizacją danych geograficznych	P6S_WG
GPT_K3_W10	zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości związanej z gospodarką przestrzenną	P6S_WK
GPT_K3_W11	szczegółowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz główne pojęcia i akty prawne z zakresu ochrony własności intelektualnej: autorskiej oraz przemysłowej i rozumie zasadność i ich stosowania	P6S_WK
GPT_K3_W12_inz	metody, techniki i narzędzia stosowane przy rozwiązywaniu zadań inżynierskich z zakresu gospodarki przestrzennej	P6S_WG_inz

GPT_K3_W13_inz	złożoność i komplementarność społecznych, ekonomicznych, prawnych i innych uwarunkowań działalności inżynierskiej	P6S_WG_inz
GPT_K3_W14_inz	standardy i normy techniczne stosowane w procesie profesjonalnego projektowania planistycznego	P6S_WG_inz
GPT_K3_W15_inz	podstawy budownictwa i projektowania inżynierskiego	P6S_WG_inz
<b>Umiejętności</b>		
Absolwent/ka potrafi		
<b>Kod</b>	<b>Treść</b>	<b>PRK</b>
GPT_K3_U01	analizować i interpretować złożoność i zróżnicowanie przestrzenne zjawisk oraz procesów społeczno-gospodarczych z wykorzystaniem szczegółowych założeń poznanych koncepcji teoretycznych z zakresu gospodarki przestrzennej oraz powiązanych z nią dyscyplin	P6S_UW
GPT_K3_U02	przygotować specjalistyczne opracowania projektowe i planistyczne z zakresu zagospodarowania przestrzennego	P6S_UW
GPT_K3_U03	pozyskiwać informacje ze specjalistycznej literatury, baz danych oraz innych właściwie dobranych źródeł z zakresu gospodarki przestrzennej oraz porządkować i interpretować pozyskane dane	P6S_UW
GPT_K3_U04	analizować przyczyny i przebieg procesów oraz zjawisk występujących w gospodarce przestrzennej z wykorzystaniem wybranych zaawansowanych metod oraz narzędzi statystycznych i geoinformacyjnych	P6S_UW
GPT_K3_U05	wykorzystać zaawansowane narzędzia statystyczne i metody analizy przestrzennej do określania złożonych relacji pomiędzy środowiskiem przyrodniczymi i zjawiskami społeczno-ekonomicznymi oraz do badania ich dynamiki	P6S_UW
GPT_K3_U06	wykorzystywać zdobytą wiedzę do rozwiązywania i rozstrzygania dylematów związanych z gospodarką przestrzenną, a także proponować w tym zakresie odpowiednie rozwiązania	P6S_UW
GPT_K3_U07	wykorzystać oprogramowanie GIS oraz CAD do przygotowania koncepcji i projektów z zakresu gospodarki przestrzennej	P6S_UW
GPT_K3_U08	organizować i realizować samodzielnie i zespołowo badania naukowe, dotyczące gospodarki przestrzennej oraz planować własne uczenie się i rozwój	P6S_UO, P6S_UU, P6S_UW
GPT_K3_U09	posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK
GPT_K3_U10	przygotować prace pisemne i wystąpienia ustne, w tym prezentacje multimedialne oraz prowadzić dyskusję dotyczącą zagadnień z zakresu gospodarki przestrzennej	P6S_UK, P6S_UU
GPT_K3_U11_inz	stosować wyspecjalizowane i typowe techniki i narzędzia wykorzystywane w gospodarce przestrzennej, w tym zastosować je do wykonywania zadań inżynierskich	P6S_UW_inz
GPT_K3_U12_inz	przygotować opracowania projektowe, planistyczne i dokumentacyjne z zakresu zagospodarowania przestrzennego miast i obszarów wiejskich	P6S_UW_inz
GPT_K3_U13_inz	przy opracowywaniu planów zagospodarowania przestrzennego integrować wiedzę z zakresu nauk społecznych, przyrodniczych i technicznych oraz zastosować podejście systemowe, uwzględniające pozatechniczne aspekty gospodarki przestrzennej	P6S_UW_inz
GPT_K3_U14_inz	wykorzystać oprogramowanie GIS oraz CAD do przygotowania koncepcji i projektów z zakresu gospodarki przestrzennej, a także interpretować uzyskane wyniki i formułować wnioski, w tym również o charakterze aplikacyjnym	P6S_UW_inz
<b>Kompetencje społeczne</b>		
Absolwent/ka jest gotów/gotowa do		
<b>Kod</b>	<b>Treść</b>	<b>PRK</b>
GPT_K3_K01	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, indywidualnych i w zespole, w zakresie działań związanych z gospodarką przestrzenną	P6S_KR
GPT_K3_K02	stałego doskonalenia i aktualizowania wiedzy związanej z zagadnieniami	P6S_KK, P6S_KO, P6S_KR
GPT_K3_K03	identyfikowania i rozstrzygania dylematów związanych z wykonywaniem zawodu, w tym także w odwołaniu do opinii ekspertów	P6S_KK, P6S_KR

GPT_K3_K04	wyznaczania zadań celów, służących realizacji określonego projektu z zakresu gospodarki przestrzennej zgodnie z wymaganiami etyki zawodowej i poszanowaniem praw własności intelektualnej	P6S_KR
GPT_K3_K05	wypełniania zobowiązań społecznych, poprzez własne działania oraz współorganizowanie działań w grupie na rzecz środowiska społecznego	P6S_KO, P6S_KR

## Gospodarka przestrzenna: studia I stopnia - studia II stopnia

<b>Wiedza</b>		
Absolwent/ka zna i rozumie		
Kod	Treść	PRK
GPT_K2_W01	w sposób pogłębiony wybrane zagadnienia z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla gospodarki przestrzennej, w tym geografii społecznoekonomicznej, nauk o Ziemi i środowisku oraz architektury i urbanistyki, umożliwiające dostrzeganie związków i zależności między nimi	P7S_WG
GPT_K2_W02	w sposób pogłębiony koncepcje teoretyczne związane z rozwojem lokalnym i regionalnym, zarządzaniem adaptacyjnym oraz odpornością miast i regionów w szczególności w kontekście zmian środowiskowych i gospodarczych	P7S_WG
GPT_K2_W03	w stopniu pogłębionym kluczowe koncepcje związane ze zintegrowanym planowaniem strategicznym i przestrzennym na poziomie lokalnym, ponadlokalnym i regionalnym oraz kluczowe koncepcje urbanistycznoarchitektoniczne	P7S_WG
GPT_K2_W04	w pogłębionym zakresie metody analizy i modelowania zjawisk społecznych i przyrodniczych w ujęciu przestrzennym, w tym z wykorzystaniem specjalistycznych narzędzi informatycznych	P7S_WG
GPT_K2_W05	w pogłębionym zakresie aktualne, dyskutowane w literaturze problemy i trendy rozwoju związane z gospodarką przestrzenną, w tym w szczególności w zakresie zmian systemów społecznych, gospodarczych i środowiskowych oraz adaptacji miast i regionów do tych zmian a także w zakresie zintegrowanego planowania przestrzennego i projektowania miast i obszarów wiejskich	P7S_WG
GPT_K2_W06	w stopniu pogłębionym metody, techniki, narzędzia i materiały stosowane przy rozwiązywaniu złożonych zadań z zakresu zintegrowanego planowania strategicznego i przestrzennego w różnych skalach przestrzennych	P7S_WG
GPT_K2_W07	fundamentalne znaczenie globalnych zmian środowiskowych we współczesnym rozwoju lokalnym i regionalnym, w szczególności znaczenie rozwiązań opartych na przyrodzie (nature-based solutions)	P7S_WK
GPT_K2_W08	uwarunkowania tworzenia różnych form działalności gospodarczej oraz główne elementy projektowania działań przedsiębiorczych z uwzględnieniem zasad ochrony własności intelektualnej	P7S_WK
GPT_K2_W09	uwarunkowania rozwoju różnych struktur i instytucji społeczno-ekonomicznych, funkcjonujących w różnych skalach przestrzennych oraz relacje między nimi w toku ich historycznej ewolucji	P7S_WK
<b>Umiejętności</b>		
Absolwent/ka potrafi		
Kod	Treść	PRK
GPT_K2_U01	prawidłowo interpretować zjawiska przyrodnicze, społeczne i ekonomiczne w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla gospodarki przestrzennej, w tym nauk o Ziemi i środowisku oraz architektury i urbanistyki	P7S_UW
GPT_K2_U02	stosować zaawansowane techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla kierunku studiów gospodarka przestrzenna	P7S_UW
GPT_K2_U03	współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role oraz kierować pracą zespołu	P7S_UO
GPT_K2_U04	interpretować regulacje i dokumenty strategiczne i planistyczne	P7S_UW

<b>GPT_K2_U05</b>	wykorzystywać zdobytą wiedzę do rozwiązywania i rozstrzygania dylematów związanych z gospodarką przestrzenną, a także proponować w tym zakresie odpowiednie, nowe rozwiązania	P7S_UK, P7S_UO, P7S_UW
<b>GPT_K2_U06</b>	potrafi zaplanować i wykonać zadania badawcze, sformułować i testować związane z nimi hipotezy oraz zinterpretować otrzymane wyniki i sformułować wnioski	P7S_UW
<b>GPT_K2_U07</b>	w rozszerzonym zakresie przygotowywać wystąpienia ustne dotyczące zagadnień gospodarki przestrzennej z wykorzystaniem wielu ujęć teoretycznych oraz różnych materiałów źródłowych i własnych badań terenowych, a także przedstawić jej główne tezy w języku obcym	P7S_UK
<b>GPT_K2_U08</b>	posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+_ESOKJ	P7S_UK
<b>GPT_K2_U09</b>	samodzielnie planować i realizować własny rozwój naukowy oraz karierę zawodową w procesie samokształcenia	P7S_UU
<b>GPT_K2_U10</b>	komunikować i przedstawiać zagadnienia specjalistyczne dotyczące gospodarki przestrzennej dla różnych grup odbiorców oraz prowadzić debatę w tym zakresie	P7S_UK
<b>Kompetencje społeczne</b>		
Absolwent/ka jest gotów/gotowa do		
<b>Kod</b>	<b>Treść</b>	<b>PRK</b>
<b>GPT_K2_K01</b>	stałego doskonalenia i aktualizowania wiedzy i umiejętności związanych z zagadnieniami gospodarki przestrzennej	P7S_KK
<b>GPT_K2_K02</b>	krytycznej oceny zdobytej wiedzy oraz rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych z uwzględnieniem opinii ekspertów	P7S_KK
<b>GPT_K2_K03</b>	Wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego i interesu publicznego	P7S_KO
<b>GPT_K2_K04</b>	myślenia i działania w sposób kreatywny i przedsiębiorczy	P7S_KO
<b>GPT_K2_K05</b>	odpowiedzialnego przygotowania się do swojej pracy zawodowej w zmieniającym się środowisku społecznym, z uwzględnieniem zasad etyki zawodowej	P7S_KR



## Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

<b>Imię i nazwisko</b>	<b>Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni</b>
<b>Paweł Churski</b>	Prof. dr hab., Dziekan Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM, Przewodniczący Rady Naukowej Dyscypliny GSEiGP, Kierownik Zakładu Studiów Regionalnych i Lokalnych
<b>Joanna Dominiak</b>	Dr hab., prof. UAM, Prodziekan ds. dydaktyki, Przewodnicząca Rady Programowej grupy kierunków gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju, Członek Uniwersyteckiej Rady Kształcenia
<b>Adam Radzimski</b>	Dr hab., prof. UAM, Prodziekan ds. organizacji i rozwoju
<b>Ewa Kacprzak</b>	Dr hab., członek Rady Programowej grupy kierunków gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju; członek Wydziałowego Zespołu Monitorującego Jakość Kształcenia
<b>Łukasz Mikuła</b>	Dr hab., prof. UAM, Członek Rady Programowej grupy kierunków gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju
<b>Paweł Motek</b>	Dr, członek Rady Programowej grupy kierunków gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju
<b>Robert Perdał</b>	Dr, członek Rady Programowej grupy kierunków gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju
<b>Kamila Sikorska-Podyma</b>	Dr inż. arch., członek Rady Programowej grupy kierunków gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju
<b>Justyna Weltrowska</b>	Dr, członek Rady Programowej grupy kierunków gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju, członek Wydziałowego Zespołu Monitorującego Jakość Kształcenia
<b>Lidia Poniży</b>	Dr, członek Rady Programowej grupy kierunków gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju
<b>Sylwia Bródka</b>	Dr hab., prof. UAM, członek Rady Programowej grupy kierunków gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju; Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych

## Spis treści

<b>Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów .....</b>	<b>4</b>
<b>Skład zespołu przygotowującego raport samooceny .....</b>	<b>9</b>
<b>Prezentacja uczelni .....</b>	<b>11</b>
<b>Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim.....</b>	<b>14</b>
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się .....	14
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.....	25
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie .....	40
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry .....	54
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie .....	62
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku.....	73
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku.....	77
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia .....	81
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach .....	90
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.....	95
<b>Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów .....</b>	<b>106</b>

## Prezentacja uczelni

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM) jest uczelnią wyższą z ponad stuletnią tradycją, jedną z najważniejszych uczelni w Polsce, z bogatym dziedzictwem naukowym, dydaktycznym i kulturalnym. Początki uczelni sięgają drugiej dekady XVII w. i związane są z powstaniem Akademii Lubrańskiego, a następnie Kolegium Jezuickiego. Uniwersytet pod nazwą Wszechnica Piastowska powstał w 1919 r., a w 1920 r. uczelnia zmieniła nazwę na Uniwersytet Poznański. Po II wojnie światowej, z Uniwersytetu Poznańskiego, wydzielono kilka wydziałów, tworząc z nich uczelnie wyższe: Akademię Medyczną (obecnie Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego), Wyższą Szkołę Rolniczą (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu) i Akademię Wychowania Fizycznego (obecnie im. Eugeniusza Piaseckiego). Obecną nazwę uczelnia otrzymała w 1955 r.

W 2019 r., po uchwaleniu przez Sejm nowych ram prawnych funkcjonowania uczelni, nastąpiła zmiana struktury organizacyjnej UAM. Obecnie składa się on z 5 szkół dziedzinowych, 21 wydziałów i 4 filii zamiejscowych w Gnieźnie, Kaliszu, Pile i Słubicach (ostatnia współprowadzona przez Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą). Aktualnie na 80 kierunkach i ponad dwustu specjalnościach studiuje blisko 35 tys. studentów studiów I i II stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich. Na studiach doktoranckich i w Szkole Doktorskiej UAM kształcą się ponad 1300 doktorantów. Coraz więcej osób podejmuje studia podyplomowe i kursy doszkalające. Dyplom naszej uczelni staje się coraz bardziej poszukiwanym atutem na rynku pracy.

Zmiana struktury organizacyjnej oraz sposobu zarządzania wymusiły także zmiany w zakresie jakości kształcenia. Reguluje to podstawowy akt prawa wewnętrznego Uniwersytetu, jakim jest [Statut Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza](#), przyjęty dnia 17 IV 2019 r. Dalszy kierunek rozwoju Uczelni wyznacza „Strategia Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w [Poznaniu na lata 2020-2030](#)”, przyjęta przez Senat uchwałą nr 93/2020/2021 z dnia 7 maja 2021 r. Misja Uniwersytetu zawarta jest w motcie „Zmieniając teraźniejszość, kształtujemy przyszłość” nawiązuje do wielkopolskiej tradycji pracy organicznej. Głównymi celami strategicznymi UAM jest prowadzenie badań naukowych i nowoczesnej dydaktyki akademickiej na najwyższym poziomie z docenieniem najszlachetniejszych wartości akademickich, poszukując prawdy, dobra i piękna w duchu wolności i poszanowania dla różnorodności po to, aby wyjść naprzeciw wyzwaniom współczesności, służyć człowiekowi i kształtować przyszłość regionu, kraju, Europy i świata. Ważnymi celami strategicznymi są m.in. profesjonalne zarządzanie, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, czy też umiędzynarodowienie badań naukowych.

O pozycji UAM świadczy uzyskanie w 2019 r. statusu uczelni badawczej jako jednej z 10 w naszym kraju. W konkursie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pt. „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnie Badawcze” UAM zajęły trzecie miejsce. Projekt ten rozpisany jest na lata 2020-2026 i realizowany w 5 priorytetowych obszarach badawczych, wśród których są też nauki społeczne (POB 5 HumSoc: Arts and Humanities, Social Sciences).

UAM stanowi europejską uczelnię badawczą rozpoznawalną w świecie, która wzmacnia swoją pozycję poprzez intensywną współpracę w międzynarodowych konsorcjach badawczych i sieciach szkół wyższych. Międzynarodową rangę Uniwersytetu podkreśla też członkostwo od 2019 r. w europejskim konsorcjum uniwersytetów EPICUR (European Partnership for an Innovative Campus Unifying Regions) zrzeszającego 8 uczelni: Strasbourg University, Aristotle University of Thessaloniki, University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna, Karlsruhe Institute of Technology, University of HauteAlsace, University of Freiburg, University of Amsterdam, University of Southern Denmark. Promuje ono europejskie wartości i tożsamość, ma na celu znaczne zwiększenie mobilności studentów i pracowników oraz wspieranie jakości, integracji i konkurencyjności europejskiego szkolnictwa wyższego. Ponadto w 2016 r. UAM uzyskał certyfikat HR Excellence in Research, który pozwala na zapewnienie pracownikom jak najlepszych warunków pracy, wspiera rozwój doskonałych badań i innowacji, promuje wzrost umiędzynarodowienia oraz stwarza transparentny system rekrutacji pracowników i możliwości rozwoju na każdym etapie kariery. Jest to dowód na to, iż UAM spełnia najwyższe standardy w polityce kadrowej. UAM jako pierwsza uczelnia w Polsce otrzymała

akredytację i tytuł uczelni zaangażowanej. Tytuł przyznawany jest przez międzynarodową organizację Accreditation Council for Entrepreneurial and Engaged Universities (ACEEU). Jest to obecnie jedyna akredytacja, która ocenia społeczne oddziaływanie uczelni wyższej na otoczenie, jakość współpracy z partnerami spoza uczelni i wdrażanie idei społecznej odpowiedzialności. W 2021 r. UAM pomyślnie zakończył procedurę międzynarodowej ewaluacji instytucjonalnej (Institutional Evaluation Programme, EUA-IEP), która przeprowadzona została przez ekspertów Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów (European University Association, EUA), największej organizacji zrzeszającej uniwersytety w Europie. Znak jakości EUA-IEP jest rozpoznawalny w całej Europie zwiększając widoczność UAM w obszarze szkolnictwa wyższego oraz ułatwia rozwijanie współpracy międzynarodowej.

Uniwersytet prowadzi wysokiej jakości badania i kształcenie we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz rozwija społeczną odpowiedzialność. Uniwersytet stanowi centrum wiedzy, w którym badania i nauczanie wzajemnie się przenikają, a nauka zgłębiana jest zarówno w wymiarze międzynarodowym, jak i krajowym oraz regionalnym. Uczelnia stale aktualizuje i poszerza swoje programy badawcze i treści nauczania, kładąc szczególny nacisk na ich interdyscyplinarny charakter.

Działalność Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej doskonale i w pełni wpisuje się w realizację obecnej „Strategii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu”. Jego początków należy doszukiwać się w Instytucie Geograficznym (na Wydziale Filozoficznym), oraz funkcjonującym od 1924 r. seminarium geografii gospodarczej (na Wydziale Prawno-Ekonomicznym). Ta swoista dwuobszarowość geografii, wyrażająca się włączeniu zagadnień przyrodniczych ze społecznymi, zawsze była zauważalna w strukturze Uniwersytetu Poznańskiego, a później Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, będąc jednym z sukcesorów jednostek geograficznych utworzonych w pierwszych latach funkcjonowania UAM, bezpośrednio kontynuuje tradycję, powołanego w 1981 r. Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej. Wydzielenie tej jednostki było ukoronowaniem wieloletniego rozwoju tzw. poznańskiej szkoły geografii ekonomicznej, powszechnie kojarzonej z tworzeniem modeli konceptualnych oraz wykorzystaniem metod ilościowych w geografii społeczno-ekonomicznej. Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej funkcjonował w strukturach Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych (wcześniej Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, a po II Wojnie Światowej - Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi) do 2019 r. Przyjęta w 2018 r. przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego klasyfikacja dziedzin i dyscyplin nauki jako odrębną dyscyplinę naukową uwzględniła geografii społeczno-ekonomiczną i gospodarkę przestrzenną (za klasyfikacją OECD). Uzyskanie formalnej samodzielności przez dyscyplinę, w okresie zmian systemowych w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce, a także zmian struktury Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, doprowadziło do powołania z dniem 1 października 2019 r. Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej jako jednostki organizacyjnej w strukturze Szkoły Nauk Społecznych.

Obecnie Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej jest jednym z największych ośrodków badań miejskich i regionalnych w Europie Środkowo-Wschodniej, na którym prowadzone są badania obejmujące niemalże całe spectrum problematyki badawczej geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. Poza kontynuacją wcześniejszych kierunków badań, na Wydziale prowadzone są badania nad zagadnieniami uznawanymi za kluczowe nie tylko obecnie, ale wręcz za determinujące jakość życia ludzkiego w przyszłości. Należą do nich m.in. badania nad świadczeniami ekosystemów, mobilnością mieszkańców metropolii, zmieniającą się rolą obszarów wiejskich, wyzwaniem zintegrowanego planowania strategicznego i przestrzennego, nierównościami społeczno- i ekonomiczno-przestrzennymi, czy też szeroko pojętą partycypacją społeczną w procesach planistycznych.

W zakończonej w tym roku ewaluacji WGSEiGP otrzymał kategorię A. Rada Naukowa Dyscypliny Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna ma uprawnienia do nadawania stopni

naukowych doktora i doktora habilitowanego. Na Wydziale prowadzone są 2 kierunki w trybie stacjonarnym i 1 w trybie niestacjonarnym. Na studiach I stopnia są to: gospodarka przestrzenna (studia 3-letnie licencjackie i 3,5-letnie inżynierskie) i zintegrowane planowanie rozwoju (studia 3,5-letnie inżynierskie), a na studiach II stopnia: gospodarka przestrzenna (2-letnie i 1,5-letnie studia magisterskie). Dodatkowo wraz z Wydziałem Nauk Geograficznych i Geologicznych, wydział prowadzi także kierunek geografia (specjalności: geoanaliza społeczno-ekonomiczna - studia I stopnia, oraz geografia społeczno-ekonomiczna - studia II stopnia).

Proces dydaktyczny na Wydziale prowadzony jest w bardzo ścisłym związku ze Strategią UAM w zakresie jakości kształcenia i jej doskonalenia. Priorytetem jest zapewnienie jakości kształcenia na najwyższym poziomie, ściśle związanej z prowadzonymi na uczelni badaniami naukowymi. Dydaktyka jest ukierunkowana na potrzeby badawcze, poznawcze i społeczne studentów, dostosowana do wymagań rynku pracy i karier zawodowych absolwentów. Prowadzona jest w oparciu o najlepsze i nowoczesne metody kształcenia/uczenia się. Proces dydaktyczny w wysokim stopniu uwzględnia udział otoczenia społeczno-gospodarczego w aspekcie wyzwań współczesnego zrównoważonego rozwoju. Jest to możliwe dzięki wspólnym działaniom Rady Programowej oraz współpracy z Radą Gospodarczą działającą przy Wydziale.

## Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

### Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

#### 1.1. Koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Studia na kierunku gospodarka przestrzenna zostały uruchomione na UAM w 1990 r. Kierunek ma charakter interdyscyplinarny, korzystający z dorobku wielu nauk, między innymi: geografii, ekonomii, urbanistyki, planowania przestrzennego czy zarządzania.

Pomimo dominacji zagadnień o charakterze teoretycznym i ogólnym, w koncepcji kształcenia duży nacisk położony jest na specjalistyczną wiedzę i praktyczne umiejętności zawodowe. Dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie gospodarki przestrzennej, na podstawie Art. 5. Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.) daje absolwentom kierunku uprawnienia sporządzania projektów planów zagospodarowania przestrzennego województwa, planów ogólnych gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

System boloński, rozwijany od 1999 r., podzielił studia z zakresu gospodarki przestrzennej z 5-letnich magisterskich na dwa stopnie kształcenia na 6-semestralne (3-letnie) studia I stopnia kończące się uzyskaniem dyplomu licencjata i 4-semestralne (2-letnie) II stopnia, po ukończeniu których absolwent uzyskuje tytuł magistra oraz równoległe 7-semestralne (3,5 - letnie) studia I stopnia kończące się uzyskaniem dyplomu inżyniera i 3-semestralne (1,5-letnie) II stopnia, po ukończeniu których absolwent uzyskuje tytuł magistra.

**Studia I stopnia** dają absolwentowi szeroką wiedzę z zakresu gospodarki przestrzennej. Już na tym poziomie zwraca się uwagę na rozwój samodzielności, zainteresowań, odpowiedzialności, działania w grupie i indywidualizację kształcenia poprzez świadomy wybór zajęć specjalistycznych, udział w zajęciach laboratoryjnych, terenowych i praktykach zawodowych. Pozwala to absolwentom już na tym etapie zdobycie kompetencji zawodowych (w tym tzw. kompetencji „miękkich”) i daje bardzo dobre podstawy do konkurencyjności na współczesnym rynku pracy.

Z kolei **studia II stopnia** nastawione są na rozwój kompetencji badawczych, umiejętności samodzielnego i krytycznego myślenia oraz warsztatu metodycznego, dostarczają pogłębionej wiedzy o gospodarce przestrzennej, pozwalają rozwiązywać bardziej złożone problemy naukowe bazując na podstawach uzyskanych na I stopniu studiów. Przygotowują one studentów do pracy naukowej oraz pozwalają na kontynuację kształcenia w szkole doktorskiej. Pozwalają też na zdobycie pracy wymagającej bardziej zaawansowanej wiedzy, umiejętności i kompetencji.

Studia na kierunku gospodarka przestrzenna posiadają **profil ogólnoakademicki**. Na obydwu poziomach kończą się przygotowaniem pracy dyplomowej. Obecny program studiów I i II stopnia przyporządkowany jest do następujących **dyscyplin naukowych**:

- geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 80%.
- nauki o Ziemi i środowisku 10%;
- urbanistyka i architektura 10%

Podział ten dobrze odzwierciedla strukturę programu studiów oraz efektów uczenia się.

Program studiów obejmuje przede wszystkim zajęcia realizowane w ramach dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, ale realizowane są także zajęcia z dyscypliny nauk o Ziemi (Przyrodnicze uwarunkowania gospodarki przestrzennej, Środowiskowe aspekty planowania przestrzennego, Informacja o środowisku - źródła i przetwarzanie - studia I stopnia oraz z dyscypliny urbanistyka i architektura (Historia urbanistyki i architektury, Projektowanie urbanistyczne - studia I stopnia).

Obie dyscypliny mają także reprezentacje wśród członków Rady Programowej oraz wśród kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia na kierunku.

**Do kluczowych efektów uczenia się na studiach I stopnia** na kierunku gospodarka przestrzenna zaliczają się m.in.: posiadanie zaawansowanej wiedzy z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej i jej powiązań z innymi dyscyplinami (GPT\_K3\_W01 i 02), w tym z zakresu przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych i prawnych uwarunkowań gospodarki przestrzennej (GPT\_K3\_W03), umiejętność właściwej analizy i interpretacji złożonych zjawisk, procesów, związków i zależności zachodzących w przestrzeni (GPT\_K3\_U01) oraz odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych w zakresie działań związanych z gospodarowaniem przestrzenią (GPT\_K3\_K03). Dodatkowo na studiach inżynierskich, kierunek przygotowuje absolwentów do stosowania technik i narzędzi w realizacji zadań inżynierskich (GPT\_K3\_U11\_inż). W sformułowanych efektach uwzględniono dodatkowe dyscypliny: nauk o Ziemi i środowisku - (GPT\_K3\_W06) oraz urbanistyki i architektury - (GPT\_K3\_W05).

**Do kluczowych efektów uczenia się na studiach II stopnia** na kierunku gospodarka przestrzenna zalicza się m. in. posiadanie pogłębionej wiedzy na temat zagadnień z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin właściwych dla gospodarki przestrzennej, w tym geografii społeczno-ekonomicznej, nauk o Ziemi i środowisku oraz architektury i urbanistyki (GPT\_K2\_W01), umiejętność planowania i wykonywania zadań badawczych, formułowania hipotez, interpretacji wyników i formułowania wniosków (GPT\_K2\_U06), oraz krytycznego myślenia i oceny (GPT\_K3\_K02).

Sformułowane dla kierunku efekty uczenia się są zgodne z charakterystykami drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji odpowiednio na poziomie 6 (studia I stopnia) i 7 (studia II stopnia) Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK), określonymi dla studiów o profilu ogólnoakademickim, a dla studiów inżynierskich zawierają wszystkie kategorie opisowe umożliwiające uzyskanie kompetencji inżynierskich, zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z 14 listopada 2018 r. (Dz.U. poz.2218).

Koncepcja kształcenia na kierunku gospodarka przestrzenna zakłada dużą indywidualizację kształcenia wyrażającą się wyborem zajęć specjalistycznych, wykładów monograficznych, ścieżek kształcenia, i to zarówno na I, jak i na II stopniu. Zajęcia te wynikają z prowadzonych na wydziale badań naukowych oraz odzwierciedlają potrzeby rynku pracy. Taka konstrukcja pozwala na rozwijanie różnorodnych zainteresowań studentów, ich potrzeb w zakresie pozyskania umiejętności kompetencji niezbędnych do podjęcia aktywności zawodowej.

Uzupełnieniem koncepcji kształcenia są projekty i granty edukacyjne. Przykładem mogą być projekty POWER na doskonalenie programów studiów, programy płatnych staży u najlepszych pracodawców, zwiększające konkurencyjność absolwentów gospodarki przestrzennej na rynku pracy (wielu absolwentów podjęło pracę w przedsiębiorstwach, w których odbywali staż, co świadczy o ich wysokich umiejętnościach i kompetencjach). Innym przykładem jest budowany od roku program tutoring na studiach II stopnia. Celem tego programu jest rozwój zainteresowań naukowych studentów oraz przygotowanie ich do poszukiwania innowacyjnych pomysłów, rozwijania zainteresowań i pasji naukowych, prowadzenia badań naukowych i pisanie projektów badawczych. W związku z udziałem w projekcie na modyfikację programu studiów II stopnia powiązanych z badaniami, opracowaliśmy harmonogram wdrażania tutoring na WGSEiGP.

W ostatnich kilku latach program studiów na kierunku gospodarka przestrzenna podlegał modyfikacji, w związku z czym poszczególne roczniki realizują obecnie różne programy studiów. W raporcie uwzględniono w szczególności nowy program obowiązujący dla cyklu 2023/24. Programy realizowane dla pozostałych cykli zamieszczono w części III zał. 2 niniejszego raportu (programy studiów)

## **1.2. Obowiązujący program studiów**

W ostatnich czterech latach koncepcja i program studiów na kierunku gospodarka przestrzenna uległy przebudowie przy ściślejszej współpracy z pracownikami Wydziału, Radą Gospodarczą, absolwentami oraz studentami naszego Wydziału. Modyfikacja ta została wprowadzona w odpowiedzi na uwagi zgłaszane zarówno przez studentów, jak również prowadzących zajęcia nauczycieli akademickich, które uszczegółowione zostały między innymi w badaniach jakości kształcenia na UAM, a także sugestie naszych absolwentów i członków Rady Gospodarczej. W procesie modyfikacji koncepcji i programu studiów wykorzystano również wnioski ze spotkań konsultacyjnych z ekspertami międzynarodowymi, które zrealizowano w ramach procesu doprowadzającego do uzyskania certyfikatu AESOP Quality Recognition (Zał. 1.1). Obecnie obowiązująca koncepcja kształcenia na kierunku gospodarka przestrzenna jest bardzo mocno związana z prowadzonymi na Wydziale badaniami naukowymi, potrzebami interesariuszy zewnętrznych, wzorami międzynarodowymi. Jest ona wynikiem monitorowania zmian na rynku pracy, analizy trendów naukowych oraz uwzględniania nowych wyzwań rozwoju edukacji (w tym nowoczesnych metod kształcenia).

Założeniem zespołu opracowującego koncepcję zmian było zachowanie w większości dotychczasowych treści przy jednoczesnym ograniczeniu liczby zajęć. Osiągnięto to poprzez stworzenie obszerniejszych modułów, łączących zajęcia o powiązanych treściach. Miało to na celu ukazanie przedstawianych zagadnień z różnych perspektyw oraz uniknięcie pojawiających się w ocenach studentów zarzutów o powtarzaniu niektórych treści. Dodatkowo dodano nowe zajęcia związane ze współczesnymi procesami takimi jak np. adaptacja miast do globalnych zmian klimatycznych. W związku z większymi możliwościami wyboru, zdecydowana większość efektów musiała być pokryta już na pierwszych dwóch latach (w zajęciach obowiązkowych) – to wymusiło część zmian i syntezę oraz uogólnienie efektów uczenia. Poza tym zmiana efektów uwarunkowana była także dodaniem nowych treści. Jednocześnie staraliśmy się zachować odrębność pomiędzy kierunkiem licencjackim i inżynierskim.

Zmieniony program zapewnia studentom większe możliwości wyboru zajęć. Wprowadza też innowację w postaci możliwości wyboru jednej z dwóch ścieżek. Pomysł ten wychodzi naprzeciw oczekiwaniom studentów, którzy w ogólnowydziałowym badaniu ankietowym wybrali właśnie te dwie propozycje ścieżek.

W koncepcji kształcenia na kierunku gospodarka przestrzenna, na studiach I stopnia (zarówno licencjackich jak i inżynierskich) założono podział cyklu kształcenia na dwa etapy. Pierwszy, obejmujący trzy semestry o charakterze obowiązkowym, stanowiący wspólny rdzeń dla studiów licencjackich i inżynierskich. Ten etap związany jest z podstawami gospodarki przestrzennej. Drugi etap obejmuje pozostałe 3 (studia licencjackie) lub 4 (studia inżynierskie) semestry, podzielony na dwie ścieżki.

W programie studiów na kierunku **gospodarka przestrzenna studia licencjackie**, student ma możliwość wyboru jednej z dwóch ścieżek: *społeczny wymiar gospodarki przestrzennej* oraz *zarządzanie procesami inwestycyjnymi*. Wybierając jedną z nich, student wybiera jednocześnie przyporządkowane zajęcia specyficzne dla ścieżki oraz dokonuje wyboru wśród dużej grupy zajęć dodatkowych. Poza tym, może także wybrać interesujące go propozycje z drugiej ścieżki bądź z dwóch ścieżek kierunku gospodarka przestrzenna – studia inżynierskie (w ograniczonym wymiarze). Absolwent studiów I stopnia kierunku gospodarka przestrzenna, który ukończył ścieżkę *społeczny wymiar gospodarki przestrzennej*, posiada szczegółową wiedzę oraz umiejętności związane ze społecznymi aspektami gospodarowania przestrzenią, obejmujące: stosowanie metod badań społecznych, organizację procesu partycypacji społecznej, rolę organizacji pozarządowych i innowacji społecznych w gospodarce przestrzennej. Ponadto absolwent tej ścieżki rozumie mechanizmy kształtujące postawy członków społeczności lokalnych, wynikające z ich więzi z miejscem i jest przygotowany do rozwiązywania sytuacji konfliktowych w drodze mediacji. Absolwent studiów I stopnia kierunku gospodarka przestrzenna, który ukończył ścieżkę *zarządzanie procesami inwestycyjnymi* posiada szczegółową wiedzę oraz umiejętności z zakresu projektowania procesu inwestycyjnego, zamówień publicznych, organizacji, zarządzania i finansów w przedsiębiorstwach i administracji publicznej oraz postępowania



administracyjnego i gospodarki nieruchomościami. Dzięki powiązaniu uzyskanych w ramach ścieżki umiejętności z szeroką interdyscyplinarną wiedzą z zakresu planowania przestrzennego i strategicznego oraz polityki rozwoju terytorialnego, dyplomant jest w pełni przygotowany do pracy dla szerokiego kręgu podmiotów administracji publicznej i sektora prywatnego, które prowadzą przedsięwzięcia inwestycyjne na podstawie dokumentów i procedur planistycznych.

W programie studiów na kierunku **gospodarka przestrzenna studia inżynierskie**, student ma możliwość wyboru jednej z dwóch ścieżek: *przestrzenna analiza zjawisk społeczno-gospodarczych i planowanie przestrzenne i projektowanie urbanistyczne*. Wybierając jedną z nich, student wybiera jednocześnie przyporządkowane zajęcia specyficzne dla ścieżki oraz dokonuje wyboru wśród dużej grupy zajęć dodatkowych. Poza tym, może także wybrać interesujące go propozycje z drugiej ścieżki bądź z dwóch ścieżek kierunku gospodarka przestrzenna – studia licencjackie (w ograniczonym wymiarze). Absolwent studiów I stopnia kierunku gospodarka przestrzenna, który ukończył ścieżkę *przestrzenna analiza zjawisk społeczno-gospodarczych*, posiada szczegółową wiedzę oraz umiejętności w zakresie stosowania metod matematyczno-statystycznych i narzędzi GIS do analizy zjawisk społeczno-gospodarczych istotnych z punktu widzenia gospodarowania przestrzenią na różnych poziomach przestrzennych (w makro, mezo i mikroskali). Ponadto, absolwent tej ścieżki jest przygotowany do prac w zespołach opracowujących dokumenty strategiczne związane z rozwojem społeczno-gospodarczym i planowaniem zintegrowanym. Absolwent studiów I stopnia kierunku gospodarka przestrzenna, który ukończył ścieżkę *planowanie przestrzenne i projektowanie urbanistyczne*, posiada szczegółową wiedzę oraz umiejętności z zakresu planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym oraz projektowania urbanistycznego. Dodatkowo dyplomanci ścieżki *planowanie przestrzenne i projektowanie urbanistyczne* posiadają pogłębioną wiedzę w obszarze budownictwa, projektowania architektonicznego, projektowania uniwersalnego, infrastruktury technicznej, ochrony zabytków, gospodarki nieruchomościami oraz umiejętności wykorzystania zaawansowanych narzędzi komputerowych w działalności inżynierskiej.

Zmodyfikowany program studiów na kierunku gospodarka przestrzenna studia I stopnia wprowadzono w roku akademickim 2020/21. W 2022 r. rozpoczęto pracę nad modyfikacją programu studiów II stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna. Była to naturalna konsekwencja wprowadzonych wcześniej zmian na studiach I stopnia. W zmodyfikowanej koncepcji położono szczególny nacisk na uelastycznienie ścieżek kształcenia, przygotowanie absolwenta do funkcjonowania w interdyscyplinarnych zespołach badawczych, nacisk na kompetencje i umiejętności badawcze sprzyjających krytycznemu myśleniu i działaniom analitycznym, a także wykorzystanie innowacyjnych metod opartych o badania (np. research-based learning (RBL), project/problem-based learning (PBL),

W programie studiów na kierunku **gospodarka przestrzenna studia magisterskie**, student także ma możliwość wyboru jednej z dwóch ścieżek: *odporność miast i regionów* oraz *zintegrowane planowanie przestrzenne i strategiczne*. Wybierając jedną z nich, student wybiera jednocześnie przyporządkowane zajęcia specyficzne dla ścieżki oraz dokonuje wyboru wśród dużej grupy zajęć dodatkowych. Poza tym, może także wybrać interesujące go propozycje z drugiej ścieżki. Absolwent studiów II stopnia kierunku gospodarka przestrzenna, który ukończył ścieżkę *odporność miast i regionów* posiada szczegółową wiedzę oraz umiejętności z zakresu zarządzania procesami rozwoju regionalnego i lokalnego. Absolwent posiada kompetencje pozwalające na podjęcie pracy w złożonych układach relacji między podmiotami, ze względu na to, że zarządzanie adaptacyjne polega na współpracy różnorodnych interesariuszy działających na wielu poziomach, począwszy od struktur lokalnych, przez regionalne, krajowe, do międzynarodowych. Wielopoziomowe sieci instytucji i organizacji rządowych oraz pozarządowych sprzyjają transferowi wiedzy, rozwojowi kapitału społecznego, a także prawnemu, politycznemu i finansowemu wsparciu inicjatyw służących zarządzaniu jednostkami przestrzennymi (miasta, gminy, regiony) i ekosystemami. Dzięki powiązaniu uzyskanych w ramach ścieżki umiejętności z szeroką interdyscyplinarną wiedzą z zakresu polityki rozwoju terytorialnego dyplomant jest w pełni przygotowany do pracy dla szerokiego kręgu podmiotów administracji publicznej i sektora prywatnego, które prowadzą działania zmierzające do budowania odporności na wyzwania związane

z globalnymi zmianami. Absolwent studiów II stopnia kierunku gospodarka przestrzenna, który ukończył ścieżkę *zintegrowane planowanie przestrzenne i strategiczne*, posiada szczegółową wiedzę oraz umiejętności z zakresu planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym. Absolwent posiada również pogłębioną wiedzę oraz umiejętności związane ze projektowaniem i realizacją procesu planistycznego, a także potrafi realizować zaawansowane analizy zjawisk społeczno-ekonomicznych do celów planistycznych. W analizach tych wykorzystuje metody analiz przestrzennych oraz metody badań społecznych, które pozwalają na wykrywanie ukrytych zależności w badanych zjawiskach. Ponadto, absolwent tej ścieżki jest przygotowany do prac w zespołach opracowujących dokumenty strategiczne związane z rozwojem społeczno-gospodarczym i planowaniem zintegrowanym.

### **1.3. Procedura modyfikacji programu**

Od 2019 r. na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, za opracowanie koncepcji i programu studiów odpowiedzialne są Rady Programowe. Członków Rady Programowej kierunku studiów powołuje rektor na wniosek właściwego prorektora, w uzgodnieniu z dziekanem. W jej skład wchodzi przedstawiciele wszystkich podstawowych nurtów badawczych. Rada ta powoływana jest na okres 4-letni, korelujący z kadencją zespołu dziekańskiego. Jedynie studenci, z racji rotacji, powoływani są przez JM Rektora na okres 1 roku.

Zmiany w programie studiów na kierunku gospodarka przestrzenna proceduje Rada Programowa grupy kierunków: gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju (Zał. 1.2). Zgodnie ze Statutem UAM (§ 133) (Zał. 1.4) do zadań Rady Programowej należy m.in: sprawowanie nadzoru, zapewnianie i ocenianie jakości kształcenia na kierunku studiów; przygotowanie lub modyfikacja programu kształcenia i efektów uczenia się; przygotowanie propozycji zasad rekrutacji oraz limitów przyjęć; zatwierdzania kart przedmiotów (sylabusów); opiniowania kandydatury promotorów prac dyplomowych; zatwierdzania tematów prac dyplomowych; ustalania zasad i propozycji obsady kadrowej poszczególnych zajęć oraz zasad hospitolowania zajęć. Po uchwaleniu zmian przez Radę Programową, kolejne etapy procedowania zmian programu obejmują Radę ds. Kształcenia Szkoły Nauk Społecznych oraz Uniwersytecką Radę Kształcenia i Senat UAM.).

Przy Radzie Programowej działa Rada Gospodarcza (Zał. 1.3), skupiająca wybranych pod kątem potrzeb kierunku przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym m.in. jednostek administracji państwowej i samorządowej, instytucji oraz przedsiębiorców.

Ze względu na specyfikę kierunku (gospodarka przestrzenna jest nie tylko dyscypliną naukową, ale także dziedziną działalności praktycznej), szczególną rolę w procesie zmian programowych odegrała Rada Gospodarcza działająca przy WGSEiGP w skład której wchodzi także absolwenci naszego kierunku gospodarka przestrzenna. Istotną rolę w programie odgrywają zajęcia praktyczne, a program kształcenia stwarza duże możliwości współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Stąd kluczowa w procesie tworzenia zmodyfikowanego programu była współpraca z organizacjami otoczenia. Ważne były dotychczasowe doświadczenia ze współpracy z tymi organizacjami lub ich przedstawicielami – zajęcia dydaktyczne realizowane przez praktyków, staże, praktyki zawodowe, współpraca przy tworzeniu dokumentów strategicznych itp.

Współpraca z Radą Gospodarczą objęła konsultacje programu studiów na dwóch kluczowych etapach:

1. Na etapie opracowywania koncepcji programu studiów. Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego konsultowali i dyskutowali te propozycje zarówno w trakcie bezpośredniego spotkania, jak i w formie uwag i komentarzy nadsyłanych do zespołu opracowującego nowy program. Efektem tego etapu był wybór optymalnego wariantu i sformułowanie szczegółowych założeń nowego programu.
2. Na etapie opracowywania szczegółowych treści programowych - liczne i wnikliwe uwagi członków Rady pozwoliły tak zmodyfikować treści i efekty uczenia się, aby w możliwym stopniu

brały pod uwagę potrzeby otoczenia, przy jednoczesnej realizacji podstawowych założeń koncepcji programu, tj. powiązaniu programu studiów z badaniami.

Szczegółowy opis etapów prac nad modyfikacją programu studiów II stopnia zawiera załącznik (Załącznik 1.5). Szczególnie istotne było dla nas badanie przeprowadzone przez Dyrektora Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Poznaniu dotyczące oceny najważniejszych kompetencji nabytych na studiach (Załącznik 1.6).

Istotny wpływ na koncepcje kształcenia oraz zajęcia mają studenci. W skład Rady Programowej wchodzi 6 studentów (po 3 z kierunku gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju), wskazywanych przez Radę Samorządu Studenckiego (RSS) WGSEiGP. Oprócz tego przynajmniej raz w semestrze są organizowane spotkania ze studentami, które są okazją do omówienia problemów i potrzeb studentów. Na spotkaniach tych studenci mogą zaproponować nowe zajęcia lub ich modyfikacje, które następnie są dyskutowane na radzie programowej i jeżeli są zasadne, to w przypadku modyfikacji kierunku są procedowane. W procesie modyfikacji programu czynny udział bierze także samorząd studentów. Każda modyfikacja programu studiów, w tym efektów uczenia się musi być opiniowana przez przedstawiciela RSS. Przedstawiciele studentów uczestniczą też w procedowaniu wniosku na dalszych etapach zatwierdzania zmian, tj. w Radzie ds. Kształcenia Szkoły Nauk Społecznych, Uniwersyteckiej Radzie ds. Kształcenia oraz Senacie UAM.

Także pracownicy WGSEiGP mają znaczący wpływ na kształtowanie koncepcji kształcenia oraz programu gospodarki przestrzennej. Zgodnie z przyjętymi na wydziale rozwiązaniami, każdy pracownik ma prawo zgłosić udoskonalenia lub nowe propozycje zmian, które następnie przechodzą proces procedowania (mogą być odrzucone przez radę programową lub dalej procedowane). Ponadto do opracowania zmian programowych może być powołany przez Radę Programową dodatkowy zespół pracowników, który ma wspomagać radę programową. Wszystkie zmiany programowe przeprowadzane na kierunku gospodarka przestrzenna były wieloetapowo konsultowane z pracownikami wydziału, a ich obszernie uwagi każdorazowo dyskutowane, podczas kilku zebrań ogólnowydziałowych poświęconych zmianom programowym oraz indywidualnych spotkań.

#### **1.4. Związek koncepcji kształcenia ze Strategią UAM**

Koncepcja kształcenia na kierunku gospodarka przestrzenna jest zgodna z misją i celami strategicznymi zawartymi w aktualnej Strategii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na lata 2020-30 (Załącznik 1.7) i opiera się na następujących filarach:

##### *Jedność badań naukowych i kształcenia*

Podstawą koncepcji kształcenia na kierunku gospodarka przestrzenna jest jedność badań naukowych i kształcenia pozwalająca wykorzystać wysoką jakość badań naukowych i ich wyniki w realizacji dydaktyki. Prowadzone przez pracowników badania naukowe (głównie w zakładach skupiających osoby zajmujące się podobną problematyką), których wymiernym efektem są realizowane granty badawcze, publikacje w czasopiśmie z listy A i B MNiSW, udział w konferencjach naukowych oraz staże w innych uczelniach, mają przełożenie na proces kształcenia, w tym głównie treści programowe przekazywane studentom na zajęciach. Obecnie Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej jest jednym z największych ośrodków badań miejskich i regionalnych w Europie Środkowo-Wschodniej, na którym prowadzone są badania obejmujące niemalże całe spectrum problematyki badawczej geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. Poza kontynuacją tradycyjnych i wcześniej już podjętych kierunków badań, na Wydziale prowadzone są badania nad zagadnieniami uznawanymi za kluczowe nie tylko obecnie, ale wręcz za determinujące jakość życia ludzkiego w przyszłości. Należą do nich m.in. badania nad świadczeniami ekosystemów, mobilnością mieszkańców metropolii, zmieniającą się rolą obszarów wiejskich, wyzwaniem zintegrowanego planowania strategicznego i przestrzennego, nierównościami społeczno-ekonomiczno-przestrzennymi, czy też szeroko pojętą partycypacją społeczną w procesach planistycznych. Wychodząc naprzeciw wyzwaniom współczesności, działamy, aby służyć człowiekowi

i kształtować przyszłość regionu, kraju, Europy i świata. Jest to zgodne z misją UAM „Zmieniając teraźniejszość, kształtujemy przyszłość”. Wiele z realizowanych na WGSEiGP tematów realizowanych jest w formie projektów badawczych Horizon 2020, Narodowego Centrum Nauki, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz innych. Wykaz najważniejszych projektów realizowanych przez WGSEiGP zawiera Zał. 1.8. Pracownicy Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej wchodzi w skład m.in. Rady Doskonałości Naukowej, Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów oraz komitetów Polskiej Akademii Nauk (Komitet Nauk Geograficznych oraz Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju). Są również regularnie zapraszani do różnych gremiów eksperckich na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Pracownicy oraz doktoranci Wydziału wielokrotnie w ostatnich latach byli laureatami ogólnopolskich nagród oraz konkursów stypendialnych, w tym m.in. Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, Prezesa Rady Ministrów, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju. W ostatniej ewaluacji wydział uzyskał kategorię A, potwierdzając swą pozycję wśród najlepszych ośrodków w Polsce. Tym samym wpisujemy się w realizację celu strategicznego 1 „Nauka na najwyższym poziomie” oraz celu operacyjnego „Kształcenie na studiach prowadzonych przez UAM zgodne z aktualnym stanem wiedzy, uwzględniające kierunki rozwoju światowej nauki oraz wyzwania współczesnego społeczeństwa i gospodarki”, zapisanymi w [strategii rozwoju UAM](#), który zakłada powiązanie nauki i kształcenia, stałe poszerzanie i aktualizację badań naukowych i programów kształcenia, poszerzanie oferty dydaktycznej zgodnie z wyzwaniami współczesnego społeczeństwa i gospodarki.

Wysoka pozycja wydziału i jego pracowników pozwala: z jednej strony na kształcenie na wysokim poziomie, a z drugiej strony daje możliwość zapoznania się studentów z najnowszymi osiągnięciami naukowymi czy metodami i narzędziami badawczymi. Stwarza to możliwość uczestnictwa studentów w projektach badawczych, w tym i międzynarodowych, realizowanych przez kadrę naukową oraz stymuluje przedsięwzięcia mające charakter aplikacyjny, łączące działania naukowo-badawcze ze sferą gospodarki i administracji. Dzięki temu WGSEiGP przyczynia się do kształcenia kadr zawodowych o wysokich kompetencjach, a absolwenci naszego kierunku są cenieni na rynku pracy. Często też zajmują wysokie stanowiska w hierarchii administracyjnej.

#### *Interdyscyplinarność kierunku*

Kierunek studiów gospodarka przestrzenna mieści się w trzech różnych dziedzinach nauki i kształcenia: w wiodącej dziedzinie nauk społecznych, ale także dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych oraz nauk inżynieryjno-technicznych. Dziedziny te oparte są na odrębnych wzorcach metodologicznych, a z ich wieloobszarowości wynika zróżnicowany i interdyscyplinarny program studiów, który łączy zagadnienia społeczne, przyrodnicze i techniczne. Efektem tej interdyscyplinarności są zajęcia prowadzone przez nauczycieli posiadających dorobek naukowy i reprezentujących różne obszary i dyscypliny. Ścisłe powiązanie szerokiej oferty dydaktycznej ze zróżnicowanym profilem aktywności naukowej pracowników i wykorzystanie wyników zróżnicowanych obszarowo badań w procesie kształcenia umożliwia studentom zdobywanie interdyscyplinarnej, aktualnej i pogłębionej wiedzy dotyczącej procesów społeczno-gospodarczych i przyrodniczych występujących w różnych skalach przestrzennych. Jest to zgodne z celem strategicznym UAM dotyczącym najwyższej jakości kształcenia oraz celem operacyjnym dotyczącym poszerzania oferty interdyscyplinarnych kierunków studiów na naszym uniwersytecie.

#### *Związek z praktyką i współpraca z miastem i regionem*

W procesie kształcenia na kierunku gospodarka przestrzenna dużą wagę przywiązuje się do zagadnień praktycznych. Gospodarka przestrzenna jest nie tylko dziedziną nauki, ale także praktyki. Dlatego też w programach kształcenia istotną rolę odgrywają zajęcia warsztatowe, projektowe, laboratoryjne oraz ćwiczenia terenowe, a także obowiązkowe praktyki zawodowe. Zajęcia ze studentami obok nauczycieli akademickich prowadzą także osoby z dużym doświadczeniem zawodowym zdobytym poza uczelnią np. pracownicy administracji rządowej i samorządowej oraz przedsiębiorcy. Dzięki wprowadzeniu do programów kształcenia tych modułów, studenci nabywają niezbędne do pracy zawodowej

umiejętności i kompetencje. Wpisuje się to w realizację celu strategicznego UAM związanego z poszerzeniem oferty studiów realizowanych we współpracy z sektorem pozaakademickim oraz zwiększaniem udziału specjalistów zewnętrznych w procesie kształcenia. Uwzględnienie aspektów praktycznych w kształceniu na kierunku gospodarka przestrzenna wynika w dużej mierze z potrzeb zgłaszanych przez otoczenie społeczno-gospodarcze oraz rynek pracy. Na konieczność uwzględniania aspektów praktycznych w kształceniu wskazują, z jednej strony opinie osób, które nie są pracownikami UAM, a które prowadzą zajęcia za studentami gospodarki przestrzennej, rozmowy prowadzone z pracodawcami zatrudniającymi, czy też przyjmującymi na praktyki zawodowe i staże absolwentów i studentów kierunku, wspólne konferencje (np. z Komitetem Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, Towarzystwem Urbanistów Polskich, Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu), a z drugiej raporty i wytyczne programów strategicznych. Przy wydziale mają siedziby dwa centra badawcze, tj. Centrum Badań Metropolitalnych UAM oraz Centrum Analiz Przestrzennych i Społeczno-Ekonomicznych, które poprzez współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym i zaangażowanie w nią pracowników wydziału i studentów kierunku, umożliwiają wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce i zdobycie doświadczenia zawodowego.

W ramach programu Uniwersytet Jutra II studenci mogą odbywać płatne staże w instytucjach podejmujących zagadnienia związane z gospodarką przestrzenną na różnych poziomach (regionalnym i lokalnym), jak również w bardzo różnych jej aspektach. Studenci II roku studiów odbywają także obowiązkowe praktyki zawodowe, będące częścią programu studiów.

WGSEiGP jest bardzo otwarty na potrzeby miasta i regionu wielkopolskiego. Pracownicy i studenci gospodarki przestrzennej biorą udział w licznych projektach naukowych, inicjatywach edukacyjnych i społecznych, poprawiających jakość życia społeczeństwa. Część zajęć z programu studiów odwołuje się do problematyki poznańskiej i wielkopolskiej. Wszystkie wymienione działania nawiązują do wizji UAM, zgodnie z którą Uniwersytet jest uczelnią otwartą na potrzeby miasta i regionu, pogłębia związek z otoczeniem społeczno-gospodarczym, przyczyniając się do kształtowania przyszłości regionu, oraz celu strategicznego 4 „uniwersytet kształtujący otoczenie społeczne, kulturowe i gospodarcze” który podkreśla wagę integracji z otoczeniem społeczno-gospodarczym i umacnianie współpracy z partnerami zewnętrznymi. Studenci włączani są także w życie społeczności lokalnych - biorą udział w programach takich jak Kolaboratorium UAM, w ramach, których prowadzą zajęcia z mieszkańcami województwa wielkopolskiego (warsztaty, prezentacje w przedszkolach).

#### *Monitoring i ewaluacja jakości kształcenia*

Koncepcja kształcenia na kierunku gospodarka przestrzenna zakłada stały monitoring jakości i programów studiów, w efekcie jest stale modyfikowany w zależności od zmieniających się trendów na rynku pracy i uwarunkowań prawnych. W tym zakresie prowadzone są działania zarówno na poziomie wydziału (zespół monitorujący jakość kształcenia), jak i otoczenia zewnętrznego (Rada Gospodarcza oraz absolwenci). W procesie monitoringu jakości kształcenia ważną rolę odgrywa powołany przez Radę programową wydziałowy zespół ds. monitoringu jakości kształcenia, który cyklicznie dokonuje przeglądu realizacji procedur dyplomowania oraz osiągniętych przez studentów efektów uczenia się i przedstawia Radzie Programowej rekomendacje w tym zakresie. Koncepcja kształcenia i program studiów uwzględniają też prognozowane trendy współczesnego rynku pracy opierając się na współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Kontakty z otoczeniem społecznym, w tym z absolwentami kierunku gospodarka przestrzenna pozwalają z jednej strony na modyfikację programów kształcenia, a z drugiej czerpanie z doświadczeń zawodowych tych osób. Dzięki organizowanym cyklicznie spotkaniom z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z absolwentami, możliwe jest poznanie potrzeb pracodawców w zakresie kształcenia oraz praktycznych problemów gospodarki przestrzennej i możliwości ich rozwiązania.

Proces modyfikacji programu na kierunku gospodarka przestrzenna zakłada też ciągłe doskonalenie oraz wdrażanie nowych, innowacyjnych metod kształcenia. Szerokie wykorzystanie podczas studiów na kierunku gospodarka przestrzenna nowoczesnych metod dzięki wykorzystaniu potencjału

Laboratorium Geografii Cyfrowej i Systemów Informacji Geograficznej czy Laboratorium Komputerowo Wspomaganej Analizy Danych i Badań Jakościowych. Wykorzystanie metod m. in. związanych z GIS, geowizualizacją, stanowi niezbędny atrybut rozwoju nowoczesnego społeczeństwa informacyjnego i wpisuje się w wizję UAM jako szkoły wyższej kształcącej nowoczesnie, dążącej do doskonałości w zakresie nauczania/uczenia się i tworzącej warunki do innowacyjnej integracji badań naukowych i procesu dydaktycznego. W procesie kształcenia ciągle wprowadzane są także innowacyjne metody kształcenia takie jak metoda Odwróconej klasy czy Metoda Problemowa (PBL).

#### *Włączanie studentów w badania naukowe i rozwijanie ich zainteresowań*

Jednym z filarów koncepcji kształcenia na kierunku gospodarka przestrzenna jest włączanie studentów w badania naukowe. Studenci kierunku wspólnie z pracownikami Wydziału prowadzą badania, których rezultatem są publikacje naukowe oraz wystąpienia na konferencjach naukowych. W ten sposób studenci przygotowani są do podjęcia studiów III stopnia i prowadzenia badań zgodnie ze standardami naukowymi takimi jak np. uczciwość, rzetelność, dokładność oraz przestrzeganie praw autorskich. Studenci gospodarki przestrzennej działają w samorządzie studentów UAM i WGSEiGP, w Akademickim Kole Naukowym Gospodarki Przestrzennej oraz Kole Naukowym Geografów im. S. Pawłowskiego w ramach, których realizują projekty badawcze, wydają czasopismo, czy też organizują konferencje studenckie np. Dzień planisty. Działania te wpisują się w wizję Uniwersytetu wiążącą naukę i kształcenie oraz cel strategiczny polegający na rozwoju studenckiego ruchu naukowego.

W ramach obowiązujących programów kształcenia na studiach I i II stopnia studenci gospodarki przestrzennej mają zagwarantowaną możliwość wyboru wielu zajęć fakultatywnych, dzięki którym mogą rozwijać swoje indywidualne zainteresowania. Mogą również studiować w trybie indywidualnej organizacji studiów albo indywidualnego toku studiów, przez co dochodzi do indywidualizacji procesu kształcenia, która w jeszcze większym stopniu umożliwia studentom kształtowanie swoich ścieżek rozwoju naukowego. Projekty te realizują cele strategiczne UAM dotyczące zapewniania studentom i doktorantom jak najlepszych warunków do kształcenia się i rozwoju naukowego, poprzez wspieranie możliwości indywidualnego wyboru zajęć, rozwijanie nowych obszarów kształcenia oraz indywidualizację procesu kształcenia.

#### *Umiędzynarodowienie studiów*

W koncepcji kształcenia uwzględnione zostały założenia Procesu Bolońskiego oraz zagranicznych i krajowych wzorców oraz standardów. WGSEiGP jest członkiem Regional Studies Association (RSA), Association of European Schools of Planning (AESOP) oraz Sieci Instytutów Badań Przestrzennych i Planowania w Europie Środkowej i Wschodniej (SPA-CE.net). Podejmowane są różne działania aktywizujące i zwiększające mobilność studentów oraz umiędzynarodowienie studiów. Studenci gospodarki przestrzennej uczestniczą m.in. w programie ERASMUS+ dzięki czemu przez jeden albo dwa semestry mają możliwość studiowania na różnych uczelniach w Europie. Na drugim stopniu oferujemy studentom wykłady w języku angielskim realizowane przez profesorów z Uniwersytetu w Kilonii. W ramach dodatkowych zajęć dla naszych studentów, doktorantów i pracowników realizowana jest bogata oferta zajęć przygotowanych przez wykładowców z zagranicy. Studenci mają możliwość uczestniczenia w wykładach i konsultacjach realizowanych przez profesorów wizytujących. (Zał. 1.9 i 1.10).

W ten sposób kształcenie na kierunku gospodarka przestrzenna wpisuje się cel operacyjny dotyczący umiędzynarodowienia kształcenia. Cel ten realizowany jest także w kontekście wspierania rozwoju wielojęzycznej oferty dydaktycznej (stałe zwiększająca się oferta zajęć w ramach AMU PIE). Bardzo ważną formą umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego na kierunku gospodarka przestrzenna są ćwiczenia terenowe odbywające się zagranicą (na pograniczu polsko-niemieckim i polsko-litewskim, na Słowacji, w Gruzji). W 2021 r., kierunek gospodarka przestrzenna, studia inżynierskie został uhonorowany prestiżowym certyfikatem Association of European Schools of Planning Quality Recognition (AESOP QR). Certyfikat został przyznany na lata 2020-2026. Celem AESOP poprzez

przyznawanie QR jest podniesienie jakości badań i edukacji zawodowej kadry pracowników uczelni zajmujących się kształceniem na kierunkach związanych z planowaniem przestrzennym w Europie i poza jej granicami. Uzyskanie międzynarodowej certyfikacji naszego kierunku było efektem wielomiesięcznego procesu ewaluacji, warsztatów i dyskusji, które także zostały punktem wyjścia do prac nad modyfikacją programu studiów na II stopniu. Certyfikat dla studiów inżynierskich na kierunku gospodarka przestrzenna stanowi istotne międzynarodowe wyróżnienie dla Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej i daje większą rozpoznawalność tego kierunku studiów nie tylko w Polsce, ale i zagranicą. W najbliższym czasie planujemy także wystąpienie o certyfikat QR na studiach II stopnia.

#### *Współpraca z absolwentami kierunku*

Monitorowanie losów i kontakty z absolwentami kierunku pozwalają z jednej strony na modyfikacje programów kształcenia, a z drugiej czerpanie z doświadczeń zawodowych tych osób. Dzięki organizowanym spotkaniom z absolwentami możliwe jest poznanie potrzeb pracodawców w zakresie kształcenia oraz praktycznych problemów gospodarki przestrzennej i możliwości ich rozwiązania. Działania te realizują cel strategiczny dotyczący otwartości Uniwersytetu na otoczenie oraz cel operacyjny „Zacieśnianie związków z absolwentami Uniwersytetu w celu budowania więzi i poczucia związku z uczelnią”. Nasi absolwenci są stałymi gośćmi na Dniach kandydata oraz organizowanych Dni Kariery. Mają także swoją reprezentację w Radzie Gospodarczej, która ściśle współpracuje z Radą Programową. Chcąc reagować możliwie najlepiej i najszybciej na zmieniające się potrzeby rynku pracy, w 2023 r. z inicjatywy Rady Programowej zainicjowaliśmy działania mające na celu zacieśnienie kontaktów z naszymi absolwentami. Nasza propozycja zbierania deklaracji od studentów kończących nasze kierunki przerodziła się w projekt „Pozostań w kontakcie”. Polega on na budowie baz danych adresowych naszych absolwentów na podstawie składanych przez nich deklaracji. Pozwoli to na monitorowanie karier zawodowych i lepsze dostosowywanie programów studiów do potrzeb rynku pracy.

#### *Kształcenie w duchu wrażliwości społecznej*

W programie studiów na kierunku gospodarka przestrzenna ważną rolę odgrywają zajęcia kształtujące empatię, wrażliwość społeczną. Zgodnie z wizją UAM szczególną uwagę poświęcamy działaniom sprzyjającym równemu traktowaniu i przeciwdziałaniu dyskryminacji. W 2020 r. rozpoczęliśmy realizację projektu NCBiR pt.: „Projektowanie uniwersalne: Innowacyjne podejście do kreowania przestrzeni dostępnej dla wszystkich”. Istotą projektu było utworzenie Innowacyjnego Centrum Projektowania Uniwersalnego, którego głównymi elementami są: (1) zewnętrzny tor przeszkód dla wózków inwalidzkich, (2) wewnętrzny tor przeszkód dla wózków inwalidzkich oraz (3) specjalistyczny sprzęt (symulator starości, dron, gogle VR, wózki inwalidzkie, wózki dziecięce, laptopy, tablety, kule łokciowe itp.). W Centrum odbywają się symulacje różnego rodzaju niepełnosprawności i ograniczeń mobilności, mające na celu uwrażliwienie studentów na potrzeby wszystkich użytkowników przestrzeni oraz wyposażenie ich w odpowiednią wiedzę i kompetencje projektowe w tym względzie. Nasi studenci w ramach projektów realizowanych przez Akademickie Koło Gospodarki Przestrzennej opracowują Poznańską mapę barier. Poznańska Mapa Barrier to projekt naukowo-badawczy, którego głównym założeniem jest określenie poziomu dostępności poznańskich przestrzeni publicznych i jednocześnie wskazanie obszarów dysfunkcyjnych. Badania uwzględniają szczególne potrzeby grup o ograniczonej mobilności, np. osób z niepełnosprawnościami czy osób starszych. Projekt ten otrzymał wyróżnienie w konkursie: „Poznań dostępny – 2019”. W 2023 r. wraz z Ośrodkiem szkoleniowo-wychowawczym dla dzieci niewidomych oraz Wydziałem Nauk Geograficznych i Geologicznym współorganizowaliśmy Dzień białej laski, by uwrażliwić studentów na potrzeby osób niedowidzących. Działania te wpisują się w realizację celu operacyjnego dotyczącego zaangażowania UAM w kształtowanie postaw sprzyjających budowaniu wspólnoty, odpowiedzialności, otwartości, a także wrażliwości społecznej.

Spełnienie wymagań odnoszących się do ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy.

**Nie dotyczy**

**Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)**

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<b>Nie dotyczy</b>	



## **Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się**

### **2.1. Dobór kluczowych treści kształcenia, w tym treści związanych z wynikami działalności naukowej uczelni w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek oraz w zakresie znajomości języków obcych i kompetencji inżynierskich**

Programy studiów na kierunku gospodarka przestrzenna (GP) obejmują studia I i II stopnia, w obu przypadkach w formie stacjonarnej (S) i niestacjonarnej (N). Na kierunku gospodarka przestrzenna na studiach I stopnia w formie stacjonarnej są to: (1) studia licencjackie (GP SL, GP NL) i (2) studia inżynierskie (GP SI, GP NI). Natomiast na studiach II stopnia program studiów na kierunku gospodarka przestrzenna obejmuje studia czterosemestralne po studiach licencjackich (GP 4SM, GP 4NM) oraz trzyletnie po studiach I stopnia inżynierskich (GP 3SM, GP 3NM). Zmienione i obowiązujące programy studiów I i II stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna zostały przyjęte Uchwałą nr 365/2022/2023 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 10 lipca 2023 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku gospodarka przestrzenna (Załącznik 2.1). Kluczową zmianą w programach studiów było wprowadzenie tzw. ścieżek kształcenia, które stanowią alternatywną względem specjalności, bardziej elastyczną i przyjazną dla studenta formę kształtowania i rozwijania swoich zainteresowań w obrębie kierunku. Oferta kierunku gospodarka przestrzenna występującego w kilku wariantach różni się pod względem treści programowych. Proponowana struktura programu studiów na kierunku gospodarka przestrzenna pozwala na większą indywidualizację treści programowych dostosowanych do zainteresowań studentów. Dobór treści programowych odzwierciedla rozwój dyscypliny jako nauki oraz odpowiada na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego jednocześnie umożliwia wykorzystanie potencjału naukowego i dydaktycznego kadry naukowo-dydaktycznej. Odpowiada na potrzeby interdyscyplinarnej nowoczesnej gospodarki przestrzennej, zachowując jej walory poznawcze, kształcące i aplikacyjne. Treści programowe umożliwiają zrozumienie funkcjonowania współczesnego świata poprzez poznanie zjawisk i procesów zachodzących w przestrzeni geograficznej w podsystemach społecznym, gospodarczym i przyrodniczym.

Treści zawarte w programach studiów I i II stopnia odpowiadają przyjętym efektom uczenia się dla GP SL i GP NL (Załącznik 2.1.a), GP SI i GP NI (Załącznik 2.1.b), GP 4SM, GP 4NM, GP 3SM i GP 3NM (Załącznik 2.1.c) oraz są ściśle powiązane z koncepcją kształcenia na kierunku (Kryterium 1), jak również z zakresem działalności naukowej WGSEiGP UAM w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna oraz w znacznie mniejszym wymiarze do dyscyplin nauki o Ziemi i środowisku oraz architektura i urbanistyka (Kryterium 4), do których przyporządkowany jest kierunek studiów gospodarka przestrzenna. Integralną część programów studiów stanowią plany studiów I stopnia GP SL (Załącznik 2.2.a), GP NL (Załącznik 2.2.c), GP SI (Załącznik 2.2.b), GP NI (Załącznik 2.2.d) oraz II stopnia GP 4SM (Załącznik 2.2.e), GP 4NM (Załącznik 2.2.f), GP 3SM (Załącznik 2.2.g), GP 3NM (Załącznik 2.2.h) do Uchwały nr 365/2022/2023 Senatu UAM z dnia 10 lipca 2023 r. Efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć na studiach I i II stopnia oraz treści programowe realizowane w ramach tych zajęć zawierają załączniki: Załącznik 2.3.a dla GP SL i GP NL, Załącznik 2.3.b dla GP SI i GP NI, Załącznik 2.3.c dla GP 4SM i GP 4NM, Załącznik 2.3.d dla GP 3SM i GP 3NM. Powiązanie efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć z kierunkowymi efektami uczenia się w zakresie wiedzy umiejętności i kompetencji zawierają matryce weryfikujące pokrycie efektów uczenia się na studiach I stopnia: GP SL (Załącznik 2.4.a), GP NL (Załącznik 2.4.c), GP SI (Załącznik 2.4.b), GP NI (Załącznik 2.4.d) oraz II stopnia: GP 4SM (Załącznik 2.4.e), GP 4NM (Załącznik 2.4.f), GP 3SM (Załącznik 2.4.g), GP 3NM (Załącznik 2.4.h). Pomimo, że programy studiów I i II stopnia zostały przyjęte uchwałą Senatu UAM w 2023 r., to w przypadku studiów I stopnia, w dużej mierze są to programy studiów gruntownie zmienione w 2021 r. i obowiązujące od roku akademickiego 2021/2022. Z kolei studia II stopnia taką istotną zmianę przeszły w roku 2023, których program obowiązuje od roku akademickiego 2023/2024 (por. Kryterium 1). Wprowadzone zmiany w programach studiów I i II stopnia są komplementarne przede wszystkim względem prezentowanych treści kształcenia jak i uzyskiwanej wiedzy, umiejętności i kompetencji studentów, a także względem

sposobu kształtowania i rozwijania swoich zainteresowań, tj. zajęć realizowanych w postaci ścieżek kształcenia.

Konstrukcja programu studiów I i II stopnia umożliwia studentom osiągnięcie wszystkich kierunkowych efektów uczenia się dla danego stopnia studiów. Treści programowe odnoszą się do: (1) budowania systemu wiedzy, której elementem są koncepcje, teorie i wyniki badań prowadzonych przede wszystkim w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, a także, choć w nieco mniejszym stopniu w dyscyplinach: nauki o Ziemi i środowisku oraz architektura i urbanistyka; (2) poznania narzędzi, metod i technik badawczych kluczowych dla dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (a także nauki o Ziemi i środowisku oraz architektura i urbanistyka), jak również wykształcenia umiejętności praktycznych niezbędnych do pracy w obszarze gospodarowania przestrzenią oraz (3) wyposażenia absolwentów w kluczowe kompetencje i umiejętności uniwersalne cenione na rynku pracy.

Przy definiowaniu efektów uczenia się dla studiów I stopnia brano pod uwagę chęć stworzenia studentom atrakcyjnej oferty dydaktycznej, dającej gruntowną wiedzę oraz umiejętności z zakresu studiowanego kierunku, a także umożliwiającej podjęcie pracy zawodowej lub kontynuację kształcenia w ramach studiów II stopnia.

Program studiów I stopnia został opracowany w taki sposób, by treści programowe realizowane w ramach poszczególnych zajęć rozkładały się równomiernie i były dostosowane do możliwości poznawczych studentów oraz uwzględniały merytorycznie uzasadnione następstwo zajęć o wzrastającej trudności i stopniu uszczegółowienia przekazywanych treści. W pierwszej kolejności realizowane są zatem zajęcia wprowadzające, dające podstawy z zakresu gospodarki przestrzennej oraz ściśle powiązanych innych nauk społecznych (w tym m.in. socjologii, ekonomii, prawa), przyrodniczych (głównie geografii fizycznej) czy technicznych (głównie urbanistyki i architektury, budownictwa), a tym samym budzące świadomość specyfiki studiowanego kierunku (K\_W01-K\_W07) oraz zajęcia kształcące umiejętność stosowania zaawansowanych narzędzi, metod i technik badawczych oraz przygotowywania dokumentacji w obrębie szeroko rozumianej gospodarki przestrzennej (K\_W08-K\_W09, K\_U01-K\_U08). Ponadto dla studiów inżynierskich przewidziane są dodatkowe zajęcia lub grupy zagadnień, pozwalających na uzyskanie wiedzy i umiejętności specyficznych dla tego typu kierunku studiów (K\_W12\_inz – K\_W15\_inz oraz K\_U11\_inz – K\_U14\_inz). Grupa przedmiotów ogólnych, dających podstawy z zakresu gospodarki przestrzennej i nauk pokrewnych (zarówno na studiach licencjackich, jak i inżynierskich) realizowana jest w zdecydowanej większości na trzech pierwszych semestrach. Są to przedmioty obowiązkowe. W grupie tych przedmiotów umożliwiających osiągnięcie wymienionych efektów uczenia się znajdują się m. in.:

- (1) Wprowadzenie do gospodarki przestrzennej (K\_W01-K\_W03),
- (2) Społeczne uwarunkowania gospodarki przestrzennej (K\_W01-K\_W02, K\_U01, K\_U03-K\_U05, K\_U08),
- (3) Wprowadzenie do prawa, administracji i samorządu terytorialnego (K\_W03, K\_W07),
- (4) Geograficzno-ekonomiczne uwarunkowania gospodarki przestrzennej (K\_W02-K\_W04, K\_W06, K\_U01, K\_U03, K\_U05, K\_U06, K\_U08),
- (5) Przyrodnicze podstawy gospodarki przestrzennej (K\_W01-K\_W07, K\_W09, K\_U04-K\_U07) (zajęcia w dużym stopniu powiązane z dyscypliną nauki o Ziemi),
- (6) Historia urbanistyki i architektury (K\_W01-K\_W06, K\_U01, K\_U03) (zajęcia w dużym stopniu powiązane z dyscypliną urbanistyka i architektura),
- (7) Rozwój terytorialny (K\_W01-K\_W04, K\_W06-K\_W07, K\_U01, K\_U05-K\_U07),
- (8) Kartografia społeczno-ekonomiczna i podstawy GIS (K\_W01, K\_W08-K\_W09, K\_U03-K\_U05, K\_U07),
- (9) Statystyczna analiza danych (dla studiów licencjackich) (K\_U03-K\_U05) i Statystyka z elementami matematyki (dla studiów inżynierskich) (K\_U03-K\_U05)
- (10) Metody analizy przestrzennej (K\_W01-K\_W04, K\_W08-K\_W09, K\_U01, K\_U3-U08).

W następnej kolejności w programie studiów I stopnia znalazły się przedmioty poświęcone poszerzaniu wiedzy z zakresu wybranych zagadnień gospodarki przestrzennej realizowanych w formie przedmiotów fakultatywnych. Ta grupa przedmiotów realizowana jest od 4 do 6 semestru na studiach licencjackich lub do 7 semestru na studiach inżynierskich. Przy czym w przypadku studiów stacjonarnych przedmioty te pogrupowano i przedstawiono studentom w postaci „gotowych” ścieżek kształcenia. Dla GP SL są to (1) *społeczny wymiar gospodarki przestrzennej* oraz (2) *zarządzanie procesami inwestycyjnymi*, a dla GP SI – (3) *przestrzenna analiza zjawisk społeczno-gospodarczych* i (4) *planowanie przestrzenne i projektowanie urbanistyczne*. W przypadku studiów niestacjonarnych to rozwiązanie z uwagi na dotychczasowe liczebności grup nie zostało wprowadzone, a studenci mogą wybierać z całej gamy oferowanych przedmiotów do wyboru. Zarówno na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pomocą w wyborze określonych zajęć i ścieżek kształcenia służą opiekunowie kierunków, jak i specjalnie organizowane spotkania ze studentami, na których prezentowane są proponowane ścieżki kształcenia i omawiana jest ich specyfika. Część zajęć z racji swojego ogólnego charakteru występuje na wszystkich ścieżkach kształcenia. Jednak z uwagi na rolę danego przedmiotu w określonej ścieżce kształcenia, może być to przedmiot obligatoryjny dla konkretnej ścieżki kształcenia, ale jednocześnie przedmiot fakultatywny dla innych ścieżek kształcenia. W grupie tej znajdują się m.in. takie zajęcia jak: (1) Projektowanie uniwersalne, (2) Zagospodarowanie przestrzenne Polski, (3) Struktura i planowanie rozwoju usług, (4) Programy i fundusze europejskie, (5) Gospodarka nieruchomościami, (6) Struktury funkcjonalno-przestrzenne miast i regionów, (7) Gospodarka finansowa samorządu terytorialnego. Z kolei grupy zajęć charakterystycznych dla określonych ścieżek kształcenia różnią się w zależności od wybranej ścieżki. W przypadku studiów GP SL zajęciami dedykowanymi ścieżce kształcenia *społeczny wymiar gospodarki przestrzennej* są m.in.: (1) Partycypacja społeczna i elementy mediacji, (2) SIG w partycypacji społecznej, (3) Miejsce i społeczność, (4) Metody badań społecznych, (5) Ruchy miejskie i organizacje pozarządowe; natomiast zajęciami dedykowanymi ścieżce kształcenia *Zarządzanie procesami inwestycyjnymi* są m.in.: (1) Postępowanie administracyjne, (2) Finanse przedsiębiorstw, (3) Proces inwestycyjny i zamówienia publiczne, (4) Zarządzanie publiczne, (5) Prawo handlowe. Z kolei w przypadku studiów GP SI zajęciami dedykowanymi ścieżce kształcenia *przestrzenna analiza zjawisk społeczno-gospodarczych* są m.in.: (1) Przestrzenna analiza danych (analiza geoinformacyjna), (2) Eksploracyjna analiza danych, (3) Ekonometria i ekonometria przestrzenna, (4) Zasoby i wykorzystanie "Big-data", (5) Programowanie w systemach informacji geograficznej; natomiast zajęciami dedykowanymi ścieżce kształcenia *planowanie przestrzenne i projektowanie urbanistyczne* są m.in.: (1) Analiza urbanistyczna, (2) Oceny oddziaływania na środowisko, (3) Planowanie infrastruktury technicznej, (4) Podstawy projektowania architektonicznego, (5) Podstawy rewitalizacji. Warto podkreślić, że wskazane powyżej zajęcia odmienne i specyficzne dla każdej ze ścieżek kształcenia, są także elementem odróżniającym studia licencjackie i inżynierskie. W przypadku studiów inżynierskich zajęciami dedykowanymi wyłącznie tego typu studiom są m.in. (1) Elementy fizyki, (2) Statystyka z elementami matematyki, (3) Rysunek techniczny, (4) Lokalne planowanie przestrzenne – poziom ogólny, (5) Lokalne planowanie przestrzenne – poziom szczegółowy, (6) Projektowanie w środowisku CAD 3D, (7) Podstawy budownictwa, (8) Regionalne planowanie przestrzenne. Dodatkowo zajęcia, o tej samej nazwie i prowadzonych wspólnych wykładach ze studiami licencjackimi w części zajęć prowadzonych w formie laboratoriów dostosowują i profilują treści kształcenia do wymagań studiów inżynierskich.

W programie studiów przewidziane są również zajęcia, które umożliwią rozwijanie przedsiębiorczości i innowacyjności w pracy zawodowej, jak i elementy etyki zawodowej oraz kształtowania postaw związanych ze społecznym aspektem gospodarki przestrzennej (K\_W10, K\_K01-K\_K05): (1) Przedsiębiorczość i etyka w biznesie i (2) Praktyka zawodowa.

W programie studiów w grupie przedmiotów obowiązkowych są zajęcia z obszaru nauk humanistycznych (i społecznych, choć w tej grupie znajduje się większość zajęć przewidzianych programem studiów): (1) Historia urbanistyki i architektura, (2) Przedsiębiorczość i etyka w biznesie oraz (3) Dziedzictwo kulturowe i jego ochrona, których realizacja zapewnia uzyskanie 6 pkt. ECTS.

Ważnym elementem programu studiów I stopnia są ćwiczenia terenowe, które pozwalają nabyć studentom praktycznych umiejętności samodzielnej pracy terenowej, wykonywania pomiarów, obserwacji i wizualizacji, a także zapoznania się z praktyką gospodarki przestrzennej. W programie studiów przewidziano trzy rodzaje tego typu zajęć. Zajęcia obowiązkowe odbywające się na koniec drugiego semestru Ćwiczenia regionalne: przyrodnicze i społeczno-ekonomiczne uwarunkowania gospodarki przestrzennej, oraz na koniec czwartego semestru Zagospodarowanie przestrzenne miast i gmin. Z kolei w ramach zajęć do wyboru przewidziano Ćwiczenia terenowe zagraniczne, które, jeśli wybierze odpowiednia liczba studentów, realizowane są m.in. w Gruzji, Niemczech, Liwie, Słowacji. Dzięki tym zajęciom studenci osiągają następujące efekty uczenia się: K\_W01, K\_W03, K\_W11, K\_U01-K\_U04, K\_U06, K\_U08 oraz K\_K01-K\_K05.

Program studiów II stopnia umożliwia kontynuację kształcenia w zakresie gospodarki przestrzennej przez pogłębienie i poszerzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych w ramach studiów I stopnia. Przy konstruowaniu programu uwzględniono proces progresji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, wyeliminowano powtarzalność treści, a efekty uczenia się dostosowano do II stopnia studiów zgodnie z wytycznymi PRK. Jednak zmieniając program studiów II stopnia starano się także dostosować go do potrzeb i zainteresowań osób, które nie są *stricte* absolwentami studiów I stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna, ale na kierunkach pokrewnych (np. geografia, gospodarka nieruchomościami, socjologia miasta, urbanistyka). Stąd też program ten oferowany jest zarówno w klasycznym wariacie czterosemestralnym (GP 4SM, GP 4NM) dla absolwentów studiów licencjackich jak i w trzyletnim (GP 3SM, GP 3NM) dla absolwentów studiów inżynierskich. Program studiów II stopnia skonstruowano podobnie jak program studiów I stopnia, tj. wprowadzono ścieżki kształcenia, które realizowane są od drugiego semestru studiów. Zaproponowano dwie ścieżki (zarówno na studiach trzy- jak i czterosemestralnych): (1) *odporność miast i regionów* oraz (2) *zintegrowane planowanie strategiczne i przestrzenne*. W pierwszym semestrze obu rodzajów studiów realizowane są zajęcia rozszerzające dotychczasową wiedzę i umiejętności oraz wprowadzające nowe wątki, ale o charakterze ogólnym, dającym tło do kolejnych uszczegółwiających zajęć (K\_W01-K\_W06, K\_U01-K\_U02, K\_U06). Dodatkowo zajęcia te rozwijają kompetencje społeczne studentów (K\_K01-K\_K05). W grupie tych zajęć są m.in.: (1) Wprowadzenie do zintegrowanego planowania strategicznego i przestrzennego, (2) Wprowadzenie do odporności miast i regionów, (3) Współczesne wyzwania rozwoju społeczno-gospodarczego, (4) Prawo a praktyka gospodarki przestrzennej, (5) Metodologia badań naukowych, (6) Analiza przestrzenna w gospodarce przestrzennej. Dodatkowo dwa pierwsze zajęcia mają na celu zarysowanie istoty dwóch ścieżek kształcenia i służyć pomocą studentom w sprofilowaniu swoich zainteresowań. W przypadku studiów czterosemestralnych występują dodatkowo zajęcia, które wprowadzają nowe treści programowe, które nie były poruszane na studiach I stopnia (studia licencjackie) lub ewentualnie rozszerzają dotychczasową wiedzę i umiejętności. Są to zarówno zajęcia obowiązkowe m.in.: (1) Pozyskiwanie i udostępnianie danych przestrzennych, jak i zajęcia fakultatywne w obrębie ścieżek kształcenia np. (2) Projekt badawczy, (3) Historia architektury i urbanistyki Polski, (4) Planning theory, (5) Projektowanie w skali człowieka, (6) Systemy wspomaganie decyzji przestrzennych.

W przypadku ścieżek kształcenia na studiach II stopnia oferowana jest odmienna gama zajęć, z tym, że dla jednej ścieżki są to zajęcia obowiązkowe, a dla drugiej – fakultatywne. W przypadku ścieżki kształcenia *odporność miast i regionów* dedykowane zajęcia to m.in.: (1) Adaptacja do zmian klimatu, (2) Społeczna odporność na zagrożenia, (3) Gospodarcza odporność regionalna, (4) Rozwiązania oparte na przyrodzie (nature-based solutions) dla zrównoważonej gospodarki przestrzennej, (5) Urbanistyka

pasywna. Z kolei dla ścieżki kształcenia *zintegrowane planowanie strategiczne i przestrzenne* dedykowane zajęcia to m.in.: (1) Zarządzanie terytorialne w Europie, (2) Interpretacja dokumentów strategicznych i ustaleń planistycznych, (3) Zintegrowany rozwój obszarów funkcjonalnych, (4) Systemy wspomagania decyzji przestrzennych, (5) Urbanistyka współczesna. W grupie zajęć fakultatywnych rozszerzających spektrum wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie szeroko rozumianej gospodarki przestrzennej w programie studiów przewidziane są m.in. zajęcia: (1) Kształtowanie i ochrona krajobrazu, (2) Polityka spójności Polski i UE, (3) Przestrzeń publiczna, (4) Polityka mieszkaniowa i rynek nieruchomości, (5) Ocena skutków regulacji planistycznych.

W programie studiów II stopnia są również zajęcia, które umożliwią rozwijanie przedsiębiorczości, kreatywności, innowacyjności oraz podkreślające znaczenie i rolę etyki zawodowej i postaw związanych ze społecznym aspektem gospodarki przestrzennej (K\_W08-K\_W09, K\_K01-K\_K05): (1) Przedsiębiorczość i (2) Etyka w gospodarce przestrzennej.

Zarówno w programie studiów I, jak i II stopnia, oprócz zajęć określonych w programach studiów, oferowane są zajęcia do wyboru w postaci zajęć monograficznych. Jest to grupa zajęć przygotowywanych przez pracowników WGSEiGP lub praktyków, która obejmuje treści związane z gospodarką przestrzenną, ale obejmuje tematyką aktualne badania lub bieżące problemy społeczno-gospodarcze. Listę zajęć monograficznych co roku ogłasza prodziekan ds. dydaktyki, a listę akceptuje Rada Programowa. Przykładowo w roku akademickim 2023/2024 wśród zajęć monograficznych były: (1) Handel detaliczny. Od skali globalnej do lokalnej, (2) Geografia przestępczości, (3) Gospodarka oparta na wiedzy, (4) Miasta przyszłości, (5) Geografia motoryzacji, (6) Nowe miasta w systemach osadniczych, (7) Wyzwania demograficzne w Polsce na tle Europy w XXI w., (8) Etniczność i zderzenie kultur, (9) Konflikty na świecie, (10) Odnawialne źródła energii.

W czasie studiów na kierunku gospodarka przestrzenna studenci nabywają również umiejętności i kompetencji językowych (K\_U09 – I stopień, K\_U08 – II stopień). W programie istnieje możliwość wyboru języka, jednak od kilku lat studenci wybierają w zasadzie tylko język angielski, co jest podyktowane wcześniejszymi kompetencjami i umożliwia w toku kształcenia korzystanie z literatury anglojęzycznej. Kurs języka obcego na studiach I stopnia kończy się potwierdzeniem umiejętności językowych na poziomie B2, natomiast na studiach II stopnia na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Należy także podkreślić, że umiejętności językowe studenci częstokroć rozwijają także w trakcie innych zajęć (zwłaszcza seminaria i laboratoria licencjackie i inżynierskie), na których prowadzący zajęcia zalecają do zapoznania się i przestudiowania wybranej literatury głównie anglojęzycznej. Dodatkowo w programie studiów II stopnia (GP 4SM, GP 4 NM) oferowane są zajęcia prowadzone wyłącznie w języku angielskim (Planning theory).

Program studiów na kierunku gospodarka przestrzenna odpowiada oczekiwaniom otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie wiedzy naukowej i umiejętności praktycznych przyszłych pracowników. Otoczenie społeczno-gospodarcze ma wpływ na kształtowanie programu studiów poprzez wieloletnią współpracę różnych instytucji w ramach praktyk zawodowych, wizyt studyjnych a także poprzez Radę Gospodarczą przy Radzie Programowej grupy kierunków gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju, która opiniuje i dyskutuje nad potrzebami i kierunkami zmian treści kształcenia. Natomiast dobór kluczowych treści kształcenia podyktowany jest przede wszystkim działalnością badawczą i osiągnięciami naukowymi kadry akademickiej WGSEiGP (szczegółowo opisane w Kryterium 4), za które należy uznać publikacje naukowe i uzyskane granty. Te dwie składowe dorobku naukowego bezpośrednio wpływające na treści kształcenia i zapewniają, że proces kształcenia prowadzony jest w oparciu o najnowsze zdobycze nauki.

## **2.2. Dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających**

Na kierunku gospodarka przestrzenna stosowane są różnorodne metody kształcenia dobrane odpowiednio do form zajęć dydaktycznych, aby umożliwić realizację wyznaczonych celów i osiągnięcie przewidzianych programem studiów efektów uczenia się. Metody kształcenia są sprecyzowane w sylabusach przedmiotów na studiach I stopnia GP SL (Zał. 2.5.a), GP NL (Zał. 2.5.c), GP SI (Zał. 2.5.b),

GP NI (Zał. 2.5.d) oraz II stopnia GP 4SM (Zał. 2.5.e), GP 4NM (Zał. 2.5.f), GP 3SM (Zał. 2.5.g), GP 3NM (Zał. 2.5.h), które dostępne są także na stronie internetowej WGSEiGP oraz ogólnouniwersyteckiej stronie internetowej dedykowanej wyłącznie programom studiów i sylabusom UAM: <https://sylabus.amu.edu.pl/>. Programy studiów stwarzają możliwość interakcji między prowadzącymi i studentami oraz wzajemnie między studentami, pozwalając na doskonalenie kompetencji miękkich, które wpływają na budowanie osobistej przewagi konkurencyjnej na rynku pracy oraz osiąganie sukcesów zawodowych. Głównym założeniem jest inicjowanie działań praktycznych i wspieranie samodzielności studiowania, stąd obecność w programach tak wielu metod aktywizujących. Niezależnie od przedmiotów, podstawowymi metodami kształcenia są wykłady informacyjne wspomagane prezentacjami multimedialnymi (wszystkie sale dydaktyczne wyposażone są w rzutniki multimedialne i komputery), konwersatoryjne lub problemowe, zajęcia laboratoryjne, ćwiczenia terenowe. W ramach każdej z nich prowadzący w zależności od swoich umiejętności dydaktycznych, rozszerza ich zakres o metody takie jak: dyskusja, metoda analizy przypadków, case study, uczenie problemowe (PBL), gry dydaktyczne, symulacyjne, metody ćwiczeniowe, rozwiązywanie zadań, laboratoryjne, badawcze, warsztatowe, metoda projektu, pokaz i obserwacja, praca z tekstem, metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewa decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”, poster). Zajęcia laboratoryjne polegają na wykonywaniu praktycznych zadań badawczo-aplikacyjnych, podczas których wykorzystuje się zaplecze badawcze WGSEiGP. Wydział dysponuje różnymi laboratoriami, jak np. Laboratorium Geografii Cyfrowej i Systemów Informacji Geograficznej, Laboratorium Modelowania Ekonometryczno-Przestrzennego, Laboratorium Rewitalizacji Miast i Odnowy Wsi, Laboratorium Komputerowo Wspomaganej Analizy Danych i Badań Jakościowych. Zadania wykonywane przez studentów są analizowane i oceniane, a ich realizacja umożliwia studentom rozwiązywanie realnych problemów, typowych dla badań w zakresie gospodarki przestrzennej. Zajęcia konwersatoryjne prowadzone są metodą dyskusji dydaktycznej, metodą problemową, metodą case study, także poprzez wykonywanie różnych ćwiczeń praktycznych. W efekcie pracy studenci rozwiązują dany problem i prezentują wyniki na forum grupy, a ich praca podlega ocenie. Zakres tematyczny przedmiotów i metody realizacji zadań mają ścisły związek z kierunkowymi efektami uczenia się i są środkiem kształtowania określonych kompetencji, także badawczych. Ćwiczenia terenowe prowadzone są w specjalnie dobranych obszarach, o szczególnie interesujących poznawczo, zróżnicowanych cechach środowiskowych i społeczno-gospodarczych. Pod kierunkiem nauczycieli akademickich i często przy udziale praktyków z otoczenia społeczno-gospodarczego studenci prowadzą analizy społeczno-gospodarcze i planistyczne wybranych obszarów, uczą się je opisywać i interpretować, zgodnie z postępowaniem naukowym. Na tej podstawie formułują wnioski, prognozują występowanie określonych procesów.

Powyższe ustalenia potwierdza podział godzin pomiędzy wykłady a zajęcia praktyczne, kształtujący się następująco: na studiach I stopnia GP-SL 48% wykłady, 52% zajęcia praktyczne (laboratoria, ćwiczenia, konwersatoria, seminaria), GP-NL odpowiednio 46% i 54%, GP-SI 45% i 55%, GP-NI 42% i 58%; na studiach II stopnia GP-4SM 53% wykłady, 47% zajęcia praktyczne (laboratoria, ćwiczenia, konwersatoria, seminaria), GP-4NM odpowiednio 43% i 57%, GP-3SM 51% i 49%, GP-3NM 43% i 57%. Generalnie należy podkreślić, że metody kształcenia są zorientowane na studentów (ang. student-centered learning), motywują ich do aktywnego udziału w procesie kształcenia poprzez dyskusję, opracowywanie raportów z zagadnień prezentowanych w trakcie zajęć, przygotowywanie i wygłaszanie prezentacji, samodzielne wykonywanie projektów oraz umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności. Kształtują również zachowania prospołeczne. Ważnym elementem programów studiów są zajęcia seminaryjne i samodzielna praca w ramach laboratoriów dyplomowych (licencjackiego, inżynierskiego, magisterskiego), będących wprowadzeniem do pracy badawczej i przygotowaniem do procesu dyplomowania. W tym kontekście istotne jest umożliwienie bezpośredniej relacji studenta i promotora na wzór relacji mistrz-uczeń, zapewniającej indywidualizację procesu dydaktycznego w zależności od potrzeb i możliwości poszczególnych studentów. Taką formę pracy umożliwiają również różne formy wsparcia rozwoju naukowego opisane w Kryterium 8.

Wszystkie formy zajęć prowadzone są z użyciem odpowiednio dobranego sprzętu i aparatury badawczej, w oparciu o materiały dydaktyczne, oprogramowanie i profesjonalne bazy danych oraz za pomocą właściwych technik informacyjno-komunikacyjnych (w tym technik multimedialnych i przede wszystkim GIS i CAD), co jest dokładnie opisane w Kryterium 5.

### **2.3. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość**

Metody i techniki kształcenia na odległość są znane nauczycielom WGSEiGP już od kilku lat i okazjonalnie stosowane (platforma Moodle), jednak powszechnie zostały wprowadzone w marcu 2020 r. w związku z pandemią COVID-19. Przejście na system zdalny zostało przez nauczycieli szybko i sprawnie opanowane, dzięki dobremu wyposażeniu sprzętowemu i przygotowaniu narzędziowemu kadry akademickiej oraz kursom organizowanym przez WGSEiGP i UAM. Ta sytuacja wymusiła w niebywale szybkim tempie całkowite dostosowanie się pod względem technologicznym wszystkich nauczycieli akademickich. Na UAM bardzo szybko ujednolicono platformę e-learningową i przyjęto rekomendację, aby był to MS Teams. Do prowadzenia zajęć zdalnych wykorzystano Intranet uniwersytecki, gdzie w dedykowanym do tego zadania panelu dydaktycznym, każdy pracownik po zalogowaniu mógł zobaczyć przydzielone w danym roku akademickim przedmioty i przenosić je jako zespoły do MS Teams wraz listami studentów uczestniczących w nich, zarejestrowanych w USOS. Zajęcia zdalne odbywały się wyłącznie w formie synchronicznej, w czasie rzeczywistym, według ustalonego planu. Zasady realizacji kształcenia zdalnego zostały uregulowane poprzez wprowadzenie Regulaminu kształcenia na odległość (Załącznik 2.6; Zarządzenie nr 48/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 14 stycznia 2021 r. w sprawie Regulaminu kształcenia na odległość). Po pandemii (od roku akademickiego 2023/2024) na kierunku gospodarka przestrzenna zarówno na studiach I jak i II stopnia, zajęcia zdalne, realizowane za pośrednictwem platform do kształcenia na odległość, stanowią niewielki udział. Tego typu metody i techniki wykorzystywane są na studiach niestacjonarnych, zwłaszcza w przypadku wykładów (ok. 75% godzin wykładów realizowanych jest w formie technik kształcenia na odległość - jednak zaplanowane w tej formie zajęcia nie przekraczają dopuszczalnego wymiaru punktów ECTS uzyskiwanych w ramach kształcenia zdalnego). Należy podkreślić, że wykorzystanie metod i technik kształcenia na odległość na studiach niestacjonarnych stanowi odpowiedź na postulaty studentów, którzy zwracali uwagę na konieczność ograniczenia kosztów związanych z odbywanymi studiami. Wprowadzone rozwiązania są konsultowane z prowadzącymi w celu zapewnienia właściwej jakości realizowanych zajęć. Wszyscy nauczyciele mają także możliwość tworzenia przestrzeni na platformie Moodle i MS Teams wykorzystywanej w toku realizacji przedmiotu w celu udostępniania studentom materiałów do zajęć i sprawnej komunikacji pomiędzy wszystkimi uczestnikami procesu kształcenia.

### **2.4. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów**

Proces uczenia się jest dostosowany do zróżnicowanych potrzeb studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami. Zgodnie z Regulaminem studiów UAM (Załącznik 2.7) student ma prawo do odbywania studiów według indywidualnej organizacji studiów (IOS) oraz według indywidualnego toku studiów (ITS).

Dodatkowo indywidualizację procesu kształcenia umożliwiają m.in.:

- Włączanie studentów w prowadzone badania naukowe;
- System grantów badawczych oferowanych studentom I i II stopnia w ramach projektu ID-UB, opisany szerzej w Kryterium 8;
- Przedmioty do wyboru;
- Wybór miejsca realizacji pracy dyplomowej, jej tematu i promotora;
- Indywidualizacja kształcenia poprzez odbywanie części studiów na innej uczelni polskiej lub zagranicznej w ramach programów mobilności studentów MOST i Erasmus+, które opisano szczegółowo w Kryterium 8.

Dostosowanie procesu uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami jest realizowane zgodnie z wytycznymi zawartymi w Regulaminie studiów UAM (Zał. 2.7). Diagnostyką potrzeb studentów UAM w tym zakresie, organizowaniem stosownych form wsparcia i nadzorem nad ich realizacją zajmuje się Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami. Biuro zapewnia następujące formy wsparcia: pomoc asystenta dydaktycznego i tłumacza języka migowego, stypendium dla osób niepełnosprawnych, Racjonalne Dostosowania procesu kształcenia (RD), lektoraty dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zajęcia logopedyczne, alternatywne zajęcia z wychowania fizycznego, pokoje przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w domach studenckich UAM, transport na zajęcia dydaktyczne i obozy rekreacyjno-sportowe i szkoleniowe. Opis wsparcia studentów ze specjalnymi potrzebami znajduje się w Kryterium 8. Dodatkowym wsparciem dla studentów, ale i nauczycieli z nimi pracujących, realizowanym na poziomie WGSEiGP służy Koordynator Wydziałowy ds. kontaktu z Biurem Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami i Poradnią Rozwoju i Wsparcia Psychicznego

## 2.5. Opis harmonogramu realizacji studiów

Wszystkie zajęcia przewidziane programem studiów, na studiach I stopnia, przewidują udział nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia w ich realizacji. W związku z tym zajęcia wymagające udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia obejmują na studiach I i II stopnia odpowiednio: GP SL – 110 pkt. ECTS, GP NL – 65 pkt. ECTS, GP SI – 130 pkt. ECTS, GP NI – 70 pkt. ECTS, GP 4SM – 70 pkt. ECTS, GP 4NM – 50 pkt. ECTS, GP 3SM – 55 pkt. ECTS, GP 3NM – 35 pkt. ECTS. W przypadku studiów I stopnia (wszystkie cztery typy) 4 pkt. ECTS jest uzyskiwanych w wyniku realizacji 120 godz. praktyk zawodowych, które nie wymagają bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego z uwagi na opiekę sprawowaną przez opiekuna zakładu pracy lub instytucji przyjmującej studenta. W przypadku studiów II stopnia wszystkie zajęcia wymagają bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego.

Zgodnie z ogólnoakademickim profilem studiów I i II stopnia, programy obejmują zajęcia związane z działalnością naukową prowadzoną w UAM w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, architektura i urbanistyka oraz nauki o Ziemi w wymiarze odpowiednio: 143 ECTS (GP-SL), 141 ECTS (GP-NL), 154 ECTS (GP-SI), 150 ECTS (GP-NI), 120 ECTS (GP-4SM), 116 ECTS (GP-4NM), 100 ECTS (GP-3SM), 98 ECTS (GP-3NM).

Program studiów I stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna zawiera szeroki wachlarz przedmiotów umożliwiających osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się zdefiniowanych dla tego kierunku i poziomu kształcenia i obejmuje łącznie: GP SL – 2296 godzin zajęć dla ścieżki *społeczny wymiar gospodarki przestrzennej* oraz 2281 godzin zajęć dla ścieżki *zarządzanie procesami inwestycyjnymi*, GP NL – 1179 godzin zajęć, GP SI – 2528 godzin zajęć, GP NI – 1304 godzin zajęć. Cały tok studiów I stopnia przewiduje uzyskanie 180 punktów ECTS w przypadku studiów licencjackich i 210 punktów ECTS w przypadku studiów inżynierskich. Na każdym roku student musi zebrać 60 pkt. ECTS, a jedynie w przypadku IV roku (7 semestr) studiów inżynierskich 30 pkt. ECTS. W ramach zajęć do wyboru studenci zdobywają: GP SL – 70 pkt. ECTS, GP NL – 60 pkt. ECTS, GP SI – 98 pkt. ECTS, GP NI – 75 pkt. ECTS. W puli przedmiotów do wyboru znajdują się zajęcia związane z realizacją ścieżek kształcenia oraz inne zajęcia określone w planach studiów jako fakultatywne. Natomiast do grupy zajęć do wyboru nie wliczono: (1) seminariów i laboratoriów licencjackich i inżynierskich, na których studenci wybierają promotorów z grupy kilkunastu nauczycieli akademickich reprezentujących odmienne pola badawcze i oferujących zróżnicowaną tematykę prac dyplomowych, (2) lektoratów językowych, choć studenci mogą wybierać lektoraty z języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego, włoskiego, rosyjskiego oraz (3) praktyk zawodowych – tutaj studenci także mogą wybierać pracodawców i instytucje, w których będą odbywali praktyki (oczywiście pod warunkiem realizacji efektów uczenia się). Należy podkreślić, że wliczenie tych grup zajęć jeszcze wydatniej zwiększyłoby



liczbę punktów ECTS do wyboru. Program studiów obejmuje również zajęcia obowiązkowe ze szkolenia bibliotecznego (Edukacja informacyjna i źródłowa) oraz w zakresie BHP realizowane online.

Program studiów II stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna obejmuje łącznie: GP 4SM – 864 godzin zajęć, GP 4NM – 554 godzin zajęć, GP 3SM – 694 godzin zajęć, GP 3NM – 409 godzin zajęć i zapewnia osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się zdefiniowanych dla tego kierunku i poziomu kształcenia. Cały tok studiów II stopnia przewiduje uzyskanie 120 pkt. ECTS w przypadku studiów czterosemestralnych oraz 90 pkt. ECTS w przypadku studiów trzyletnich. W każdym roku student musi zebrać 60 pkt. ECTS. Wyjątkiem jest pierwszy semestr studiów trzyletnich w trakcie, którego student musi zebrać 30 pkt. ECTS. W ramach zajęć do wyboru studenci zdobywają: GP 4SM – 38 pkt. ECTS, GP 4NM – 42 pkt. ECTS, GP 3SM – 38 pkt. ECTS, GP 3NM – 33 pkt. ECTS. W puli przedmiotów do wyboru znajdują się zajęcia związane z realizacją ścieżek kształcenia oraz inne zajęcia określone w planach studiów jako fakultatywne. Natomiast do grupy zajęć do wyboru, podobnie jak na studiach I stopnia, nie wliczono: (1) seminariów i laboratoriów magisterskich, na których studenci wybierają promotorów z grupy kilkunastu nauczycieli akademickich reprezentujących odmienne pola badawcze i oferujących zróżnicowaną tematykę prac magisterskich, (2) lektoratów językowych, choć studenci mogą wybierać lektoraty z języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego, włoskiego, rosyjskiego. Należy podkreślić, że wliczenie tych grup zajęć jeszcze wydatniej zwiększyłoby liczbę punktów ECTS do wyboru. Program studiów obejmuje również zajęcia obowiązkowe ze szkolenia w zakresie BHP realizowane online.

Zajęcia do wyboru to przedmioty będące rozszerzeniem i uszczegółowieniem zajęć obowiązkowych, które umożliwiają studentom pogłębienie własnych zainteresowań i indywidualizują proces kształcenia. Wybór przedmiotów na studiach polega na wskazaniu jednego z dwóch lub trzech modułów, oferujących różne podejście do zbliżonych zagadnień. Corocznie odbywają się spotkania ze studentami I i II stopnia, podczas których studentom prezentowana jest tematyka badań realizowanych przez pracowników WGSEiGP, co ułatwia studentom wybór miejsca realizacji i tematyki pracy dyplomowej. Spotkania te odbywają się w formie specjalnych zebrań (najczęściej odbywających się on-line) oraz w ramach zajęć z Metodologii pracy naukowej i ochrony własności intelektualnej (studia I stopnia) oraz Pracowni dyplomowej (studia II stopnia).

Kształcenie kompetencji językowych odbywa się w oparciu o Zarządzenie Rektora UAM nr 383/2019/2020 z dnia 9 grudnia 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących zasad tworzenia programów studiów (Załącznik 2.10). Na obu poziomach studiów kształcenie językowe realizowane jest od kilku lat wyłącznie w języku angielskim, gdyż z jednej strony jest to obecnie niemal jedyny język w komunikacji naukowej, a z drugiej stanowi naturalną ścieżkę rozwoju dotychczasowych kompetencji językowych. Kształcenie kompetencji językowych na studiach I stopnia (120 godz. lektoratu / 8 pkt. ECTS) kończy się w piątym semestrze egzaminem certyfikacyjnym (2 pkt. ECTS) i prowadzi do uzyskania przez absolwentów kompetencji językowych na poziomie B2. Lektoraty prowadzone są przez pracowników Studium Języków Obcych UAM, zgodnie z wymaganiami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ). Zasady obowiązujące w kształceniu językowym (w tym dotyczące uznawalności certyfikatów) dostępne są na stronie internetowej Studium. Studenci studiów II stopnia kształcą kompetencje językowe w ramach lektoratu z języka obcego (60 godz. / 4 pkt. ECTS). Doskonalenie kompetencji językowych, w tym umiejętności posługiwania się językiem specjalistycznym odbywa się w ramach zajęć prowadzonych przez pracowników Studium Języków Obcych UAM. Kształcenie kompetencji językowych na studiach II stopnia kończy się na poziomie B2+ (ESOKJ). Ponadto w programie studiów II stopnia (GP 4SM, GP 4 NM) od roku akademickiego 2023/2024 oferowane są zajęcia prowadzone wyłącznie w języku angielskim (Planning theory). Należy także podkreślić, że umiejętności językowe studenci częstokroć rozwijają także w trakcie innych zajęć (zwłaszcza seminaria i laboratoria licencjackie i inżynierskie), na których prowadzący zajęcia zalecają do zapoznania się i przestudiowania wybranej literatury głównie anglojęzycznej.

Poza formalną ofertą kształcenia językowego, dobrą praktyką akademicką jest prezentacja terminologii angielskiej z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej podczas zajęć w języku polskim oraz wymaganie pracy z literaturą anglojęzyczną (najczęściej artykułami naukowymi z listy JCR) w czasie realizacji pracy dyplomowej. Literatura wskazana w sylabusach zajęć zawiera także pozycje anglojęzyczne. Studenci mogą również rozwijać kompetencje językowe poprzez uczestnictwo w zajęciach oferowanych w ramach programu AMU-PIE i EPICUR (np. Gender in geography and planning, Shrinking cities, Sustainable development – policy and practice, Urban planning project, The Economic Geography of the Car Market, Urban Innovation Lab, Geography of urban transport, GIS in urban planning). Mogą także poszerzać kompetencje językowe uczestnicząc w seminariach i konferencjach naukowych, prowadzonych w języku angielskim, które odbywają się na WGSEiGP w związku z pobytami profesorów wizytujących.

Każdy stopień studiów na kierunku gospodarka przestrzenna kończy się procesem dyplomowania, który obejmuje przygotowanie pracy dyplomowej (seminarium i laboratorium licencjackie, inżynierskie, magisterskie) i egzamin dyplomowy. Zasady przygotowania pracy i egzaminu dyplomowego regulowane są: (1) Zarządzeniem nr 262/2021/2022 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 20 września 2022 r. w sprawie zasad przeprowadzania egzaminów dyplomowych (Załącznik 2.11) oraz (2) Uchwałą nr 2/2022/2023 Rady Programowej grupy kierunku studiów gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju z dnia 30 września 2022 r. w sprawie zatwierdzenia rekomendowanych zasad przygotowania prac dyplomowych na Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM na kierunkach gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju o profilu ogólnoakademickim na poziomie studiów licencjackich, inżynierskich i magisterskich (Załącznik 2.12). Proces dyplomowania opisany jest szczegółowo w Kryterium 3. Obciążenie godzinowe ostatnich semestrów studiów I i II stopnia, bez uwzględniania praktyk zawodowych, jest najmniejsze, co pozwala studentom przygotować pracę dyplomową i ugruntować wiedzę przed egzaminem dyplomowym.

Realizacja tak zaprojektowanych programów studiów I i II stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna, dzięki opracowanym kierunkowym efektom uczenia się, a na tej podstawie precyzyjnie określonym przedmiotowym efektom uczenia się oraz skorelowanymi z nimi treściami kształcenia, przygotowuje studentów do podjęcia działalności naukowej w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Wprowadza studentów do realizacji badań naukowych pod opieką nauczycieli akademickich, jak i samodzielnie.

## **2.6. Dobór form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebności grup studenckich oraz organizacji procesu kształcenia**

Do osiągnięcia wspomnianych kierunkowych efektów uczenia w programie studiów założono różne formy realizacji zajęć, tj. wykłady, ćwiczenia, laboratoria, konserwatoria, ćwiczenia terenowe, praktyki zawodowe oraz seminaria. Ich charakterystykę zawiera tab. 2.1. Program studiów oraz organizacja procesu dydaktycznego zostały tak skonstruowane, aby w miarę rozwoju procesu kształcenia rósł stopień specjalizacji oraz udział przedmiotów badawczych. Przedmioty podstawowe oraz o treściach ogólnych zaplanowano w pierwszych semestrach studiów, natomiast przedmioty o treściach specjalistycznych lub wymagające stosowania wiedzy podstawowej znajdują się na wyższych latach studiów. Ćwiczenia terenowe mają za zadanie weryfikację wiedzy, umiejętności oraz kompetencji studentów, w związku z czym realizowane są dopiero po zakończeniu zajęć w salach w ramach semestru letniego. Stopniowo zwiększa się też udział zajęć projektowych lub badawczych, podczas których studenci muszą wykazywać się zdobytą wcześniej wiedzą i umiejętnościami. Daje to w połączeniu z wyborem przedmiotów specjalistycznych oraz specjalności, możliwość kształtowania indywidualnej ścieżki kształcenia studenta. Takie podejście pozwala na rozwój kompetencji naukowych osób studiujących (por. tab. 2.1). W efekcie na ostatnim semestrze studiów na obu stopniach zmniejszono obciążenie dydaktyczne, przesuując zajęcia na wcześniejsze semestry. Organizacja

i harmonogram zajęć na studiach I i II stopnia umożliwia zatem studentom pełne wykorzystanie czasu na studiowanie oraz właściwe skupienie się na pisaniu pracy dyplomowej i przygotowaniu do egzaminu dyplomowego.

Tab. 2.1. Struktura godzin planu studiów na kierunku gospodarka przestrzenna

### STUDIA I STOPNIA

Semestr	STACJONARNE (GP SL)							NIESTACJONARNE (GP NL)						
	SUM	W	L	SEM	CT	PZ	inne	SUM	W	L	SEM	CT	PZ	inne
1	339	210	120	-	-	-	9	369	215	105	-	40	-	9
2	381	165	90	-	96	-	30							
3	375	165	150	-	-	-	60	480	180	110	-	40	120	30
4	556	195	125	-	56	120	60							
5	345	195	105	15	-	-	30	345	165	120	30	-	-	30
6	285	165	90	30	-	-	-							
<b>SUMA</b>	<b>2281</b>	<b>1095</b>	<b>680</b>	<b>45</b>	<b>152</b>	<b>120</b>	<b>189</b>	<b>1194</b>	<b>545</b>	<b>335</b>	<b>30</b>	<b>80</b>	<b>120</b>	<b>69</b>
Semestr	STACJONARNE (GP SI)							NIESTACJONARNE (GP NI)						
	SUM	W	L	SEM	CT	PZ	inne	SUM	W	L	SEM	CT	PZ	inne
1	354	210	135	-	-	-	9	369	208	112	-	40	-	9
2	396	165	105	-	96	-	30							
3	390	180	150	-	-	-	60	500	166	144	-	40	120	30
4	601	180	155	-	56	120	90							
5	345	180	120	15	-	-	30	330	140	130	30	-	-	30
6	300	150	135	15	-	-	-							
7	150	75	60	15	-	-	-	105	32	58	15	-	-	-
<b>SUMA</b>	<b>2536</b>	<b>114</b>	<b>860</b>	<b>45</b>	<b>152</b>	<b>120</b>	<b>219</b>	<b>1304</b>	<b>546</b>	<b>444</b>	<b>45</b>	<b>80</b>	<b>120</b>	<b>69</b>

### STUDIA II STOPNIA

Semestr	STACJONARNE (GP 4SM)							NIESTACJONARNE (GP 4NM)						
	SUM	W	L	SEM	CT	PZ	inne	SUM	W	L	SEM	CT	PZ	inne
1	214	120	60	-	-	-	34	269	136	69	30	-	-	34
2	230	120	50	30	-	-	30							
3	240	135	75	30	-	-	-	285	103	89	60	-	-	-
4	180	85	65	30	-	-	-							
<b>SUMA</b>	<b>864</b>	<b>460</b>	<b>250</b>	<b>90</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>64</b>	<b>554</b>	<b>239</b>	<b>158</b>	<b>90</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>34</b>
Semestr	STACJONARNE (GP 3SM)							NIESTACJONARNE (GP 3NM)						
	SUM	W	L	SEM	CT	PZ	inne	SUM	W	L	SEM	CT	PZ	inne
1	214	120	45	15	-	-	34	149	65	35	30	-	-	19
2	270	120	90	30	-	-	30	230	97	88	30	-	-	15
3	210	115	65	30	-	-	-							
<b>SUMA</b>	<b>694</b>	<b>355</b>	<b>200</b>	<b>75</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>64</b>	<b>379</b>	<b>162</b>	<b>123</b>	<b>60</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>34</b>

Spośród realizowanych zajęć na kierunku gospodarka przestrzenna jedynie wykłady o charakterze ogólnym prowadzone są w większych grupach. Pozostałe wykłady, głównie specjalistyczne oraz inne formy zajęć realizowane są w małych grupach, które wymagają znacznego zaangażowania się studentów w proces dydaktyczny. Zgodnie z Regulaminem Pracy UAM (Załącznik do zarządzenia nr 140/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 14 września 2021 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu pracy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) obowiązującego od 1 października 2021 r. (Zał. 2.8 i 2.9) na studiach liczebność grupy ćwiczeniowej, konwersatoryjnej, proseminaryjnej wynosi nie mniej niż 15 osób i nie więcej jak 25 osób, liczebność grup laboratoryjnych (w tym komputerowych) nie mniej niż 8 osób i nie więcej jak 15 osób, na lektoratach języków obcych – nie mniej niż 14 osób i nie więcej jak 18 osób, na ćwiczeniach terenowych – na ćwiczeniach terenowych – nie mniej niż 15, nie więcej niż 21 osób, na seminariach licencjackich – nie mniej niż 8, nie więcej niż 13 osób. Na studiach II stopnia liczebność grup jest mniejsza i wynosi: grupa ćwiczeniowa, konwersatoryjna, proseminaryjna liczy nie mniej niż 15 osób i nie więcej jak 21

osób, grupa laboratoryjna (w tym komputerowa) – nie mniej niż 7 osób i nie więcej jak 13 osób, na lektoratach języków obcych – nie mniej niż 12 osób i nie więcej jak 18 osób, na ćwiczeniach terenowych – na ćwiczeniach terenowych – nie mniej niż 12, nie więcej niż 18 osób, na seminariach magisterskich – nie mniej niż 7, nie więcej niż 12 osób. Na kierunku gospodarka przestrzenna zajęcia kształtujące umiejętności i kompetencje, tj. ćwiczenia, laboratoria czy konserwatoria przeważają nad wykładami, co pozwala na większą efektywność osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Mniejsza liczebność grup pozwala też na większą aktywizację studentów na zajęciach, lepszą opiekę i kontrolę prowadzącego zajęcia nad wykonywanymi przez studentów zadaniami i projektami oraz minimalizują pasywny udział studentów w zajęciach.

Organizacja roku akademickiego jest ogłaszana stosownym Zarządzeniem Rektora wydawanym najpóźniej do końca kwietnia na kolejny rok akademicki. Organizację roku akademickiego 2023/2024 określa Zarządzenie Nr 294/2022/2023 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 23 stycznia 2023 r. w sprawie organizacji roku akademickiego 2023/2024 (Załącznik 2.13). Dodatkowo z uwagi na realizację zajęć terenowych na WGSEiGP w drodze Komunikatu 001/223/2024 Dziekana Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM z dnia 11 października 2023 r. w sprawie określenia planu zajęć w semestrze letnim 2023/2024 na Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej (Załącznik 2.14) skróceniu ulega czas przeprowadzania zajęć odbywających się w salach z 23.VI do 9.VI celem umożliwienia odbycia ćwiczeń terenowych.

Co roku na WGSEiGP prodziekan ds. dydaktyki opracowuje podstawy organizacji procesu dydaktycznego, w oparciu o które odbywa się planowanie zajęć dla studentów. W roku poprzedzającym, na przełomie maja i czerwca przeprowadzane są wybory przedmiotów na cały rok akademicki. Procedura zapisywania się na zajęcia wybieralne oraz do grup zajęciowych realizowana jest drogą elektroniczną z wykorzystaniem aplikacji internetowej USOSweb. Wydział dokłada wszelkich starań, aby procedura zapisów na zajęcia wybieralne przebiegała sprawnie i z jak najmniejszą liczbą komplikacji. Najczęściej zgłaszane uwagi związane z zapisami dotyczą dostępności do niektórych zajęć i grup. Ograniczona dostępność wynika z przyczyn obiektywnych, tj. z wyznaczaniem przez nauczycieli akademickich limitów miejsc. Inny zgłaszany problem to konieczność przepisania się na inny przedmiot w przypadku, kiedy wybrany nie odbywa się z powodu małej liczby zainteresowanych osób. W takich przypadkach wybór przedmiotów odbywa się w II turze z puli dostępnych zajęć. Już po zapisach, ale nie później niż do 2 tygodni po rozpoczęciu semestru, za zgodą prodziekana, w uzgodnieniu z prowadzącymi, możliwe są zmiany wcześniejszych wyborów. Przeważnie stosowane są zamiany osoba za osobą. Po ogłoszeniu wyników wyboru przedmiotów obieralnych rozpoczynane są prace nad harmonogramem zajęć, który umożliwia studentom realizację wszystkich wymaganych w semestrze zajęć (<https://wgseigp.amu.edu.pl/dla-studenta/plany-zajec>).

Dwa razy do roku (dwa semestry), na podstawie planu studiów, konstruowane są harmonogramy zajęć dla kierunku gospodarka przestrzenna. Na WGSEiGP zajmuje się tym zespół osób mający bardzo duże doświadczenie w tym zakresie. Konstrukcja harmonogramu zajęć zadowalającego kadre dydaktyczną i studentów jest zadaniem skomplikowanym i wymaga wielu zabiegów przygotowawczych, w tym uzgodnień z WNGiG. Przed przystąpieniem do prac nad harmonogramem Rada Programowa układa i opiniuje propozycję obsady poszczególnych zajęć, kierując się przede wszystkim dorobkiem naukowym zgodnym z charakterem zajęć, doświadczeniem, umiejętnościami oraz kompetencjami. Ostateczną decyzję o obsadzie na dany rok akademicki podejmuje dziekan we współpracy z prodziekanem ds. dydaktycznych. Wstępne prace nad harmonogramem zajęć rozpoczynają się od analizy zeszłorocznego harmonogramu, zgłoszonych uwag lub udogodnień. Następnie pozyskiwane są informacje od kadry akademickiej WGSEiGP i pozostałych wydziałów oraz osób spoza Uniwersytetu na temat ich preferencji i dostępności. Przy konstrukcji bierze się też pod uwagę możliwości studentów, czas niezbędny na zjedzenie posiłku, czy też czas na pracę własną studenta, w tym studiowanie oraz czas na pobyt w bibliotece. Zajęcia planowane są w godzinach 8-20. Po zakończeniu prac dziekan zatwierdza terminy zjazdów na studiach niestacjonarnych, harmonogramy zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych oraz zamieszcza je na stronie internetowej WGSEiGP w zakładce "Dla

Studenta – Plany zajęć”, jednak nie później niż 14 dni przed rozpoczęciem danego semestru. W przypadku zmian w harmonogramach wynikających z próśb studentów lub wypadków losowych, osoby układające harmonogram zajęć kontaktują się z prodziekanem i po uzyskaniu zgody wprowadzają zmiany. Wynikiem tego są efektywne oraz funkcjonalne harmonogramy zajęć pod względem optymalnego obciążenia zajęciami nauczycieli akademickim i studentów oraz wykorzystania czasu w procesie dydaktycznym. W harmonogramach zajęć podawane są informacje o osobach prowadzących zajęcia, liczbie grup, miejscu, czasie oraz formie odbywania zajęć (szczególnie w przypadku zajęć krótszych niż 30 godzin) . Informacje te są zgodne z programem studiów obowiązującym w danym roku akademickim i gwarantują studentom możliwość uzyskania właściwej liczby punktów ECTS. Cały cykl kształcenia pozwala studentom na progres wiedzy, umiejętności i kompetencji.

Jak już wcześniej wspomniano harmonogramy zajęć ogłaszane są poprzez stronę internetową WGSEiGP z odpowiednim wyprzedzeniem, aby umożliwić studentom zapisy do grup poprzez system USOS. Student ma prawo wyboru grupy. W uzasadnionych przypadkach studentowi przysługuje prawo do zmiany grupy. W szczególnych przypadkach (np. zmniejszenie się liczby studentów na roku na początku semestru lub po zakończonej sesji, na wniosek studentów itp.) plany mogą zostać zmodyfikowane na początku semestru z zachowaniem możliwości uczestniczenia studentów we wszystkich wymaganych na dany semestr zajęciach. Harmonogram zajęć uwzględnia wskazane w organizacji roku okresy sesji egzaminacyjnych, pozwalające studentom na uzgodnienie terminów poszczególnych egzaminów wymaganych programem studiów. Liczba przewidzianych egzaminów jest zgodna ze wskazaną w Regulaminie studiów UAM (do 5 w sesji, do 8 w roku akademickim). Ustaleniem harmonogramu egzaminów zajmują się starostowie poszczególnych lat, po konsultacjach z prowadzącymi i zdającymi egzamin. Poprawki egzaminów odbywają się w sesji poprawkowej określonej w organizacji roku akademickiego, chyba że studenci, po uzyskaniu zgody egzaminatora, wnioskuje inaczej. Informacja zwrotna na temat wyników zaliczeń i egzaminów jest przekazywana studentom poprzez system USOS. W przypadku wątpliwości co do wystawionej oceny studenci mają możliwość wglądu do prac. Dla kontynuowania studiów niezbędne jest zaliczenie przedmiotów przewidzianych w programie studiów na dany rok (semestr w przypadku I roku studiów I stopnia). Na wniosek studenta dziekan może zezwolić na powtórzenie zajęć niezaliczonych z powodu niezadowolających wyników w nauce: (1) z jednoczesnym kontynuowaniem przez studenta studiów na roku wyższym, jeżeli liczba niezaliczonych przedmiotów nie przekracza 3; (2) bez kontynuowania przez studenta studiów na roku wyższym. Egzaminy dyplomowe odbywają się w terminach ustalonych przez przewodniczących komisji egzaminacyjnych, po sesji egzaminacyjnej. Organizacja procesu oceniania i dyplomowania jest zgodna z terminem sesji określonym w Zarządzeniu Rektora UAM i Komunikacie Dziekana w sprawie organizacji roku akademickiego 2023/2024 i uwzględnia przerwę międzysemestralną. Informacja o warunkach zaliczeń jest podana w sylabusie przedmiotu oraz jest przekazywana przez prowadzących podczas pierwszych zajęć na początku semestru, a terminy zaliczeń ustalane są z co najmniej 30 dniowym wyprzedzeniem.

## **2.7. Program i organizacja praktyk**

Zasady dotyczące organizacji praktyk zawodowych na kierunku gospodarka przestrzenna dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2023/2024 regulują odpowiednio (1) Zarządzenie nr 144/2021/2022 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 12 października 2021 r. w sprawie organizacji obowiązkowych studenckich praktyk zawodowych (Zał. 2.15) oraz (2) Regulamin praktyk studenckich na kierunkach: gospodarka przestrzenna orazintegrowane planowanie rozwoju (Zał. 2.16). Program studiów I stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna przewiduje realizację praktyk zawodowych w wymiarze 120 godz. lekcyjnych / 4 pkt. ECTS. Celem praktyk jest przygotowanie studentów do wykonywania zawodu przez praktyczne wykorzystanie wiedzy i umiejętności w pracy zawodowej, w tym w szczególności zapoznanie z funkcjonowaniem Instytucji/Zakładu pracy i przydzielonymi zadaniami. Cele takie jak: przygotowanie studenta do wykorzystania wiedzy kierunkowej i specjalistycznej w pracy zawodowej,

a w szczególności do planowania, organizowania i prowadzenia prac, stosowania metod, technik i urządzeń w zakresie powierzonych prac, prowadzenia dokumentacji związanej z realizacją powierzonych zadań, stworzenie możliwości pracy samodzielnej oraz w zespole, podejmowania decyzji/odpowiedzialności i kształtowania poczucia etyki zawodowej w realizacji powierzonych zadań, wynikają bezpośrednio z określonych dla praktyk efektów uczenia się (K\_W01, K\_W03, K\_W05, K\_W07, K\_W11, K\_U01, K\_U03, K\_U06, K\_U08, K\_K01, K\_K02, K\_K04, K\_K05).

Praktyki mogą być realizowane zarówno w trakcie semestru, jak i w okresie wakacyjnym, aby umożliwić ich efektywną realizację i dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów. Obsługę administracyjną praktyk oraz nadzór merytoryczny nad ich realizacją zapewniają opiekunowie praktyk zawodowych (nauczyciele akademicki WGSEiGP). Praktyki zawodowe realizowane są na podstawie Porozumienia (Załącznik 2.17) oraz Skierowania (Załącznik 2.18). Podstawą zaliczenia praktyk jest formalne sprawdzenie dokumentów (dziennik praktyk – Załącznik 2.19, opinia i ocena opiekuna praktyk w zakładzie pracy/instytucji – Załącznik 2.20). Miejsca realizacji praktyk zawodowych na kierunku gospodarka przestrzenna są podane na stronie internetowej WGSEiGP. Studenci mają możliwość realizacji praktyki zawodowej w instytucjach innych niż wskazane/proponowane przez WGSEiGP. Wybór następuje wówczas w konsultacji z opiekunem praktyk i wymaga uzyskania jego akceptacji na wniosku o skierowanie na praktykę zawodową. Weryfikacja miejsc odbywania praktyk odbywa się głównie poprzez rozmowy telefoniczne oraz na podstawie ogólnej wiedzy o zakładzie pracy/instytucji i znajomości rynku. Skierowanie studentów na praktyki każdorazowo poprzedza zebranie informacyjne ze studentami organizowane przez opiekuna praktyk zawodowych. Praktyki zawodowe podlegają hospitacji prowadzonej przez opiekuna praktyk zawodowych. Arkusz hospitacji (Załącznik 2.21) obejmuje wywiad, przeprowadzany oddzielnie, z opiekunem praktyk i studentem realizującym praktykę. Wszelkie informacje na temat zasad odbywania, regulaminu i programu praktyk, procedur zaliczenia, a także wzory formularzy są dostępne dla studentów i pracodawców na stronie internetowej WGSEiGP. Wśród instytucji/zakładów pracy, w których studenci kierunku gospodarka przestrzenna odbywają praktyki zawodowe można wymienić m.in. urzędy i instytucje publiczne takie jak:

- Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu
- Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu
- Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu
- Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu
- Stowarzyszenie Metropolia Poznań
- Urzędy Gmin/Miejskie: Poznań, Leszno, Libiąż, Przykona, Skąpe, Nowy Tomyśl, Wolsztyn, Dopiewo, Rogoźno, Miłośław, Kawęczyn, Trzcianka, Gniezno, Czerwonak, Siedlce, Wągrowiec, Złotów, Mosina,
- Starostwa powiatowe: Gostyń, Koło, Kościan, Poznań, Strzelce Kraj.

oraz prywatne przedsiębiorstwa z całej Polski:

- Biuro Usług Projektowych S.C.
- Biuro Geodezji s.c.
- Biuro geodezyjno-kartograficzne
- SpecHouse, E-Nieruchomości
- Architektoniczne biuro projektowe konopski sp. J.
- Armageddon Robert Berełkowski
- M&R Biuro Projektów NOVA Sp. z o.o.
- EURO-dom.CO sp. z o.o.
- Freedom Nieruchomości
- Makoni Nieruchomości Sylwia Żynda
- M & R Biuro Projektów Mieloch Sp. z o.o.
- Choiński Kroll Nieruchomości
- Verde Investment sp. z o.o.
- EcoProperty Sp. z o.o.

- Kadex Inżynieria sp. z o.o.
- Biuro Usług Geodezyjno - Kartograficznych
- Browarr Piotr Browarski
- MODO Architektura Sp. z o.o.
- Architektoniczna Pracownia Projektowa
- AGRO Kwiatkowski Makowski spółka jawna
- Pracownia Architektoniczna „PANDORA”
- Anmar Anita Iwona Świś
- APA FORMA
- Art Space. Pracownia Architektoniczna

### **Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 2:**

W poznańskim ośrodku geograficznym dużą uwagę w procesie dydaktycznym (pomimo ogólnoakademickiego profilu kształcenia) przywiązuje się do kształtowania umiejętności zawodowych w zakresie realizacji karier absolwentów w instytucjach publicznych i prywatnych. Stąd też w programie studiów na kierunku gospodarka przestrzenna znaczący jest udział aktywizujących form zajęć, które prowadzą do uzyskania przez studentów wielu kompetencji społecznych i umiejętności praktycznych, niezbędnych na współczesnym branżowym rynku pracy. W ramach tych zajęć studenci nie tylko mogą zweryfikować swoją wiedzę i umiejętności, ale także poznać wszystkie elementy życia społeczno-gospodarczego związane z planowaniem przestrzennym i gospodarką przestrzenną od skali lokalnej przez regionalną po ogólnokrajową. Innym atutem studiów na kierunku gospodarka przestrzenna w poznańskim ośrodku geograficznym jest duża liczba zajęć do wyboru. Pozwala to na daleko idącą indywidualizację kształcenia, zdobywanie specjalistycznej wiedzy na oferowanych ścieżkach kształcenia, które są ofertą dydaktyczną odpowiadającą współczesnym trendom rozwoju problematyki badawczej gospodarki przestrzennej, jak również ofertą kompatybilną z problematyką związaną ze współczesnymi wyzwaniami w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i urbanistycznym. W tym miejscu warto także podkreślić, że w celu zwiększenia potencjału dydaktycznego w obrębie obszaru należącego do poznańskich wydziałów geografii (WGSEiGP oraz WNGiG) zorganizowano ogródek projektowania uniwersalnego wraz z torem przeszkód, pokazowy ogród klimatyczny oraz ogródki meteorologiczny, kartograficzno-geodezyjno-geomatyczny a także lapidarium. W budynku Collegium Geographicum zorganizowano Muzeum Ziemi z bogatą kolekcją skał, rud i odłamków meteorytów.

**Spełnienie reguł i wymagań w zakresie programu studiów i sposobu organizacji kształcenia, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy.**

Nie dotyczy

### **Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)**

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<b>Nie dotyczy</b>	

### **Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie**

#### **3.1. Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów na każdy z poziomów studiów**

Podstawowe zasady przyjęć na studia określone są w [Statucie](#) Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, które następnie są uszczegóławiane w uchwale Senatu UAM. Uchwały te przyjmowane są z rocznym wyprzedzeniem. Rekrutacja na kierunek gospodarka przestrzenna (studia I i II stopnia, studia stacjonarne i niestacjonarne) na rok akademicki 2023/24, przebiegała w oparciu o [Uchwałę](#) Senatu UAM nr 270/2021/2022 z dnia 27 czerwca 2022 r. wraz z [załącznikiem](#) określającym zasady rekrutacji, dla wypracowania której podstawą była Uchwała nr 15/2021/2022 Rady Programowej grupy kierunków studiów gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju z dnia 16 maja 2022 r. w sprawie propozycji zasad rekrutacji grupy kierunków studiów gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju w roku akademickim 2023/2024 (zał. 3.1). Natomiast inna [uchwała](#) Senatu UAM wraz z [załącznikiem](#) reguluje zasady przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich w danym roku akademickim. Szczegółowe zasady przeprowadzania rejestracji kandydatów na studia oraz dokonywania wpisu na listę studentów, wykazu dokumentów, terminów rejestracji i składania dokumentów reguluje stosowne [Zarządzenie](#) Rektora UAM. Przedstawione dokumenty są podstawą opublikowania zasad rekrutacji na [stronie serwisu rekrutacyjnego UAM](#). Dodatkowo na stronie internetowej WGSEiGP w zakładce [Dla kandydata](#) prezentowane są zasady dotyczące rekrutacji wraz z danymi kontaktowymi do osób, które udzielają informacji o rekrutacji. Wydział przygotował również dla kandydatów na studia specjalny [przewodnik](#), który zawiera najważniejsze informacje o Wydziale i kierunkach studiów. Na stronach Wydziału znajdują się również informacje o możliwości prowadzenia zajęć w formie zdalnej poprzez platformę MS Teams. Wymaga to od kandydatów na studia posiadania podstawowych kompetencji cyfrowych. Ze względu na fakt, że poziom kompetencji cyfrowych osób przyjętych na studia może być zróżnicowany, w trakcie spotkania w ramach Dnia Studenta I Roku, które poprzedza rozpoczęcie studiów, odbywa się szkolenie w zakresie obsługi programu MS Teams. W celu stworzenia właściwych możliwości dostępu do treści udostępnianych cyfrowo można korzystać ze stanowisk komputerowych wraz z niezbędnym oprogramowaniem.

Szczegółowy opis kierunku znajduje się na stronie WGSEiGP w zakładce [Dla kandydata](#). Informacje o kolejnych naborach prezentowane są zarówno na stronie internetowej UAM jak i WGSEiGP. Do przekazywania informacji o zasadach rekrutacji na studia Wydział wykorzystuje również media społecznościowe.

Postępowanie w sprawie przyjęcia na studia w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prowadzi Komisja Rekrutacyjna, która jest powoływana przez Rektora UAM. Natomiast w celu przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego na poszczególnych kierunkach studiów Rektor powołuje podkomisje rekrutacyjne. Komisja Rekrutacyjna UAM prowadzi proces rekrutacji wyłącznie za pośrednictwem [Systemu Internetowej Rekrutacji](#) (SIR). Cały proces rekrutacji odbywa się z wykorzystaniem SIR za pośrednictwem którego m.in. kandydaci składają dokumenty na studia oraz uzyskują informacje na temat przebiegu całego procesu rekrutacji. W tym systemie każdy kandydat ma indywidualne konto kandydata. Rolą podkomisji na Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, która zajmuje się rekrutacją na kierunku gospodarka przestrzenna jest przede wszystkim weryfikacja złożonych dokumentów oraz informowanie kandydatów o przebiegu rekrutacji. Kandydaci na studia mogą również uzyskiwać odpowiedzi na wszelkie zapytania związane z procesem rekrutacji telefonicznie w godzinach dyżurów pełnionych przez członków podkomisji od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-15.00 oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Kandydatom ubiegającym się o przyjęcie na kierunek gospodarka przestrzenna gwarantuje się równe szanse w podjęciu studiów. Dotyczy to także obcokrajowców oraz osób z niepełnosprawnościami. Jeżeli w procesie rekrutacji osoba z niepełnosprawnościami potrzebuje pomocy np. tłumacza języka



migowego, by porozumieć się z Biurem Obsługi Studenta lub asystenta, który pomoże dotrzeć do budynku, gdzie powinieneś złożyć dokumenty, może on skontaktować się z [Biurem Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami UAM](#). Kandydaci na kierunek gospodarka przestrzenna muszą spełniać określone kryteria rekracyjne. Kryteria te są przejrzyste, bezstronne oraz selektywne, bowiem umożliwiają właściwy dobór kandydatów posiadających odpowiednią wiedzę i umiejętności do studiowania tego kierunku.

Kandydaci na studia na kierunek gospodarka przestrzenna przyjmowaniu są według następujących zasad.

- 1) Studia stacjonarne
  - a) I stopnia, licencjackie

Na studia przyjmowani są kandydaci na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu maturalnego. Kandydat na studia może uzyskać maksymalnie 100 pkt. Wymagany jest pozytywny wynik z języka obcego nowożytnego (poziom podstawowy: waga 0,15, poziom rozszerzony: waga 0,30) oraz pozytywny wynik z jednego z przedmiotów maturalnych wskazanych przez kandydata: geografia (poziom podstawowy: waga 0,35, poziom rozszerzony: waga 0,75), biologia (poziom podstawowy: waga 0,30, poziom rozszerzony: waga 0,60), fizyka/fizyka/astronomia (poziom podstawowy: waga 0,30, poziom rozszerzony: waga 0,60), informatyka (poziom podstawowy: waga 0,30, poziom rozszerzony: waga 0,60), matematyka (poziom podstawowy: waga 0,30, poziom rozszerzony: waga 0,60), wiedza o społeczeństwie (poziom podstawowy: waga 0,30, poziom rozszerzony: waga 0,60). Uchwała rekracyjna reguluje także tryb przyjmowania kandydatów z tzw. „starą maturą” oraz osób, które zdały Maturę Międzynarodową (International Baccalaureate - IB). Ponadto do uzyskania maksymalnej liczby punktów uprawnieni są finaliści i laureaci: Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Geologicznej, Olimpiada Geograficzna, Olimpiada Informatyczna, Olimpiada Nautologiczna, Olimpiada Statystyczna, Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej, Olimpiada Wiedzy o Integracji Europejskiej, Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym, Olimpiada Wiedzy o Społeczeństwie, Olimpiada Wiedzy o Unii Europejskiej. Studia dostępne są także dla osób z zagranicy. Uczelniany system rekracji na studia umożliwia przeliczanie punktów z matur zagranicznych. Cudzoziemcy ubiegający się o przyjęcie na studia na ten kierunek zobowiązani są do załączenia dokumentu potwierdzającego znajomość języka polskiego na poziomie B2. Kandydat, który nie posiada stosownego dokumentu, zobowiązany jest przystąpić do sprawdzianu znajomości języka polskiego (test online).

- b) I stopnia inżynierskie

Na studia przyjmowani są kandydaci na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu maturalnego. Kandydat na studia na może uzyskać maksymalnie 100 pkt. Wymagany jest pozytywny wynik z języka obcego nowożytnego (poziom podstawowy: waga 0,15, poziom rozszerzony: waga 0,30) oraz wynik z jednego z przedmiotów maturalnych wskazanych przez kandydata: geografia (poziom podstawowy: waga 0,35, poziom rozszerzony: waga 0,75), biologia (poziom podstawowy: waga 0,30, poziom rozszerzony: waga 0,60), fizyka/fizyka/astronomia (poziom podstawowy: waga 0,30, poziom rozszerzony: waga 0,60), informatyka (poziom podstawowy: waga 0,30, poziom rozszerzony: waga 0,60), matematyka (poziom podstawowy: waga 0,30, poziom rozszerzony: waga 0,60), wiedza o społeczeństwie (poziom podstawowy: waga 0,30, poziom rozszerzony: waga 0,60). Uchwała rekracyjna reguluje także tryb przyjmowania kandydatów z tzw. „starą maturą” raz osób, które zdały Maturę Międzynarodową (IB). Ponadto do uzyskania maksymalnej liczby punktów uprawnieni są finaliści i laureaci: Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Geologicznej, Olimpiada Geograficzna, Olimpiada Informatyczna, Olimpiada Nautologiczna, Olimpiada Statystyczna, Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej, Olimpiada Wiedzy o Integracji Europejskiej, Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym, Olimpiada Wiedzy o Społeczeństwie, Olimpiada Wiedzy o Unii Europejskiej. Studia dostępne są także dla osób z zagranicy. Uczelniany system rekracji na studia umożliwia przeliczanie punktów z matur

zagranicznych. Cudzoziemcy ubiegający się o przyjęcie na studia na ten kierunek zobowiązani są do załączenia dokumentu potwierdzającego znajomość języka polskiego na poziomie B2. Kandydat, który nie posiada stosownego dokumentu, zobowiązany jest przystąpić do sprawdzianu znajomości języka polskiego (test online).

c) II stopnia, IV-semesterne

Na studia II stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna przyjmowani są kandydaci, którzy ukończyli studia I stopnia, w szczególności studia licencyjne VI-semesterne, tego samego lub pokrewnego kierunku. Pokrewne kierunki studiów określone są na podstawie zbieżności efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Rekrutacja odbywa się w dwóch wariantach. Pierwszy dla absolwentów studiów pierwszego stopnia ubiegających się o przyjęcie na kontynuowany kierunek studiów drugiego stopnia i pochodzących z uczelni, na których kierunek ten uzyskał pozytywną ocenę Polskiej Komisji Akredytacyjnej, wówczas podstawą przyjęcia jest ocena na dyplomie ukończenia studiów wyższych. Drugi wariant dla absolwentów studiów pierwszego stopnia kierunków pokrewnych oraz dla absolwentów ubiegających się o przyjęcie na kontynuowany kierunek, lecz pochodzących z uczelni, które nie mają pozytywnej oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej dla danego kierunku, wówczas podstawą przyjęcia jest rozmowa kwalifikacyjna. Rozmowę prowadzi podkomisja rekrutacyjna, za którą można uzyskać 20 punktów. W trakcie rozmowy kwalifikacyjnej komisja weryfikuje podstawową i kierunkową wiedzę kandydata w zakresie studiów I stopnia i możliwości osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na studiach II stopnia.

c) II stopnia, III-semesterne

Na studia II stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna przyjmowani są kandydaci, którzy ukończyli studia I stopnia (w szczególności inżynierskie, VII-semesterne) tego samego lub pokrewnego kierunku. Pokrewne kierunki studiów określone są na podstawie zbieżności efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Rekrutacja odbywa się w dwóch wariantach. Pierwszy dla absolwentów studiów pierwszego stopnia ubiegających się o przyjęcie na kontynuowany kierunek studiów drugiego stopnia i pochodzących z uczelni, na których kierunek ten uzyskał pozytywną ocenę Polskiej Komisji Akredytacyjnej, wówczas podstawą przyjęcia jest ocena na dyplomie ukończenia studiów wyższych. Drugi wariant dla absolwentów studiów pierwszego stopnia kierunków pokrewnych oraz dla absolwentów ubiegających się o przyjęcie na kontynuowany kierunek, lecz pochodzących z uczelni, które nie mają pozytywnej oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej dla danego kierunku, wówczas podstawą przyjęcia jest rozmowa kwalifikacyjna prowadzona przez podkomisję rekrutacyjną, za którą można uzyskać 20 punktów. W trakcie rozmowy kwalifikacyjnej komisja weryfikuje podstawową i kierunkową wiedzę kandydata w zakresie studiów I stopnia i możliwości osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na studiach II stopnia.

2) Studia niestacjonarne

a) I stopnia, inżynierskie

Na studia przyjmowani są kandydaci na podstawie złożenia wymaganych dokumentów (m.in. świadectwo dojrzałości) do wypełnienia limitu miejsc.

a) II stopnia, IV-semesterne

Na studia przyjmowani są absolwenci studiów pierwszego stopnia oraz absolwenci studiów magisterskich tego samego lub pokrewnego kierunku na podstawie złożenia wymaganych dokumentów do wypełnienia limitu miejsc. Pokrewne kierunki studiów określone są na podstawie zbieżności efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

b) II stopnia III-semesterne

Na studia przyjmowani są absolwenci studiów pierwszego stopnia (inżynierskich) oraz absolwenci studiów magisterskich tego samego lub pokrewnego kierunku na podstawie złożenia wymaganych dokumentów do wypełnienia limitu miejsc. Pokrewne kierunki studiów określone są na podstawie zbieżności efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

### **3.2. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej**

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej, opisane są w § 11 [Regulaminu Studiów UAM](#). Podstawą uznania efektów uczenia się jest stwierdzenie zbieżności uzyskanych efektów. Decyzje w tej sprawie podejmuje prodziekan ds. studenckich, który dokonuje przeliczenia ocen uzyskanych na innej uczelni według innej skali, na ocenę zgodną ze skalą obowiązującą w UAM. Prodziekan może również wskazać różnicę programową, którą student będzie musiał uzupełnić. Procedury przeliczania ocen odnoszą się także do studenckich wyjazdów zagranicznych i krajowych w ramach programów ERASMUS+ bądź MOST. W przypadku programu ERASMUS+ wydziałowy koordynator w porozumieniu z dziekanem przygotowuje porozumienie o programie studiów (ERASMUS+). Do rozliczenia przedmiotów realizowanych na uczelniach zagranicznych w ramach programu ERASMUS+ służy karta ekwiwalencji. Dla programu MOST prodziekan przygotowuje porozumienie o programie zajęć oraz kartę okresowych osiągnięć obowiązującą w ramach tego programu na wszystkich polskich uczelniach. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się na stronach: [MOST](#) oraz [ERASMUS+](#).

### **3.3. Zasady, warunki i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów**

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów określa [Uchwała nr 360/2018/2019](#) Senatu UAM z dnia 30 września 2019 r. w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się. Osoba ubiegająca się o przyjęcie na studia składa wnioski o potwierdzenie efektów uczenia się. Wniosek składany jest do dziekana w terminie do 31 marca roku, w którym wnioskodawca ubiega się o przyjęcie na studia. W terminie dwóch tygodni od wpłynięcia wniosku dziekan powołuje Komisję ds. Potwierdzania Efektów Uczenia, która weryfikuje osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się przez wnioskodawcę w zakresie odpowiadającym efektom określonym w programie studiów. W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się dziekan może przyjąć wnioskodawcę na studia i zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć objętych programem studiów.

### **3.4. Zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym z poziomów studiów**

Ważnym elementem weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się jest proces dyplomowania, który obejmuje przede wszystkim seminarium dyplomowe, pracę dyplomową oraz egzamin dyplomowy. Zasady, warunki i tryb dyplomowania w roku akademickim 2022/2023 określają Regulamin studiów UAM oraz zarządzenia Rektora UAM. [Regulamin Studiów UAM](#) w paragrafach 57-68 opisuje zasady przygotowania i złożenia pracy dyplomowej oraz przeprowadzenia egzaminu dyplomowego. Szczegółowe zasady dyplomowania regulują trzy następujące zarządzenia Rektora UAM:

- 1) [Zarządzenie Nr 3/2020/2021](#) Rektora UAM z dnia 7 września 2020 r. w sprawie składania i przechowywania prac dyplomowych z wykorzystaniem Archiwum Prac Dyplomowych oraz dokumentowania egzaminu dyplomowego,
- 2) [Zarządzenie Nr 4/2020/2021](#) Rektora UAM z dnia 7 września 2020 r. w sprawie zasad wykorzystywania w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA) oraz procedur obowiązujących przy sprawdzaniu pisemnych prac dyplomowych z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA) oraz
- 3) [Zarządzenie nr 262/2021/2022](#) Rektora UAM z dnia 20 września 2022 r. w sprawie zasad przeprowadzania egzaminów dyplomowych.

Na kierunku gospodarka przestrzenna proces dyplomowania jest zgodny z ogólnymi zasadami opisanymi w powyższych dokumentach i jednocześnie dostosowany do specyfiki kierunku. Dzięki temu zapewnia on potwierdzenie efektów uczenia się przez studentów. Dostosowanie procesu dyplomowania do specyfiki kierunku gospodarka przestrzenna na studiach pierwszego i drugiego stopnia nastąpiło w uchwale Rady Programowej z dnia 30.11.2021 r. w sprawie wymogów formalno-organizacyjnych i merytorycznych dotyczących przygotowania i złożenia prac dyplomowych oraz egzaminu dyplomowego na Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej (zał. 3.2.). Uchwała ta reguluje przede wszystkim zasady wyboru promotora pracy licencjackiej, inżynierskiej oraz magisterskiej, a także procedury weryfikacji procesu dyplomowania. Ponadto Rada Programowa grupy kierunków studiów: gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju podjęła uchwałę z dnia 30 września 2022 r. w sprawie zatwierdzenia rekomendowanych zasad przygotowania prac dyplomowych na Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM na kierunkach gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju o profilu ogólnoakademickim na poziomie studiów licencjackich, inżynierskich i magisterskich (zał. 3.5.). Wszystkie te zasady Rada wypracowała w toku dyskusji członków rady programowej z udziałem studentów. Uchwały te oraz szczegółowy opis procedury dyplomowania oraz egzaminu dyplomowego znajdują się na stronie Wydziału w zakładce [Egzaminy i prace dyplomowe](#).

Na kierunku gospodarka przestrzenna: studia licencjackie praca dyplomowa przygotowana jest na III roku studiów, studia inżynierskie na III i IV roku, a na studiach magisterskich na I i II roku. Tematyka prac dyplomowych (licencjackich, inżynierskich i magisterskich) związana jest z działalnością badawczą pracowników WGSEiGP. Wykaz tematów prac licencjackich, inżynierskich oraz magisterskich znajduje się w załączniku 3.6. W celu ułatwienia studentom wyboru tematyki pracy organizowane są spotkania dla studentów, na których prezentowana jest tematyka prac dyplomowych. Informacje te dostępne są także na [stronie internetowej Wydziału](#). Praca licencjacka przygotowana jest w ramach laboratorium i seminarium licencjackiego, praca inżynierska – laboratorium i seminarium inżynierskiego, a praca magisterska w ramach laboratorium i seminarium magisterskiego. Praca dyplomowa licencjacka powinna potwierdzić umiejętności formułowania problemu badawczego, zaplanowania procesu badania, przeprowadzenia analizy oraz wyciągania wniosków z wykorzystaniem specjalistycznej i aktualnej wiedzy oraz umiejętności nabytych podczas studiów. Praca dyplomowa licencjacka powinna zawierać rozwiązanie konkretnego problemu badawczego i składać się z dwóch części: teoretycznej i empirycznej. Pracę licencjacką student przygotowuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego co najmniej ze stopniem naukowym doktora, a recenzentem pracy może być nauczyciel akademicki co najmniej ze stopniem doktora.

Praca dyplomowa inżynierska powinna potwierdzić umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy uzyskanej podczas studiów oraz wykorzystania umiejętności nabytych w trakcie realizacji programu studiów z użyciem narzędzi analizy przestrzennej i planowania przestrzennego. Praca dyplomowa inżynierska powinna zawierać autorski projekt inżynierski i wymaga wykazania przez studenta umiejętności rozwiązywania problemu o charakterze: aplikacyjnym, badawczym lub projektowym z wykorzystaniem specjalistycznej i aktualnej wiedzy naukowej i projektowej. Pracę inżynierską student przygotowuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego co najmniej ze stopniem naukowym doktora, a recenzentem pracy może być nauczyciel akademicki co najmniej ze stopniem doktora. Zaleca się również, by w składzie Komisji przeprowadzającej egzamin inżynierski jeden z jej członków posiadał tytuł zawodowy inżyniera. Praca dyplomowa magisterska powinna potwierdzić umiejętności formułowania problemu badawczego, zaplanowania procesu badania, rozwiązania problemu badawczego z zastosowaniem właściwych metod badawczych, przeprowadzenia analizy oraz syntezy z wykorzystaniem aktualnej wiedzy naukowej oraz umiejętności nabytych podczas studiów. Praca dyplomowa magisterska powinna zawierać rozwiązanie problemu badawczego i składać się z dwóch części: teoretycznej i empirycznej. Praca dyplomowa magisterska może mieć wyłącznie charakter teoretyczny. Może to być również opracowanie przeglądowe. Pracę magisterską student przygotowuje pod kierunkiem profesora lub profesora uczelni. W szczególności uzasadnionym

przypadku Rada Programowa może upoważnić do kierowania pracą magisterską nauczyciela akademickiego ze stopniem doktora. Recenzentem pracy magisterskiej może być profesor, profesor uczelni albo adiunkt ze stopniem doktora habilitowanego, a w przypadku, gdy promotorem jest nauczyciel akademicki ze stopniem doktora, dziekan wyznacza recenzenta w osobie profesora albo profesora uczelni. Tematyka prac dyplomowych licencjackich, inżynierskich oraz magisterskich musi być zgodna z efektami uczenia się na danym kierunku i poziomie studiów. Proponowany temat pracy dyplomowej oraz kandydatura promotora są zatwierdzane przez Radę Programową grupy kierunków studiów: gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju. Następuje to w formie uchwały Rady.

Studenci kierunku gospodarka przestrzenna wybierają promotora spośród szerokiej oferty pracowników naukowo-dydaktycznych WGSEiGP. Oferta ta, zamieszczona na [stronie internetowej WGSEiGP](#) i zawiera deklarowany przez pracowników zakres zagadnień zgodnych z ich kompetencjami i zainteresowaniami naukowymi. Wybór promotora poprzedzają spotkania dla studentów, na których prezentowana jest tematyka prac dyplomowych. Następnie lista tematów prac wraz z nazwiskiem promotora przedstawiane są Radzie Programowej do zatwierdzenia. W przypadku zgodności problematyki pracy dyplomowej z kierunkiem studiów oraz zakładanymi efektami uczenia się, RP zatwierdza proponowany tytuł pracy dyplomowej. Kluczowym kryterium w zatwierdzeniu tematów prac dyplomowych jest ich związek z kierunkiem studiów. W przypadku zastrzeżeń lub braku zgodności taki temat jest cofany do danego promotora w celu poprawy lub zaproponowania nowego tematu. Po ponownym zgłoszeniu poprawionego tematu lub nowego powyższa procedura jest powtarzana.

Weryfikacja zakładanych efektów uczenia się osiąganych przez studentów podczas seminarium dyplomowego następuje poprzez realizację poszczególnych etapów przygotowania pracy dyplomowej. Należą do nich przede wszystkim: sformułowanie problemu badawczego, wybór metod badawczych, osadzenie w literaturze przedmiotu, zaplanowanie i przeprowadzenie badań, analiza i synteza wyników oraz wnioskowanie, a w przypadku pracy inżynierskiej przygotowanie również projektu inżynierskiego. Zaliczenie seminarium dyplomowego na ostatni semestrze studiów następuje tylko i wyłącznie po złożeniu pracy dyplomowej przez studenta. Student może wgrać pracę dyplomową do systemu APD dopiero po uzyskaniu wszystkich zaliczeń i egzaminów wymaganych programem studiów. Cała procedura dyplomowania przebiega za pośrednictwem platformy internetowej [Archiwum Prac Dyplomowych](#) (APD), a jej szczegóły opisuje wcześniej wspomniane zarządzenie Rektora UAM w sprawie składania i przechowywania prac dyplomowych z wykorzystaniem Archiwum Prac Dyplomowych oraz dokumentowania egzaminu dyplomowego. Wszystkie etapy tej procedury zostały także opisane na stronie Wydziału w zakładce [Egzaminy i prace dyplomowe](#). Opis ten został przygotowany w czytelnej formie, tak aby studenci bez większych problemów mogli przejść przez cały proces dyplomowania. Dziekan powołuje komisję egzaminacyjną (trzy osoby), a napisana praca dyplomowa jest zamieszczana w APD. Następnie promotor weryfikuje zgodność wszystkich informacji. Dalej praca podlega sprawdzeniu w systemie antyplagiatowym (Jednolity System Antyplagiatowy) zgodnie z wymienionym wcześniej zarządzeniem Rektora UAM w sprawie zasad wykorzystywania w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA) oraz procedur obowiązujących przy sprawdzaniu pisemnych prac dyplomowych z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA). Po wykonaniu tych etapów recenzenci (promotor i recenzent) przygotowują i wprowadzają do systemu APD recenzje biorąc pod uwagę m.in. zgodność treści pracy z jej tematem, układ pracy, dobór i wykorzystanie źródeł, poświadczających zrealizowanie programu studiów, wartość merytoryczną pracy. Zgodnie § 11 z uchwały Rady Programowej grupy kierunków studiów: gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju z dnia 30.11.2021 r. w sprawie wymogów formalno-organizacyjnych i merytorycznych dotyczących przygotowania i złożenia prac dyplomowych oraz egzaminu dyplomowego na Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej (zał. 3.2.) zaleca się by w składzie Komisji przeprowadzającej egzamin inżynierski jeden z jej członków posiadał tytuł zawodowy inżyniera. Ostatnim etapem jest złożenie egzaminu dyplomowego zgodnie z zasadami opisanymi we wcześniej

wskazanym Zarządzeniu Rektora UAM w sprawie zasad przeprowadzania egzaminów dyplomowych. Egzamin dyplomowy składany jest w formie ustnej. Student składa egzamin dyplomowy w obecności promotora, recenzenta oraz przewodniczącego komisji, czyli dziekana bądź osoby upoważnionej przez dziekana. Na egzaminie dyplomowym student odpowiada na trzy pytania zadane przez Komisję z obowiązującego w danym roku akademickim zestawu zagadnień. Obowiązujący zestaw zagadnień jest określany i zatwierdzany przez Radę Programową kierunku studiów, a następnie ogłaszany na stronie internetowej Wydziału, nie później niż na początku ostatniego semestru studiów. Obowiązujące zestawy zagadnień dostępne są na stronie internetowej Wydziału w zakładce [Egzaminy i prace dyplomowe](#). W okresie pandemii COVID-19 zgodnie z zarządzeniem nr [5/2020/2021 Rektora UAM](#) o trybie egzaminu dyplomowego, tj. stacjonarnym lub zdalnym decydował dziekan. Od 1.10.2022 r. obowiązuje forma stacjonarna, a tylko w uzasadnionych przypadkach, decyzję o przeprowadzeniu egzaminu w formie zdalnej podejmuje prorektor ds. studenckich na wniosek promotora po pozytywnym zaopiniowaniu przez prodziekana ds. właściwego trybu studiów. Warunki stawiane studentom, konieczne do ukończenia studiów I i II stopnia, zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez nich efektów uczenia się odpowiednio na 6. i 7. poziomie PRK.

Mając na uwadze poprawę jakości kształcenia, w § 12 z uchwały Rady Programowej grupy kierunków studiów: gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju z dnia 30.11.2021 r. w sprawie wymogów formalno-organizacyjnych i merytorycznych dotyczących przygotowania i złożenia prac dyplomowych oraz egzaminu dyplomowego na Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej (zał. 3.2.) określono procedurę weryfikacji procesu dyplomowania. Zakłada ona monitorowanie składu komisji egzaminów dyplomowych, zgodności tematu pracy z tematyką zatwierdzoną przez Radę, przestrzegania procedury antyplagiatowej, procesu recenzowania prac oraz pytań zadawanych przez komisję. W tym celu m.in. losowo wybiera się 10 prac dyplomowych, które podlegają kontroli. Każdego roku zespół monitorujący proces dyplomowania sporządza i przedstawia Radzie raport wraz z rekomendacjami zmian. Raport dla roku akademickiego 2022/2023 znajduje się w załączniku (zał.3.3.)

### **3.5. Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów**

Na kierunku gospodarka przestrzenna systematycznie prowadzona jest analiza liczby kandydatów i osób przyjętych na studia, a także rezygnacji i skreśleń ze studiów oraz liczby studentów kończących studia w terminie. Na zakończenie procesu rekrutacji zespół dziekański analizuje raport podsumowujący rekrutację. Przedmiotem analizy są informacje m.in. o liczbie osób, które zarejestrowały się w SIR i wniosły opłatę, liczbie osób zakwalifikowanych, które w postępowaniu rekrutacyjnym uzyskały wynik powyżej progu punktowego, złożyły dokumenty i ostatecznie zostały przyjęte na studia. Informacje te przedstawiane są i dyskutowane również na posiedzeniach Rady Programowej, a także zebraniach ogólnowydziałowych. Szczegółowe dane dotyczące rekrutacji na studia na kierunku gospodarka przestrzenna prezentuje tabela 3.1.

Zainteresowanie studiami I i II stopnia jest zadowalające, choć występują tendencje spadkowe w liczbie kandydatów. Liczba kandydatów i przyjętych na studia I stopnia jest większa niż na studia II stopnia. Wynika to z tego, że coraz większa liczba absolwentów studiów I stopnia nie chce kontynuować studiów na studiach II stopnia. Mają już uprawnienia zawodowe do sporządzania aktów planowania przestrzennego i podejmują pracę. Część absolwentów podejmuje studia II stopnia na innym kierunku studiów, czy też kontynuuje kształcenie na gospodarce przestrzennej, jednak na innej uczelni wyższej. Są też absolwenci, którzy wyjeżdżają za granicę w celu podjęcia pracy. Na WGSEiGP podejmowane są działania zmierzające do zwiększenia liczby kandydatów oraz liczby osób studiujących na II stopniu. Obok dyskusji prowadzonych w kolegium dziekańskim, posiedzeniach Rady Programowej oraz Rady Gospodarczej podejmuje się szereg działań m.in. poszerza się kampanie promocyjne, modyfikuje się programy studiów, dostosowując go np. do wyzwań rynku pracy i potrzeb pracodawcy. Oferta Wydziału prezentowana jest w siedzibie uczelni oraz szkołach średnich. WGSiGP współpracuje

ze szkołami ponadpodstawowymi m.in. organizując dla uczniów szkół średnich wykładów czy też warsztaty.

Tabela 3.1. Liczba kandydatów oraz przyjęci na kierunek gospodarka przestrzenna

Tryb	Stopień	Studia	2021/2022			2022/2023			2023/2024		
			Liczba kandydatów	Liczba przyjętych	Przyjęci/kan dydaci (%)	Liczba kandydatów	Liczba przyjętych	Przyjęci/kan dydaci (%)	Liczba kandydatów	Liczba przyjętych	Przyjęci/kan dydaci (%)
Stacjonarne	I	Licencjackie	150	53	35	134	53	40	133	48	36
	I	Inżynierskie	251	108	43	235	114	49	228	91	40
	II	IV-semestralne	36	35	97	26	25	96	24	23	96
	II	III-semestralne	40	36	90	60	59	98	*	*	*
Niestacjonarne	I	Inżynierskie	31	29	94	55	48	87	41	37	90
	II	IV-semestralne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	II	III-semestralne	41	41	100	21	27	129	8	*	*

\*rekrutacja w semestrze letnim

Zainteresowanie studiami I i II stopnia jest zadowalające, choć występują tendencje spadkowe w liczbie kandydatów. Liczba kandydatów i przyjętych na studia I stopni jest większa niż na studia II stopnia. Wynika to z tego, że coraz większa liczba absolwentów studiów I stopnia nie chce kontynuować studiów na studiach II stopnia. Mają już uprawnienia zawodowe do sporządzania aktów planowania przestrzennego i podejmują pracę. Część absolwentów podejmuje studia II stopnia na innym kierunku studiów, czy też kontynuuje kształcenie na gospodarce przestrzennej, jednak na inne uczelni wyższej. Są też absolwenci, którzy wyjeżdżają za granicę w celu podjęcia pracy. Na WGSEiGP podejmowane są działania zmierzające do zwiększenia liczby kandydatów oraz liczby osób studiujących na II stopniu. Obok dyskusji prowadzonych w kolegium dziekańskim, posiedzeniach Rady Programowej oraz Rady Gospodarczej podejmuje się szereg działań m.in. poszerza się kampanie promocyjne, modyfikuje się programy studiów, dostosowując go np. do wyzwań rynku pracy i potrzeb pracodawcy. Oferta Wydziału prezentowana jest w siedzibie uczelni oraz szkołach średnich. WGSiGP współpracuje ze szkołami ponadpodstawowymi m.in. organizując dla uczniów szkół średnich wykładów czy też warsztaty.

Największa liczba rezygnacji i skreśleń (tab. 3.2.) ze studiów na kierunku gospodarka przestrzenna występuje na studiach I stopnia. Na studiach II stopnia liczba rezygnacji jest dużo mniejsza. Do najważniejszych przyczyn rezygnacji i skreśleń ze studiów, zwłaszcza na I roku studiów pierwszego stopnia należą: niepodjęcie studiów (składanie dokumentów na kilku kierunkach studiów), niewłaściwe rozpoznanie własnych możliwości i zainteresowań, problemy z przyswajaniem wiedzy i opanowaniem umiejętności zakładanych w procesie kształcenia, niemożliwość pogodzenia nauki z pracą bądź też studiowaniem na dwóch kierunkach, a czasami względy zdrowotne, czy też problemy rodzinne. Władze dziekańskie oraz Rada Programowa każdego roku analizują informacje dotyczące skreśleń z listy studentów, w szczególności w trakcie i po I roku studiów I stopnia. W 2023 r. w UAM został przygotowany raport dotyczący przyczyn rezygnacji ze studiowania na wszystkich wydziałach i kierunkach UAM, w tym również na gospodarce przestrzennej (zał. 3.4.).

Tabela 3.2. Rezygnacje ze studiów na kierunek gospodarka przestrzenna

Tryb	Stopień	Studia	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Stacjonarne	I	Licencjackie	12	17	7
	I	Inżynierskie	35	27	17
	II	IV-semestralne	0	2	2
	II	III-semestralne	0	2	*
Niestacjonarne	I	Inżynierskie	1	1	4
	II	IV-semestralne	0	0	0
	II	III-semestralne	0	0	*

Systematycznie prowadzona jest analiza procesu dyplomowania m.in. pod kątem liczby studentów kończących studia w terminie (tab. 3.3.). Odsetek studentów kończących studia w terminie na kierunku gospodarka przestrzenna był stabilny, choć z nieznaczną tendencją spadkową.

Głównymi przyczynami opóźnień w realizacji studiów (na obu stopniach) i nieterminowego składania prac dyplomowych są: podejmowanie pracy zarobkowej przez studentów oraz studiowanie równocześnie na dwóch kierunkach studiów. Na studiach I stopnia licencjackich odsetek ten wynosił około 40%, natomiast inżynierskich około 50%. Na studiach II stopnia stacjonarnych III i IV semestralnych był on na podobnym poziomie 30-50%. Natomiast na studiach niestacjonarnych II stopnia był on wyższy, ponad 60%.

Tabela 3.3. Absolwenci kończący studia w terminie

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne			Studia niestacjonarne		
		Liczba studentów którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się	Liczba absolwentów w danym roku	Odsetek absolwentów kończących studia w terminie (%)	Liczba studentów którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się	Liczba absolwentów w danym roku	Odsetek absolwentów kończących studia w terminie (%)
I stopnia (lic.)	2021	59	25	42	--	--	--
	2022	47	16	34	--	--	--
	2023	55	20	36	--	--	--
I stopnia (inż.)	2021	120	48	40	32	13	41
	2022	106	62	58	24	12	50
	2023	112	59	53	23	8	35
II stopnia (2 lata)	2021	35	15	43	21	15	71
	2022	24	13	54	--	--	--
	2023	36	13	36	--	--	--
II stopnia (1,5 roku)	2021	53	27	51	25	18	72
	2022	43	12	28	24	16	67
	2023	36	13	36	41	25	61

Problemy związane z procesem studiowania, w tym przyczyny opóźnień w realizacji programu i przerywania kształcenia, są tematem wielu spotkań i dyskusji zespołu dziekańskiego oraz Rady Programowej. Studenci mogą także zgłaszać wszelkie uwagi i problemy koordynatorom kierunku, prodziekanowi ds. studenckich, a także przedstawicielom Rady Samorządu Studentów. W wypadku wystąpienia sytuacji konfliktowych, które mogą pojawić się w procesie weryfikacji efektów uczenia się, student, po wyczerpaniu prób porozumienia się z wykładowcą, może zwrócić się do starosty roku,



koordynatora kierunku oraz prodziekana ds. dydaktyki. Sytuacje konfliktowe dotyczące np. wyboru czy zmiany promotora pracy dyplomowej, po ich dokładnym zbadaniu, są rozwiązywane przez prodziekana ds. dydaktyki z udziałem wszystkich zaangażowanych stron. Na WGSEiGP dokłada się wszelkich starań, aby sprawy studenckie rozpatrywać z największą życzliwością i zrozumieniem, opierając się raczej na bezpośrednim kontakcie, rozmowie i mediacji, a dopiero na końcu na procedurach formalnych np. Komisje dyscyplinarne dla studentów. Procedury formalne są stosowane w przypadku trudnych i konfliktowych sytuacji.

### **3.6. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się**

Ogólne zasady sprawdzania i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się określa Regulamin studiów UAM. Wskazuje on, że program studiów nie może przewidywać więcej niż 8 egzaminów w roku akademickim, w tym nie więcej niż 5 egzaminów w semestrze, z wyłączeniem egzaminu dyplomowego (§ 9). Wymóg ten jest spełniany przez programy studiów na kierunku gospodarka przestrzenna. Jeżeli program studiów na danych zajęciach przewiduje zarówno wykład jak i laboratorium (ćwiczenia), to w pierwszej kolejności student zalicza laboratoria (ćwiczenia), a dopiero później może przystąpić do egzaminu. Zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (na studiach I i II stopnia) są zróżnicowane i zależą od specyfiki przedmiotów przewidzianych programami studiów oraz ich form dydaktycznych. Do podstawowych funkcji systemu oceniania należy: przekazanie studentom informacji zwrotnej o poziomie ich wiedzy i umiejętności, wspomaganie w samodzielnym procesie uczenia się, motywowanie do pracy, a także weryfikowanie osiągniętych efektów uczenia się. Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów EU gwarantują bezstronność, umożliwiając równe traktowanie studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami, którzy otrzymują wszelką konieczną pomoc na Wydziale od pełnomocniczki prodziekan ds. dydaktyki w zakresie [wsparcia studentów z niepełnosprawnościami](#), a także mogą zwrócić się z pytaniami do przedstawiciela Rady Samorządu Wydziału. Wszelkie informacje na temat form wsparcia studenci mogą uzyskać na [stronie internetowej](#). Wykładowcy prowadzący zajęcia na kierunku gospodarka przestrzenna mają możliwość uczestnictwa w kursach przygotowujących ich do specyfiki pracy ze studentami z niepełnosprawnościami. Szkolenia takie są organizowane z dużą częstotliwością np. warsztaty „[Praca ze studentami z trudnościami natury psychicznej i poznawczej](#)” oraz [Szkolenie: Praca ze studentami z niepełnosprawnością słuchu](#). W wypadku wystąpienia sytuacji konfliktowych, które mogą zrodzić się w procesie weryfikacji efektów uczenia się, student, po wyczerpaniu prób porozumienia się z wykładowcą, może zwrócić się do starosty roku, a następnie a koordynatora kierunku, oraz – w każdym momencie – do prodziekan ds. dydaktyki. Sytuacje konfliktowe, po ich dokładnym zbadaniu, są rozwiązywane z udziałem wszystkich zaangażowanych stron. Z kolei w sytuacjach, gdy student otrzymał z zajęć ocenę niedostateczną (§ 31 Regulaminu Studiów UAM) lub gdy kwestionuje prawidłowość przebiegu egzaminu (§ 33 Regulaminu Studiów UAM) może złożyć wniosek do dziekana o komisyjne zaliczenia zajęć. Dodatkowo na wniosek studenta egzamin komisyjny odbywa się w obecności wskazanego przez studenta nauczyciela akademickiego wydziału lub przedstawiciela studenckiego (rzecznika praw studenta albo przedstawiciela samorządu studenckiego) w charakterze obserwatora.

Studenci dokonują ewaluacji jakości zajęć bezpośrednio po ich zakończeniu w danym semestrze. Ankietyzacja odbywa się za pomocą ogólnouczelnianej, anonimowej ankiety udostępnionej w USOS. Ankieta daje studentom możliwość udzielenia informacji zwrotnej na temat jakości prowadzonych zajęć, ich oczekiwań i odczuć na temat sposobu prowadzenia zajęć. Każdy pracownik badawczo-dydaktyczny i dydaktyczny ma dostęp do opracowanych wyników ankiet oceniających wyłącznie jego zajęcia. Wyniki ewaluacji są opracowywane przez koordynatora USOS i analizowane przez Radę Programową oraz zespół dziekański. Ponadto na podstawie uchwały Rady Programowej grupy kierunków studiów: gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dodatkowych zasad oceny zajęć i nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM, na Wydziale

obowiązuje dodatkowy instrument oceniania zajęć przez studentów (zał. 3.7.). Ta ankieta również daje studentom możliwość udzielenia obszernej informacji zwrotnej na temat jakości prowadzonych zajęć ich odczuć na temat sposobu prowadzenia zajęć i oczekiwań związanych ze zmianami sposobu prezentowania treści nauczania. Wyniki ewaluacji są analizowane przez zespół dziekański, a także przez kierowników zakładów i pracowni.

### **3.7. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiągniętych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania), w tym metod sprawdzania efektów uczenia się osiągniętych na praktykach zawodowych**

Sprawdzanie i ocenianie stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się zarówno w sposób ciągły na poziomie poszczególnych przedmiotów, jak również na zakończenie cyklu kształcenia w postaci egzaminu dyplomowego. Szczegółowe metody i zasady weryfikacji etapowych osiągnięć studentów w czasie realizacji przedmiotu oraz sprawdzenia osiągniętych efektów uczenia się podczas końcowego zaliczenia lub egzaminu są określane przez nauczyciela akademickiego w sylabusie przedmiotu, który dostępny jest na stronie internetowej WGSEiGP oraz przekazywane są studentom na pierwszych zajęciach. Na studiach I i II stopnia wszystkie przedmioty przewidziane w programie studiów zaliczane są na ocenę, bez względu na to czy kończą się zaliczeniem, czy egzaminem. Wyjątek stanowią Szkolenie BHP i Edukacja informacyjna i źródłowa. Na kierunku gospodarka przestrzenna przedmioty prowadzone są często w dwóch formach zajęć, tj. wykład i laboratorium. Dodatkowo program studiów przewiduje ćwiczenia terenowe. Warunkiem przystąpienia do egzaminu z wykładu jest konieczność zaliczenia zajęć laboratoryjnych. Student, który nie uzyska pozytywnej oceny z tej części, otrzymuje ocenę niedostateczną i jest zobligowany do powtarzania przedmiotu w kolejnym roku akademickim. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku gospodarka przestrzenna weryfikują osiąganie efektów uczenia się oraz postępy w procesie uczenia się w oparciu o różnorodne metody. Egzaminy składane są w formie pisemnej lub ustnej. Studenci w ramach zaliczeń, których formy także określają nauczyciele akademicy, przygotowują najczęściej: projekty (indywidualne lub zespołowe), prezentacje multimedialne lub przystępują do kolokwium pisemnego albo testu. Projekty, które są przedstawiane w formie ustnej lub prezentacji multimedialnych, są oceniane przez prowadzących na bieżąco w formie omówienia. Egzaminy i zaliczenia ustne są dokumentowane przez wykładowców w postaci notatki z pytaniami i zagadnieniami egzaminacyjnymi/zaliczeniowymi. Zaliczenia w formie pisemnej zawierają informację o wyniku zaliczenia (np. pod postacią wskazania zdobytej liczby punktów). Dobór form i metod oceniania osiągnięć studenckich zapewnia ich skuteczną weryfikację, a ich różnorodność wspiera rozwój kompetencji społecznych studentów. Przy ocenie postępów w zakresie wiedzy najczęściej wykorzystywane są różnego rodzaju prace pisemne lub zadania testowe, a rzadziej zaliczenia, egzaminy ustne. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy mogą być weryfikowane zarówno w trakcie, jak i na koniec zajęć laboratoryjnych. Dowodem na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się jest dokumentacja zaliczeń oraz egzaminów. W przypadku egzaminów i zaliczeń końcowych są to protokoły zawierające wykaz ocen, wygenerowane z systemu USOS. Udokumentowane wyniki egzaminów i innych zaliczeń pisemnych są przechowywane przez nauczycieli akademickich przez min. 2 semestry. Nauczyciele są zobowiązani ocenić pracę wraz z podaniem kryterium tej oceny. W przypadku egzaminów ustnych nauczyciel akademicki zapisuje zadane studentowi pytania. Prace zaliczeniowe są także komentowane przez prowadzących w trakcie podsumowania zajęć bądź indywidualnych konsultacji. W celu sprawdzenia umiejętności praktycznych ocenia się bieżącą pracą studenta w trakcie wykonywania powierzonych mu zadań, przygotowywania projektów czy też prac terenowych oraz wykorzystuje się sprawozdania, prezentacje ustne przygotowywane przez studentów indywidualnie lub w zespołach. Istotną rolę w sprawdzeniu umiejętności praktycznych odgrywają też ćwiczenia terenowe, w trakcie których studenci pod nadzorem nauczyciela wykonują różne zadania np. inwentaryzacja w terenie, przeprowadzenie badania ankietowego czy wywiadu. Ważnym elementem oceny osiągnięcia zakładanych efektów

uczenia się jest obecność studenta na zajęciach. W zakresie weryfikacji kompetencji społecznych stosuje się najczęściej ocenę aktywności studentów w czasie zajęć, ich pracy indywidualnej lub w zespołach oraz udziału w dyskusji.

Osiągnięcie efektów uczenia się odnoszących się do działalności naukowej w zakresie dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna weryfikowane jest w trakcie realizacji przedmiotów kierunkowych i specjalistycznych, w ramach których student poznaje teorię, metodologię, metody i techniki badawcze stosowane w naukach społecznych. Ocena osiągnięcia tych efektów jest dokonywana także przez promotora na etapie realizacji pracy dyplomowej: licencjackiej, inżynierskiej oraz magisterskiej. W nawiązaniu do punktu 3.4. niniejszego raportu, na studiach I stopnia praca dyplomowa stanowi przygotowanie do prowadzenia badań naukowych, natomiast praca magisterska na studiach II stopnia jest pracą badawczą. Studenci prowadząc badania w ramach swojej pracy dyplomowej, mogą brać udział w badaniach naukowych prowadzonych przez promotora pracy. To powiązanie tematyki prac badawczych z pracami dyplomowymi ma odzwierciedlone we współautorskich publikacjach, przygotowanych wspólnie ze studentami.

Złożenie przez studenta pracy dyplomowej w systemie APD stanowi podstawę zaliczenia seminarium licencjackiego, inżynierskiego lub magisterskiego na ostatnim semestrze studiów.

Weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się odbywa się także w odniesieniu do języków obcych. Zgodnie z wymogami Europejski System Opisu Kształcenia Językowego studenci studiów I stopnia opanowują język obcy nowożytny co najmniej na poziomie B2. Na zakończenie cyklu kształcenia przeprowadzany jest egzamin certyfikacyjny sprawdzający kompetencje językowe studentów na tym poziomie znajomości języka. Na studiach II stopnia studenci realizują lektorat specjalistyczny z języka obcego podnoszący kompetencje w zakresie znajomości języka specjalistycznego. Studenci mogą korzystać z bogatej oferty zajęć w językach obcych realizowanych w ramach Programu Międzynarodowej Wymiany Studentów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza (AMU-PIE). Ponadto studenci korzystając z anglojęzycznych publikacji podanych w sylabusach przedmiotów lub zalecanych przez promotora na etapie realizacji pracy dyplomowej, mają możliwość poszerzenia kompetencji językowych.

Weryfikacja efektów uczenia się związanych z praktykami zawodowymi odbywa się dwuetapowo. Po pierwsze w miejscu realizacji praktyki (przez opiekuna praktyk), a po drugie podczas zaliczania praktyki przez pełnomocnika dziekana ds. praktyk zawodowych. W trakcie praktyki student wypełnia Dziennik praktyk, opisując zrealizowane zadania. Następnie Dziennik jest weryfikowany, a na końcu podpisany i oceniany przez pracodawcę. Pracodawca wpisuje uwagi i spostrzeżenia dotyczące wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych praktykanta. Ostatecznie na podstawie Dziennika oraz rozmowy ze studentem, pełnomocnik dziekana ocenia, czy i w jakim stopniu efekty uczenia się zostały osiągnięte przez studenta. Dzięki realizacji praktyk zawodowych studenci pogłębiają wiedzę specjalistyczną, rozwijają umiejętności właściwe dla gospodarki przestrzennej, a także nabywają niezbędne kompetencje społeczne wymagane na rynku pracy.

Wszystkie formy i metody przeprowadzania zaliczeń oraz egzaminów są adekwatne dla 6. i 7. poziomu PRKK i spełniają wymogi przewidziane efekty uczenia się w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.

### **3.8. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich, z ukazaniem przykładowych powiązań tych metod z efektami uczenia się**

Program studiów na kierunku gospodarka przestrzenna inżynierska umożliwia zrealizowanie wszystkich przewidzianych prawem efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich. Ogólne zasady weryfikacji osiągania efektów uczenia się są podobne jak opisane w punkcie 3.7., jednakże należy zwrócić

na uwagę charakterystyczne metody sprawdzania i oceniania kompetencji inżynierskich. Treści przedmiotowe dotyczące efektów z zakresu wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich realizowane są na wielu zajęciach np. Projektowanie urbanistyczne, Kartografia planistyczno-techniczna, Rysunek techniczny, Projektowanie komputerowe czy też Lokalne planowanie przestrzenne. W trakcie tych zajęć studenci przygotowują projekty koncepcji zagospodarowania przestrzennego wybranych obszarów. Projekt składa się z części opisowej i graficznej. Przygotowując taki projekt student poznaje uwarunkowania (m.in. społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne) funkcjonowania danego obszaru, a także nabywa umiejętności praktycznego rozwiązywania problemów w zagospodarowaniu przestrzennym, które na danym obszarze występują, a do rozwiązywania problemów inżynierskich student wykorzystuje różne narzędzia informatyczne. Ocena osiągnięcia efektów prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich dokonywana jest przez prowadzących zajęcia, zarówno w trakcie przygotowywania poszczególnych części projektu, jak również po przygotowaniu całego projektu. Szczególne znaczenie dla weryfikacji osiągniętych przez studenta kompetencji inżynierskich mają także laboratorium i seminarium inżynierskie oraz realizacja pracy dyplomowej. W ramach laboratorium i seminarium, promotor na każdym etapie przygotowywania pracy sprawdza i ocenia zrealizowane przez studenta efekty uczenia się. Prace inżynierskie obejmują swoją tematyką zakres szeroko rozumianej gospodarki przestrzennej, a jej najważniejszym elementem jest projekt przedstawiający propozycję zagospodarowania wybranego obszaru. Tematyka prac inżynierskich jest związana z zakresem zajęć dydaktycznych prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich oraz tematyką działalności naukowej pracowników WGSEiGP. Realizacja pracy dyplomowej jest potwierdzeniem opanowania przez dyplomanta umiejętności rozwiązywania problemów inżynierskich z zakresu gospodarki przestrzennej i odzwierciedla wiedzę i umiejętności właściwe dla tego poziomu i profilu kształcenia.

### **3.9. Wyniki monitoringu losów absolwentów ukazujące stopień przydatności na rynku pracy efektów uczenia się osiągniętych na ocenianym kierunku oraz luki kompetencyjne**

WGSEiGP monitoruje pozycję absolwentów na rynku pracy. Zagadnienie to poruszane jest na posiedzeniach Rady Programowej. Informacje na temat losów absolwentów pozyskiwane są z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych (dalej ELA). Dostępne w systemie dane wskazują, że osoby, które ukończyły gospodarkę przestrzenną w 2021 roku stosunkowo szybko znajdują pracę w zawodach związanych z gospodarką przestrzenną. Zarobki są niższe niż średnie wynagrodzenie uzyskiwane w miejscu zamieszkania. Natomiast stopa bezrobocia wśród absolwentów gospodarki przestrzennej jest niższa niż stopa bezrobocia w miejscu zamieszkania. Wnioski te potwierdzają także dane zwrotne na temat losów absolwentów pozyskiwane w sposób nieformalny, tj. od promotorów prac dyplomowych lub rzadziej od samych absolwentów. Oba te działania umożliwiają potwierdzenie przydatności założonych kierunkowych efektów uczenia się na rynku pracy. Jednak ze względu na ograniczony zakres i możliwości wykorzystania danych z ELA oraz informacji od studentów i promotorów, w UAM podejmuje się działania mające zachęcić studentów do przekazywania informacji o karierach zawodowych. W tym celu od 2023 r. poprzez system USOS studenci rozpoczynający ostatni rok (semestr) studiów mogą [zaakceptować lub odrzucić dwie zgody](#). Pierwsza dotyczy udziału absolwentów w badaniach naukowych, a druga podtrzymywania związków z UAM. Po wyrażeniu zgody, uzyskane dane będą przetwarzane przez UAM do czasu cofnięcia zgody. Dzięki temu UAM będzie zbierał dodatkowe informacje od absolwentów, które będą wykorzystywane w działaniach zmierzających m.in. do podniesienia jakości kształcenia oraz dostosowania programu studiów do wyzwań rynku pracy. Dodatkowo Rada Programowa współpracuje też z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w którym pracują liczni absolwenci kierunku, a także z Radą Gospodarczą i Biurem Karier UAM. Oprócz informacji oraz dostępnych ulotek przygotowanych przez Biuro Karier UAM, studenci mogą liczyć na wsparcie i realną pomoc od jego pracowników.

**3.10. Spełnienie reguł i wymagań w zakresie metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy.**

Nie dotyczy

**Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)**

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<b>Nie dotyczy</b>	

**Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 3:**

W UAM zalecenia dotyczące weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się na odległość zostały sformułowane w [Zarządzeniu nr 48/2020/2021](#) Rektora UAM z dnia 14 stycznia 2021 r. w sprawie Regulaminu kształcenia na odległość (Rozdział VII) oraz w [Rekomendacjach Ośrodka Wsparcia Kształcenia na Odległość na UAM](#) dotyczących przeprowadzania zaliczeń i egzaminów w trybie zdalnym na UAM z wykorzystaniem form synchronicznych (on-line), form asynchronicznych (rozciągnięte w czasie, bez nadzoru egzaminującego), ciągłej ewaluacji (w sposób ciągły w trakcie trwania wykładów i ćwiczeń, poprzez realizację wielu krótkich form weryfikacji wiedzy). Wybór formy jest uzależniony od charakteru przedmiotu, doświadczenia egzaminującego, umiejętności studentów, uwarunkowań technicznych i organizacyjnych oraz poziomu akceptacji ryzyka niesamodzielności pracy studenta oraz zagrożeń przy weryfikacji jego tożsamości.

Pracownicy mają do dyspozycji wiele materiałów pomocniczych podczas prowadzenia zajęć z wykorzystaniem Panelu Dydaktycznego (Intranet UAM), platformy uniwersyteckiej MS Teams oraz platformy e-learningowej Moodle, w tym instruktaże i materiały wideo. Z Ośrodkiem Wsparcia Kształcenia na Odległość współpracuje powołany na WGSEiGP koordynator ds. kształcenia na odległość. On również pełni rolę doradczą w zakresie metodycznym i technicznym. W UAM zajęcia i wykłady w trybie zdalnym, a także ich zaliczenia prowadzone są na MS Teams oraz za pomocą Moodle, a w razie potrzeby także przy wykorzystaniu innych platform i narzędzi po uzyskaniu stosownych zgód (§ 4 [Zarządzenia nr 48/2020/2021](#) Rektora UAM z dnia 14 stycznia 2021 r. w sprawie Regulaminu kształcenia na odległość).

## Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

### 4.1. Struktura i kwalifikacje kadry akademickiej, obsada zajęć

Podstawową grupę wśród kadry odpowiedzialnej za kształcenie na kierunku gospodarka przestrzenna stanowią pracownicy Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej. W roku akademickim 2023/2024 w gronie nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale znajdowały się 4 osoby z tytułem naukowym profesora, 19 osób ze stopniem doktora habilitowanego zatrudnionych na stanowisku profesora uczelni, 2 osoby ze stopniem doktora habilitowanego i 35 osób ze stopniem doktora zatrudnionych na stanowisku adiunkta oraz 1 osoba z tytułem zawodowym magistra zatrudniona na stanowisku wykładowcy. Kształcenie w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna realizowało 6 osób.

Przydział godzin nauczycielom akademickim dokonuje się na podstawie ich kompetencji odzwierciedlonych w dorobku naukowym i zawodowym. Stosownie do potrzeb, kadram akademicką WGSEiGP uzupełniają pracownicy innych wydziałów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i wykładowcy zewnątrzni (praktycy). Do zajęć prowadzonych przez praktyków należą w szczególności Drzewa i krzewy w środowisku miejskim, Wstęp do architektury krajobrazu, Inżynieria środowiskowa i komunalna, Gospodarka lokalna oraz Planowanie infrastruktury technicznej. W proces kształcenia studentów włączeni są także doktoranci w ramach realizacji praktyk dydaktycznych. Nauczyciele akademicki w przeważającej mierze reprezentują dyscyplinę geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (53 osoby), a ponadto dyscyplinę nauki o Ziemi i środowisku (5 osób), dyscyplinę architektura i urbanistyka (4 osoby), dyscyplinę ekonomia i finanse (2 osoby), dyscyplinę nauki prawne (2 osoby), dyscyplinę nauki o kulturze i religii (1 osoba) oraz dyscyplinę socjologia (1 osoba). Sumaryczne zestawienie kadry dydaktycznej kierunku gospodarka przestrzenna przedstawia tab. 4.1.

Tab. 4.1. Liczba nauczycieli akademickich WGSEiGP i innych osób prowadzących kształcenie na kierunku gospodarka przestrzenna w latach 2019-2023

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Prof. dr hab.	5	6	6	6
Dr hab. prof. UAM	21	21	24	24
Dr hab.	5	5	2	2
Dr	31	36	37	39
Mgr	6	5	11	8
Suma	68	73	80	79

Kryterium najlepszych kompetencji obowiązuje także w przypadku obsady zajęć służących zdobyciu kompetencji inżynierskich na studiach I stopnia, których wykaz dostępny jest w załączniku 4.1. W roku akademickim 2023/2024 wśród osób prowadzących tego typu zajęcia były 2 osoby z tytułem naukowym profesora, 8 osób ze stopniem doktora habilitowanego zatrudnionych na stanowisku profesora uczelni, 2 osoby ze stopniem doktora habilitowanego i 29 osób ze stopniem doktora zatrudnionych na stanowisku adiunkta, 1 osoba zatrudniona na stanowisku wykładowcy i 1 doktorant. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych realizowano łącznie 3290 godzin zajęć służących zdobyciu kompetencji inżynierskich, z czego 32% prowadzone było przez osoby posiadające tytuł zawodowy inżyniera.

Obciążenia dydaktyczne nauczycieli akademickich są optymalizowane tak, aby utrzymać równowagę między aktywnością naukową, a liczbą godzin dydaktycznych które powinien wykonać nauczyciel akademicki. Szczególnie aktywnym naukowo pracownikom WGSEiGP, na wniosek dziekana, rektor może obniżyć pensum dydaktyczne w danym roku akademickim. Wysokość obniżki ustalana jest

indywidualnie, m.in. w taki sposób, aby nie generowała nadgodzin wśród innych pracowników WGSEiGP.

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej jest jednym z największych ośrodków badań miejskich i regionalnych w Europie Środkowo-Wschodniej, na którym prowadzone są badania obejmujące niemalże całe spectrum problematyki badawczej geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. Poza kontynuacją wcześniejszych kierunków badań, na Wydziale prowadzone są badania nad zagadnieniami uznawanymi za kluczowe nie tylko obecnie, ale wręcz za determinujące jakość życia ludzkiego w przyszłości. Należą do nich m.in. badania nad świadczeniami ekosystemów, mobilnością mieszkańców metropolii, zmieniającą się rolą obszarów wiejskich, wyzwaniem zintegrowanego planowania strategicznego i przestrzennego, nierównościami społeczno- i ekonomiczno-przestrzennymi, czy też szeroko pojętą partycypacją społeczną w procesach planistycznych. Wiele z tych tematów realizowanych jest w formie [projektów badawczych](#) Horizon 2020, Narodowego Centrum Nauki, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz innych.

Miarą pozycji naukowej Wydziału w kraju są sukcesy jego pracowników, którzy wchodzi w skład m.in. [Rady Doskonałości Naukowej](#) (prof. Tomasz Kaczmarek) oraz komitetów Polskiej Akademii Nauk (Komitet Nauk Geograficznych oraz Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju). Są również regularnie zapraszani do różnych gremiów eksperckich na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. W kadencji 2023-2026 prof. Paweł Churski pełni funkcję wiceprzewodniczącego Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, a Wydział reprezentowany jest we wszystkich [zespołach zadaniowych KPZK](#). Pracownicy oraz doktoranci Wydziału wielokrotnie w ostatnich latach byli laureatami ogólnopolskich nagród oraz konkursów stypendialnych, m.in. Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, Prezesa Rady Ministrów, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju.

O silnej pozycji naukowej Wydziału świadczą publikacje w renomowanych czasopismach i wydawnictwach. Znaczącą część dorobku pracowników i doktorantów WGSEiGP stanowią artykuły w czasopismach posiadających współczynnik Impact Factor, będący miarą rozpoznawalności periodyku w międzynarodowym obiegu naukowym (tab. 4.2.).

Tab. 4.2. Liczba artykułów opublikowanych przez pracowników WGSEiGP w czasopismach posiadających współczynnik Impact Factor

Rok	2019	2020	2021	2022
Liczba artykułów	11	18	35	24

Ponadto wśród istotnych osiągnięć naukowych wymienić należy opublikowane w renomowanych wydawnictwach monografie, takie jak "The impact of corporate social Responsibility. Corporate activities, the environment and society" (współredakcja prof. Robert Kudlak, wyd. Routledge), "Film and Place in an Intercultural Perspective" (współredakcja prof. Krzysztof Stachowiak, wyd. Routledge), "Postsocialist Shrinking Cities" (współredakcja prof. Tadeusz Strykiewicz, wyd. Routledge), "The Economic Geography of the Car Market" (redakcja prof. Tadeusz Strykiewicz i dr Bartłomiej Kołsut, wyd. Routledge) oraz "Three Decades of Polish Socio-Economic Transformations: Geographical Perspectives" (redakcja prof. Paweł Churski i prof. Tomasz Kaczmarek, wyd. Springer).

Na szczególne podkreślenie zasługuje ostatnia z wymienionych prac, w której przygotowanie zaangażowana była większość pracowników WGSEiGP, a także badacze o z renomowanych ośrodków naukowych w kraju i zagranicą (prof. Andrés Rodríguez-Pose, prof. Peter Nijkamp, prof. Leszek Balcerowicz, prof. Grzegorz Gorzelak). Książka analizuje i omawia systematyzację polskich przemian społeczno-gospodarczych ostatnich trzech dekad, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ich przestrzenne konsekwencje. Ma ona na celu przedstawienie przebiegu i efektów, w szczególności terytorialnych, transformacji społeczno-gospodarczej Polski w latach 1990–2020. Analiza obejmuje kluczowe aspekty tej transformacji, zilustrowane odniesieniami do koncepcji i teorii rozwoju, literaturą krajową i zagraniczną, własnymi badaniami empirycznymi oraz istniejącymi lub nowo rozwijanymi

modelowymi podejściami do transformacji w wymiarze terytorialnym. Książka jest skierowana do badaczy i studentów geografii, gospodarki przestrzennej, ekonomii i biznesu, socjologii i nauk politycznych, publicznych i prywatnych instytutów badawczych, pracowników organów rządowych i korporacji, konsultantów administracji publicznej, dziennikarzy i decydentów.

Aktywność publikacyjna pracowników i doktorantów WGSEiGP znajduje odzwierciedlenie w punktacji dorobku zgodnie z wykazem MEiN (tab.4.3). W szczególności zwraca uwagę wysoki i stabilny udział artykułów w czasopiśmie o punktacji 100 i więcej punktów. W ewaluacji jakości działalności naukowej przeprowadzanej za lata 2017-2021 Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna [uzyskał kategorię A](#). Ocena w kryterium I ewaluacji (publikacje) wyniosła QI = 240,77, ocena w kryterium II (projekty badawcze) wyniosła QII = 28,58, natomiast ocena w kryterium III (wpływ społeczny) wyniosła QIII = 62,5. Na podkreślenie zasługuje fakt, że w kryterium II ewaluacji uzyskano najlepszy wynik spośród ocenianych jednostek.

Tab.4.3. Liczba publikacji pracowników WGSEiGP według rodzaju i punktacji MEiN

Rodzaj publikacji	2019	2020	2021	2022	Suma
Artykuł 20 pkt	3	3	3	-	9
Artykuł 40 pkt	8	10	8	6	32
Artykuł 70 pkt	21	32	29	23	105
Artykuł 100 pkt	16	12	18	17	63
Artykuł 140 pkt	3	2	4	5	14
Artykuł 200 pkt	-	-	3	2	5
Monografia	10	5	12	6	33
Rozdział w monografii	8	20	33	29	90
Suma	69	84	110	88	351

Dorobek naukowy pracowników Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej jest w wysokim stopniu umiędzynarodowiony. Pracownicy są zaznajomieni z trendami badawczymi w zakresie tematów, którymi się zajmują, dzięki czemu są w stanie przekazać studentom informacje odzwierciedlające aktualny stan wiedzy naukowej. Zyskujący na popularności model publikowania w periodykach o zasięgu międzynarodowym sprawia, że są także lepiej przygotowani do prowadzenia zajęć w językach obcych, w tym w ramach oferty dla studentów korzystających z programów wymiany międzynarodowej (por. Kryterium 7).

Pracownicy Wydziału zaangażowani są w działalność ekspercką na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego. W ostatnich latach w ramach współpracy z otoczeniem zrealizowano m.in. badania dla potrzeb przygotowania zintegrowanej [strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej](#) oraz zintegrowanej strategii rozwoju ponadlokalnego dla Metropolii Poznań. Prof. Paweł Churski, dr Łukasz Mikuła, dr Przemysław Ciesiołka i dr Bartłomiej Kołsut przygotowali na zamówienie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej ekspertyzę dotyczącą strategii rozwoju ponadlokalnego. Na jej podstawie Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej opracowało podręcznik dla samorządów terytorialnych w Polsce przygotowujących nowe, zintegrowane strategie rozwoju ponadlokalnego. Podręcznik w całości bazuje na ekspertyzie przygotowanej przez pracowników wydziału.

#### 4.2. Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne

Do najważniejszych osiągnięć dydaktycznych Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej w ostatnich 5 latach zaliczyć należy opracowanie i wdrożenie nowego programu studiów I stopnia licencjackich i inżynierskich (od roku akademickiego 2021/2022) oraz studiów II stopnia (od roku akademickiego 2023/2024). Nowe programy opracowane zostały w konsultacji z reprezentacją studentów oraz interesariuszami zewnętrznymi w taki sposób, aby lepiej odpowiadać na wyzwania zmieniającego się świata i nowe realia rynku pracy (patrz Kryterium I). Ponadto w roku akademickim 2022/2023 wdrożono system [e-sylabus](#), ułatwiający organizację procesu dydaktycznego i poprawiający dostępność informacji dla studentów.



W 2021 r. studia I stopnia prowadzone na kierunku gospodarka przestrzenna uzyskały certyfikat [Quality Recognition](#) przyznawany przez Stowarzyszenie Europejskich Szkół Planowania (AESOP). Certyfikat stanowi potwierdzenie, że program studiów gwarantuje skuteczne połączenie przedmiotów podstawowych i do wyboru z różnych dyscyplin, wnoszących wkład w tematykę planowania i gospodarowania przestrzennego, skupienie się na wielu skalach, w tym europejskiej, krajowej i regionalnej oraz lokalnej, jak również obsadę zajęć przez wysoko wykwalifikowaną kadrę akademicką wspieraną i uzupełnianą przez pracowników zewnętrznych (praktyków).

Za istotne osiągnięcie uznać należy także realizację w 2023 r. ze środków Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój w ramach ogólnouniwersyteckiego projektu „Uniwersytet Jutra – zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu” (POWR.03.05.00-00-Z303/17) [programu stażowego](#), w ramach którego 85 studentów ostatnich semestrów studiów licencjackich, inżynierskich i magisterskich na kierunkach gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju odbyło 1, 2 i 3-miesięczne, płatne staże w podmiotach realizujących zadania związane z programami studiów. Staże były realizowane w pracowniach urbanistycznych, biurach nieruchomości, przedsiębiorstwach zajmujących się planowaniem strategicznym i rewitalizacją, biurach geodezyjnych, a także w urzędach gminnych, powiatowych, wojewódzkich i marszałkowskich. Podmioty te zlokalizowane były w większości w województwie wielkopolskim (74 staże), ale również w województwach lubuskim, zachodniopomorskim, łódzkim, mazowieckim, kujawsko-pomorskim oraz śląskim. W tym miejscu należy podkreślić, że wydział ma duże doświadczenie w zakresie przygotowania i realizacji projektów stażowych. W latach 2017 – 2019 przygotował i realizował projekt PO WER „KIERUNEK PRACA II: wysokiej jakości program stażowy dla studentów kierunku Gospodarka Przestrzenna UAM” nr POWR.03.01.00-00-S173/17, który był kontynuacją wcześniej wcześniejszego projektu KIERUNEK PRACA I.

Odzwiedzeniem wysokiej jakości kształcenia jest zajmowanie przez kierunek gospodarka przestrzenna prowadzony na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza czołowych pozycji w renomowanych rankingach, takich jak ranking magazynu „Perspektywy”. W kolejnych edycjach tego rankingu kierunek zajmował następujące miejsca: 2019 – 4 miejsce, 2020 – 1 miejsce, 2021 – 1 miejsce, 2022 – 1 miejsce, 2023 – 5 miejsce. W roku akademickim 2019/2020 studia I stopnia licencjackie i studia II stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna otrzymały w konkursie organizowanym przez Fundację Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego certyfikat „Studia z przyszłością”, a studia I stopnia inżynierskie certyfikat „Lider jakości kształcenia”.

### **4.3. Kryteria zatrudnienia i awanse pracowników**

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej prowadzi konsekwentną politykę zmierzającą do podnoszenia kompetencji pracowników, której odzwiedzeniem jest zwiększająca się liczba samodzielnych pracowników nauki (doktorów habilitowanych i profesorów). Wielu z nich to badacze o dorobku uznanym w skali krajowej i międzynarodowej. Prowadzona przez UAM polityka kadrowa skoncentrowana jest na stabilizacji zatrudnienia, w efekcie której możliwe jest planowanie obciążeń dydaktycznych w długich perspektywach czasowych, adekwatnie do kompetencji naukowych poszczególnych nauczycieli.

Dobrą praktyką stosowaną przez władze Wydziału jest zatrudnianie pracowników badawczo-dydaktycznych tylko na drodze konkursów, w których kryteriami są: 1) aktywności naukowe wyrażone liczbą i jakością publikacji oraz liczbą realizowanych projektów badawczych, uzyskanych w postępowaniach konkursowych; 2) doświadczenie w pracy dydaktycznej na poziomie akademickim oraz zgodność kompetencji dydaktycznych kandydata/ki z tematyką zajęć prowadzonych na Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, 3) doświadczenie we współpracy z otoczeniem społecznym. Konkursy mają charakter otwarty, to jest kierowane są do wszystkich zainteresowanych zarówno z kraju jak i z zagranicy, spełniających zdefiniowane w ogłoszeniu wymagania. Są one przeprowadzane zgodnie z przyjętą na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza „Polityką otwartych, przejrzystych i opartych o kompetencje zasad rekrutacji pracowników

naukowych” (Open, Transparent and Merit-based Recruitment of Researchers). Wszystkie ogłoszenia konkursowe publikowane są Biuletynie Informacji Publicznej UAM oraz na portalu Euraxess.

Odzwierciedleniem istotnej roli WGSEiGP jako ośrodka akademickiego są awanse naukowe doktorantów i pracowników reprezentujących dyscyplinę geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. W latach 2018-2023 stopień naukowy doktora nadano 15 doktorantom (w tym 2 zagranicznym). W wyniku przeprowadzonych konkursów na stanowisko adiunkta zatrudniono 7 osób. Stopień naukowy doktora habilitowanego w tym samym okresie uzyskało 10 pracowników Wydziału, a 8 z nich awansowało na stanowisko profesora uczelni. Ponadto Rada Naukowa dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna przeprowadziła 3 postępowania habilitacyjne oraz nostryfikację 2 dyplomów doktorskich przedstawicieli innych ośrodków akademickich, co stanowi dodatkowe potwierdzenie wysokiej pozycji WGSEiGP w hierarchii polskich ośrodków geograficznych.

#### **4.4. Działania służące podnoszeniu kompetencji i system motywacyjny**

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej prowadzi działania wspierające proces podnoszenia kompetencji naukowych i dydaktycznych kadry akademickiej. Instrumentem służącym temu celowi jest między innymi możliwość dofinansowania udziału w kursach, szkoleniach czy też studiach podyplomowych. Ponadto nauczyciele akademicy mają możliwość uczestniczenia w inicjatywach takich jak [warsztaty dydaktyczne](#). Ten zapoczątkowany w roku akademickim 2017/2018 cykl kursów adresowany jest do nauczycieli akademickich oraz doktorantów. Celem tego ogólnouniwersyteckiego projektu jest wzajemne samokształcenie w zakresie kompetencji dydaktycznych na poziomie akademickim, a także nawiązanie kontaktów i integracja środowiska dydaktyków. Warsztaty prowadzą nauczyciele akademicy, w myśl koncepcji samokształcenia dzielący się wiedzą i umiejętnościami. Udział w zajęciach jest nieodpłatny. W ramach VI edycji cyklu (rok akademicki 2022/2023 zaplanowano kursy takie jak „Jak angażować siebie i studentów?”, „Jak (nie) egzaminować?”, „Praca metodą warsztatową i metodą projektu w kształceniu językowym” oraz „Cyfrowy warsztat narzędziowy nauczyciela akademickiego”. Pracownicy Wydziału uczestniczyli w szkoleniach podnoszących umiejętności metodyczne organizowanych w ramach konkursu Doskonałość Dydaktyczna Uczelni, podczas których mieli okazję zapoznać się z innowacyjnymi technikami prowadzenia zajęć, takimi jak odwrócona klasa (flipped classroom) oraz problem-based learning. Mają także możliwość aplikowania o granty dydaktyczne w konkursie projakościowym Rektora „Dydaktyka akademicka: rozwój”. W okresie pandemii Covid-19 Uniwersytet im. Adama Mickiewicza prowadził aktywne działania mające na celu wsparcie kształcenia zdalnego i podniesienie kompetencji pracowników i studentów w zakresie rozwiązań cyfrowych. W szczególności, powołano został Ośrodek Wsparcia Kształcenia na Odległość, zorganizowano szkolenia i udostępniono materiały informacyjne. Ponadto na Wydziale powołano zespół ds. wsparcia kształcenia zdalnego. Wiele rozwiązań stosowanych w okresie pandemii, takich jak platformy Moodle i MS Teams, dostępnych jest nadal po zakończeniu okresu zagrożenia epidemicznego jako uzupełnienie tradycyjnej formy zajęć, pomimo generalnego powrotu UAM do kształcenia stacjonarnego.

Nauczyciele akademicy, zgodnie z obowiązującymi przepisami poddawani są systematycznej ocenie okresowej. W odniesieniu do procesu dydaktycznego wnioski komisji oceniającej formułowane są m.in. w oparciu o wyniki ankiet studenckich i rezultaty hospitacji zajęć prowadzonych przez bezpośrednich przełożonych. Z nauczycielami, którzy uzyskują niesatysfakcjonujące wyniki w tym aspekcie prowadzone są rozmowy motywacyjne, mające na celu wypracowanie rozwiązań przyczyniających się do podniesienia jakości kształcenia. Formą docenienia najlepszych nauczycieli akademickich jest ogólnouniwersyteckie wyróżnienie [Praeceptor laureatus](#), które przyznawane jest w oparciu o dokonania dydaktyczne jak i opinie studentów oraz wyróżnienie Praeceptor Optimus, przyznawane nauczycielom akademickim którzy uzyskali co najmniej trzykrotnie laur Praeceptor laureatus. W latach 2020-2023 nagrodę Praeceptor laureatus otrzymało 3 pracowników Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej.

Uniwersytet w sposób systemowy prowadzi program motywujący pracowników do pracy naukowej. Formą doceniania osiągnięć pracowników badawczych, badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych są Nagrody Rektora UAM w kategorii naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej przyznawane w trzystopniowej skali (I, II i III stopnia). Od 2015 r. przyznawane jest ponadto wynagrodzenie motywacyjne, który kierowane jest do najbardziej efektywnej pod względem naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym kadry WGSEiGP. Szczegółowe kryteria przyznawania tych formy motywowania pracowników reguluje załącznik do zarządzenia nr 327/2022/2023 Rektora UAM z dnia 23 maja 2023 r. (załącznik 4.2).

Władze Uniwersytetu wraz z Senatem Akademickim UAM prowadzą aktywną politykę równościową, antydyskryminacyjną i antyprzemocową. 6 czerwca 2022 r. Rektor UAM wprowadziła Zarządzenie regulujące i sankcjonujące działania zmierzające do zapobiegania wszelakim formom wykluczenia i konfliktów w środowisku akademickim UAM. W ramach UAM funkcjonuje Rzecznik Praw i Wolności Akademickich, Zespół ds. strategii antydyskryminacyjnej i mediacji oraz Zespół ds. projektu „Gdy Nauka jest kobietą”.

#### **4.5. Włączanie studentów w prowadzenie działalności naukowej**

Studenci kierunku gospodarka przestrzenna mają możliwość włączenia się w działalność funkcjonującego na WGSEiGP [Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej](#), w ramach którego pod kierunkiem wykwalifikowanej kadry akademickiej realizują przedsięwzięcia takie jak wydawanie czasopisma „Przegląd Planisty” oraz organizacja corocznej studenckiej konferencji naukowej „Dni Planisty”.

Przegląd Planisty to czasopismo wydawane raz na pół roku w formie drukowanej, a także elektronicznej. Czasopismo składa się z dwóch części: pierwsza – poświęcona wywiadam oraz artykułom naukowym i popularno-naukowym, druga – obejmująca działalność AKNGP oraz kół i organizacji zaprzyjaźnionych. W czasopiśmie można znaleźć również: kalendarz konferencji naukowych i ważnych wydarzeń, a także nowinki wydawnicze i ciekawostki. Nadrzędnym celem czasopisma jest propagowanie szeroko rozumianej działalności związanej z gospodarką przestrzenną, zarówno naukowej jak i praktycznej. „Przegląd Planisty” adresowany jest do szerokiego grona odbiorców, nie tylko studentów, ale również zainteresowanych tą tematyką pracowników naukowych, praktyków i społeczników. Każdy numer ma swój temat przewodni.

Konferencja „Dni Planisty” to organizowane w formule stacjonarnej (z wyłączeniem okresu pandemii, gdy obowiązywała forma zdalna) wydarzenie, którego celem jest przedstawienie wyników badań naukowych studentów i doktorantów zajmujących się gospodarką przestrzenną, urbanistyką, ruralistyką, architekturą, zarządzaniem środowiskiem oraz geografią społeczno-ekonomiczną. Abstrakty nadsyłanych referatów poddawane są recenzji przez pracowników WGSEiGP, a autorzy najciekawszych wystąpień mają możliwość publikacji artykułu w „Przeglądzie Planisty”.

Studenci kierunku gospodarka przestrzenna mają możliwość włączenia się w działalność naukową także poprzez zaangażowanie się w realizowane na Wydziale projekty badawcze. Są autorami i współautorami artykułów naukowych, publikowanych między innymi w wydawanym przez WGSEiGP czasopiśmie „Rozwój regionalny i polityka regionalna”. Możliwości realizacji własnych projektów badawczych przez studentów wspiera realizowany na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza projekt Inicjatywa Doskonałości - Uczelnia Badawcza (ID UB), a w szczególności konkurs [„Study@research”](#). Studenci kierunku gospodarka przestrzenna uczestniczyli w przygotowaniu opracowań eksperckich, w tym między innymi społecznej strategii rozwoju gminy Murowana Goślina czy też ekspertyzy dotyczącej czynników i kierunków rozwoju gminy Powidz. Byli także zaangażowani w opracowanie wystawy „Miejsce, które (nie) żyje” we współpracy z PSNC Future Labs. Szczegółowy wykaz osiągnięć i aktywności naukowej studentów zawiera Zał. 4.3. Aktywność wyróżniających się studentów dostrzegana jest przez gremia przyznające nagrody i stypendia, w tym przez [Ministra Edukacji i Nauki](#) oraz [Fundację Rodziny Kulczyków](#).

Formą docenienia prowadzonej przez studentów działalności naukowej jest także organizowany na Wydziale [Konkurs Prac Dyplomowych](#), którego pierwsza edycja odbyła się w roku akademickim 2021/2022.

#### 4.6. Działania wspierające proces dydaktyczny i upowszechniające naukę

Pracownicy Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej przyczyniają się do podnoszenia jakości procesu dydaktycznego poprzez autorstwo podręczników akademickich. W latach 2020-2023 w ramach realizowanego ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju projektu "Zintegrowane Planowanie Rozwoju" opublikowano 7 takich podręczników, które służą wsparciem dydaktycznym zarówno dla studentów kierunku gospodarka przestrzenna, jak również drugiego realizowanego na Wydziale kierunku studiów - zintegrowane planowanie rozwoju (tab. 4.5)

Tab. 4.5. Podręczniki akademickie opublikowane w latach 2020-2023 przez pracowników WGSEiGP

L.p.	Podręcznik
1	Raszeja Elżbieta, Szczepańska Magdalena, Gałęcka-Drozda Anna, Mezer Ewa de, Wilkaniec Agnieszka: Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego w zintegrowanym planowaniu rozwoju, Zintegrowane Planowanie Rozwoju, 2022, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, ISBN 978-83-7986-407-2, 199 s.
2	Sikorska-Podyma Kamila, Modrzewski Bogusz: Projektowanie urbanistyczne w planowaniu przestrzennym, Zintegrowane Planowanie Rozwoju, 2022, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, ISBN 978-83-7986-401-0, 148 s.
3	Tobolska Anna, Wdowicka Magdalena: Globalizacja gospodarki, Zintegrowane Planowanie Rozwoju, 2022, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, ISBN 978-83-7986-414-0, 142 s.
4	Mierzejewska Lidia, Wdowicka Magdalena: Planowanie strategiczne w jednostkach terytorialnych, 2021, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, ISBN 978-83-7986-333-4, 176 s.
5	Kalbarczyk Eliza Anna: (red.) Przyrodnicze podstawy zintegrowanego planowania rozwoju, Zintegrowane Planowanie Rozwoju, 2021, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, ISBN 978-83-7986-332-7, 204 s.
6	Kołodziejczak Anna Karolina: (red.) Obszary wiejskie w zintegrowanym planowaniu rozwoju, 2021, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, ISBN 978-83-7986-334-1, 184 s.
7	Ciesiółka Przemysław, Staszewska Sylwia, Rogatka Krzysztof, Radzimski Adam, Ługawiak Marcin: Rewitalizacja w polityce zintegrowanego rozwoju lokalnego, 2022, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, ISBN 978-83-7986-416-4, 139 s.

Poza aktywnością badawczą i dydaktyczną, pracownicy WGSEiGP prowadzą także działalność popularyzującą naukę. Kilka razy w roku na WGSEiGP organizowane są otwarte i ogólnodostępne wydarzenia popularyzujące osiągnięcia naukowe. Rokrocznie wydarzenia te przyciągają szerokie rzesze mieszkańców całej Wielkopolski. Do najważniejszych wydarzeń zaliczyć należy Festiwal Nauki i Sztuki oraz Noc Naukowców. Poznański Festiwal Nauki i Sztuki powstał z pasji i potrzeby dzielenia się wiedzą i doświadczeniem, a także poczuciem misji popularyzacji nauki i sztuki. Festiwal przez lata był miejscem bezpośrednich spotkań naukowców, dydaktyków i praktyków z młodymi odbiorcami, którzy z pasji do nauki i sztuki czy choćby ciekawości, kierowali swoje kroki w stronę naukowej sceny przygotowanej w siedzibach organizatorów. Wydział reprezentowany jest na Festiwalu poprzez pracowników, doktorantów i studentów od początku swojego istnienia. Ostatnia, 27. Edycja odbyła się [w maju 2023 roku](#). Noc Naukowców to jedyna taka noc w Europie. Noc pełna niezapomnianych wrażeń! W tym samym czasie corocznie w całej Europie odbywają się imprezy popularno-naukowe i rozrywkowe pod hasłem Researchers' Night. Celem imprezy jest zbliżenie naukowców i społeczeństwa, stworzenie okazji do spotkania, poznania się i wspólnych działań. A wszystko to w atmosferze zabawy. Tej jedynej nocy naukowcy odchodzą od swoich codziennych obowiązków, aby bawić się wspólnie z publicznością. Każdy może się przekonać, że nauka jest pasjonująca i ciekawa. To unikalna okazja, by zobaczyć naukowców w nietypowych sytuacjach, a publiczność w roli naukowców. [Podczas ostatniej edycji](#), która odbyła się 29 września 2023 r., Wydział zaoferował 12 wydarzeń, w tym wykłady, warsztaty i pokazy.

We współpracy z Wydziałem Nauk Geograficznych i Geologicznych, Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej stworzył ofertę współpracy ze szkołami, w ramach której istnieje możliwość prowadzenia wymiany doświadczeń w obszarze nauczania oraz popularyzacji twórczych działań dzieci i młodzieży, w zakresie pracy z uczniami oraz wspomaganie ich rozwoju naukowego, pomocy w realizacji procesu edukacyjnego poprzez trwałą współpracę z nauczycielami i dyrektorami szkół oraz tworzenia warunków dla rozwijania indywidualnych zainteresowań i umiejętności młodzieży na różnych poziomach edukacji. W ramach tych działań pracownicy wydziału odwiedzają szkoły, a także uczniowie i nauczyciele ze szkół przyjeżdżają na wydział. W ramach realizowanych przedsięwzięć odbywają się wykłady i ćwiczenia prowadzone przez pracowników wydziału oraz warsztaty przygotowywane i realizowane przez studentów angażujących się w działalność kół naukowych. Istnieje także możliwość powołania klas patronackich w zainteresowanych szkołach - jak dotąd klasy takie powołano w 17 szkołach Poznania i innych miast województwa wielkopolskiego.

#### **Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 4:**

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza wprowadził Europejską Kartę Naukowca oraz Kodeks Postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych. Tym samym, włączył się w działania, których celem jest przyciągnięcie najlepszych kandydatów do nauki poprzez wprowadzenie i wdrożenie nowych narzędzi rozwoju kariery i poprawy perspektyw zawodowych naukowców w Europie. Podstawowe zasady Karty oraz Kodeksu Postępowania są zbieżne z polityką UAM zmierzającą do zwiększenia atrakcyjności Uniwersytetu dla naukowców poprzez zaoferowanie im korzystnego środowiska pracy, poprawę jakości badań i innowacji, oraz zwiększenie mobilności międzynarodowej. Wprowadzając Kartę i Kodeks Postępowania UAM zamierza wzmocnić współpracę międzynarodową oraz przyczynić się do rozwoju otwartego i atrakcyjnego rynku pracy dla naukowców w Europie. Deklaracja wsparcia dla Europejskiej Karty Naukowca i Kodeksu Postępowania została podpisana przez Rektora UAM w lutym 2015 r. Do końca grudnia 2015 r. opracowano protokół różnic, a w lutym 2016 r. zaakceptowano i opublikowano plan działań prowadzących do ich usunięcia. W marcu 2016 r. UAM otrzymał uzgodniony raport oceniający, na podstawie którego do maja 2016 r. przygotowano poprawiony plan działań, który został złożony do Komisji Europejskiej. Na tej podstawie w dniu 23 czerwca 2016 r. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu wyróżniono znakiem HR Excellence in Research.

**Spełnienie reguł i wymagań w zakresie doboru nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz obsady zajęć, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy.**

Nie dotyczy

#### **Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)**

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<b>Nie dotyczy</b>	

## Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

### 5.1. Baza dydaktyczna i naukowa, w tym wyposażenie i infrastruktura

Zajęcia dydaktyczne na kierunku gospodarka przestrzenna odbywają się w dwóch sąsiadujących ze sobą budynkach: *Collegium Geographicum* i *Collegium Geologicum*, zlokalizowanych we wschodniej części kampusu uniwersyteckiego na Morasku. Oba budynki dysponują odpowiednio 37-cioma oraz 27-toma salami dydaktycznymi, w tym 10-cioma salami komputerowymi, o całkowitej liczbie miejsc - 1789 oraz łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej w przybliżeniu 2518,20 m<sup>2</sup> (*Collegium Geographicum* – 1320 miejsc, 1759,20 m<sup>2</sup>, *Collegium Geologicum* – 469 miejsc, 759,00 m<sup>2</sup>).

Wszystkie sale dydaktyczne wyposażone są zunifikowane, jak również kompletne pod względem prowadzenia różnorodnych form zajęć, wyposażenie sprzętowe, w tym m. in. komputery stacjonarne, projektory, monitory płaskoekranowe, projektory pisma (w wersji analogowej oraz w wybranych salach w wersji cyfrowej), czy też nagłośnienie. W salach tych poza komputerami stacjonarnymi prowadzący zajęcia mają możliwość podłączenia własnych, przenośnych komputerów (laptopów, notebooków, itp.). Wybrane sale dydaktyczne wyposażone zostały również w zintegrowane dotykowe „panele sterujące”, umożliwiające zarządzanie nie tylko sprzętem komputerowym i połączonymi z nim urządzeniami multimedialnym, ale również sterowanie takimi instalacjami, jak oświetlenie sektorowe (w różnych obszarach sali), wentylacja mechaniczna i/lub klimatyzacja, czy zacinające rolety (wewnętrzne lub zewnętrzne). Dodatkowo każda z sal komputerowych, na stanowisku prowadzącego, wyposażona została w kamerkę internetową umożliwiając „hybrydowe” prowadzenie zajęć. Szczegółowy wykaz sal dydaktycznych znajdujących się w obu budynkach wraz z informacjami w zakresie głównego przeznaczenia tych sal, ilości miejsc oraz podstawowego wyposażenia zawarty został w załączniku (zał. 5.1).

Zajęcia dydaktyczne ma kierunku gospodarka przestrzenna prowadzone są w oparciu o rozbudowaną infrastrukturę sprzętową i programowo-informatyczną. W ramach 10-ciu sal komputerowych do dyspozycji studentów oddanych zostały 200 komputerów stacjonarnych wraz z płaskoekranowymi monitorami z zapewnionym dostępem do internetu i wewnętrznej sieci uniwersyteckiej (więcej o internecie i sieci uniwersyteckiej w podpunkcie „*Technologie informacyjno-komunikacyjne*”). Każdy z budynków wyposażony został w odrębny serwer zarządzający licencjami zainstalowanego oprogramowania oraz autoryzacją korzystających z tego oprogramowania użytkowników. W procesie dydaktycznym, jak również w zakresie prowadzonych na wydziale badań naukowych oraz w ramach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, wykorzystywany jest szeroki wachlarz oprogramowania, w tym zarówno ogólnego przeznaczenia, jak i specjalistycznego – w salach komputerowych zainstalowanych jest ok. 90-ciu różnych programów komputerowych. Szczególna uwaga przykładana jest do zapewnienia dostępu do programów związanych z nie tylko ze zróżnicowanym zakresem prowadzonych w ramach toku studiów zajęć, ale również z praktyką zawodową, takich jak: programy „CAD-owskie” (z ang. Computer Aided Design) wspomagające projektowanie komputerowe (np. AutoCAD, ArchiCAD), pakiety „GIS-owskich” systemów informacji geograficznej (z ang. geographic information system) umożliwiających przetwarzanie i wizualizację danych geograficznych, w tym wykonywanie analiz przestrzennych i zarządzanie danymi (np.: ArcGIS, QGIS, SagaGIS), programy do modelowania trójwymiarowego (np.: Sketchup) oraz wiele innych. Z kolei do podstawowych pakietów oprogramowania wykorzystywanego na cele dydaktyczne i naukowe zaliczyć należy: pakiety, programy i aplikacje firmy Microsoft (systemy operacyjne, w tym Windows 10, pakiety biurowe Microsoft Office – licencje wieczyste oraz Microsoft Office 365 - zbiór aplikacji i usług dostępnych „online”), pakiet biurowy Libre Office, platformy do przechowywania, wymiany plików i inne. Szczegółowy wykaz zainstalowanego w poszczególnych salach dydaktycznych oprogramowania zawarty został w załączniku (zał. 5.2).

W procesie dydaktycznym na kierunku gospodarka przestrzenna duży nacisk kładziony jest na rozwój umiejętności praktycznych, w tym na samodzielne pozyskiwanie i analizowanie danych przestrzennych oraz na formułowanie na ich podstawie propozycji zmian (m.in. w przestrzeni miast i sposobie zarządzania ich rozwojem). Stąd na WGSEiGP działa 5 specjalistycznych laboratoriów, których głównym celem jest zapoznanie studentów z praktyką zawodową oraz stosowanymi w pracy zawodowej narzędziami i technikami:

- 1) „Laboratorium Modelowania Ekonometryczno-Przestrzennego” (L105) – w którym prowadzone są projekty dydaktyczne i badania naukowe z zakresu modelowania ekonometrycznego (<https://wgseigp.amu.edu.pl/strona-glowna/struktura-wydzialu/laboratorium-modelowania-ekonometryczno-przestrzennego>),
- 2) „Laboratorium Rewitalizacji Miast i Odnowy Wsi” (L104) – skupiające swoją działalność w obszarze analiz zmian zachodzących w strukturach przestrzennych miast i wsi oraz na opracowywaniu dokumentów planistycznych (<https://wgseigp.amu.edu.pl/strona-glowna/struktura-wydzialu/Laboratorium-Rewitalizacji-Miast-i-Odnowy-Wsi>),
- 3) „Laboratorium Geografii Cyfrowej i Systemów Informacji Geograficznej” (L108) – wykorzystujące rozszerzoną, wirtualną rzeczywistość (z ang. „augmented virtual reality”) dedykowane rozwiązywaniu problemów przestrzennych, jak również prowadzeniu zaawansowanych prac w terenie przy użyciu specjalistycznych narzędzi (<https://wgseigp.amu.edu.pl/strona-glowna/struktura-wydzialu/Laboratorium-Geografii-Cyfrowej-i-Systemow-Informacji-Geograficznej>),
- 4) „Laboratorium Komputerowo Wspomaganej Analizy Danych i Badań Jakościowych” (L108) (<https://wgseigp.amu.edu.pl/strona-glowna/struktura-wydzialu/laboratorium-komputerowo-wspomaganej-analizy-danych-i-badan-jakosciowych>) – którego głównym zadaniem jest „zwiększanie potencjału naukowo-dydaktycznego w zakresie prowadzenia badań jakościowych oraz jakościowej analizy danych na WGSEiGP”,
- 5) „Centrum Analiz Przestrzennych i Społeczno-Ekonomicznych” (<https://wgseigp.amu.edu.pl/strona-glowna/struktura-wydzialu/centrum-analiz-przestrzennych-i-spoleczno-ekonomicznych>) – skupiające swoją działalność na szeroko zakrojonej współpracy z otoczeniem gospodarczym.

Dodatkowo na WGSEiGP funkcjonuje „Pracownia Doktorancka” (<https://wgseigp.amu.edu.pl/strona-glowna/struktura-wydzialu/pracownia-doktorancka>) (sala P20), zapewniająca doktorantom dostęp do przestrzeni roboczej wyposażonej w 6 stanowisk komputerowych. Laboratoria te wyposażone są w specjalistyczny sprzęt i oprogramowanie, którego szczegółowe zestawienie zostało zamieszczone w załączniku (zał. 5.3).

Infrastruktura WGSEiGP umożliwia studentom wykonywanie zadań w ramach pracy własnej, gdzie mają oni możliwość korzystania nie tylko ze sprzętu i oprogramowania dostępnego w salach komputerowych i laboratoriach, ale także z: urządzeń pozyskiwanych z różnych projektów grantowych, stanowisk komputerowych i stanowisk pracy dostępnych w wydziałowej bibliotece oraz Wydziałowym Archiwum Kartograficznym – WAK (więcej o zasobach bibliotecznych oraz o WAK w podpunkcie „System biblioteczno-informacyjny”). Aby umożliwić studentom pracę zdalną na uczelnianym sprzęcie komputerowym, zasobach i dostępnym oprogramowaniu salę komputerową nr 17 przekształcono na „pracownię zdalną” zapewniając studentom dostęp do jej wyposażenia za pomocą tzw. „zdalnych pulpitów”. Poza godzinami zajęć studenci mają możliwość korzystania z sal komputerowych, w których zainstalowane jest niezbędne w procesie kształcenia oprogramowanie. Dodatkowo, oprócz stanowisk komputerowych, dostępnych w dedykowanych salach, do dyspozycji studentów i prowadzących zajęcia przekazano na potrzeby m. in. ćwiczeń terenowych 15-cie przenośnych komputerów – laptopów pozyskanych z projektu grantowego POWR.03.05.00-IP.08-00-PUN/19 - „Projektowanie uniwersalne: Innowacyjne podejście do kreowania przestrzeni dostępnej dla wszystkich”).

W ostatnich latach dla studentów i pracowników Wydziału zostało przekazane do użytku „Centrum Projektowaniu Uniwersalnego” (zwane dalej „Centrum PUN”), zlokalizowane na parterze Collegium Geographicum w bezpośrednim sąsiedztwie głównego wejścia do budynku i jego holu, pełniące funkcję nowoczesnego laboratorium do nauczania zasad Projektowania Uniwersalnego. W Centrum PUN odbywają się zajęcia i warsztaty z symulacji warunków w jakich funkcjonują m.in. osoby z różnymi niepełnosprawnościami, ograniczeniami, jak również osoby starsze, czy rodzice z małymi dziećmi. Wyposażenie „Centrum PUN”, w skład którego wchodzi m. in.: zewnętrzny i wewnętrzny tor przeszkód dla wózków inwalidzkich, symulatory ograniczeń fizycznych (starości, wad wzroku, wad słuchu), sprzęt medyczny dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, sprzęt dla rodziców z dziećmi, dron i inne, zostało sfinansowane z projektu grantowego POWR.03.05.00-IP.08-00-PUN/19 - „Projektowanie uniwersalne: Innowacyjne podejście do kreowania przestrzeni dostępnej dla wszystkich”). Szczegółowy wykaz wyposażenia „Centrum Projektowania Uniwersalnego” zawarty został w załączniku (zał. 5.4).

Oprócz infrastruktury wewnętrznej Wydział oferuje swoim studentom i pracownikom szeroki zakres infrastruktury zewnętrznej zlokalizowanej w obrębie obu budynków dydaktycznych – Collegium Geographicum i Collegium Geologicum, w tym: 1) zewnętrzny tor przeszkód dla wózków inwalidzkich, 2) ogród meteorologiczny z automatyczną stacją meteorologiczną Onset (HOBO U30), 3) Ogródek Geodezyjno-Kartograficzno-Geomatyczny wyposażony w narzędzia służące wykonywaniu pomiarów terenowych (wykop, sygnał triangulacyjny, przekrój pionowy przez znak graniczny i poligon, oczko siatki geograficznej z płyt, zegar anamaletyczny, replika kamienia granicznego trzech państw, stolik topograficzny oraz stolik rozszerzonej rzeczywistości), 4) Stacja Bazowa Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego (ZMŚP Poznań-Morasko) wykorzystywana m. in. do obserwacji hydro-meteorologicznych, 5) lapidarium (ogród skalny) oraz 6) najnowsza przestrzeń - Ogród Klimatyczny. Demonstracyjny ogród klimatyczny stanowi ogólnodostępny obiekt, na którego terenie zaimplementowano rozwiązania oparte na przyrodzie wykorzystywane na rzecz adaptacji do zmian klimatu (np. ogród deszczowy, łąka kwietna, rabata preriowa). Ogród poza funkcjami ekologicznymi pełni również funkcje dydaktyczne dzięki tablicom edukacyjnym oraz możliwości realizacji zajęć dydaktycznych w wiacie wyposażonej w ławki i stoły. Jednocześnie demonstracyjny ogród klimatyczny jest miejscem sprzyjającym integracji oraz wypoczynkowi studentów w czasie wolnym od zajęć.

Do dyspozycji studentów przeznaczono w obrębie ogólnodostępnych przestrzeni obu obiektów dydaktycznych, jak również w wydziałowej bibliotece, liczne miejsca przeznaczone do pracy własnej (z zapewnionym dostępem do sieci internetu bezprzewodowego i wewnętrznej sieci uniwersyteckiej oraz do wybranego oprogramowania). Na parterze budynku Collegium Geographicum, w sąsiedztwie holu wejściowego i głównego ciągu komunikacyjnego, funkcjonuje również punkt oferujący usługi kserograficzne, w tym wydruki wielkoformatowe, oprawę prac dyplomowych i inne, jak również podstawowe artykuły papirniczo-piśmiennicze. Poza godzinami pracy punktu kserograficznego studenci mają możliwość korzystania z automatu „ksero” zlokalizowanego na jednym z ogólnodostępnych korytarzy budynku.

Oprócz miejsc do pracy własnej studentów, w ramach ogólnodostępnych przestrzeni obu budynków, wyznaczono również liczne strefy rekreacyjno-wypoczynkowe, wyposażone m. in. w: stoły i krzesła, ławki, sofy i fotele, „pufy”, sprzęt rekreacyjno-sportowo-wypoczynkowy (stół do „ping-ponga”, stół do gry w „piłkarzyki”), jak również automaty vendingowe z ciepłymi i zimnymi napojami oraz przekąskami. W centralnej części budynku Collegium Geographicum zlokalizowany jest ogólnodostępny, otwarty (niezadaszony) dziedziniec wewnętrzny wyposażony w bogatą, niskopienną roślinność oraz atrakcyjny detal architektoniczny (fontanna) i meble urbanistyczne (ławki), co czyni go popularnym miejscem odpoczynku, zwłaszcza w ciepłe, słoneczne dni. W budynku Collegium Geographicum funkcjonuje również bufet (z licznymi miejscami siedzącymi) serwujący ciepłe posiłki, w tym dania obiadowe oraz



trzy wydzielone przestrzenie jadalne (jedna bezpośrednio w lokalu bufetu, druga w ogólnodostępnym holu i trzecia przeznaczona dla pracowników).

Oba budynki dydaktyczne wyposażone są w odpowiednią infrastrukturę higieniczno-sanitarną (toalety), w tym dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, dogodnie rozmieszczoną w obszarze ogólnodostępnych przestrzeni na poszczególnych piętrach w pobliżu głównych, pionowych ciągów komunikacyjnych (klatek schodowych). Na poziomie parteru Collegium Geographicum, dla studentów będących rodzicami z małymi dziećmi, zainstalowano w ogólnodostępnych toaletach przy lokalu gastronomicznym „przewijak” dla niemowląt. Dodatkowo w holu głównym Collegium Geographicum do dyspozycji studentów przekazano wielkopowierzchniową szatnię na odzież wierzchnią i ewentualny bagaż., którą, w okresie jesienno-wiosennym, obsługuje personel Wydziału. Druga przestrzeń przeznaczona na odzież wierzchnią zlokalizowana jest w budynku Collegium Geologicum przy zachodnim wejściu do obiektu (od strony Collegium Geographicum). W strefie głównego wejścia Collegium Geographicum, w obrębie holu zlokalizowany jest automatyczny defibrylator zewnętrzny (AED).

W bezpośrednim sąsiedztwie obu budynków (przed i obok Collegium Geographicum oraz obok collegium Geologicum) położone są ogólnodostępne parkingi, gdzie studenci mogą korzystać z około 160 miejsc postojowych. Oprócz parkingu dla samochodów osobowych, w ramach zewnętrznej infrastruktury, zapewniono stojaki rowerowe, a tuż przed zespołem obiektów dydaktycznych mieszczą się przystanki autobusowe komunikacji miejskiej (lokalizacja dostosowana przez Zarząd Transportu Miejskiego w Poznaniu – ZTM na prośbę władz obu Wydziałów – WGSEiGP oraz WNGiG).

Ogólnodostępne przestrzenie wewnętrzne obu Wydziałów są odpowiednio oznakowane zarówno pod względem ewakuacyjnym, jak i informacyjnym. Dodatkowo w holu głównym Collegium Geographicum, przy portierni i głównym wejściu do budynku, zlokalizowane zostały plany budynku z oznaczeniem poszczególnych pomieszczeń i sal dydaktycznych ([https://dziegeo.web.amu.edu.pl/bud\\_wngig/planywngig.html](https://dziegeo.web.amu.edu.pl/bud_wngig/planywngig.html)). Dodatkowo na wybranych piętrach południowego skrzydła Collegium Geographicum, w którym mieszczą się pokoje własne pracowników (naukowo-dydaktycznych, technicznych) Wydziału, rozmieszczone są tablice informacyjne umożliwiające zlokalizowanie wybranych osób.

Infrastruktura techniczna WGSEiGP, w tym infrastruktura dydaktyczna i biblioteczna, jak również zasady korzystania z niej, są zgodne z wytycznymi i przepisami BHP oraz poddawane są cyklicznym przeglądom i kontroli przez odpowiednie służby utrzymania obu budynków (Collegium Geographicum i collegium Geologicum) zarówno wewnętrzne, ogólnouniwersyteckie, jak i wyspecjalizowane zewnętrzne, np. służby kontroli przeciwpożarowej.

## 5.2. Technologie informacyjno-komunikacyjne

Oba budynki dydaktyczne – Collegium Geographicum i Collegium Geologicum wyposażone są w nowoczesne rozwiązania teleinformatyczne, które podlegają stałemu monitoringowi, modernizacji i rozbudowie.

Proces dydaktyczny obsługiwany jest przez system informatyczny służący zarządzaniu tokiem studiów w szkole wyższej – „Uniwersytecki System Obsługi Studiów” (nazywany w skrócie i dalej „USOS” lub „USOSweb”) - <https://usosweb.amu.edu.pl>, do którego studenci i pracownicy Wydziału mają dostęp poprzez logowanie za pośrednictwem Centralnego Systemu Uwierzytelniania (CSU) przy użyciu loginu – jakim jest adres uczelnianej poczty elektronicznej („e-mail”) oraz przypisanego, indywidualnego dla każdej osoby hasła (konta dostępu dla studentów tworzone są z chwilą przyjęcia na studia, po przeniesieniu danych z systemu Internetowej Rekrutacji). „W USOSweb studenci mogą przeglądać plany zajęć, oceny i zaliczenia, kontrolować rozliczanie płatności, wypełniać ankiety, rejestrować się na zajęcia lub rekrutować na wyjazd programu ERASMUS” (<https://amu.edu.pl/studenci/usos-i-poczta>).

Z poziomu systemu USOS możliwe jest również dodatkowo logowanie do uczelnianego Archiwum Prac Dyplomowych (APD) - <https://apd.amu.edu.pl/?s=1>. Bezpośrednią pomoc w zakresie obsługi systemu USOS, w tym w szczególności procesu rejestracji na wybrane przedmioty zapewnia Wydziałowy Koordynator USOS.

Oprócz dostępu do systemu USOS zarówno studenci, jak i pracownicy UAM w Poznaniu mogą korzystać z prywatnej, wewnętrznej, uniwersyteckiej sieci zwanej „intranetem” (<https://amu.edu.pl/intranet>), która służy „komunikacji wewnętrznej”. Witryna „Intranet” umożliwia „dostęp do najważniejszych aktualności uniwersyteckich”, informacji, dokumentów i formularzy, jak również „wsparcie zarówno techniczne jak i dydaktyczne”. System ten „jest zbudowany w oparciu o chmurową wersję Microsoft Office, dzięki czemu za jego pomocą możliwe jest organizowanie zajęć, spotkań i telekonferencji (Microsoft Teams) oraz bezpłatne korzystanie z całego pakietu biurowego w wersji online (Microsoft Office 365, dalej MSOffice365).” W ramach pakietu „Microsoft Office 365” studenci i pracownicy uczelni mogą korzystać z: 1) rozbudowanej skrzynki poczty elektronicznej „Outlook” (<https://outlook.office.com/mail/inbox>), 2) licznych programów i aplikacji „online” (<https://www.office365.amu.edu.pl/>) „umożliwiających pracę grupową, ujednoczoną komunikację”, w tym z najnowszych wersji pakietu Office (wersje pakietów klasycznych pracujące w przeglądarce internetowej, zawierające takie programy i aplikacje jak: Word, Excel, PowerPoint, czy OneNote), MsTeams, SharePoint, Skype, Publisher, Access i innych oraz 3) z pojemnej przestrzeni dyskowej w tzw. „chmurze” (OneDrive - usługa wirtualnego dysku o pojemności 1TB).

We wszystkich przestrzeniach ogólnodostępnych obu budynków dydaktycznych Wydziału umożliwiony został zarówno studentom, jak i pracownikom dostęp do sieci internetu bezprzewodowego – „Eduroam” - () (w pokojach mieszkalnych w domach studenckich i akademikach zapewniona jest również możliwość korzystania z sieci przewodowej, tzw. „LAN”). W ramach sal komputerowych, zlokalizowanych w obrębie obu budynków dydaktycznych Wydziału, wszystkie stanowiska komputerowe posiadają dostęp zarówno do przewodowej, jak i bezprzewodowej sieci internetowej. Dostęp do sieci przewodowej zapewniony został z wykorzystaniem szerokopasmowego połączenia o minimalnej szybkości rzędu 100Mbit/s, gdzie ruter brzegowy podłączony został łączem o 10Gbit/s do szkieletu dużych prędkości.

Logowanie do wszystkich usług i systemów uniwersyteckich, w tym do wewnętrznego „Intranetu”, sieci bezprzewodowej „Eduroam”, czy też pakietu „MsOffice365”, wraz ze studencką pocztą elektroniczną, odbywa się w takim samym sposobie i przy użyciu takich samych danych – konta (loginu i hasła) jak do systemu USOS. Na stronach internetowych uczelni zamieszczono odpowiednie instrukcje logowania:

- <https://amu.edu.pl/studenci/intranet-studenta>;
- <https://amu.edu.pl/studenci/usos-i-poczta>;
- [http://www.office365.amu.edu.pl/pierwsze\\_logowanie.htm](http://www.office365.amu.edu.pl/pierwsze_logowanie.htm);
- <https://bosch.amu.edu.pl/usosweb-poczta-office-365-ms-teams-moodle/>).

Ze względu na obostrzenia wynikające z pandemii Covid-19 proces nauczania na UAM w Poznaniu, w tym zajęcia dydaktyczne, w roku akademickim 2021/2022 prowadzone były głównie w oparciu o platformy i aplikacje umożliwiające pracę zdalną (Microsoft Teams, zwaną dalej MS Teams oraz Moodle). - <https://amu.edu.pl/studenci/intranet-studenta>. Aby ułatwić studentom przygotowanie do nauki w nowych warunkach przygotowano specjalny serwis „Intranet Studenta”, a w ramach tego serwisu dodatkową nim specjalną zakładkę dedykowaną także Studentom I roku studiów (<https://uam.sharepoint.com/sites/intranetstudenta>). Ogólnouniwersytecka platforma „e-learningowa” została uruchomiona już w 2015 r. i działa w oparciu o „zestaw specjalnie skonfigurowanych instancji systemu „Moodle”, gdzie „poszczególne instancje Moodle przypisane są szkołom dziedzinowym i funkcjonującym w nich wydziałom i innym jednostkom organizacyjnym UAM”

(<https://lms.amu.edu.pl/index.php>). Zastosowane na tej platformie rozwiązania pozwalają zarówno na całkowicie zdalne, „asynchroniczne” prowadzenie zajęć, jak i na zastosowanie tzw. metody „b-learningu” łączącej tradycyjne metody nauczania z różnorodnymi aktywnościami zdalnymi (udostępnianie materiałów online, rozliczanie projektów, prowadzenie zaliczeń w różnych formach, itp.). Platforma „e-learningowa” (Moodle) została zmodernizowana w roku akademickim 2021/ 2022. Z kolei aplikacja „MS Teams” wykorzystywana jest jako „podstawowe narzędzie do komunikacji w trakcie nauki zdalnej pomiędzy prowadzącym a studentem”, które „pomaga koordynować pracę zespołu, prowadzić konwersacje w postaci czatów i wideokonferencji oraz udostępniać pliki w jednym miejscu”, umożliwiając także synchroniczne prowadzenie zajęć oraz spotkań (np. konsultacji) w formie online w „czasie rzeczywistym” (Instruktaż instalacji i korzystania z MS Teams oraz Moodle dostępne są dla zalogowanych użytkowników w Intranecie). Obie platformy są skoordynowane i połączone z innymi systemami uniwersyteckimi, np. z USOS-em, gdzie łącznikiem pomiędzy USOSem i platformą MsTeams jest tzw. „Panel dydaktyczny”, który „pozwała na „przeglądanie swoich grup zajęciowych i przechodzenie do automatycznie utworzonych grup w MS Teams („grupy w chmurze)”. Choć okres pandemii Covid-19 został oficjalnie zakończony studenci WGSEiGP (studiów niestacjonarnych) mają nadal możliwość odbywania wybranych zajęć w formie zdalnej zgodnie z programem studiów oraz informacjami zawartymi w sylabusach dla poszczególnych przedmiotów (<https://syllabus.amu.edu.pl/>), a platforma MsTeams nadal wykorzystywana jest jako przestrzeń do komunikacji, wymiany plików, spotkań i innych aktywności związanych zarówno z pracą dydaktyczną, nauką, jak i organizacyjną. Od 2015 r. na uniwersytecie funkcjonuje również Ośrodek Wsparcia Kształcenia na Odległość UAM (OWKO), który zajmuje się „koordynowaniem działań uczelni w zakresie kształcenia na odległość” i zapewnia studentom i pracownikom UAM w zakresie kształcenia zdalnego wsparcie zarówno techniczne, jak i merytoryczne, w tym poprzez prowadzenie cyklicznych szkoleń online (<https://owko.amu.edu.pl/>). Bezpośredniej pomocy na WGSEiGP w zakresie nauczania zdalnego zapewniają Koordynatorzy ds. kształcenia na zdalnego.

Dodatkowo dla studentów przebywających na krótkoterminowej wymianie międzynarodowej od roku akademickiego 2021/2022 funkcjonuje, zarządzany przez Ośrodek Edukacji Międzynarodowej, system kursów anglojęzycznych online „AMU-PIE” oferowanych w danym roku akademickim przez poszczególne wydziały uniwersytetu (<https://amu.edu.pl/en/admissions/short-study-programs>), w tym przez WGSEiGP (<https://amupie.amu.edu.pl/?fid=22&t=amupie&year=2023%2F2024>).

### 5.3. Udogodnienia dla studentów z niepełnosprawnością

Obiekty dydaktyczne, w których odbywają się zajęcia na kierunku gospodarka przestrzenna (Collegium Geographicum i Collegium Geologicum) oraz infrastruktura tych budynków jest w pełni przystosowana do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami zapewniając m. in.: szerokie ciągi komunikacji ogólnej (hol, korytarze, drzwi), bezprogowe drzwi (wejściowe, do sal dydaktycznych, toalet i innych pomieszczeń ogólnodostępnych), odpowiednio wyposażone toalety, dostosowane windy umożliwiające dostęp do wszystkich poziomów użytkowych obiektów dydaktycznych. W budynkach przewidziano również dodatkowe udogodnienia, takie jak: windy z informacją dotykową w postaci przycisków przywoławczym z wypukłymi cyframi, sygnały / komunikaty głosowe, krzesła do ewakuacji (2 w budynku Collegium Geographicum, 1 w Collegium Geologicum), automatyczny defibrylator AED. Istotne udogodnienia dla studentów z niepełnosprawnością wprowadzono w budynku Collegium Geographicum 2023 r.: 1) instalacja pętli indukcyjnych w dwóch największych salach wykładowych – w „Auli” oraz w tzw. „Małej Auli” (sala nr 21), oraz 2) modernizacja pomieszczeń Biura Obsługi Studenta (BOS-u) polegająca na zamontowaniu do poszczególnych pomieszczeń odpowiednio szerokich drzwi wejściowych posiadających popychacze do drzwi przystosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach, dodatkowo w drzwiach zamontowano spowalniacze oraz oznaczenia numerów zapisane alfabetem Braille’a. Kompleksowe informacje na temat dostępności budynku

Collegium Geographicum w zakresie deklaracji dostępności i dostępności architektonicznej zamieszczono pod adresem: <https://wngig.amu.edu.pl/dostepnosc>.

W ramach uniwersytetu funkcjonuje Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami udzielające pomocy w pozyskiwaniu różnych form wsparcia procesu dydaktycznego dla studentów z różnymi niepełnosprawnościami, w tym np. możliwość uzyskania zarówno pomocy materialnej (np. stypendia), jak i pomocy w procesie dydaktycznym, np. w postaci asystenta dydaktycznego, tłumacza języka migowego, czy też w formie Racjonalnego dostosowania procesu kształcenia (RD) (<https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami/biuro-wsparcia-osob-z-niepelnosprawnosciami>). Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami oferuje cykliczne szkolenia z zakresu doskonalenia kompetencji dydaktycznych związanych z kształceniem osób z niepełnosprawnościami, z której to oferty korzystają pracownicy WGSEiGP. W ramach Wydziału bezpośrednią pomoc dla studentów z niepełnosprawnościami zapewnia Wydziałowy Koordynator ds. kontaktu z Biurem Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami (<https://wgseigp.amu.edu.pl/dla-studenta/wsparcie-dla-studentow-z-niepelnosprawnosciami>), który systematycznie poszerza swoją wiedzę i umiejętności (m. in. udział w VIII Forum Uczelnianych Pełnomocników ds. Osób z Niepełnosprawnościami, BWON, WPIA w Poznaniu we wrześniu 2023r.).

Studenci i pracownicy Wydziału z problemami natury psychicznej i psychologicznej mogą korzystać z dwóch form ogólnouniwersyteckiego wsparcia psychologicznego: z pomocy Psychologicznego Konsultanta ds. trudności w procesie studiowania oraz z oferty Poradni Rozwoju i Wsparcia Psychicznego (<https://wgseigp.amu.edu.pl/dla-studenta/wsparcie-psychologiczne-na-uam>). Od roku akademickiego 2021/2022 na uniwersytecie działa Rada ds. Wsparcia Psychologicznego, która wraz z Poradnią Rozwoju i Wsparcia Psychicznego oferuje studentom i pracownikom UAM szkolenia psychologiczne. Od 2022 roku w październiku organizowany jest coroczny Dzień Zdrowia Psychicznego, wolny od zajęć dydaktycznych, w trakcie którego w obiektach uniwersyteckich odbywają się różnorodne warsztaty, wykłady oraz zajęcia sportowe (<https://amu.edu.pl/wiadomosci/events/dzien-zdrowia-psychicznego-na-uam-2023>). Dodatkowo na WGSEiGP bezpośredniej pomocy udziela Koordynatora ds. Współpracy z Poradnią Rozwoju i Wsparcia Psychicznego.

Analogicznie do ogólnouniwersyteckiej strony internetowej, także strona internetowa WGSEiGP - <https://wgseigp.amu.edu.pl/> została przystosowana do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami poprzez m. in. zapewnienie możliwości przeglądania w trybie tzw. „wysokiego kontrastu”, czy też wyboru różnych wielkości czcionek.

#### **5.4. System biblioteczno-informacyjny**

Niezwykle istotną rolę w procesie zdobywania i poszerzania wiedzy, zarówno wśród studentów, jak i w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych, pełni dostęp do literatury oraz baz danych których ważnym źródłem jest Biblioteka Wydziałowa i jej zasoby (<https://bcg.web.amu.edu.pl/o-bibliotece/>). Biblioteka Collegium Geographicum zlokalizowana jest w centralnej części budynku, w obrębie głównego ciągu komunikacyjnego oraz w bezpośrednim sąsiedztwie tzw. „Dużej Auli”. Biblioteka dysponuje bogatym księgozbiorem o łącznej liczbie 121 267 woluminów i 1195 tytułów czasopism w tym 65 w ramach prenumeraty w wersji papierowej. Oprócz podręczników akademickich i czasopism naukowych biblioteka gromadzi przede wszystkim specjalistyczną literaturę z zakresu m. in.: planowania przestrzennego, projektowania urbanistycznego, architektury, geografii społecznej i ekonomicznej, ochrony środowiska, geografii fizycznej, geologii, ochrony środowiska oraz innych, pokrewnych dziedzin wiedzy i dyscyplin naukowych. Zasoby biblioteki usystematyzowano zarówno w układzie alfabetycznym (w odniesieniu do czasopism), jak również w układzie działowym (w odniesieniu do książek). Zbiory fizyczne udostępniane są studentom i pracownikom na zasadach „wolnego dostępu” do półek bibliotecznego księgozbioru, który można przeszukiwać zarówno „fizycznie”, jak w wersji elektronicznej w tym przy użyciu 8 stanowisk komputerowych z dostępem do internetu, z których 2 stanowiska zostały przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Z zasobów biblioteki mogą korzystać wszyscy studenci posiadający ważną legitymację studencką, przy czym do wypożyczania zbiorów na zewnątrz uprawnieni są studenci, którzy opłacili konto biblioteczne na dany rok akademicki (istnieje możliwość zdalnego założenia konta bibliotecznego). Katalog elektroniczny umożliwia wgląd nie tylko w zasoby Biblioteki Collegium Geographicum, ale również w księgozbiór i bazy danych innych bibliotek systemu bibliotecznego-informacyjnego UAM (Biblioteka Uniwersytecka oraz biblioteki wydziałowe), gdzie w ramach zasobów elektronicznych czytelnicy mają możliwość korzystania z wielu baz danych, m. in. z „Wirtualnej Biblioteki Nauki” (Web of Science, Scopus i innych), Biblioteki Nauki Centrum Otwartej Nauki (CEON), w tym ze zbiorów zdigitalizowanych oraz czasopism i książek publikowanych w wersji elektronicznej (<http://lib.amu.edu.pl>, <https://lib.amu.edu.pl/bazy-danych/>, <https://lib.amu.edu.pl/e-czasopisma/>, <https://lib.amu.edu.pl/ksiazki-elektroniczne/>, <https://uam-hip.pfsl.poznan.pl/ipac20/ipac.jsp?profile=>). Od wielu lat biblioteka dąży do zapewnienia pracownikom i studentom jak najszerszego dostępu do zasobów bibliotecznych w wersji elektronicznej. Czytelnia biblioteki zapewnia także 66 miejsc do pracy własnej („strefa pracy cichej”), w której istnieje również możliwość zorganizowania warunków do pracy grupowej, oraz wydzieloną, „przyjazną dla czytelnika” strefę relaksu. Biblioteka wydziałowa prowadzi wymianę międzybiblioteczną, zarówno krajową, jak i międzynarodową, w ramach współpracy z ok. 60 kontrahentami w zakresie wydawnictw WGSEiGP oraz WNGiG. Informacje na temat „nowości książkowych” zakupionych przez bibliotekę są na bieżąco umieszczane jej stronie internetowej (<https://bcg.web.amu.edu.pl/nowosci/>). Szczegółowy wykaz czasopism biblioteki Collegium Geographicum – zamówienia z 2023 roku - zawarto w załączniku (zał. 5.5).

Do dyspozycji studentów i pracowników WGSEiGP oddano również 3 uczelniane bazy wiedzy i tekstów naukowych: 1) uczelniane repozytorium AMUR (z ang. Adam Mickiewicz University Repozytory) zawierające teksty naukowe, w tym prace doktorskie obronione na UAM - <https://repozytorium.amu.edu.pl/home>, <https://repozytorium.amu.edu.pl/communities/23806638-7e47-4a2d-be01-cddcab10a4cc>, 2) Bazę Wiedzy UAM służącą „zarządzaniu wiedzą i potencjałem badawczym” pracowników i studentów uniwersytetu („ewidencjonowaniu, archiwizowaniu i upowszechnianiu efektów działalności naukowo-badawczej oraz dokumentowania osiągnięć zawodowych pracowników i doktorantów UAM”), funkcjonującą jako „system informacji badawczej” (z ang. Current Research Information System - CRIS) w ramach oprogramowania Omega-Psir i zawierającą takie zasoby jak: publikacje, dzieła, prace doktorskie i prace dyplomowe - <https://researchportal.amu.edu.pl/index.seam> oraz 3) „Bazę Nauk o Ziemi” z zaawansowaną wyszukiwarką, która zawiera systematycznie aktualizowany zbiór czasopism wydawanych przez WGSEiGP oraz WNGiG wraz z publikacjami wydawnictw pokonferencyjnych pracowników, w tym treści archiwalnych uzupełnianych w ramach digitalizacji wydawnictw analogowych - <https://geo.amu.edu.pl/apex/f?p=10100:1:21428707583881>. Dodatkowo za pośrednictwem strony internetowej WGSEiGP do dyspozycji studentów i pracowników oddano cyfrową bibliotekę prac Profesora Zbyszka Chojnickiego (<https://wgseigp.amu.edu.pl/strona-glowna/biblioteka-cyfrowa-prac-profesora-zbyszka-chojnickiego>) oraz elektroniczne repozytorium publikacji Doktora Jędrzeja Gadzińskiego (<https://wgseigp.amu.edu.pl/strona-glowna/pracownicy/jedrzej-gadzinski>). Z poziomu internetowej strony Wydziału umożliwiony jest również do zbioru publikacji autorstwa pracowników Wydziału, w tym do czasopism, ekspertyz i raportów, czy też monografii (<https://wgseigp.amu.edu.pl/strona-glowna/publikacje>).

Ważnym elementem zasobów dydaktyczno-naukowych WGSEiGP są bogate zbiory Archiwum Kartograficznego, które od początku 2020 roku zostały włączone do zasobów wydziałowej biblioteki (<https://bcg.web.amu.edu.pl/zbiory-map/>). Zbiory kartograficzne dawnego Archiwum są jednymi z najbogatszych i najlepszych tego typu baz danych nie tylko w skali regionu, ale także całego kraju, obejmując ok. 35 tysięcy map drukowanych o różnorodnej tematyce i skalach, jak również 20.633 plików w formie cyfrowych baz danych i map w wersji skanów. Szczegółowe zestawienie zbiorów

kartograficznych zawarto w załączniku (zał. 5.6) oraz na stronie internetowej biblioteki collegium Geographicum - <https://bcg.web.amu.edu.pl/zbiory-map/>.

### **5.5. Rozwój i doskonalenie bazy dydaktycznej i naukowej**

Infrastruktura techniczna obu budynków dydaktycznych (Collegium Geographicum i Collegium Geologicum), w tym w szczególności wyposażenie sal dydaktycznych oraz laboratoriów komputerowych jest na bieżąco monitorowana zarówno przez wydziałowy zespół pracowników Wydziałowej Pracowni Komputerowej (WPK), personel techniczny Wydziału, jak i przez poszczególnych prowadzących zajęcia. Wszystkie usterki lub braki są bezzwłocznie zgłaszane i odnotowywane w centralnym rejestrze zlokalizowanym w portierni każdego z obiektów, a następnie są one sukcesywnie usuwane. Sprzęt komputerowy jest utrzymywany i serwisowany w przerwach międzysemestralnych przez pracowników WPK. Zapotrzebowania na wyposażenie sal dydaktycznych, w tym w szczególności na sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie są realizowane poprzez system zapytań i zamówień zbieranych w poszczególnych zakładach, pracowniach i laboratoriach, jak również na podstawie zmian w programach studiów, a następnie po akceptacji władz dziekańskich przekazywane do realizacji przez pracowników administracyjno-technicznych wydziału i dalej w razie potrzeby przez uniwersytecki dział zamówień publicznych. W przeglądach infrastruktury i zasobów edukacyjnych uczestniczą studenci z rad samorządu studenckiego obu Wydziałów (WGSEiGP oraz WNGiG). Źródłem finansowania zakupów sprzętowych i niezbędnego oprogramowania są zarówno środki wydziałowe, jak i ogólnouczelniane (statutowe i dydaktyczne) oraz dodatkowo środki pozyskiwane z grantów i projektów zewnętrznych. Także pozostałe wyposażenie techniczne obu budynków dydaktycznych, w tym np. udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami, czy też wyposażenie rekreacyjno-wypoczynkowe dla studentów, podlegają stałemu monitoringowi i systematyczne rozbudowie, które nadzoruje Kierownik obu obiektów. W okresie letnich wakacji roku akademickiego 2022/2023 została przeprowadzona przebudowa wraz z modernizacją zespołu wszystkich pomieszczeń Biura Obsługi Studentów (BOS-ów) obu Wydziałów – WGSEiGP oraz WNGiG mająca na celu dostosowanie tych przestrzeni do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami i ograniczeniami.

Plany rozwojowe infrastruktury IT Wydziału opierają się na idei dostosowania procesu badawczego do postępującego ucyfrowienia planowania przestrzennego (digital urban planning) oraz do coraz istotniejszej roli szeroko rozumianej geografii cyfrowej w badaniach przestrzeni społeczno-ekonomicznej. Plany te wiążą się z pozyskaniem środków na nowoczesny sprzęt umożliwiający obróbkę dużych zbiorów danych oraz modelowania obiektów 3D. Bezpośrednim celem takiej modernizacji jest również chęć wprowadzenia do procesu kształcenia praktycznych elementów BIM (Building Information Model) oraz Digital Twin. Niezbędnym elementem planowanej infrastruktury ma też być laboratorium eksperymentalne IoT (Internet of Things), w którym studenci mogliby realizować małoskalowe projekty badawcze związane z wykorzystaniem infrastruktury IT w praktyce funkcjonowanie inteligentnego miasta (smart city). Projekty takie, poza walorem poznawczym i edukacyjnym, miałyby też na celu zbudowanie potencjału ko-kreacji i partycypacji w szeroko rozumianym otoczeniu społecznym Wydziału, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności lokalnych. Od kilku lat na Wydziale systematycznie wdrażane są również sieciowe repozytoria, w tym m. in. "Repozytorium Prac Zaliczeniowych WGSEiGP" dostępne dla pracowników po zalogowaniu się w systemie.

Księgozbiór biblioteki Collegium Geographicum jest stale monitorowany przez pracowników biblioteki oraz systematycznie poszerzany i unowocześniany w oparciu o: 1) profile prowadzonych w ramach obu Wydziałów (WGSEiGP oraz WNGiG) kierunków studiów, 2) wykazy literatury zawarte w sylabusach poszczególnych przedmiotów, 3) zakres badań i zainteresowań naukowych będących przedmiotem działań poszczególnych jednostek organizacyjnych i badawczych Wydziałów, jak również ich poszczególnych pracowników, 4) indywidualnie zgłaszane potrzeby przez pracowników Wydziałów i studentów w zakresie dydaktyki i prowadzonych badań, gdzie niezbędna literatura uzupełniana jest

na bieżąco (propozycję kupna nowych publikacji książkowych można złożyć za pośrednictwem strony internetowej biblioteki - <https://bcg.web.amu.edu.pl/zaproponuj-kupno-ksiazki/>, w latach 2018 – 2023 zakupiono łącznie 381 publikacji książkowych), 5) współpracę i wymianę z różnymi ośrodkami naukowymi w Polsce i zagranicą.

### **5.6. Instytucje otoczenia społeczno-gospodarczego i ich wyposażenie (praktyki zawodowe)**

Dzięki obowiązkowym praktykom zawodowym, wizytom studyjnym oraz programom stażowym studenci kierunku gospodarka przestrzenna mają możliwość zapoznania się z praktyką zawodową, w tym ze specjalistyczną infrastrukturą techniczną stanowiącą własność instytucji szeroko pojętego otoczenia społeczno-gospodarczego. Do najważniejszych organizacji i instytucji, w których w trakcie studiów studenci mogą poszerzać swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje, zaliczyć należy przede wszystkim: urzędy administracji publicznej poziomu lokalnego i ponadlokalnego (m. in. wydziały zajmujące się planowaniem przestrzennym, administracją architektoniczno-budowlaną, inwestycjami, gospodarką nieruchomościami, geodezją, katastrzem i kartografią, itd.), firmy geodezyjne, pracownie projektowe (w tym w szczególności pracownie urbanistyczne), biura nieruchomości i inne. Szczegółowa lista organizacji, w których studenci mogą odbywać praktyki zawodowe, wizyty studyjne i staże studenckie została zamieszczona w załączniku (zał. 5.7). W podmiotach tych studenci mogą zapoznać się i nauczyć obsługi narzędzi stosowanych m. in. w: praktyce planowania przestrzennego, zarządzaniu planowaniem przestrzennym, projektowaniu urbanistycznym.

Od wielu lat studenci kierunku gospodarka przestrzenna mogą odbywać staże w organizacjach realizujących zadania związane z danym kierunkiem studiów. Do głównego realizowanego w ostatnich kilku latach projektu stażowego zaliczyć należy przede wszystkim projekt PO WER „KIERUNEK PRACA II: wysokiej jakości program stażowy dla studentów kierunku Gospodarka Przestrzenna UAM” nr POWR.03.01.00-00-S173/17, prowadzony w okresie 01.11.2017-31.10.2019. Program ten stanowi kontynuację projektu PO WER „KIERUNEK PRACA: wysokiej jakości program stażowy dla studentów kierunku praktycznego Gospodarka Przestrzenna UAM” nr POWR.03.01.00-00-S164/15, realizowanego w okresie 01.05.2016-31.12.2017. Zestawienie podmiotów, w których studenci odbywali praktyki w ramach programów: KIERUNEK PRACA I i II” zamieszczono w załączniku (zał. 5.8). Dodatkowo w semestrze letnim roku akademickiego 2022/23 studenci czterech ostatnich semestrów kierunku gospodarka przestrzenna mogli odbywać odpłatne, 1, 2 i 3-miesięczne staże finansowane przez uczelnię w ramach projektu „UNIwersytet Jutra – zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu” nr POWR.03.05.00-00-Z303/17 (<https://wgseigp.amu.edu.pl/dla-studenta/ksztalcenie/praktyki-zawodowe>) – zestawienie podmiotów, w których studenci odbywali praktyki zawarto w załączniku (zał. 5.9).

Dodatkowo na poziomie ogólnouniwersyteckim funkcjonuje „Biuro Karier” oferujące „kompleksowe wsparcie studentom i absolwentom wchodzącym na rynek pracy”, w formie m. in. aktualizowanej codziennie bazy ofert pracy, praktyk i staży, odbywających się dwa razy do roku targów pracy, spotkań z pracodawcami, szkoleń, czy też w postaci nowoczesnego narzędzia diagnostycznego (<https://biurokarier.amu.edu.pl/>, <https://wgseigp.amu.edu.pl/dla-studenta/biuro-karier-uam>).

**Spełnienie reguł i wymagań w zakresie infrastruktury dydaktycznej i naukowej, zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy.**

Nie dotyczy

**Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)**

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<b>Nie dotyczy</b>	-

**Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5:**

Wartym podkreślenia jest fakt ciągłość działań, które mają na celu systematyczne unowocześnianie (modernizację, wymianę) sprzętu komputerowego tak, aby spełniał on coraz wyższe wymagania zaawansowanego oprogramowania specjalistycznemu (wymiana we wszystkich pracowniach laboratoryjnych komputerów stacjonarnych na zaawansowane stacje robocze zgodnie z wykazem zawartym w załączniku 5.3.), dzięki czemu proces kształcenia i jego efekty są zbieżne z oczekiwaniami rynku pracy.

Istotne jest również podkreślenie, że dzięki wprowadzeniu i upowszechnieniu różnorodnych narzędzi, platform i aplikacji internetowych oraz odpowiedniego wyposażenia infrastrukturalnego (sprzętu) możliwe jest prowadzenie nie tylko zajęć, ale całego procesu dydaktycznego, zarówno w formie zdalnej, jak i hybrydowej. Studenci mają też możliwość zdalnego korzystania z oprogramowania obu Wydziałów zarówno w procesie kształcenia, jak i na potrzeby pracy badawczej.



## **Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku**

Współpraca WGSEiGP z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia obejmuje dwie zasadnicze grupy podmiotów. Do pierwszej należy zaliczyć instytucje akademickie i naukowe, w tym przede wszystkim krajowe i międzynarodowe organizacje, uczelnie wyższe oraz jednostki naukowe. Natomiast drugą grupę stanowią administracja publiczna oraz przedsiębiorcy, którzy mają wpływ na program kształcenia poprzez inicjowanie i konsultowanie zmian, a także u których studenci gospodarki przestrzennej odbywają praktyki zawodowe oraz znajdują zatrudnienie.

WGSEiGP prowadzi szeroką współpracę z instytucjami akademickimi i naukowymi w Polsce i za granicą, w tym inicjując nowe przedsięwzięcia i biorąc udział w koordynacji ich działalności. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na członkostwo Wydziału w czterech organizacjach międzynarodowych, tj. Regional Studies Association (RSA), Association of European Schools of Planning (AESOP), European Regional Studies Association (RSA) oraz Sieci Instytutów Badań Przestrzennych i Planowania w Europie Środkowej i Wschodniej (SPA-CE.net). Dzięki członkostwu w tych organizacjach Wydział uwzględnia w programach kształcenia wzorce międzynarodowe, a pracownicy uczestnicząc w licznych warsztatach i konferencjach mogą poznać najnowsze osiągnięcia naukowe oraz koncepcje, trendy i wyzwania związane z kształceniem w szkołach planistycznych w Europie. Pracownicy Wydziału odbywają staże oraz wygłaszają wykłady na uczelniach zagranicznych, dzięki czemu poznają dobre praktyki dotyczące prowadzenia badań naukowych oraz kształcenia studentów, które później wykorzystują w trakcie opracowywania programów kształcenia oraz pracy dydaktycznej. Wydział gości również profesorów wizytujących z uczelni zagranicznych zrzeszonych w tych organizacjach, którzy wygłaszają wykłady i prowadzą konsultacje dla pracowników, doktorantów i studentów.

Wśród organizacji krajowych pierwszoplanową rolę odgrywa Unia Uczelni na Rzecz Rozwoju Kierunku Studiów w Zakresie Gospodarowania Przestrzenią. Unia zrzesza publiczne i niepubliczne uczelnie wyższe, na których prowadzone jest kształcenie na kierunkach związanych z gospodarowaniem przestrzenią. W pracach Unii szczególny nacisk położony jest na działania zmierzające do doskonalenia procesu dydaktycznego z uwzględnieniem współczesnych światowych trendów kształcenia uniwersyteckiego, a także aktualnych i spodziewanych w przyszłości potrzeb praktyki. Dzięki corocznie organizowanym konferencjom, możliwa jest dyskusja dotycząca procesu kształcenia, w tym podnoszenia jego jakości. W kadencji 2020-2024 Dziekan WGSEiGP pełni funkcję Przewodniczącego Zespołu Wykonawczego Unii, afiliowany przy Wydziale jest również Sekretarz Zespołu.

Pracownicy Wydziału biorą także czynny udział w pracach takich krajowych zespołów jak m.in. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, Komitet Nauk Geograficznych PAN, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Polskie Towarzystwo Geograficzne oraz Stowarzyszenie Gospodarka Przestrzenna, co pozwala uwzględniać w programach kształcenia aktualne wyzwania dotyczące rozwoju przestrzennego Polski oraz wykonywania zawodu urbanisty. Ponadto Wydział podejmuje współpracę na polu dydaktycznym z innymi uczelniami wyższymi. Przykładowo na podstawie porozumienia z Wydziałem Architektury Politechniki Poznańskiej studenci gospodarki przestrzennej mogą uczestniczyć w warsztatach organizowanych w tej uczelni.

Formy współpracy Wydziału z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego mają bardzo wszechstronny i zróżnicowany charakter. Z punktu widzenia przygotowywania oraz realizacji programów kształcenia najistotniejsze są: 1) konsultacje programów kształcenia i udział w procesie

dydaktycznym, 2) organizowanie praktyk zawodowych oraz ćwiczeń terenowych, 3) opracowywanie ekspertyz i raportów dla odbiorców z kręgu otoczenia społeczno-gospodarczego.

Szczególnie ważne są relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie opracowywania programów kształcenia i udział pracowników administracji publicznej i pracodawców w procesie dydaktycznym. Ma on charakter stały i zorganizowany, przede wszystkim poprzez funkcjonowanie Rady Gospodarczej przy WGSEiGP (Zał. 1.3). Skład Rady liczy 21 osób, reprezentujących bardzo bogaty zestaw podmiotów współpracujących z Wydziałem i zatrudniających jego absolwentów: samorządowe pracownie planowania przestrzennego (Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Poznaniu), administrację samorządową (Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Urząd Miasta Poznania, urzędy gmin Pleszew, Rokietnica, Tarnowo Podgórne), zrzeszenia samorządowe (Związek Miast Polskich, Stowarzyszenie Metropolia Poznań, Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska), Instytucje ochrony środowiska (Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej), organy administracji rządowej (Urząd Statystyczny w Poznaniu), instytucje kultury i otoczenia nauki (Poznańskie Centrum Dziedzictwa, Poznański Park Naukowo-Technologiczny), prywatne pracownie urbanistyczne i architektoniczne (Koczorowski Kancelaria Urbanistyczna, NMS Architekci sp. z o.o.), firmy powiązane z gospodarką przestrzenną, działające w branżach analiz środowiskowych, innowacji czy organizacji wydarzeń komercyjnych (EnviMap, InnoBaltica sp. z o.o., Cavaliada Tour). Rada Gospodarcza brała szczególnie aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu nowego programu studiów II stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna (Zał. 1.5). W ramach konsultacji członkowie Rady jako obecni i przyszli pracodawcy absolwentów gospodarki przestrzennej zwracali uwagę na takie kwestie jak m.in. zwiększenie wymiaru godzin poszczególnych przedmiotów (głównie o charakterze ćwiczeniowym), poprawa warsztatu i umiejętności studentów oraz poszerzenie współpracy związanej z przygotowywanymi pracami dyplomowymi. Rada Gospodarcza przeprowadziła też badanie kompetencji i potrzeb absolwentów kierunku gospodarka przestrzenna, na przykładzie absolwentów zatrudnionych w Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Poznaniu. Wyniki analizy (Zał. 1.6) były wykorzystywane w pracach nad opiniowaniem nowego programu studiów. Z instytucji reprezentowanych w Radzie Gospodarczej pozyskiwani są także eksperci i praktycy spoza UAM, którzy prowadząc wykłady lub ćwiczenia kształtują w ten sposób umiejętności praktyczne studentów. Wśród osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku należy wymienić przede wszystkim pracowników Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego (przedmiot „Regionalne planowanie przestrzenne”) oraz ekspertów Związku Miast Polskich i Stowarzyszenia Metropolia Poznań (przedmioty „Gospodarka lokalna”, „Inżynieria środowiskowa i komunalna”). Zewnętrzni pracownicy dydaktyczni podlegają takim samym formom oceny studenckiej jak pracownicy etatowi uczelni. Członkowie Rady Gospodarczej i reprezentowane przez nich instytucje biorą także czynny udział w odbywających się na Wydziale Dniach Kariery – wydarzeniu skierowanym do studentów pod kątem ich przyszłej aktywności zawodowej, na którym swoją ofertę prezentują potencjalni przyszli pracodawcy.

W programie studiów na ocenianym kierunku dużą wagę przywiązuje się do praktyk zawodowych oraz ćwiczeń terenowych. Praktyki zawodowe w wymiarze trzech tygodni studenci realizują w różnych instytucjach otoczenia społeczno-gospodarczego (Zał. 5.7 – 5.9). Miejsca odbywania praktyk zawodowych są hospitowane przez pracowników WGSEiGP odpowiedzialnych za praktyki. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia odbywa się także poprzez ćwiczenia terenowe, podczas których studenci prowadzą badania w nawiązaniu do potrzeb zgłaszanych przez samorządy terytorialne i bardzo często prezentują wyniki na spotkaniach z urzędnikami, radnymi,

wójtami, burmistrzami oraz prezydentami miast. Przykładem mogą być ćwiczenia terenowe realizowane corocznie na terenie Aglomeracji Poznańskiej, ale także w mniejszych gminach województwa wielkopolskiego i sąsiednich regionów (do tej pory m.in. gmina Kobylin, Sieraków, Powidz, Świebodzin, Murowana Goślina), które owocują również opracowaniami programowymi dla tych samorządów. Na podstawie doświadczeń zdobytych podczas praktyk zawodowych oraz ćwiczeń terenowych, a także dodatkowych informacji od promotorów studenci mogą realizować także prace dyplomowe.

Pracownicy Wydziału biorą udział w opracowywaniu ekspertyz, raportów, strategii rozwoju, programów rewitalizacyjnych, badań ewaluacyjnych, a także prowadzą szkolenia na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego, dzięki czemu zdobywają doświadczenie zawodowe poza uczelnią, co pozwala na włączanie do treści kształcenia aspektów praktycznych. Wielokrotnie w przygotowywaniu tych opracowań uczestniczą również studenci. Spośród kilkudziesięciu opracowań wykonanych na Wydziale w latach 2017-2022 na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego można wymienić m.in.:

- 1) ekspertyzy: Koncepcja Strategii Rozwoju Ponadlokalnego - materiał ekspercki dla potrzeb operacyjnych jednostek samorządu terytorialnego (2021, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej); Czasoprzestrzenna analiza zmian lokalnego rynku pracy podregionu konińskiego w konsekwencji sprawiedliwej transformacji (2021, Agencja Rozwoju Regionalnego Transformacja w Koninie); Kłustry w Wielkopolsce (2021, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne); Sołeckie Strategie Rozwoju podstawą zarządzania gmina Kobylin (2020, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego); Wiejska przestrzeń publiczna - miejsca integracji społecznej, rekreacji i edukacji w gminie Kobylin (2020, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego); Urbanistyczny i planistyczny rozwój obszarów wiejskich – zasady prawidłowego kształtowania przestrzeni wsi wielkopolskiej (projekt pilotażowy) (2018, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego); Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju Wielkopolski, (2018, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego)
- 2) raporty: Analiza Zróżnicowania Społeczno-Gospodarczego Wielkopolski Wschodniej (2022, Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie); Diagnoza Strategiczna Wielkopolski Wschodniej (2022, Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie)
- 3) strategie rozwoju: Strategia Rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040 (2022. Zarząd Województwa Wielkopolskiego); Społeczna strategia rozwoju gminy Murowana Goślina 2030 (2020. WGSEiGP we współpracy ze Stowarzyszeniem Nowoczesna Gmina i Stowarzyszeniem Rozwój Ziemi Goślińskiej); Strategia rozwoju gminy Świebodzin 2030+ (2020. Urząd Miejski w Świebodzinie); Strategia wdrażania innowacji społecznych przez uczelnie wyższe (2018, UAM); Strategia Rozwoju Gminy Powidz (2017 Urząd Gminy Powidz)
- 4) programy rewitalizacji: Gminny Program Rewitalizacji miasta Poznania (2017, miasto Poznań; Lokalny Program Rewitalizacji Sierakowa (2017, gmina Sieraków)
- 5) badania ewaluacyjne: Ewaluacja Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania (2023, Stowarzyszenie Metropolia Poznań), Wyzwania ewaluacji polityki spójności w podejściu zorientowanym terytorialnie (2019, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu); Ewaluacja Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (2019, Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska w Kaliszu)

Przy Wydziale funkcjonują dwa centra: Centrum Badań Metropolitalnych (CBM) oraz Centrum Analiz Przestrzennych i Społeczno-Ekonomicznych (CAPISE). CBM w ramach swojej działalności prowadzi interdyscyplinarne badania nad obszarami silnie zurbanizowanymi, a także przygotowuje analizy, ekspertyzy i strategię dla instytucji rządowych i samorządowych, organizacji gospodarczych i społecznych oraz przedsiębiorstw w zakresie szeroko rozumianej problematyki metropolitalnej (m.in. analiza sieci szkół ponadpodstawowych w Metropolii Poznań po reformie oświaty, strategia rozwoju gminy metropolitalnej Tarnowo Podgórne). Z kolei CAPISE świadczy usługi badawczo-rozwojowe głównie w zakresie analiz przestrzennych, społeczno-ekonomicznych, środowiskowych oraz planistycznych. W działalność ekspercką obu tych jednostek zaangażowani są pracownicy WGSEiGP.

Dorobek naukowo-dydaktyczny Wydziału jest również promowany poprzez stałą współpracę z Poznańską Ligą Debat. Corocznie jedna runda turnieju debat oksfordzkich dla młodzieży szkół ponadpodstawowych z Poznania i sąsiednich powiatów rozgrywana jest na Wydziale, a tematyka debat jest ściśle powiązana z zagadnieniami, które wynikają z profilu naukowo-dydaktycznego Wydziału, odzwierciedlając jego wszechstronność i interdyscyplinarność (np. 2022: „Suburbanizacja jest większym zagrożeniem dla środowiska niż "betonoza"”; „Po Europie lepiej podróżować pociągiem niż autem”; 2023: „Decyzje dotyczące projektowania przestrzeni w polskich miastach powinny być podejmowane w oparciu o parytet płci”; „Dla dalszego rozwoju miasta Poznania konieczne jest poszerzenie jego granic”, 2024: „Planowanie polskich miast powinno dążyć do zapewnienia ich samowystarczalności żywnościowej poprzez rozwój rolnictwa miejskiego”; „W interesie polskich miast leży polityka rozwoju mieszkalnictwa społecznego kosztem ograniczenia mieszkalnictwa deweloperskiego”).

Wydział prowadzi obecnie działania w kierunku zawierania kompleksowych porozumień z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczymi, w których całościowo uregulowana zostałaby współpraca w zakresie procesu dydaktycznego, badań naukowych, opracowań eksperckich. Do tej pory porozumienie takie zostało zawarte ze Stowarzyszeniem Metropolia Poznań.

**Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)**

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<b>Nie dotyczy</b>	

## Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

### 7.1. Zajęcia kształtujące kompetencje językowe studentów

Warunkiem niezbędnym efektywnego procesu umiędzynarodowienia kształcenia jest bardzo dobra znajomość języka angielskiego, będącego wiodącym językiem międzynarodowej komunikacji naukowej i profesjonalnej. Kadra dydaktyczna Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej rozwija swoje kompetencje językowe poprzez publikowanie w anglojęzycznych czasopismach i wydawnictwach, uczestnictwo w międzynarodowych konferencjach naukowych, współpracę z ośrodkami badawczymi zagranicą oraz uczestnictwo w kursach doształcających, takich jak np. [Publishing in Top Journals](#).

Aby przygotować studentów do procesu umiędzynarodowienia, na WGSEiGP przykładana jest duża waga do kształcenia umiejętności posługiwania się językiem angielskim. Studenci uczęszczają na lektoriaty z języka angielskiego, prowadzone przez doświadczoną kadrę lektorów. Studenci studiów I i II stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna uczestniczą w prowadzonym przez pracowników Studium Językowego UAM lektoracie z wybranego języka obcego. Zajęcia językowe na studiach I stopnia obejmują 120 h lektoratu (4 semestry, 8 ECTS) począwszy od drugiego semestru pierwszego roku studiów (język ogólny). Do końca października studenci I roku studiów pierwszego stopnia zobowiązani są do wypełnienia testu diagnozującego sprawdzającego poziom znajomości zadeklarowanego języka. Procedura rejestracji na lektoriaty jest omawiana podczas Dnia Studenta I roku oraz dostępna [na stronie WGSEiGP](#). Po wypełnieniu testu diagnozującego student zapisuje się do grupy o odpowiednim poziomie zaawansowania. W 5. semestrze studenci przystępują do egzaminu certyfikacyjnego (2 ECTS), który jest potwierdzeniem uzyskania kompetencji językowych na poziomie B2. Egzamin przeprowadzany jest w semestrze zimowym na III roku studiów, z możliwością poprawienia wyniku w semestrze letnim. Na studiach II stopnia realizowany lektorat w wymiarze 60 h, począwszy od pierwszego semestru pierwszego roku studiów (język specjalistyczny). Celem lektoratu z zakresu języka specjalistycznego jest pozyskanie umiejętności językowych na poziomie B2+/C1 (język specjalistyczny odpowiedni dla danego kierunku studiów).

### 7.2. Oferta zajęć AMU PIE i EPICUR

Studenci kierunku gospodarka przestrzenna mają możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych w językach obcych w ramach ogólnouczelnianych programów AMU PIE oraz EPICUR. AMU PIE (*Adam Mickiewicz University Programs for International Exchange*) to wspólna oferta wszystkich wydziałów Uniwersytetu, kierowana do studentów przyjeżdżających w programach wymiany międzynarodowej, jak również do studentów UAM zainteresowanych taką wymianą. Z kolei oferta zajęć EPICUR wiąże się z zaangażowaniem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w inicjatywę [European Partnership for an Innovative Campus Unifying Regions](#), w ramach której podjęto współpracę z uczelniami z Amsterdamu, Fryburga, Karlsruhe, Miluzy, Odense, Salonik, Strasbourga oraz Wiednia. Konsorcjum, realizujące obecnie trzyletni program pilotażowy, jest w gronie pierwszych 17 Uniwersytetów Europejskich. Uniwersytety tworzące konsorcjum będą oferowały wspólne programy studiów, dlatego EPICUR zakłada zwiększoną mobilność studentów oraz badaczy. Z ofertą zajęć dostępnych w ramach AMU PIE i EPICUR studenci mogą zapoznać się [na stronie UAM](#). Sumaryczne zestawienie zajęć zgłoszonych do oferty AMU PIE przez pracowników Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej przedstawiono w tabeli 7.1.

Tab. 7.1. Liczba kursów AMU PIE zgłoszonych przez pracowników WGSEiGP

Rok akademicki	Liczba przedmiotów	Liczba godzin	ECTS
2021/2022	16	295	59
2022/2023	11	225	42

2023/2024	17	320	62
-----------	----	-----	----

### 7.3. Wyjazdy studentów i kadry dydaktycznej w ramach programu Erasmus+

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej podejmuje systematyczne działania mające na celu umożliwienie studentom uczestnictwa w programach wymiany międzynarodowej, wśród których kluczową rolę odgrywa program Erasmus+. Według stanu na 01.10.2023 Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej posiadał 18 umów z uczelniami zagranicznymi pozwalających na realizację wymiany studentów, doktorantów i pracowników w ramach programu Erasmus+ z uczelniami w krajach takich jak Austria, Czechy, Estonia, Grecja, Hiszpania, Łotwa, Niemcy, Rumunia Słowacja i Włochy. Studenci mogą zapoznać się z aktualizowanym na bieżąco [wykazem umów](#) dostępnym na stronie internetowej Wydziału w zakładce "Dla studenta". Aktywność studentów w zakresie wyjazdów zagranicznych w roku akademickim 2023/2024 wyraźnie wzrosła po załamaniu spowodowanym pandemią Covid-19, kiedy to wskutek ograniczeń w podróżowaniu liczba osób wyjeżdżających była wyraźnie niższa. Sumaryczne zestawienie wyjazdów i przyjazdów studentów w ramach Erasmus+ i innych programów wymiany międzynarodowej przedstawiono w tabelach 7.2 i 7.3.

Procedura rekrutacji studentów na wyjazdy w ramach programu Erasmus+ jest transparentna. Student zgłasza chęć podjęcia studiów w ramach programu Erasmus+ przez złożenie podania online w systemie USOS. Za przebieg procedury rekrutacyjnej odpowiedzialny jest wydziałowy koordynator ds. Erasmus+. Jego obowiązki związane są z weryfikacją realizacji wyznaczonych celów w czasie studiów lub praktyk na uczelni zagranicznej (porozumienie o programie studiów) oraz wsparciem w procesie rekrutacji i w trakcie realizowania pobytu. Stroną formalną wszystkich wyjazdów zajmuje się administrator programu Erasmus+ w ramach Biura Obsługi Studenta Collegium Geographicum. Ponadto na poziomie uczelnianym wsparciem administracyjnym służy [Biuro Erasmus..](#)

Studenci WGSEiGP ponadto mają możliwość uczestniczenia w wyjazdach do uczelni partnerskich w ramach umów bilateralnych. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza zawarł ponad [110 takich umów](#) z uczelniami z państw członkowskich Unii Europejskiej oraz ponad [220 umów](#) z krajami spoza UE. W roku akademickim 2021/2022 z możliwości wyjazdu na uczelnię partnerską w Korei (Handong Global University) skorzystała jedna osoba. Wydział podejmuje działania służące popularyzacji umów bilateralnych, istotną barierą z punktu widzenia studentów jest jednak kwestia kosztów. Formą przeciwdziałania temu jest oferowane przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza [dofinansowanie](#) do części wyjazdów.

Corocznie organizowane jest spotkanie z wydziałowym koordynatorem programu Erasmus+ w formule "Erasmus Day", podczas którego studenci mają możliwość zapoznania się z ofertą uczelni partnerskich oraz zasadami rekrutacji. Upowszechnianiu wyjazdów zagranicznych studentów służą także publikowane na stronie Wydziału materiały, w tym [relacje byłych uczestników programu](#).

W wyjazdach Erasmus+ uczestniczy także kadra dydaktyczna WGSEiGP. W latach akademickich 2021/2022, 2022/2023 oraz 2023/2024 zrealizowano po jednym wyjeździe, co stanowiło wykorzystanie całej dostępnej dla Wydziału puli (w latach akademickich 2019/2020 i 2020/2021 ze względu na pandemię wyjazdy nie były realizowane). W roku akademickim 2023/2024 w ramach wymiany doktorantów Wydział gościł dwoje doktorantów, a z możliwości wyjazdu zagranicznego skorzystał jeden doktorant WGSEiGP. Wsparciem organizacyjnym dla studentów przyjeżdżających z zagranicy służy działające na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza [Welcome Center](#).

Tab. 7.2. Wyjazdy studentów WGSEiGP na studia (Erasmus+, umowy bilateralne) wg lat i krajów docelowych

Rok akademicki /kraj	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	Suma
Hiszpania	1	0	2	1	3	7
Portugalia	1	0	0	0	0	1

Węgry	1	0	0	0	0	1
Niemcy	0	1	1	1	1	4
Norwegia	0	1	0	0	0	1
Słowacja	0	1	0	0	0	1
Korea	0	0	1	0	0	1
Włochy	0	0	2	1	3	6
Grecja	0	0	0	3	3	6
Austria	0	0	0	0	1	1
Chorwacja	0	0	0	0	2	2
Czechy	0	0	0	0	1	1
Rumunia	0	0	0	0	1	1
Suma	3	3	6	6	15	

Tab. 7.3. Przyjazdy studentów zagranicznych na WGSEiGP (Erasmus+, umowy bilateralne) wg lat i krajów pochodzenia

Rok akademicki /kraj	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	Suma
Czechy	1					1
Tajwan			1			1
Indonezja			1		10	11
Niemcy			5	1		6
Uzbekistan			1	2		3
Ukraina			1			1
Francja				1	1	2
Chiny				1	1	2
Japonia				1	1	2
Turcja					1	1
Korea					4	4
Suma	1	0	9	6	18	

#### 7.4. Zajęcia prowadzone przez wykładowców z zagranicy i inne aspekty umiędzynarodowienia

W ramach bilateralnej współpracy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z Uniwersytetem im. Christiana Albrechtsa w Kilonii począwszy od roku akademickiego 2023/2024 w programie studiów II stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna uwzględnione zostały zajęcia z przedmiotu Planning theory, prowadzone przez prof. Floriana Dünckmanna. Ponadto studenci mają możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych przez profesorów wizytujących. Wykaz zajęć przeprowadzonych przez wykładowców z zagranicy zawierają Załącznik 7.1 oraz 7.2.

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia dokonuje się także w ramach realizowanych na Wydziale projektów badawczych. Przykładowo, studenci kierunku gospodarka przestrzenna uczestniczyli w odbywającej się dniach 28-30 września 2022 roku w Barcelonie szkole letniej projektu TERRIFICA, której celem była współpraca uczniów z różnych krajów europejskich w celu sformułowania wizji „klimatycznej przyszłości” Europy do 2030 roku. Uczestnicy wzięli udział w intensywnej wymianie z ekspertami i rówieśnikami na temat regionalnych wyzwań klimatycznych i najlepszych europejskich praktyk w zakresie adaptacji i łagodzenia zmiany klimatu.

Na umiędzynarodowienie procesu kształcenia składa się także szereg rozwiązań i aktywności podejmowanych przez nauczycieli akademickich. Studentom polecana jest literatura anglojęzyczna, w tym najnowsze specjalistyczne artykuły naukowe, niezbędna do poszerzenia wiedzy i przygotowania się do wielu zajęć. W sylabusach przedmiotów uwzględniane są pozycje anglojęzyczne w spisach zalecanej literatury. Na etapie pisania pracy licencjackiej, inżynierskiej lub magisterskiej studenci korzystają z literatury, oprogramowania, baz danych i innych materiałów źródłowych w języku

angielskim. Biblioteka Uniwersytecka oraz Biblioteka Collegium Geographicum dysponują bogatym księgozbiorem anglojęzycznych pozycji z zakresu nauk przyrodniczych, z których studenci korzystają zarówno podczas nauki jak i pisania prac dyplomowych. Ponadto, Biblioteka Uniwersytecka umożliwia korzystanie z baz wydawnictw elektronicznych, takich jak EBSCO, Science, SCOPUS, Springer, Medline, Web of Science, Wiley i Wirtualna Biblioteka Nauki, co znacznie ułatwia studentom bezpłatny dostęp do anglojęzycznych książek i publikacji z renomowanych czasopism naukowych.

Studenci kierunku gospodarka przestrzenna są zaangażowani jako członkowie komitetów organizacyjnych lub jako wolontariusze w międzynarodowych konferencji naukowych organizowanych lub współorganizowanych na WGSEiGP. Przykładowo, w roku grupa studentów uczestniczyła w organizacji międzynarodowych warsztatów doktoranckich Stowarzyszenia Europejskich Szkół Planowania (AESOP PhD Workshop), które odbywały się w dniach od 5 do 8 lipca na Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej. Szkoła letnia stanowiła część programu 35th AESOP Annual Congress 2023, którego współorganizatorem z Wydziałem Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego był Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej.

Studenci są włączani w badania naukowe pracowników, którzy sprawują opiekę nad ich pracami dyplomowymi, a w konsekwencji są zachęceni do przygotowywania wystąpień ustnych i plakatowych prezentujących uzyskane wyniki w języku angielskim na międzynarodowych konferencjach lub stają się współautorami prac naukowych.

Kształcenie kompetencji językowych studentów oraz umiędzynarodowienie procesu dydaktycznego są monitorowane cyklicznie od 2009 r. za pomocą Uniwersyteckiego Badania Jakości Kształcenia. W Raporcie z badania jakości kształcenia przeprowadzonego w roku akad. 2020/2021 wśród studentów studiów stacjonarnych ok. 50% studentów studiów II stopnia WB ocenia dobrze i bardzo dobrze przyrost kompetencji językowych. W ankiecie oceny okresowej nauczycieli akademickich UAM uwzględniane są osiągnięcia i doświadczenia dydaktyczne na polu międzynarodowym

Dobłą praktyką zwiększającą poziom umiędzynarodowienia kształcenia na WGSEiGP jest regularna organizacja wykładów i seminariów wygłaszanych przez gości z zagranicy. Wykłady i seminaria mają charakter otwarty, a uczestnictwo w nich daje studentom możliwość zapoznania się z najnowszymi osiągnięciami i trendami badań. W latach 2017-2023 studenci mieli możliwość uczestnictwa w 26 wykładach i seminariach prowadzonych przez gości z zagranicy, w tym z takich ośrodków naukowych jak Scuola Sant'Anna di Pisa, Swansea University, London School of Economics and Political Science, University of Birmingham, University of Texas at Dallas (por. Załącznik 7.1).

#### **Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:**

W celu zwiększenia zainteresowania studentów wyjazdami zagranicznymi w okresie post-pandemicznym podjęto działania zmierzające do zawarcia nowych umów o współpracy z uczelniami zagranicznymi uczestniczącymi w programie Erasmus+. Obecnie trwają prace nad wyłonieniem uczelni zagranicznych, na których studenci mieliby możliwość zdobycia wiedzy, kompetencji i umiejętności zgodnych z efektami uczenia się zakładanymi dla ich kierunku studiów. Z perspektywy studentów uczelnie te mogą być szczególnie atrakcyjnym miejscem na podjęcie studiów w ramach Erasmus+, skutkując tym samym wzrostem mobilności.

#### **Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)**

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<b>Nie dotyczy</b>	



## **Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia**

Studenci WGSEiGP mają zapewnione bardzo dobre warunki infrastrukturalne dla uczenia się. Studiują w nowoczesnym budynku, sale wyposażone są w nowoczesne środki audiowizualne, a 7 pracowni komputerowych posiada sprzęt komputerowy na dobrym poziomie, w którym zainstalowane jest licencjonowane oprogramowanie – umiejętność jego obsługi pożądana jest na rynku pracy (por. kryterium 5). Do pomocy w rozwiązywaniu problemów studentów i wykładowców z wyposażeniem audiowizualnym sal i komputerowym służy Centrum Obsługi Komputerowej. Wsparcie administracyjne w procesie studiowania zapewnia Biuro Obsługi Studentów (BOS), którego działalność jest dobrze oceniana, o czym świadczą wieloaspektowe badania przeprowadzone przez RSS na UAM (Raport „Przyjazny BOS”). Wsparciem dla procesu uczenia się jest bardzo dobrze wyposażona biblioteka z wydzieloną przestrzenią do pracy cichej, której zasoby są rozwijane corocznie poprzez zakupy. Poprzez system uniwersytecki studenci korzystają z zasobów Biblioteki Uniwersyteckiej, w tym z dostępnych elektronicznych baz bibliotecznych.

Wszechstronne wsparcie udzielane studentom kierunku gospodarka przestrzenna uwzględnia zróżnicowane potrzeby poszczególnych studentów/grup studentów. Podejmowane działania są prowadzone systematycznie i przybierają zróżnicowane formy w zakresie: 1) wspierania rozwoju naukowego (granty badawcze, nagrody za działalność naukową, koło naukowe, szkolenia) 2) wsparcia materialnego (stypendia socjalne, zapomogi, miejsca w domach studenckich); 3) wsparcia studentów ze szczególnymi potrzebami (system wsparcia dla studentów z niepełnosprawnościami, z problemami natury psychicznej, z problemami w nauce, będących w trakcie lub po korekcie płci); 4) wsparcia studentów WGSEiGP wyjeżdżających na uczelnie zagraniczne oraz studentów z uczelni zagranicznych podejmujących studia na WGSEiGP (koordynator wydziałowy programu Erasmus+); 5) wsparcia studentów wchodzących na rynek pracy (praktyki zawodowe, oferta przedmiotów przygotowujących do pracy zawodowej, działalność Biura Karier UAM).

### **8.1. Wsparcie rozwoju naukowego**

Program studiów na kierunku gospodarka przestrzenna realizowany jest w oparciu o grupy laboratoryjne kilkunastoosobowe, rzadko przekraczające 20 osób. Sytuacja ta sprzyja przekazywaniu wiedzy i podniesieniu efektywności uczenia się. Grupy seminaryjne z reguły nie przekraczają 6 osób, ale przy swobodnym wyborze promotorów w zależności od zainteresowań studentów, częstym przypadkiem jest praca promotora z jednym lub dwoma studentami. Pozwala to na zindywidualizowane podejście do studenta, rozwijanie jego zainteresowań, umożliwia studentom realizację własnych tematów prac dyplomowych i w efekcie przyczynia się do powstania lepszych jakościowo prac. Praca studentów doceniana jest w konkursach prac dyplomowych. Na Wydziale istnieje tradycja przeprowadzania konkursów prac dyplomowych licencjackich, magisterskich i inżynierskich z nagrodami książkowymi i finansowymi. Dni konkursowe są znaczącymi uroczystościami na Wydziale, które motywują do pracy kolejne roczniki studentów (uczestnicy przygotowują postery z prac, prezentują problematykę prac dyplomowych w sesjach referatowych). (<https://wgseigp.amu.edu.pl/dla-studenta/konkursy>). Prace dyplomowe studentów kierunku gospodarka przestrzenna nagradzane są również na zewnętrznych konkursach (zał. 8.1).

Wsparcie rozwoju naukowego studentów w szerokim zakresie jest możliwe od czasu osiągnięcia przez UAM statusu ID-UB. Studenci mogą korzystać w nim z szerokiej oferty programów studenckich (<https://amu.edu.pl/studenci/programy-studenckie>). Są to rozwijane programy wsparcia naukowego studentów “BESTStudentGRANT” (skierowany do studentów 1 roku studiów I stopnia), “ADVANCEDBestStudentGRANT” (skierowany do studentów 2 roku studiów I stopnia), “Study@research” (skierowany do studentów I roku studiów drugiego stopnia), “Study@research. Publikacje” (skierowany do studentów chcących publikować w renomowanych czasopismach naukowych) oraz “Szkola orłów” (projekt POWER, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, opracowany w celu stworzenia ścieżki kształcenia dla wybitnie uzdolnionych

studentów I roku studiów, laureatów olimpiad przedmiotowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, poprzez realizację wysokiej jakości kształcenia akademickiego opartego na systemie tutoringów). Z programów tych korzystają studenci WGSEiGP, w tym studenci kierunku gospodarka przestrzenna (zał. 8.2).

Projekty naukowe mają charakter nowatorski i poznawczy, umożliwiając studentom rozwój własnych zainteresowań naukowych.

W celu wspierania indywidualnych ścieżek rozwoju studentów, Rada Programowa podjęła decyzję o rozpoczęciu prac nad wdrożeniem tutoringów (zał. 8.3)

Studenci uzyskują także wsparcie w realizacji działalności naukowej prowadzonej w ramach koła naukowego. Pod opieką merytoryczną pracowników naukowych wydawane jest czasopismo, a także organizowane są corocznie ogólnokrajowe konferencje studenckie. Charakterystyka działalności koła znajduje się podpunkcie poświęconym organizacjom studenckim.

## **8.2. Wsparcie materialne**

Studenci Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu mogą ubiegać się o świadczenia pomocy socjalnej (stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych oraz o zapomogę). Wszystkie szczegółowe informacje dostępne są dla studentów na stronie wydziału [https://amu.edu.pl/studenci/przewodnik\\_studenta/pomoc-materialna-i-domy-studenckie/swiadczenia-pomocy-socjalnej](https://amu.edu.pl/studenci/przewodnik_studenta/pomoc-materialna-i-domy-studenckie/swiadczenia-pomocy-socjalnej). Studenci, którzy uzyskali wysokie wyniki w nauce mogą ubiegać się o stypendium Rektora UAM. Ponadto najlepszych wspiera Fundacja UAM, w ramach której przyznawane jest Stypendium im. dr. Jana Kulczyka za bardzo dobre wyniki w nauce, wybitne osiągnięcia naukowe oraz aktywność na rzecz Uniwersytetu. Za wybitne osiągnięcia naukowe studenci mogą starać się o stypendium Ministra Edukacji i Nauki (wcześniej Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego), stypendium Marszałka Województwa Wielkopolskiego czy stypendium Santander. Jako wyraz uznania za wysokie wyniki w nauce, aktywność badawczą i osiągnięcia naukowe studentom może być przyznany „Studencki Laur”. Absolwentom, w uznaniu ich wybitnych osiągnięć naukowych, nadawany jest Medal Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Najwięcej stypendiów uzyskanych przez studentów kierunku gospodarka przestrzenna to stypendia Rektora UAM. Wykaz stypendiów dla kierunku gospodarka przestrzenna za lata 2021/2022 do 2023/2024 na WGSEiGP:

### **2021/2022**

Studia STACJONARNE :

- stypendium socjalne - 20
- stypendium dla osób niepełnosprawnych - 5
- stypendium Rektora - 44
- stypendium NAWA - 1

Studia NIESTACJONARNE :

- stypendium socjalne - 5
- stypendium dla osób niepełnosprawnych - 2
- stypendium Rektora – 9

### **2022/2023**

Studia STACJONARNE :

- stypendium socjalne - 18
- stypendium dla osób niepełnosprawnych - 4
- stypendium Rektora - 46

Studia NIESTACJONARNE :

- stypendium socjalne - 0

- stypendium dla osób niepełnosprawnych - 2
- stypendium Rektora - 11

## 2023/2024

Studia STACJONARNE :

- stypendium socjalne - 18
- stypendium dla osób niepełnosprawnych - 6
- stypendium Rektora - 38

Studia NIESTACJONARNE :

- stypendium socjalne - 1
- stypendium dla osób niepełnosprawnych - 2
- stypendium Rektora – 5

### 8.3. Wsparcie studentów ze specjalnymi potrzebami

System wsparcia studentów obejmuje również studentów z niepełnosprawnością. Wsparcie realizowane jest systemowo na poziomie uniwersyteckim (<https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami> ) oraz poprzez koordynatora wydziałowego (koordynatorem jest dr hab. Barbara Konecka). Budynek WGSEiGP oceniany jest przez studentów jako w pełni przystosowany dla osób z niepełnosprawnością ruchową (<https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami/dostepnosc-uam-do-potrzeb-osob-z-dysfunkcja-narzadu-ruchu>). Na każde piętro można dojechać windą, na każdym piętrze znajduje się toaleta dedykowana osobom niepełnosprawnym. Osoby niepełnosprawne mają również prawo do ubiegania się o asystenta dydaktycznego, którego pomoc dotyczy sporządzania notatek, tłumacza języka migowego czy transportu na zajęcia itp. W budynku również znajduje się możliwość korzystania z Internetu przez osoby niewidome poprzez aplikacje do transkrypcji. W razie potrzeby ewakuacji budynku znajdują się w nim specjalne krzeselka do ewakuacji osób niepełnosprawnych.

Na Wydziale realizowany jest projekt “Projektowanie uniwersalne: Innowacyjne podejście do kreowania przestrzeni dostępnej dla wszystkich” (POWR.03.05.00-IP.08-00-PUN/19), którego rezultatem jest powstanie dwóch torów wewnętrznego i zewnętrznego. Tory te pokazują, z jakimi barierami i sytuacjami stykają się w otoczeniu osoby niepełnosprawne, starsze. Ich pokonanie przez pełnosprawnych studentów (np. na wózku inwalidzkim) zmienia perspektywę postrzegania niepełnosprawności, buduje właściwe postawy studentów wobec niepełnosprawnych kolegów, wzbudza poczucie empatii.

Pewną formą wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością w procesie studiowania jest zrzeczenie studentów z niepełnosprawnościami działające na UAM (<https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami/zrzeszenie-studentow-niepelnosprawnych-ad-astra> ).

Studentom zapewniona jest pomoc psychologiczna realizowana na poziomie uniwersyteckim przez Poradnię Rozwoju i Wsparcia Psychologicznego oraz psychologicznego konsultanta ds. trudności w procesie studiowania (<https://amu.edu.pl/studenci/pomoc-psychologiczna>); na poziomie wydziałowym koordynatorem w tym zakresie jest dr hab. Barbara Konecka. W zależności od sytuacji we współdziałaniu z poradnią opracowywane są indywidualne ścieżki pomocy umożliwiające dalsze studiowanie studentom z problemami zdrowia psychicznego.

### 8.4. Wsparcie mobilności studentów

WGSEiGP wspiera również różne formy mobilności studentów w ramach programu Erasmus. Wydział proponuje studentom w ofercie 11 uczelni z którymi zawarł umowy partnerskie (zał. 8.4).

Wyjazdy studentów, doktorantów i pracowników WGSEiGP na studia Erasmus+ oraz przyjazdy studentów i doktorantów zagranicznych na WGSEiGP zostały szczegółowo zaprezentowane w ramach kryterium 7.

Wydział zapewnia studentom, doktorantom i pracownikom w tym zakresie zarówno wsparcie organizacyjne (osobą odpowiedzialną jest mgr Amelia Kłunejko z Biura Obsługi Studentów WGSEiGP), jak i merytoryczne (osobą odpowiedzialną jest dr hab. Barbara Maćkiewicz, pracownik naukowo-dydaktyczny WGSEiGP).

W celu możliwości podnoszenia kompetencji językowych Wydział oferuje studentom szeroką ofertę zajęć prowadzonych w językach obcych (zał. 8.5).

Do dyspozycji studentów jest również krajowy program mobilności MOST, jednak studenci korzystają rzadziej z niego. Wewnątrz kraju obserwujemy krótsze mobilności wynikające ze współpracy i w ramach współpracy np. promotorów z innymi naukowymi ośrodkami krajowymi.

### 8.5. Przygotowanie studentów do wejścia na rynek pracy

Istotnym wsparciem dla studentów WGSEiGP w zdobywaniu pierwszych doświadczeń zawodowych są projekty stażowe oraz praktyki zawodowe. Celem głównym praktyk jest podniesienie kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym, odpowiadającym potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa oraz ułatwienie wejścia na rynek pracy poprzez rozwój i wyposażenie ich w kompetencje oczekiwane przez pracodawców. Praktyki zawodowe i projekty stażowe wychodzą naprzeciw zapotrzebowaniu wyrażanemu przez pracodawców, jak i oczekiwaniom samych studentów.

Cele szczegółowe ww. aktywności obejmują: rozwój kompetencji komunikacyjnych w zakresie umiejętności interpersonalnych oraz pracy w interdyscyplinarnych zespołach, umiejętność identyfikacji swoich zasobów i umiejętności, predyspozycji zawodowych, dostosowania ich do zmieniającego się rynku pracy, rozwój kompetencji językowych w zakresie umiejętności posługiwania się branżowym językiem angielskim, rozwijanie specjalistycznych kompetencji zawodowych oczekiwanych przez pracodawców, podniesienie umiejętności wykorzystania narzędzi informatycznych (specjalistyczne branżowe programy komputerowe), rozwój kompetencji analitycznych i samoorganizacji w zakresie umiejętności planowania. Ponadto, dla wielu studentów studenckie praktyki zawodowe i staże stanowią pierwsze doświadczenia zawodowe, które często skutkują po studiach stałym zatrudnieniem w konkretnym miejscu pracy.

Zasady organizowania, odbywania, nadzorowania i zaliczania obowiązkowych oraz nieobowiązkowych studenckich praktyk zawodowych na kierunkach gospodarka przestrzenna i zintegrowane planowanie rozwoju określa Regulamin praktyk studenckich WGSEiGP UAM (zał. 2.16) ([Regulamin-praktyk-zawodowych-na-WGSEiGP-z-dnia-28.03.2023.pdf](#)). Termin odbywania praktyki zawodowej reguluje corocznie zarządzenie Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w sprawie organizacji roku akademickiego. Praktyki zawodowe należy odbyć w zakładach pracy, których profil związany jest z realizowanym kierunkiem studiów oraz pozwala osiągnąć założone efekty uczenia się. Obecnie możliwe jest zaliczenie praktyki zawodowej w ramach odbytego zatrudnienia, stażu lub wolontariatu.

Wykaz załączników zawierających listę instytucji, w których studenci kierunku gospodarka przestrzenna odbyli praktykę zawodową oraz sprawozdania Pełnomocnika ds. studenckich praktyk zawodowych z realizacji praktyk zawodowych przez studentów, zawiera tabela 8.1.

Tabela 8.1. Wykaz załączników zawierających listę instytucji, w których studenci kierunku gospodarka przestrzenna odbyli praktykę zawodową oraz sprawozdania Pełnomocnika ds. studenckich praktyk zawodowych z realizacji praktyk zawodowych przez studentów.

Kierunek	Liczba studentów odbywających praktyki zawodowe	Lista instytucji	Sprawozdanie
GP inż., stacjonarne 2021/22	70	Zał. 8.6	Zał. 8.7
GP lic, stacjonarne 2021/22	29	Zał. 8.8	Zał. 8.9

GP inż., stacjonarne 2022/23	45	Zał. 8.10	Zał. 8.11
GP lic, stacjonarne 2022/23	17	Zał. 8.12	Zał. 8.13
GP inż., niestacjonarne 2021/22	34	8.14	Zał. 8.15
GP inż., niestacjonarne 2022/23	26	8.16.	Zał. 8.17

W okresie od kwietnia 2023 r. do października 2023 r., w ramach ogólnouniwersyteckiego projektu „Uniwersytet Jutra – zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu” (POWR.03.05.00-00-Z303/17), zrealizowany został na Wydziale projekt umożliwiający odbycie 1, 2 i 3-miesięcznych, płatnych stażów w podmiotach realizujących zadania związane z programami studiów na kierunkach gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju. Łącznie 85 studentów ostatnich semestrów studiów licencjackich, inżynierskich i magisterskich, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, odbyło staże w 57 podmiotach: pracowniach urbanistycznych, biurach nieruchomości, przedsiębiorstwach zajmujących się planowaniem strategicznym i rewitalizacją, biurach geodezyjnych, a także w urzędach gminnych, powiatowych, wojewódzkich i marszałkowskich. Staże studenckie były dobrowolną formą poszerzania wiedzy, umiejętności i kompetencji dla studentów. Zgodnie z ogólnouniwersyteckim Regulaminem stażów w ramach projektu Uniwersytet Jutra, do programu mogli się zgłosić studenci ostatnich 4 semestrów studiów i zrealizować staże o długości od 120 do 480 godzin. Spis miejsc, w których zrealizowane zostały staże przedstawia załącznik 8.18. Szczegółowe sprawozdanie opiekuna programu stażowego zawiera załącznik 8.19.

Ważnym elementem realizacji praktyk przez WGSEiGP UAM, są hospitacje zakładów pracy wykonywane przez Pełnomocników ds. praktyk zawodowych, gdyż pozwalają na monitorowanie procesu odbywania praktyk zawodowych bezpośrednio w zakładzie pracy. Szczegółowe informacje i sprawozdania z przeprowadzonych hospitacji zawierają załączniki 8.20 – 8.24.

Poza projektami stażowymi, które zwiększają szanse absolwentów WGSEiGP na rynku pracy, ważnym elementem wsparcia studentów na rynku pracy są cykliczne spotkania pod nazwą „Dzień Kariery na UAM”. 23 listopada 2023 roku w godzinach 10.00 do 14.00 odbyła się trzecia edycja tego wydarzenia na WGSiGP – „Dzień z Biurem Karier UAM: III Dzień Kariery – Studia i co dalej?”. Wydarzenie zorganizowano wraz z Biurem Karier UAM oraz WNGiG UAM. W czasie wydarzenia studenci mieli możliwość połączyć przyjemne z pożytecznym i zwiększyć swoje szanse na rynku pracy. Mogli:

- dowiedzieć się o możliwych ścieżkach kariery podczas rozmowy z przedstawicielami zaproszonych firm i instytucji,
- poznać ofertę Biura Karier UAM,
- skorzystać z CV point i omówić dokumenty aplikacyjne,
- wziąć udział w inspirujących spotkaniach „Odkryj swoje mocne strony i wykorzystaj je w planowaniu kariery” oraz „Z geografią przez życie: od pasji do profesji”, które odbyły się od 10.00 do 11.30 w Auli Krygowskiego

W Dniu Kariery UAM na WGSEiGP udział wzięło 37 firm (załącznik 8.25).

Firmy przedstawiły oferty praktyk i stażów na specjalnie przygotowanych stanowiskach. Podczas wydarzenia odbyły się także spotkania Rad Programowych z Radami Gospodarczymi, na których omówiono m. in. wyzwania związane z kształceniem studentów na poszczególnych kierunkach studiów. Kolejnym punktem programu była debata studencka, na którą zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji oraz paneliści - przedstawiciele środowisk samorządowych (Natalia Weremczuk – Dyrektor Miejskiej Pracowni Urbanistycznej, Ryszard Grobelny – Związek Miast Polskich, Arkadiusz Ptak –

Burmistrz Miasta i Gminy Pleszew, Radosław Kulupa – Wielkopolskie Muzeum Niepodległości). Dzień z Biurem Karier zorganizowany został przy aktywnym udziale absolwentów i studentów WGSEiGP i cieszył się ogromnym zainteresowaniem studentów i pracowników (<https://wgseigp.amu.edu.pl/wiadomosci/aktualnosci-ogolne/iii-dzien-kariery-na-wgseigp-uam>).

Dzięki uczestnictwu w licznych szkoleniach studenci kierunku gospodarka przestrzenna zdobyli praktyczne umiejętności diagnozowania swoich zdolności, aplikowania o pracę, przygotowywania CV itp. (załącznik 8.26).

### 8.6. Wsparcie w zakresie rozwiązywania innych problemów

Studenci mogą korzystać także ze wsparcia koordynatorów kierunków studiów oraz prodziekana ds. dydaktyki. Koordynatorzy kierunków pozostają w stałym kontakcie ze starostami poszczególnych lat i kierunków, a także co najmniej raz w semestrze organizują spotkania otwarte ze studentami, które są okazją do rozwiązywania bieżących problemów. Prodziekan ds. dydaktyki także jest w stałym kontakcie ze starostami (m. in. poprzez zespół na MS TEAMS corocznie aktualizowany przez Radę Samorządu Studenckiego działającą przy Wydziale). Raz w tygodniu prodziekan pełni dyżur, na którym jest możliwość zgłoszenia się z różnymi problemami. Co najmniej raz na semestr organizowane są spotkania prodziekana ze starostami i chętnymi studentami (w formie hybrydowej), na których także rozwiązywane są bieżące problemy. Dotyczy to również wszelkich przejawów dyskryminacji i mobbingu. Studenci kierunku gospodarka przestrzenna mogą również skorzystać z rozwiązań i procedur ogólnouniwersyteckich. Rektor UAM w Poznaniu zarządzeniem nr 36/2016/2017 z dnia 30 listopada 2016 roku w sprawie przeciwdziałania praktykom dyskryminacyjnym w UAM w Poznaniu wprowadziła procedury w zakresie przeciwdziałania mobbingowi. Zarządzenie dotyczy pracowników, doktorantów oraz studentów UAM. W dokumencie "Polityka równościowa i antydyskryminacyjna Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu" ([https://amu.edu.pl/\\_data/assets/pdf\\_file/0029/464960/Polityka-Rownosciowa-i-Antydyskryminacyjna-UAM.pdf](https://amu.edu.pl/_data/assets/pdf_file/0029/464960/Polityka-Rownosciowa-i-Antydyskryminacyjna-UAM.pdf)) paragraf 6, pkt. 1 zawarty jest przepis, który mówi: każdy członek i członkini wspólnoty uniwersyteckiej (wnioskodawca) może, na piśmie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej, złożyć do rzecznika wnioski o rozpatrzenie sprawy. We wniosku należy wskazać osobę, której czynu dotyczy, opisać przebieg zdarzenia oraz zaprezentować zarzuty i dowody. Wniosek dotyczy sytuacji, która miała miejsce na UAM lub była funkcjonalnie związana z jego działalnością. W dalszej części dokumentu opisane są dalsze kroki (procedury) postępowania w tego typu sprawach.

Problemy natury dydaktycznej sygnalizowane przez studentów są rozwiązywane albo na poziomie Rady Programowej, która spotyka się raz w miesiącu. Członkami Rady Programowej są także studenci, przedstawiciele kierunku gospodarka przestrzenna, którzy również o takich problemach mogą informować.

### 8.7. Organizacje studenckie

Głównym organem studenckim w uczelni jest [Parlament Samorządu Studentów](#). Organem wykonawczym jest Zarząd Samorządu Studentów, którego skład stanowią przewodniczący Parlamentu oraz przewodniczący komisji Parlamentu. Na WB funkcjonuje [Rada Samorządu Studentów](#) ściśle współpracująca z Parlamentem. Zadania RSS są określone w [Regulaminie Samorządu Studentów UAM](#) (Rozdz. I, § 8).

Samorząd aktywnie uczestniczy w procesie kształtowania programów studiów przez działalność w radach programowych i w Radzie ds. Kształcenia Szkoły Nauk Społecznych. Opiniuje zmiany programowe oraz nowe programy studiów, uczestniczy w dyskusjach na temat organizacji kształcenia. Współpracuje z wydziałową komisją stypendialną. Samorząd Studencki aktywnie uczestniczy w organizacji wydarzeń o charakterze naukowym, popularnonaukowym, dydaktycznym, kulturalnym, w tym, Dniu Studenta I roku i Absolutorium. Jest odpowiedzialny za przeprowadzenie szkolenia z zakresu praw i obowiązków studentów dla studentów I roku. Poza tym wspomaga organizację konferencji i wydarzeń studenckich, akcji informacyjnych, promujących Wydział (Dzień Kandydata).

Samorząd współpracuje z prodziekanem ds. studenckich. Uczelnia wspiera materialnie i pozamaterialnie Samorząd i inne organizacje studentów.

Zgodnie z [Zarządzeniem nr 254/2021/2022](#) Rektora UAM z dnia 22 sierpnia 2022 r. w sprawie uczelnianych organizacji studenckich, studenci UAM mają prawo zrzeszania się w uczelnianych organizacjach studenckich na zasadach określonych w Regulaminie uczelnianej organizacji studenckiej. Zarządzenie stosuje się do uczelnianych organizacji studenckich, w szczególności kół naukowych, które powstają i działają na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Nadzór nad organizacjami studenckimi sprawuje prorektor ds. studenckich i kształcenia. Prorektor, na wniosek członków organizacji, poświadczony przez dziekana wydziału o powzięciu wiadomości o powstaniu organizacji studenckiej i treści regulaminu uczelnianej organizacji studenckiej, powołuje opiekuna, którym może być nauczyciel akademicki zatrudniony na UAM. Do obowiązków opiekuna należy sprawowanie opieki nad organizacją, w szczególności uzgadnianie z organizacją podejmowanych przez nią działań. Środkami organizacji dysponuje Zarząd, który prowadzi dokumentację finansową związaną z dysponowaniem środkami organizacji, a kontrolę nad dysponowaniem środkami organizacji sprawuje Walne Zebranie.

Jedną z wyjątkowych form aktywności studentów WGSEiGP jest działalność w kołach naukowych. Na Wydziale funkcjonują trzy studenckie koła naukowe: Akademickie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej, Koło Naukowe Zintegrowanego Planowania Rozwoju oraz sekcja geografii społeczno-ekonomicznej Studenckiego Koła Naukowego Geografów im. Stanisława Pawłowskiego. Studenci ocenianego kierunku angażują się przede wszystkim w działalność Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej, którego opiekunem jest dr inż. Przemysław Ciesiołka. Idea uruchomienia koła naukowego skupiającego studentów gospodarki przestrzennej na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu narodziła się w 1996 roku. Jest ono otwartym forum dialogu między osobami zaangażowanymi w proces planowania przestrzennego. W związku z tym do grona jego członków, obok studentów, włączono absolwentów kierunku gospodarka przestrzenna, pracowników Wydziału, studentów innych wydziałów i kierunków, tj. architektury, socjologii, ekonomii i nauk rolniczych, a także planistów i urbanistów nie związanych z Uniwersytetem, którzy jednak mogli wnieść swoją wiedzę i doświadczenie. W rezultacie przyjęto nazwę Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej [AKNGP], aby podkreślić, że nie będzie ono jedynie organizacją zrzeszającą studentów, ale również inne osoby związane zawodowo z planowaniem przestrzennym. Pozwala to rozwijać działalność Koła Naukowego w różnego typu zadaniach, które można podzielić na następujące grupy działań a) działalność naukowa, b) działalność aplikacyjna, c) organizacja szkoleń i warsztatów, d) wyjazdy integracyjne. We wszystkich inicjatywach koło naukowe może liczyć na wsparcie finansowe władz Wydziału sprzyjających w miarę możliwości tym formom aktywności. AKNGP można określić jako „kuźnię” nowych kadr naukowych, gdyż z tej grupy najliczniejsze grono studentów kontynuuje rozwój naukowy w szkole doktorskiej. O znaczeniu AKNGP świadczą liczne publikacje studenckie, samodzielne i realizowane z pracownikami, powstałe jako pokłosie pracy w kole, czy też później zrealizowanych prac dyplomowych.

Aktywność AKNGP w okresie 2021-2023 obejmowała następujące aspekty:

- ukazało się 5 numerów czasopisma popularno-naukowego Przegląd Planisty, w tym 2 w 2021, 1 w 2022 i 2 w 2023. W czasopiśmie zwykle artykuł wprowadzający stanowi publikacja pracownika naukowego Wydziału, dotycząca tematyki danego numeru, następnie prezentowane są recenzowane przez pracowników Wydziału artykuły studenckie i doktoranckie. O końcowym kształcie każdego numeru decyduje Rada Naukowa, składająca się z pracowników Wydziału. Link do strony czasopisma: <https://akngp.home.amu.edu.pl/przeglad-planisty/>
- odbyły się 3 konferencje Dni Planisty, w tym edycja w 2021 r. w formie zdalnej. Na konferencje zgłaszane są wystąpienia studentów i doktorantów, które następnie recenzowane są przez

członków Rady Naukowej, składającej się z pracowników Wydziału, następnie w czasie konferencji pracownicy moderują sesje naukowe, w 2023 r. dodatkowo odbył się panel dyskusyjny z udziałem pracowników Wydziału, Link do strony konferencji: <https://akngp.home.amu.edu.pl/dni-planisty/>

- studenci AKNGP realizują projekty, które są nadzorowane przez pracowników Wydziału, dotyczą one np. realizacji koncepcji urbanistycznych, tworzenia dokumentów strategicznych (np. Społeczna Koncepcja Rozwoju Piątkowa, nadzorowana przez dr. Tomka Sowadę), analiz na zlecenie samorządów, projekty AKNGP wykorzystywane są w trakcie zajęć, np. Poznańska Mapa Barrier była realizowana na ćwiczeniach terenowych
- studenci AKNGP włączają się w projekty naukowe, np. kilkoro zostało włączonych w projekt, którego kierownikiem jest dr hab. Jacek Kotus, pt. „Treści i konteksty komunikacyjne miejsc nie-tożsamościowych w Erze Cyfrowej” (NCN Nr 2018/31/B/HS4/00059), do ich zadań należało uczestniczenie w eksperymencie terenowym i wywiadzie zogniskowanym, mgr Bartek Doszczeczko był włączony w projekt, którym kierował prof. Stryjakiewicz pt. Wymiar przestrzenny (r)ewolucji na rynku samochodowym w Polsce 2017-2020, (NCN, Nr 2016/23/B/HS4/00710);
- studenci AKNGP włączają się w promocję Wydziału, uczestnicząc w warsztatach organizowanych w szkołach i liceach, zapraszają na Wydział różne grupy społeczne, np. seniorów, więcej informacji można znaleźć tutaj: <https://akngp.home.amu.edu.pl/o-nas/o-nas/>
- studenci uczestniczą w Nocy Naukowców i Poznańskim Festiwalu Nauki i Sztuki,
- członkowie koła realizują projekty naukowe w ramach konkursów UAMBestStudentGrant.

#### **Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 8:**

W roku 2023 wdrożono na WGSEiGP system monitorowania realizacji praktyk zawodowych w ramach hospitacji podmiotów i badań ankietowych wśród studentów. Ankieta skierowana była do studentów III roku, kierunku: gospodarka przestrzenna. Badanie ankietowe przeprowadzone zostało za pomocą metody online, trwało od 24 kwietnia 2023 roku do 20 maja 2023 roku. Wyniki badania ankietowego wskazują na przeważająco pozytywną ocenę zakładów pracy oraz uczelni w zakresie odbywania praktyk zawodowych, choć możliwe jest wskazanie na podstawie odpowiedzi studentów aspektów, które oceniane są nieco gorzej. Rekomenduje się cykliczne, np. co rok, przeprowadzanie badań tego typu, celem prowadzenia monitoringu motywacji, stopnia satysfakcji studentów z miejsca odbywania praktyki oraz jakości procesu organizacji praktyk ze strony uczelni. Szczegółowe sprawozdanie z badań ankietowych studentów zawiera załącznik 8.26.

W roku akademickim 2023/24, w ramach wsparcia kompetencji zawodowych studentów w ramach Dnia Kariery na WGSEiGP na UAM odbyła się debata studencka z udziałem przedstawicieli Rady Gospodarczej. Wydarzenie to zostało przygotowane i przeprowadzone przez studentów. Moderatorami wydarzenia byli studenci gospodarki przestrzennej – Pan Dawid Kozubek i Pan Szymon Śługaj. Debata podzielona była na część panelową i dyskusją. Część panelowa dotyczyła m. in. kluczowych umiejętności i kompetencji, które według nich są niezbędne w kontekście wymagań współczesnego rynku pracy. Dodatkowo poruszono także temat wyzwań związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym miast polskich oraz reformą systemu planowania przestrzennego w Polsce. Pytania z sali dotyczyły m in. procesu rekrutacji i wymagań pracodawców. Całe wydarzenie spotkało się z bardzo pozytywnym odbiorem zarówno ze strony gości z otoczenia społeczno-gospodarczego jak i studentów.

Ważnym elementem kompleksowego wsparcia studentów wydziału jest także corocznie aktualizowany informator dla studenta I roku, zawierający wszystkie niezbędne informacje dotyczące budynku, Biura Obsługi Studentów, kwestii organizacyjnych itp. (zał. 8.28)



**Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)**

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<b>Nie dotyczy</b>	

## Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Dostęp publiczny do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach na kierunku gospodarka przestrzenna jest prowadzony poprzez różnorodne kanały komunikacyjne, dostosowane do potrzeb i oczekiwań zarówno kandydatów na studia jak i obecnych studentów. Poza tradycyjnymi formami przekazu, w postaci drukowanych tablic informacyjnych, posterów i materiałów informacyjnych udostępnianych na WGSEiGP w trybie ciągłym lub w ramach cyklicznych oraz jednorazowych wydarzeń edukacyjnych, stosowane są nowoczesne formy komunikacji i dostępu do informacji, takie jak: strony internetowe, media społecznościowe, uniwersyteckie systemy dedykowane USOS i platforma e-learningowa Moodle oraz MS Teams. Szeroki dostęp do informacji zapewniony jest zarówno na poziomie kanałów komunikacyjnych realizowanych przez UAM jak i przez WGSEiGP, prowadzący kształcenie na kierunku gospodarka przestrzenna.

Jednym z podstawowych źródeł informacji internetowej dla przyszłych studentów i studiujących jest ogólnodostępna strona internetowa UAM <https://amu.edu.pl/>, gdzie zainteresowani kandydaci, studenci i doktoranci w odpowiednich zakładkach dla nich dedykowanych, znajdą szereg przydatnych informacji, aktualności, poradników i przewodników. W zakładce dla kandydatów, wśród oferty studiów <https://rekrutacja2024.amu.edu.pl/kierunki-studiow>, umieszczona jest informacja o kierunku gospodarka przestrzenna, zarówno dla studiów pierwszego jak i drugiego stopnia, w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym z uwzględnieniem kierunków prowadzonych w filiach zamiejscowych UAM. Informacje dla każdego z możliwych wariantów studiów obejmują ogólny opis kierunku, możliwe specjalności do wyboru, realizowane przedmioty, zdobywane kompetencje, perspektywy zawodowe absolwentów oraz szczegółowe zasady rekrutacji na dany kierunek.

Poszerzony zakres informacji dla przyszłych i obecnych studentów kierunku gospodarka przestrzenna zawiera ogólnodostępna witryna domowa WGSEiGP <https://wgseigp.amu.edu.pl/>, dająca możliwość przeglądania w trybie wysokiego kontrastu oraz możliwość skalowania czcionki, ułatwiająca korzystanie osobom z niedomaganiem wzroku. W zakładkach „Dla Kandydata” (<https://wgseigp.amu.edu.pl/dla-kandydata>) oraz „Dla Studenta” (<https://wgseigp.amu.edu.pl/dla-studenta>) przedstawione są szczegółowe informacje związane z prowadzonym kierunkiem studiów. W zakładce „Dla Kandydata”, osoby zainteresowane studiami na WGSEiGP znajdą opis kierunków studiów, w tym kierunku gospodarka przestrzenna, dla poszczególnych poziomów (studia licencjackie i inżynierskie oraz studia magisterskie). Opisy kierunków zawierają podstawowe cele kształcenia, program studiów, szczególnie uwzględniający możliwości wyboru ścieżek, nabyte umiejętności i kompetencje. Zainteresowani mogą się też dowiedzieć o możliwościach zatrudnienia po ukończeniu danego etapu studiów oraz o możliwościach dalszego kształcenia. Opisy kierunków zaopatrzone są również w broszurę informacyjną prezentującą kierunek w pigułce. Przyszli studenci mogą się dowiedzieć o wariantach studiów i ścieżkach kształcenia na nich prowadzonych, zarówno na studiach pierwszego jak i drugiego stopnia. Broszura zawiera podstawowe informacje dotyczące dydaktyki i prowadzonych przedmiotów, przedstawia możliwości odbycia części zajęć na innych uczelniach, w kraju w ramach programu MOST i zagranicą, w ramach programu ERASMUS+ oraz możliwości zaangażowania się w działalność koła naukowego, ponadto zawiera informacje o rekrutacji na dany kierunek, jak również przedstawia profil absolwenta. W zakładce dla kandydata, pod hasłem „Rekrutacja”, zainteresowani studium na kierunku gospodarka przestrzenna, znajdą link przenoszący ich do odpowiedniej strony z zasadami i terminami rekrutacji. Zanim zainteresowani podejmą decyzję o wyborze kierunku studiów, pod hasłem „Sylabusy” znajdą link <https://sylabus.amu.edu.pl/pl/1/19/0/0/30> przekierowujący do kart sylabusów zajęć dla poszczególnych poziomów i trybów kierunku gospodarka przestrzenna. W karcie sylabusa dla danych zajęć, zainteresowani mogą zapoznać się z podstawowymi informacjami dla przedmiotu, efektami uczenia się, treściami programowymi, trybami zaliczenia i punktami ECTS przydzielonymi danym

zajęciom. Ponadto kandydaci na studia, w zakładce im dedykowanej, znajdą „Poradnik dla osoby kandydującej” (Zał. 9.1.) z wszystkimi niezbędnymi informacjami dotyczącymi organizacji studiów, funkcjonowania Wydziału i realizowanych kierunków, w tym gospodarki przestrzennej. W celu promowania swojej oferty i zachęcenia osób zainteresowanych do podjęcia studiów na WGSEiGP, wykorzystywane są również kanały multimedialne (np. filmy promocyjne na kanale YouTube).

Na stronie domowej Wydziału, w zakładce „Dla Studenta” zawarte jest bardzo szerokie spektrum informacji przydatnych aktualnie studiującym. Są to m.in. praktyczne informacje, dotyczące organizacji bieżącego roku akademickiego, planów zajęć w danym semestrze, dyżurów pracowników i odwołanych zajęć jak również funkcjonowania Biura Obsługi Studenta. Studenci I roku znajdą też w tej zakładce prezentację z wiadomościami szczególnie do nich skierowanymi, ułatwiającymi pierwsze kroki na studiach na WGSEiGP.

Pod hasłem „Kształcenie” studenci mogą zapoznać się z „Regulaminem studiów”, ponadto znajdą bardzo szerokie i szczegółowe informacje dotyczące procesu studiowania na Wydziale. W odpowiednich zakładkach zamieszczone są programy studiów, sylabusy, warunki zaliczeń poszczególnych przedmiotów, wytyczne dotyczące przygotowywania prac dyplomowych oraz organizacji egzaminów dyplomowych. Studenci zapoznają się tu również z procedurą odbywania praktyk zawodowych oraz listą instytucji w których możliwa jest ich realizacja. Strona w tej lokalizacji dostarcza też informacji o programie ERASMUS+, zasadach rekrutacji na wyjazdy, stypendiach, niezbędnych dokumentach, możliwości wsparcia osób niepełnosprawnych. W zakładce „Kształcenie” zainteresowane osoby znajdą także instrukcje obsługi systemu USOS, bardzo ważnego medium informacyjnego i komunikacyjnego, dostępnego dla studentów po zalogowaniu do Intranetu UAM. Strona „dla Studenta” zapewnia również informacje o organizacjach studenckich (koła naukowe, samorząd studencki). W części dotyczącej kół naukowych zainteresowani mogą uzyskać informację o działalności:

- Akademickiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej
- Sekcji Geografii Społeczno – Ekonomicznej Studenckiego Koła Naukowego Geografów
- Koła Naukowego Zintegrowanego Planowania Rozwoju.

Studenci potrzebujący wsparcia materialnego, na stronie domowej Wydziału znajdą informacje o pomocy materialnej, z zamieszczonymi linkami przekierowującymi do stron ogólnouczelnianych, dotyczących możliwości i zasad ubiegania się o stypendia socjalne, zapomogi, miejsca w domach studenckich, stypendia rektorskie i ministerialne. Strona zawiera także obszerne informacje dotyczące możliwości i form wsparcia i pomocy studentom z różnymi rodzajami niepełnosprawności oraz możliwości wsparcia w kryzysie zdrowia psychicznego.

Ogólnodostępne kanały informacyjne na stronie Uniwersytetu i Wydziału wspierane są przez platformy, do których studenci mają dostęp po zalogowaniu poprzez konto uniwersyteckie:

1. Uniwersytecki System Obsługi Studiów (USOS), do którego dostęp realizowany jest zarówno poprzez udostępnienie treści publicznych, niewymagających logowania (np. informacje o strukturze i jednostkach uczelni, kierunkach, oferowanych programach studiów, przedmiotach, sylabusach itp.), jak również treści niepublicznych, z dostępem jedynie dla zarejestrowanych użytkowników. Dla treści niepublicznych w systemie obowiązuje ustalony, hierarchiczny poziom dostępu, zarządzany przez uprawnionych pracowników administracji. Nadrzędną funkcją systemu USOS jest obsługa procesów kształcenia, poprzez zapewnienie zainteresowanym dostępu do planów, przedmiotów, prowadzących oraz grup zajęciowych i uzyskiwanych ocen. Ponadto, system USOS jest ważnym elementem komunikacji pomiędzy pracownikami naukowo-dydaktycznymi i studentami. Studenci otrzymują w ramach uczelnianego systemu USOS, pełniącego m.in. rolę elektronicznego indeksu, informacje dotyczące aktualnych wyników osiąganych w ramach realizacji programu studiów. System ten

wykorzystywany jest również do rejestracji do grup zajęciowych. Pełni on również rolę platformy oceny jakości kształcenia, udostępnianej studentom każdorazowo po zakończonym semestrze w formie ankiety oceniającej zajęcia i prowadzących. W ramach platformy USOS, funkcjonuje Archiwum Prac Dyplomowych (APD). Jest ono wykorzystywane do kompleksowej obsługi procesu dyplomowania – od złożenia przez promotora wniosku o zatwierdzenie tematu pracy dyplomowej, obsługę procesu zatwierdzania przez odpowiednie komisje, po złożenie przez studenta gotowej pracy i obsługę procesu recenzji i egzaminu dyplomowego.

2. Platforma E-learningowa UAM (Moodle, <https://lms.amu.edu.pl/index.php>), składa się z zestawu aktualizowanych instancji systemu Moodle, z jednolitym logowaniem centralnym przez konto UAM lub jako gość z możliwością przeglądania kursów. Obecna wersja platformy (zmodernizowana w roku 2021) oferuje kursy pogrupowane zgodnie z nowym podziałem do szkół dziedzinowych. Platforma służy wsparciu nauczania tradycyjnego, umożliwia interakcję nauczycieli ze studentami oraz pracę studentów w zespołach, ocenę przedłożonych projektów studenckich z możliwością recenzji i komentarzy, a proces sprawdzania wiedzy może odbywać się w sposób zautomatyzowany poprzez testy i sprawdziany online.
3. Microsoft 365 (MS Teams) - Platforma Microsoft Office365 jest zbiorem komponentów połączonych między sobą, umożliwiających pracę grupową oraz ujednoliconą komunikację w ramach organizacji. Zbiór ten pracuje w oparciu o model SaaS (ang. Software as a Service), tj. większość operacji administracyjnych leży po stronie usługodawcy. Studenci Wydziału otrzymują możliwość dostępu do pakietu oprogramowania MS Office365 i MS SharePoint od 2014 roku, a od czasu światowej pandemii COVID-19, po gruntownej modernizacji infrastruktury informatycznej, został wdrożony system MS Teams, umożliwiający masowe kształcenie studentów z wykorzystaniem technologii zdalnych. System ten, wspierany przez licencjonowane na UAM narzędzie typu Microsoft 365 i MS One Drive (przestrzeń dyskowa w chmurze), pozwolił na organizację procesu kształcenia całkowicie zdalnie w czasie pandemii. Z powodzeniem można było zaprojektować wirtualne zajęcia (sale i grupy uczestników), zaplanować harmonogram spotkań oraz wielostronną komunikację w formie wideokonferencji z możliwością współdzielenia ekranu, interakcji uczestników (udostępnianie i wspólna edycja dokumentów), a nawet nagrywania i udostępniania filmów instruktażowych. Aby odpowiednio przygotować naszych studentów do nowych warunków, stworzyliśmy serwis Intranet Studenta, a w nim specjalną zakładkę dedykowaną także Studentom I roku. W Intranecie, student UAM otrzyma dostęp do najważniejszych aktualności uniwersyteckich, wsparcie zarówno techniczne jak i dydaktyczne. Mimo, że dydaktyka po pandemii powróciła do sal wykładowych i laboratoryjnych platforma MS Teams nadal z powodzeniem służy jako miejsce kontaktu studentów z prowadzącymi zajęcia, wymiany materiałów niezbędnych w procesie dydaktycznym, zamieszczania prac zaliczeniowych.

Zarówno UAM, jak i WGSEiGP, wychodząc naprzeciw młodzieży powszechnie korzystającej z mediów społecznościowych, oferuje możliwość komunikacji poprzez Facebook (<https://www.facebook.com/amupoznan/>, <https://www.facebook.com/wgseigp/>). Treści tutaj zawarte są skierowane do szerokiego grona odbiorców, zarówno studentów, absolwentów, doktorantów i pracowników UAM, jak również kandydatów i wszystkich zainteresowanych. Zamieszczane posty informują o bieżących wydarzeniach, zebraniach, działaniach i propozycjach oferowanych przez Wydział, Uniwersytet, a także organizacje i osoby współpracujące, nie należące do Wydziału. Ponadto publikowane są tutaj informacje o sukcesach zawodowych, sportowych, aktywności społecznej pracowników i studentów, a także posty służące popularyzowaniu badań naukowych. Profil Wydziałowy FB jest również zintegrowany z komunikatorem Messenger

umożliwiający kontakt m.in. z administratorem strony. Profil FB Wydziału wg aktualnych statystyk (grudzień 2023) posiada ponad 1,6 tysiąca obserwujących.

Informacje o możliwościach studiowania na kierunku gospodarka przestrzenna, programie studiów, warunkach jego realizacji i możliwościach przyszłego zatrudnienia są również rozpowszechniane podczas ogólnouniwersyteckich cyklicznych i okolicznościowych wydarzeń edukacyjno-informacyjnych na Wydziale, takich jak Dzień Kandydata UAM, Festiwal Nauki i Sztuki, Noc Naukowców oraz Dni Kariery na WGSEiGP. We wszystkich wydarzeniach uczestniczą pracownicy Wydziału. W ramach Festiwalu Nauki i Sztuki oraz Nocy Naukowców organizowane są wydarzenia (wykłady, warsztaty i pokazy) dla gości z zewnątrz, głównie uczniów szkół podstawowych i średnich. Z kolei Dzień z Biurem Karier dedykowany jest studentom, którzy mają możliwość uczestnictwa w inspirujących spotkaniach pt. „Odkryj swoje mocne strony i wykorzystaj je w planowaniu kariery” oraz „Z geografią przez życie: od pasji do profesji”, zapoznania się z ofertą Biura Karier UAM, porozmawiania z przedstawicielami zaproszonych firm i instytucji o możliwych ścieżkach kariery, w szczególności z członkami Rady Gospodarczej kierunku gospodarka przestrzenna. Podczas ostatniej edycji Dni Kariery odbyły się także spotkania Rad Programowych z Radami Gospodarczymi, na których omówiono m. in. wyzwania związane z kształceniem studentów na poszczególnych kierunkach studiów.

Ponadto na WGSEiGP prowadzone są działania mające na celu promocję Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza poprzez współpracę ze szkołami. Oferta Wydziału obejmuje popularyzację wiedzy z zakresu geografii społeczno – ekonomicznej i realizowana jest w formie wykładów i warsztatów dla uczniów w siedzibie Wydziału bądź podczas wizyt w wielkopolskich szkołach. Podczas takich spotkań dedykowanych szkolnej młodzieży, przekazywane są także informacje dotyczące możliwości podjęcia studiów na Wydziale, ciekawych badań realizowanych przez pracowników, zaplecza techniczno-badawczego, możliwości realizacji pasji i zainteresowań.

Platformy wspierające udostępnianie informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach, takie jak internetowa strona wydziałowa, platforma MS Teams czy system USOS, poddawane są studenckiej ocenie w ramach przeprowadzanego corocznie badania jakości kształcenia wśród studentów studiów stacjonarnych (Załącznik 9.2.) i niestacjonarnych (Załącznik 9.3.). W dziale VII „Warunki/organizacja studiowania”, studenci mogą ocenić funkcjonalność wymienionych platform. Wyniki ankiet w tym zakresie stanowią wskazówkę dla administrujących tymi platformami.

Wszelkie braki na stronach i wynikające z tego luki w informacji są na bieżąco uzupełniane na wniosek studentów, pracowników lub innych użytkowników stron internetowych i mediów społecznościowych.

Studenci mogą zgłaszać niedostatki w informacji i propozycje uzupełnień na trzy sposoby:

- swoim przedstawicielom powołanym do Rady Programowej, a ci dalej Radzie Programowej,
- poprzez starostów poszczególnych lat, a ci odpowiednim opiekunom roku,
- bezpośrednio władzom dziekańskim, w szczególności do prodziekan ds. Dydaktyki.

Zebrane uwagi przekazywane są do odpowiedniej osoby do Biura Obsługi Wydziału, odpowiedzialnej za umieszczanie informacji na stronach internetowych oraz do Zespołu ds. Promocji WGSEiGP, w celu wprowadzenia uzupełnień lub poprawy funkcjonowania witryny wydziałowej i stron w mediach społecznościowych.

Ponadto na stronie wydziałowej w zakładce „Dla pracownika” określone zostały zasady publikacji treści na stronie i w mediach społecznościowych Wydziału, a za wprowadzanie treści do zakładki „Dla Kandydata” i „Dla Studenta” oraz w profilach na mediach społecznościowych odpowiadają wyznaczeni pracownicy Wydziału.

Dostęp do informacji odpowiada wymogom Ustawy z dn. 20.07.2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz Ustawy z dn. 6.09.2001 o dostępie do informacji publicznej – dane na temat oferowanych kierunków oraz programy studiów zatwierdzonych przez Senat są dostępne w Biuletynie informacji Publicznej UAM.

**Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)**

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<b>Nie dotyczy</b>	

## Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

### 10.1. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie i monitorowanie

Na UAM w Poznaniu polityka jakości kształcenia akademickiego na najwyższym poziomie ma wieloletnią tradycję. Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia powołano w 2010 r., w związku z przyjęciem Strategii Rozwoju UAM na lata 2009-2019 (Zał.10.1). Działał on w oparciu o Uchwałę nr 126/2010 Senatu UAM w sprawie USZJK w UAM (Zał.10.2) i Uchwałę w sprawie jej zmiany nr 284/2011/2012 Senatu UAM (Zał.10.3) oraz Zarządzenie nr 321/2011/2012 Rektora UAM w sprawie określenia szczegółowych zadań Rady ds. Jakości Kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia (Zał.10.4).

Kontynuując najwyższą jakość kształcenia wprowadzono w roku akademickim 2020/2021 na całym Uniwersytecie, w tym również na WGSEiGP, wewnętrzny System Doskonalenia Jakości Kształcenia (SDJK) (Zał. 10.5). System tworzą trzy ciała zarządzające procesem kształcenia (Statutu UAM; Zał. 10.6):

- 1) rady programowe kierunków studiów lub grup kierunków studiów,
- 2) rady ds. kształcenia szkół dziedzinowych,
- 3) uniwersytecka rada ds. kształcenia.

W skład wymienionych zespołów wchodzi nauczyciele akademicy, doktoranci, studenci, a także specjaliści spoza Uniwersytetu (w szczególności przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego). Działa również pełnomocnik Rektora UAM ds. doskonalenia jakości kształcenia. Zastosowany na UAM sposób zarządzania procesem kształcenia gwarantuje zarówno spójność działań w kwestiach programowych (wspólne dla całej Uczelni procedury dotyczące programów studiów), jak i zaangażowanie wszystkich uczestników procesu kształcenia.

W nowej strukturze UAM w Poznaniu bardzo istotną rolę powierzono radom programowym. We współpracy z prodziekanem ds. kształcenia/dydaktyki odpowiadają one zarówno za realizację zadań w zakresie zapewniania, monitorowania, jak i doskonalenia jakości kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia. W przypadku kierunku gospodarka przestrzenna jest to *Rada programowa grupy kierunków studiów: gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju* (RP) i prodziekan WGSEiGP ds. dydaktyki.

Za wsparcie i nadzór nad zapewnianiem, monitorowaniem oraz doskonaleniem jakości kształcenia na odpowiadają również w ramach:

- 1) szkoły dziedzinowej – Rada ds. kształcenia szkoły dziedzinowej (na UAM funkcjonuje 5 szkół dziedzinowych; WGSEiGP wraz z Wydziałami: Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, Prawa i Administracji, Psychologii i Kognitywistyki, Socjologii oraz Studiów Edukacyjnych współtworzy Szkołę Nauk Społecznych; <https://amu.edu.pl/universytet/o-uam/szkoly-dziedzinowe/szkola-nauk-spoecznych>

- 2) Uniwersytetu – Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia (<https://jakosc.amu.edu.pl/uszjk/struktura/>). Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami nadzór merytoryczny i częściowo organizacyjny nad ocenianym kierunkiem studiów sprawuje *Rada programowa grupy kierunków studiów: gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju*. Jest ona powoływana na czas kadencji dziekana (na okres 4 lat) z możliwością częściowej wymiany składu osobowego (dotyczy to przede wszystkim studentów po skończonym cyklu kształcenia). W skład RP wchodzi nauczyciele akademicy będący przedstawicielami dyscyplin naukowych, do których przypisany jest kierunek gospodarka. Umożliwia to powiązanie programów studiów z prowadzonymi badaniami. RP współtworzą także przedstawiciele studentów. Pełnią oni ważną rolę przekazując opinie środowiska studenckiego w trakcie procesów projektowania i opiniowania nowych oraz zmienianych programów studiów. Reprezentanci studentów wnoszą swój głos także w procesie ewaluacji programów studiów i przebiegu procesu dydaktycznego - badanie jakości kształcenia, ankietyzacje, spotkania wydziałowe. Przyjęty model zapewniania, monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia oznacza zaangażowanie, współpracę i współodpowiedzialność nauczycieli akademickich oraz środowiska studentów za jakość kształcenia na kierunku. Ponadto RP

współpracuje z Radą Gospodarczą (RG) (<https://wgseigp.amu.edu.pl/strona-glowna/rada-gospodarcza>), składającą się z pracodawców i zewnętrznych ekspertów z zakresu gospodarki przestrzennej (w tym absolwentów ocenianego kierunku) m.in. konsultując nowe a także zmieniane programy studiów.

Zakres zadań RP określony jest w paragrafie § 133 Statutu UAM (Zał.10.6). Należą do nich:

- 1) sprawowanie nadzoru nad jakością kształcenia na kierunku studiów,
- 2) zapewnianie i ocenianie jakości kształcenia na kierunku studiów,
- 3) przygotowanie lub modyfikacja zgodnie z aktualnymi aktami prawnymi programu kształcenia, w tym kierunkowych efektów uczenia się oraz planów studiów,
- 4) przygotowanie propozycji zasad rekrutacji oraz limitów przyjęć,
- 5) nawiązywanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w celu doskonalenia programów kształcenia,
- 6) przeprowadzenie okresowego przeglądu i weryfikacja programów kształcenia realizowanych w ramach kierunku studiów, w szczególności w zakresie:
  - a) właściwego doboru przedmiotów oraz form zajęć dydaktycznych wymaganych do osiągnięcia założonych efektów uczenia się,
  - b) ustalenia zgodności efektów przypisanych przedmiotom i modułom z efektami kierunkowymi,
  - c) sprawdzania treści programowych przedmiotów w odniesieniu do osiągnięcia założonych efektów uczenia się,
  - d) zatwierdzania kart przedmiotów prowadzonych na kierunku przedmiotów,
  - e) opiniowania tworzenia i znoszenia specjalności, profili, ścieżek dydaktycznych na danym kierunku,
  - f) opiniowania kandydatury promotorów prac dyplomowych,
  - g) zatwierdzania tematów prac dyplomowych,
  - h) dokonywania okresowej oceny jakości prac dyplomowych realizowanych na kierunku,
  - i) ustalania zasad procesu dyplomowania,
  - j) ustalania zasad obsady kadrowej poszczególnych przedmiotów, z uwzględnieniem wyników ankiet studenckich, k) ustalania strategii promocji kierunku,
  - l) ustalania zasad hospitowania zajęć realizowanych przez pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych na kierunku studiów,
- 7) przygotowanie materiałów do oceny programowej dokonywanej przez Polską Komisję Akredytacyjną.

Wszystkie wymienione zadania są realizowane przez *Radę programową grupy kierunków studiów: gospodarka przestrzenna oraz zintegrowane planowanie rozwoju*. Jej posiedzenia odbywają się co miesiąc w danym roku akademickim i są dokumentowane (Zał.10.7).

Nadzór nad działaniami RP funkcjonującej na WGSEiGP sprawuje Rada ds. Kształcenia Szkoły Nauk Społecznych, a z kolei rady ds. kształcenia na UAM podlegają Uniwersyteckiej Radzie ds. Kształcenia.

W celu zapewnienia monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia wprowadzono na UAM następujący harmonogram działania:

- 1) rady programowe: a) w terminie do 28 lutego każdego roku opracowują rekomendacje dla kierunku studiów uwzględniając słabe i mocne strony realizacji procesu dydaktycznego. Przy formułowaniu rekomendacji uwzględnia się również rekomendacje rady ds. kształcenia szkoły dziedzinowej, b) w terminie do 31 grudnia każdego roku przeprowadzają analizę jakości kształcenia na kierunku studiów na podstawie danych z monitoringu jakości kształcenia oraz opracowują sprawozdanie roczne uwzględniając realizację rekomendacji na kierunku studiów oraz wytyczne uniwersyteckiej rady ds. kształcenia. Sprawozdanie przedkłada się radzie ds. kształcenia szkoły dziedzinowej;
- 2) rady ds. kształcenia szkół dziedzinowych: a) w terminie do 31 stycznia każdego roku analizują jakość kształcenia na kierunkach studiów realizowanych w szkole dziedzinowej na podstawie sprawozdań rocznych przedłożonych przez rady programowe, przygotowują i przekazują radom programowym



rekomendacje rady ds. kształcenia szkoły dziedzinowej uwzględniające słabe i mocne strony realizacji procesu dydaktycznego w szkole, b) w terminie do 28 lutego każdego roku przedkładają uniwersyteckiej radzie ds. kształcenia sprawozdanie na temat zapewniania, monitorowania oraz doskonalenia jakości kształcenia w ramach kierunków studiów prowadzonych w szkole dziedzinowej uwzględniając realizację rekomendacji rady ds. kształcenia szkoły dziedzinowej;

3) Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia: a) w terminie do 31 października każdego roku przeprowadza, opracowuje i udostępnia wyniki ogólnouniwersyteckiej ankiety badania jakości kształcenia na Uniwersytecie, b) w terminie do 31 marca każdego roku analizuje sprawozdania rad ds. kształcenia szkół dziedzinowych na temat zapewniania, monitorowania oraz doskonalenia jakości kształcenia w ramach kierunków studiów prowadzonych w szkole dziedzinowej. Opracowuje sprawozdanie na temat funkcjonowania Systemu i przedkłada je rektorowi.

W ramach SDJK wsparcia w odniesieniu do realizacji zadań z zakresu zapewniania, monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia udziela Centrum Wsparcia Kształcenia tj. jeden z wyspecjalizowanych działów organizacyjnych na poziomie całego uniwersytetu.

Dodatkowym ciałem monitorującym i wspierającym proces kształcenia na WGSEiGP jest powołany przez wydziałową RP Zespół monitorujący proces kształcenia. Jego głównym zadaniem jest monitoring procesu dyplomowania oraz uzyskiwania założonych efektów uczenia się. Zobowiązany jest on m.in. do sporządzenia corocznego raportu z prac oraz przedstawienia rekomendacji zmian RP (§ 12 w Zał.10.8).

## **10.2. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów**

Procedowanie nowych programów studiów lub zmian w istniejących programach następuje według zasad określonych dla całej uczelni. Prace koncepcyjne nad nowym programem studiów może prowadzić wybrana rada programowa lub zespół powołany przez dziekana, a prace nad zmianami programu studiów prowadzi RP danego kierunku lub grupy kierunków studiów. Na tym etapie możliwe są konsultacje z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Dalszy tryb postępowania określa zarządzenie Rektora UAM nr 21 z 15 października 2020 r. Przewodniczący RP przedstawia Prorektorowi ds. kształcenia wnioski o zmianę istniejącego programu studiów w nieprzekraczalnym terminie do 30 kwietnia danego roku. Wniosek o zmianę istniejącego programu studiów musi zawierać: nowy program studiów, opinię rady ds. kształcenia Szkoły Nauk Społecznych oraz opinię rady samorządu studentów WGSEiGP. Następnie Prorektor ds. kształcenia po zweryfikowaniu wniosku przez Centrum Wsparcia Kształcenia kieruje wniosek pod obrady Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia w celu jego zaopiniowania.

Decyzję o wprowadzeniu pod obrady senatu projektu zmian programu studiów podejmuje Rektor po zapoznaniu się z opinią Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia. Zmiany programu studiów mogą być dokonywane raz w ciągu roku akademickiego i obowiązują od nowego cyklu kształcenia.

W przypadku utworzenia nowego kierunku studiów inicjatywę jego utworzenia zgłasza Prorektor kierujący SNS w porozumieniu z dziekanem WGSEiGP, przewodniczącym dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna jako dyscypliny wiodącej. Zgłoszenie powinno być dokonane w terminie do 30 listopada w roku poprzedzającym rekrutację na nowy kierunek studiów. W zgłoszeniu powinny być zawarte ogólne informacje o nowym kierunku studiów wraz z krótkim opisem oraz przypisaniem do dyscyplin naukowych. Prorektor ds. kształcenia powiadamia niezwłocznie innych Prorektorów kierujących szkołami dziedzinowymi o zgłoszonej inicjatywie nowego kierunku. W terminie do 30 dni od przedstawienia inicjatywy utworzenia nowego kierunku studiów zainteresowani prorektorzy mogą na piśmie przekazywać zastrzeżenia Prorektorowi SNS lub np. postulaty współuczestnictwa w tworzeniu i prowadzeniu nowego kierunku. Po tym okresie niemożliwe jest wnoszenie zastrzeżeń do tej inicjatywy. Jeśli na tym etapie pojawiają się zastrzeżenia, uruchamiana jest procedura mediacji. W momencie nie osiągnięcia porozumienia sporządzany jest protokół rozbieżności, który zostaje podpisany przez uczestników mediacji i przekazany przez prorektora SNS

Uniwersyteckiej Radzie ds. Kształcenia. W przypadku uzyskania zgody dalsze etapy postępowania są takie same jak w przypadku zmiany programu studiów.

Akty prawne na UAM regulujące zasady ustalania programu studiów:

- Zasady ustalania programów studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu:

[Zarządzenie nr 21/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 15 października 2020 r. w sprawie zasad ustalania programów studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu](#)

- Zasady tworzenia programu studiów:

[Zarządzenie nr 49/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 19 stycznia 2021 r. w sprawie zmiany Zarządzenia nr 383/2019/2020 Rektora UAM z dnia 9 grudnia 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących zasad tworzenia programów studiów](#)

[Zarządzenie nr 383/2019/2020 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 9 grudnia 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących zasad tworzenia programów studiów](#)

- Regulamin studiów UAM:

[https://amu.edu.pl/studenci/przewodnik\\_studenta/regulamin-studiow](https://amu.edu.pl/studenci/przewodnik_studenta/regulamin-studiow)

- Zasady potwierdzania efektów uczenia się

<https://wgseigp.amu.edu.pl/dla-kandydata/potwierdzenie-efektow-uczenia-sie>

- Prace dyplomowe:

- [Zarządzenie Rektora Archiwum Prac Dyplomowych](#)
- [Zarządzenie Rektora Jednolity System Antyplagiatowy](#)
- [Zarządzenie Rektora Egzamin Dyplomowy](#)
- [Zarządzenie Rektora Otwarty System Antyplagiatowy](#)

- Hospitacje:

- Uchwała w sprawie zasad przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych, w tym zasady hospitacji zajęć dydaktycznych ma WGSEiGP (Zał.10.9)
- Plan hospitacji w roku akademickim 2023-2024 (Zał.10.10)
- Protokół hospitacji (Zał.10.11).

### **10.3. Monitorowanie i okresowy przegląd programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródeł informacji wykorzystywanych w tych procesach**

Monitorowanie programu studiów obejmuje szereg działań, które powiązane są z realizacją procesu kształcenia. W następstwie restrukturyzacji Uniwersytetu wiele z nich realizuje rada programowa (RP). Należą do nich:

- 1) okresowy, coroczny przegląd programów pod kątem dostosowania ich do aktualnych unormowań prawnych, wewnętrznych ustaleń, rekomendacji rad ds. Kształcenia SNS, własnych rekomendacji RP;
- 2) analiza opinii studentów, nauczycieli akademickich oraz interesariuszy zewnętrznych dotyczących programu i jego realizacji (por. 10.4 i 10.5);
- 3) analiza wyników egzaminów przewidzianych programem studiów, która umożliwi identyfikację problemów związanych z realizacją programu studiów oraz podjęcie działań wymagających niekiedy modyfikacji programu studiów; analizę wykonuje i przedstawia RP wydziałowy zespół ds. monitoringu procesu kształcenia (por. 10.4);
- 4) weryfikacja treści sylabusów jako ważny element nadzoru nad realizacją kierunkowych efektów uczenia się, umożliwi eliminację treści kształcenia, wykrycie braku treści programowych i ich uzupełnienie. Od cyklu 2023/2024 na UAM obowiązuje e-sylabus, co znacznie ułatwia wprowadzenie zmian w sylabusach w przypadku modyfikacji programu studiów. Sylabus to jeden z najważniejszych dla studentów elementów programu studiów. Mają do nich dostęp poprzez stronę WGSEiGP (<https://wgseigp.amu.edu.pl/dla-studenta/ksztalcenie/sylabusy2>).
- 5) analiza kariery zawodowej absolwentów kierunku gospodarka przestrzenna na podstawie bazy Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych (ELA)

oraz utrzymywanych kontaktów z absolwentami przez pracowników Wydziału. Analiza miejsc zatrudnienia na podstawie informacji uzyskiwanych od absolwentów kierunku gospodarka przestrzenna pozwala ocenić program studiów pod kątem wiedzy, umiejętności i kompetencji, które są konkurencyjne na rynku pracy w zawodzie, w zgodzie z wykształceniem.

Na WGSEiGP (podobnie jak na innych Wydziałach UAM) od roku akademickiego 2022/2023 realizowany jest projekt [#jestemzUAM](#), który zachęca studentów do pozostania w kontakcie z alma mater po ukończeniu studiów. Monitorowanie losów zawodowych absolwentów, podtrzymywanie więzi stanowi m.in. jeden z celów operacyjnych *Strategii rozwoju UAM 2020-2030*. Korzyści są obustronne. Z jednej strony monitorowanie karier zawodowych absolwentów pozwala na dostosowywanie programów studiów do potrzeb rynku pracy. Z kolei absolwentki i absolwenci pozostając w kontakcie mają możliwości udziału np. w prowadzonych badaniach naukowych oraz wydarzeniach naukowych i kulturalnych, w które zaangażowany jest Uniwersytet. Ponadto historia kariery i sukcesy zawodowe absolwentów mogą zainspirować studentów lub rozwiązać ich obawy związane z odnalezieniem swojego miejsca na rynku pracy. Do projektu można zgłaszać się samodzielnie lub poprzez system [USOSweb](#). Sylwetki absolwentów oraz ich wspomnienia z okresu studiów na UAM publikowane są na stronie uczelni: [https://amu.edu.pl/absolvenci/jestemzuam?result\\_21512\\_result\\_page=2](https://amu.edu.pl/absolvenci/jestemzuam?result_21512_result_page=2). Informacje o projekcie oraz procedura zostały zamieszczone na stronie naszego Wydziału (<https://wgseigp.amu.edu.pl/dla-studenta/losy-absolwentow>).

Skuteczność kształcenia zgodnie z realizowanymi na Wydziale programami studiów na bieżąco monitorują również prowadzący zajęcia i koordynatorzy przedmiotów (wykładają i egzaminują w ramach danego przedmiotu). W przypadku stwierdzenia konieczności zmian (np. formy realizacji zajęć, formy zaliczenia zajęć) przekazują swoje sugestie do rozpatrzenia RP.

Istotnym elementem systemu samooceny są także hospitacje zajęć dydaktycznych. Hospitowani nauczyciele akademicy zawsze zapoznają się z protokołami hospitacji.

Bazując na analizie jakości kształcenia RP WGSEiGP przygotowuje do końca grudnia sprawozdanie roczne (Zał. 10.12). Następnie, uwzględniając rekomendacje SNS, formułuje własne rekomendacje dotyczące działań pro jakościowych na kolejny rok lub najbliższe lata (Zał.10.13). Dla usprawnienia pracy rad programowych Uniwersytecka Rada ds. Jakości Kształcenia opracowała wytyczne URK do przygotowania sprawozdania rocznego oraz zalecenia URK do przygotowania rekomendacji (Zał. 10.14). Roczne sprawozdania rad programowych są podstawą do analizy jakości kształcenia w SNS i opracowania rekomendacji oraz sprawozdania dotyczącego jakości kształcenia w szkole dziedzinowej. Na podstawie sprawozdań Rad ds. Kształcenia Szkół Dziedzinowych opracowywane jest sprawozdanie uczelniane, które otrzymuje Rektor UAM.

W zależności od przyjętych przez RP rekomendacji, szczególnie po zakończeniu pełnego cyklu kształcenia, przeprowadzany jest kompleksowy przegląd programu studiów. RP uwzględnia m.in. aktualne kierunki badań naukowych związanych z kierunkiem studiów, aktualne możliwości pracowników Wydziału w odniesieniu do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Przeprowadzane są również konsultacje ze studentami, absolwentami oraz przedstawicielami pracodawców. Wynikiem takiego przeglądu mogą być zmiany w programie studiów.

Wiele danych przydatnych w monitorowaniu i okresowym przeglądzie programu studiów jest pozyskiwana z systemu USOS przez BOS lub CWK UAM przy współpracy z Centrum Informatycznym UAM.

#### **10.4. Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia**

W sylabusach określone są m.in. efekty uczenia się przyjęte dla danego przedmiotu a także ich powiązanie z kierunkowymi efektami uczenia się. Dzięki temu można zweryfikować czy wszystkie kierunkowe efekty uczenia się mają odzwierciedlenie w realizowanym programie studiów. Zajęcia realizowane na kierunku gospodarka przestrzenna mają różne formy. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych efektów uczenia się oraz sposoby oceniania proponowane są przez prowadzącego zajęcia lub koordynatora przedmiotu. RP uchwalając program studiów lub zmiany w programie wykonuje weryfikację metod/metody prowadzenia zajęć i sposobu oceniania – stwierdza, czy są one odpowiednie dla osiągania przez studentów przyjętych dla przedmiotu efektów uczenia się. Oceny odzwierciedlają stopień osiągnięcia efektów uczenia się z wszystkich form zajęć danego przedmiotu. Ocena negatywna oznacza brak osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Kryteria oceniania są ujednoczone w obrębie przedmiotu i są jawne dla studentów uczestniczących w danych zajęciach dydaktycznych. Weryfikacji podlegają również efekty uczenia obejmujące:

- przygotowanie i udział w badaniach - cząstkowe oceny przygotowania pracy dyplomowej w trakcie laboratorium licencjackiego i seminarium magisterskiego, egzamin dyplomowy,
- praktyki zawodowe - ocena pracodawcy, ocena dziennika praktyk przez Opiekuna studenckich praktyk zawodowych
- zajęcia z języka obcego - egzamin certyfikacyjny.

Metody oraz kryteria ocen z zaliczeń i egzaminów uwzględnione są w sylabusach przedmiotów.

Zaliczenie semestru lub roku studiów ma miejsce po zebraniu przez studenta kompletu ocen pozytywnych potwierdzających osiągnięcie efektów uczenia się na danym etapie kształcenia. Zasady zaliczania semestrów i lat studiów określa Regulamin studiów UAM. Szczególnym przypadkiem na UAM jest kształcenie w zakresie języków obcych. Poza ocenami okresowymi na koniec semestru, końcowym potwierdzeniem osiągnięcia na studiach I stopnia poziomu B2 jest zdanie egzaminu certyfikacyjnego. Szczegółowo przedstawiono tą kwestię w Kryterium 2.

Zarówno w programie pierwszego, jak i drugiego stopnia kierunku gospodarka przestrzenna do potwierdzenia osiągnięcia efektów uczenia się konieczne jest przygotowanie pracy dyplomowej i zdanie egzaminu dyplomowego. Zasady dyplomowania przedstawiono w Kryterium 3.

Właściwie skonstruowany i realizowany program studiów powinien zapewniać osiągnięcie efektów uczenia się. Jednym ze sposobów oceny stopnia osiągania efektów uczenia się na kierunku gospodarka przestrzenna jest analiza wyników egzaminów i zaliczeń przewidzianych programem studiów. Wyniki te obejmują średnie ocen z poszczególnych przedmiotów oraz rozkład procentowy ocen w wyodrębnionych przedziałach na wszystkich latach i prowadzonych kierunkach studiów 1 stopnia (licencjackie i inżynierskie) oraz 2 stopnia (magisterskie 3. i 4. semestralne) na WGSEiGP. Analiza pozwala zidentyfikować przedmioty sprawiające studentom trudność, dla których efekty uczenia się osiągane są w mniejszym stopniu. Pozwala na zdiagnozowanie problemów, w wielu wypadkach potencjalnych przyczyn i podejmowanie działań naprawczych. Przykładowe ingerencje to np. przesunięcie przedmiotu na kolejny semestr czy rok, gdy student będzie posiadał większą wiedzę i doświadczenie; omówienie problemu z prowadzącym zajęcia, dlaczego rozkład ocen z przedmiotu odbiega od normalnego (Prodziekan); rozważenie potrzeby zmiany liczby godzin, prowadzenie zajęć w innej, dodatkowej formie (np. dodanie ćwiczeń do przedmiotu prowadzonego wcześniej tylko w formie wykładów), weryfikacja warunków zaliczeń zaproponowanych przez nauczyciela akademickiego, pod kątem możliwości jak najbardziej miarodajnej oceny osiągania efektów uczenia się. Kontrola podlega również ostatni etap uczenia się, zakończony egzaminem dyplomowym. Osiągnięcie efektów uczenia się jest w tym przypadku oceniane poprzez porównanie ocen osiągniętych przez studenta w ciągu całych studiów (średnia ocen uzyskanych ze wszystkich przedmiotów) do oceny z egzaminu dyplomowego, jak również oceny uzyskanej za pracę dyplomową. Uznaje się, że proces przebiega prawidłowo, jeśli nie występują znaczące różnice pomiędzy wymienionymi ocenami, a ocena uzyskana na egzaminie dyplomowym dobrze odzwierciedla średni poziom osiągniętych

efektów uczenia się. Analiza wyników przeprowadzana jest raz do roku na wybranych losowo pracach dyplomowych i wynikach z egzaminów dyplomowych na każdym etapie kształcenia (ocenie podlegają prace licencjackie, inżynierskie, magisterskie zrealizowane na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w roku akademickim poprzedzającym rok wykonania oceny). Przedstawionymi kwestiami zajmuje się wydziałowy Zespół Monitorujący Jakość Kształcenia (por.10.1).

Na Wydziale prowadzona jest również analiza zgodności efektów uczenia się z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz weryfikowane są: system ECTS, treści programowe, metody kształcenia.

W procesie ewaluacji i doskonalenia zajęć istotną rolę odgrywają ankiety semestralne, które zamieszczone są w USOS. Studenci wypełniają elektroniczne formularze anonimowo i oceniają różne aspekty zajęć, w których uczestniczyli. W pierwszej części ankiety studenci oceniają zajęcia punktowo (w skali 1-5), natomiast druga część jest otwarta i pozwala studentom na zgłoszenie uwag i napisanie opinii. Po zakończeniu procesu ankietyzacji, każdy wykładowca otrzymuje wyniki ankiet. Wyniki są też analizowane przez RP.

Dodatkowym narzędziem jest wydziałowa ankieta oceniająca zajęcia dydaktyczne, dostępna w wersji elektronicznej ([Ankieta elektroniczna](#)) i do wydruku ([Ankieta do druku](#)). Jest ona szczególnie przydatna w sytuacji, gdy liczba respondentów w ankiecie semestralnej w USOS była niewielka. Wówczas osoba prowadząca zajęcia, dbając o jakość kształcenia, w kolejnej edycji może wykorzystać ankietę wydziałową prosząc studentów o jej wypełnienie na zajęciach (anonimowo). W przypadku, gdy liczba respondentów była niewielka a ocena zajęć niska RP zobowiązuje osobę prowadzącą zajęcia do skorzystania z ankiety wydziałowej. W ten sposób zarówno nauczyciel, jak i RP uzyskuje więcej informacji, co w efekcie umożliwia bardziej wiarygodną ocenę jakości kształcenia. Obydwa źródła informacji wykorzystywane są do potwierdzania zgodności treści prowadzonych zajęć z deklarowanymi w sylabusach, co jest warunkiem osiągania zakładanych na tej podstawie efektów uczenia się.

RP wykorzystuje również w tym zakresie wyniki dyskusji ze spotkań ze studentami, którzy informują o różnych problemach związanych z realizacją programu studiów m.in. wskazują zajęcia prowadzone w sposób wzorowy oraz te, które ich zdaniem są niższej jakości. Szereg informacji Prodziekan, a następnie RP uzyskuje w efekcie współpracy z koordynatorami kierunków, którzy są w stałym kontakcie ze studentami. Na bieżąco informują o pojawiających się problemach związanych z realizacją programu studiów. Koordynatorzy z każdego spotkania przedstawiają notatkę z jego przebiegu Prodziekanowi (Zał.10.15, Zał.10.16). Uwagi studentów pojawiające się w trakcie spotkań z koordynatorami bywają bardzo cenne. W efekcie można uzyskać informacje: jaką wiedzę, kompetencje i umiejętności osiągają studenci w trakcie realizacji programu studiów, czy są one zgodne z zakładanymi efektami uczenia się, w jakich obszarach program studiów powinien być uzupełniony/zmodyfikowany, ponieważ studenci dostrzegają, że takie kompetencje są poszukiwane na rynku pracy.

Tworząc programy studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku gospodarka przestrzenna były konsultowane z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego (Kryteria 1 i 6). Akcentowano potencjalne możliwości funkcjonowania absolwentów na rynku pracy. Staramy się także utrzymywać kontakty z naszymi absolwentami (promotorzy i inni pracownicy Wydziału, poprzez włączenie w prace Rady Gospodarczej). Umożliwia nam to oszacowanie liczby absolwentów, którzy znaleźli zatrudnienie i charakter ich pracy jest zgodny z prowadzonym na kierunku kształceniem. Niestety nie jest możliwe prowadzenie wiarygodnej analizy statystycznej. Badanie losów absolwentów ma charakter studium przypadku. Szansą na zwiększenie poziomu monitorowania losów zawodowych absolwentów jest zainicjowany w roku akademickim 2022/2023 ogólnouniwersytecki projekt [#jestemzUAM](#), który przedstawiono w podrozdziale 10.3. Jednak działa on zbyt krótko by ocenić jego znaczenie dla procesu monitorowania losów zawodowych absolwentów kierunku gospodarka przestrzenna.

## **10.5. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w doskonaleniu i realizacji programu studiów**

Studenci i pracownicy WGSEiGP pełnią bardzo ważną rolę w kreowaniu procesu kształcenia. Poprzez swoich przedstawicieli w radzie programowej (RP) biorą czynny udział w procesach powstawania i modyfikacji programów studiów, dyskusowaniu zmian i ich akceptacji (Załącznik 10.17). Każda zmiana programu oraz nowe programy studiów muszą zostać zaopiniowane przez Radę Samorządu Studentów WGSEiGP, która przed jej wydaniem konsultuje programy ze studentami.

Coraz istotniejszy wpływ na kształt programów studiów mają pracodawcy (kwestia ta została szerzej przedstawiona w załącznikach 1.5 i 1.6 w kryterium 1). Ich głosy zbierane są w toku współpracy pracowników naukowych z przedsiębiorstwami, instytucjami, z wniosków po praktykach zawodowych, stażach studenckich w ramach projektów POWER, wizytach studyjnych. Nowym rozdziałem tej współpracy było powołanie Rady Gospodarczej, w skład której wchodzi przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Ciało to skupia absolwentów oraz pracodawców zatrudniających naszych absolwentów i współpracujących z Wydziałem. Włączono je w doskonalenie programu studiów. W 2022 r. i 2023 r. przeprowadzono dyskusje i konsultacje z Radą Gospodarczą, które poprzedziły opracowanie nowego programu kształcenia na II stopniu kierunku gospodarka przestrzenna. Rada aktywnie uczestniczyła również w współorganizowanym przez Wydział (wspólnie z WNGiG) w dniu 23.11.2023 r. "Dniu z Biurem Karier UAM. III Dzień Kariery – Studia i co dalej?" (<https://wgseigp.amu.edu.pl/wiadomosci/wydarzenia/dzien-z-biurem-karier-uam>). Odbyło się wówczas spotkanie Rady Gospodarczej i zaproszonych gości, którzy zawodowo związani są z gospodarką przestrzenną z RP oraz ze studentami (debata studencka). Studenci uczestniczyli również w wykładzie pt. "Odkryj swoje mocne strony i wykorzystaj je w planowaniu kariery", który został przeprowadzony przez Biuro Karier UAM (Załącznik 10.18). Było to bardzo ważne spotkanie, na którym RP i studenci mieli okazję usłyszeć, jakie są mocne strony naszych absolwentów na rynku pracy, a nad którymi należy pracować. Nie zawsze wszystkie treści programowe na etapie studiów są doceniane przez studentów, dlatego ich obecność na takich spotkaniach może zaowocować lepszym zrozumieniem działań RP w tym zakresie. Wydarzenie "Dni Kariery" na UAM ma charakter cykliczny.

Zaangażowanie pracodawców w proces kształcenia przez system staży i praktyk przedstawiono w Kryterium 2 i 6.

Organizacyjny i administracyjny nadzór nad kierunkiem studiów sprawują władze WGSEiGP, a zespół dziekański ściśle współpracuje w tym zakresie z kierownikami zakładów i pracowni wypracowując rozwiązania w ramach Rady Dziekańskiej WGSEiGP. Istotną rolę w sprawach organizacyjnych i administracyjnych odgrywa Biuro Obsługi Wydziału i Biuro Obsługi Studentów (dawniej - Dziekanat). Wsparciem dla zespołu dziekańskiego są koordynatorzy kierunków studiów (Załącznik 10.15).

## **10.6. Wykorzystanie wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku**

Polska Komisja Akredytacyjna dwukrotnie oceniała kierunek gospodarka przestrzenna, gdy funkcjonował on na WNGiG (rok akademicki 2010/2011 oraz 2016/2017). W obu przypadkach wydano ocenę pozytywną (Uchwała Nr 742/2011 z dnia 01.09.2011 r. oraz Uchwała Nr 180/2018 z dnia 26.04.2018). Kierunek ten pierwszy raz jest poddany ocenie Polskiej Komisji Akredytacyjnej, gdy jest prowadzony na WGSEiGP.

Na UAM realizując zadania w zakresie zapewnienia monitorowania oraz doskonalenia jakości kształcenia można wykorzystywać:

- 1) ogólnouniwersytecką ankietę badania jakości kształcenia przeprowadzaną corocznie od roku akademickiego 2009/2010 (<https://jakosc.amu.edu.pl/badania-jakosci-ksztalcenia/coroczne-badanie-jakosci-ksztalcenia/>).
- 2) semestralne ankiety oceniające nauczycieli akademickich w USOS.

W raportach z Uniwersyteckiego Badania Jakości Kształcenia (<https://jakosc.amu.edu.pl/badania-jakosci-ksztalcenia/coroczne-badanie-jakosci-ksztalcenia/>), które przeprowadzane są co roku w formie elektronicznej, ankietowani mogą się wypowiedzieć także na temat programu studiów. Respondenci mogą ocenić m.in. możliwość uczestnictwa w:

- badaniach naukowych (np. w ramach pracy dyplomowej, koła naukowego, pracy w grupie badawczej),
- praktykach zawodowych,
- zajęciach w języku obcym (poza lektoratami z języka obcego).

Przy dostatecznej liczbie respondentów z poszczególnych Wydziałów jednostki te otrzymują bardziej sprofilowane, dedykowane do kierunków studiów, wyniki ankiety ogólnouniwersyteckiej. W roku 2021/2022 po raz pierwszy przeprowadzono badania studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych dotyczące kształcenia zdalnego (<https://jakosc.amu.edu.pl/badania-jakosci-ksztalcenia/ocena-ksztalcenia-zdalnego/>).

Wyniki wymienionych badań omawiane są na posiedzeniach RP i Rady ds. kształcenia SNS, a wnioski są uwzględniane w sprawozdaniach tych rad. Na podstawie ogólnouniwersyteckiego badania jakości kształcenia i jego analizy przygotowywane są rekomendacje na poziomie rad ds. kształcenia, a następnie implementowane są przez rady programowe, które przyjmują je do realizacji. Rady mogą uzupełnić je dodatkowymi rekomendacjami wynikającymi z własnych działań w zakresie monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia.

Działania projakościowe RP kierunku gospodarka przestrzenna wynikają także z wymiany doświadczeń na forum ogólnouniwersyteckim. Służą temu "Dni jakości kształcenia", które są cykliczną konferencją dydaktyczną organizowaną z inicjatywy Prorektora ds. studenckich i kształcenia (w 2023 r. odbyła się szósta edycja tego wydarzenia). Co roku organizatorem tego wydarzenia jest inny Wydział. W trakcie konferencji prowadzone są liczne dyskusje panelowe oraz odbywają się sesje plakatowe. Główną ideą każdej edycji tego wydarzenia jest wymiana dobrych praktyk, polegająca na dzieleniu się doświadczeniami dydaktycznymi oraz ciekawymi inicjatywami edukacyjnymi przez poszczególne wydziały UAM. Do udziału w konferencji zapraszani są przedstawiciele władz uniwersyteckich, a także członkowie gremiów zaangażowanych w doskonalenie jakości kształcenia. Biorą w niej udział nauczyciele akademicy, pracownicy administracji, doktoranci i studenci. W wydarzeniu uczestniczą także reprezentanci instytucji zewnętrznych. Do stałych punktów programu konferencji należy rozstrzygnięcie corocznego Konkursu Projakościowego Prorektora UAM ds. kształcenia. Prezentacja nagrodzonych projektów stanowi punkt wyjścia dla debat akademickich na temat poprawiania jakości kształcenia na UAM (<https://jakosc.amu.edu.pl/category/dzien-jakosci-ksztalcenia/>).

Kierunek gospodarka przestrzenna, prowadzony najpierw na WNGiG a następnie na WGSEiGP, od wielu lat należy do najlepszych w Polsce. Wysoką jakość oferty edukacyjnej ocenianego kierunku potwierdzają uzyskane wyróżnienia:

- W 2019 r. w IV edycji Ogólnopolskiego Konkursu i Programu Akredytacji Kierunków Studiów organizowanego przez Fundację Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego kierunkowi gospodarka przestrzenna II stopnia przyznano certyfikat "Studia z Przyszłością" (Zał.10.19),
- W 2020 r. realizowane na naszym Wydziale kierunki studiów zostały wyróżnione przez Fundację Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego w V edycji Ogólnopolskiego Konkursu i Programu Akredytacji Kierunków Studiów "Studia z Przyszłością". Certyfikaty akredytacyjne "Studia z Przyszłością" otrzymały następujące kierunki studiów: Gospodarka Przestrzenna (studia I stopnia, licencjackie i inżynierskie) i Gospodarka Przestrzenna (studia II stopnia). Dodatkowo studia inżynierskie I stopnia z Gospodarki Przestrzennej wyróżniono certyfikatem nadzwyczajnym „Lider Jakości Kształcenia” (Zał.10.20, Zał.10.21, Zał.10.22, Zał.10.2),

- Kierunek gospodarka przestrzenna od lat plasuje się w czołówce **rankingu „Perspektyw”**. W **latach 2017, 2020, 2021, 2022 został uznany za najlepszy tego typu kierunek studiów w Polsce** (Zał.10.24).

Certyfikaty i inne wyróżnienia traktowane są przez Wydział jako potwierdzenie słuszności dotychczasowych działań w zakresie jakości kształcenia, ale również zachętę do dalszego doskonalenia programów studiów.

**Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)**

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<b>Nie dotyczy</b>	-

**Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 10:**

Polityka jakości kształcenia jest bardzo ważnym kryterium funkcjonowania Wydziału. Podlegają one monitorowaniu i w razie potrzeby są zmieniane lub dostosowywane do zmieniających się uwarunkowań prawnych. Największe zmiany zaszły w 2019 roku, w wyniku wdrożenia w życie Ustawy 2.0 oraz wydzieleniu się ze struktur WNGiG naszego Wydziału i dotyczyły one nowej organizacji zarządzania całym procesem dydaktycznym, w tym wprowadzenia zupełnie nowych gremiów i procedur. Jedną z istotnych zmian było zlikwidowanie tradycyjnych dziekanatów, a w ich miejsce stworzenie biura obsługi wydziału (BOW) i biura obsługi studentów (BOS). Dydaktyka i obsada zajęć stała się wyłączną kompetencją RP i władz Wydziału (wcześniej była przypisana do instytutu podporządkowanego władzom WNGiG). Również dawne obowiązki dyrektora ds. dydaktycznych instytutu przejęła RP i władze dziekańskie.

Dobre praktyki:

UAM jako pierwsza uczelnia w Polsce otrzymała akredytację i tytuł uczelni zaangażowanej przyznawany przez międzynarodową organizację Accreditation Council for Entrepreneurial and Engaged Universities (ACEEU; <https://amu.edu.pl/dla-mediow/komunikaty-prasowe/uam-uczelnia-oficjalnie-zaangazowana>)

UAM, w związku z prowadzeniem kierunku studiów gospodarka przestrzenna na WGSEiGP (wcześniej na WNGiG), od 2012 r. jest członkiem [Unii Uczelni na Rzecz Rozwoju Kierunków Studiów w Zakresie Gospodarowania Przestrzenią](#). Należy do niej 20 polskich uczelni, a UAM znajduje się wśród ośrodków, które współtworzą ją od momentu jej powołania. W 2020 r. siedziba Biura Unii została przeniesiona na nasz Wydział. Do podstawowych celów Unii Uczelni należą:

- Integrowanie środowiska naukowo-dydaktycznego oraz zawodowego wokół żywotnych spraw rozwoju wysokokwalifikowanych kadr dla praktyki w zakresie gospodarowania przestrzenią.
- Doskonalenie procesu dydaktycznego z uwzględnieniem współczesnych światowych trendów kształcenia uniwersyteckiego, a także aktualnych i spodziewanych w przyszłości potrzeb praktyki.
- Podejmowanie działań kształtujących pozytywny wizerunek absolwenta kierunków studiów w zakresie gospodarowania przestrzenią w środowiskach potencjalnych pracodawców.

Przewodniczącym Zespołu Wykonawczego Unii Uczelni na kadencję w latach 2020-2024 jest Dziekan WGSEiGP prof. dr hab. Paweł Churski a funkcje sekretarza Zespołu Wykonawczego pełni adiunkt na WGSEiGP dr inż. arch. kraj. Tomasz Herodowicz.

W 2021 r. **kierunek Gospodarka przestrzenna, studia inżynierskie został uhonorowany prestiżowym certyfikatem Association of European Schools of Planning Quality Recognition (AESOP QR).**



Certyfikat został przyznany na lata 2020-2026. AESOP QR jest programem ciągłego wspierania jakości kształcenia w zakresie planowania przestrzennego. Wiodącym mottem AESOP QR jest promowanie doskonałości w nauczaniu. **Celem AESOP poprzez przyznawanie QR jest podniesienie jakości badań i edukacji zawodowej kadry pracowników uczelni zajmujących się kształceniem na kierunkach związanych z planowaniem przestrzennym w Europie i poza jej granicami. Uzyskanie certyfikatu dla studiów inżynierskich na kierunku Gospodarka przestrzenna stanowi istotne międzynarodowe wyróżnienie dla WGSEiGP i daje większą rozpoznawalność tego kierunku studiów nie tylko w Polsce, ale i zagranicą.** Należy podkreślić, że proces przyznawania AESOP QR wykracza poza zwykłą ewaluację programów kształcenia na kierunkach studiów związanych z planowaniem przestrzennym. Obejmuje wymianę wiedzy i doświadczeń oraz opiera się na interakcji między międzynarodowym gronem recenzentów AESOPu i przedstawicielami instytucji wnioskującej o uzyskanie certyfikatu (szczegółowe informacje o uzyskanym certyfikacie zawiera Zał.10.25).

## Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
<b>Czynniki wewnętrzne</b>	<p><b>Mocne strony</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Wysoko wykwalifikowana kadra naukowo-dydaktyczna realizująca prace i projekty badawcze w ścisłej zależności z prowadzonymi przedmiotami, w tym wdrażająca kształcenie w modelu research based learning, znaczący dorobek publikacyjny pracowników naukowo-dydaktycznych wyrażony w publikacjach indeksowanych w WoS i Scopus.</li> <li>2. Nowoczesna, bardzo dobrze wyposażona infrastruktura badawcza i dydaktyczna, wyróżniająca się dostęp do laboratoriów IT i oprogramowania wspierających realizację zajęć dydaktycznych, bardzo dobry dostęp do literatury naukowej, w tym cyfrowych repozytoriów źródeł, stwarzające doskonałe warunki do prowadzenia badań przez studentów.</li> <li>3. Tradycja kształcenia na kierunku gospodarka przestrzenna (inicjator utworzenia kierunku wraz z Politechniką Wrocławską) w powiązaniu ze ścisłą współpracą z otoczeniem społeczno-gospodarczym.</li> <li>4. Wysoki prestiż Uniwersytetu w regionie i kraju, potwierdzony w różnych rankingach, udziałem w programie „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza” (IDUB), certyfikatach, w tym HR Excellence in Research, międzynarodowej akredytacji IEP (Institutional Evaluation Programme), czy też udziałem w europejskim Konsorcjum EPICUR.</li> <li>5. Bogata oferta zajęć do wyboru, silne wsparcie rozwoju naukowego i przygotowania studentów do wejścia na rynek pracy, m.in. poprzez płatne staże zawodowe, praktyki zawodowe, projekty i granty dydaktyczne pozwalające na przygotowanie absolwentów do podjęcia pracy w zawodzie zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami interesariuszy zewnętrznych.</li> </ol>	<p><b>Słabe strony</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Determinowany przepisami prawa, rozbudowany system procedowania zmian w programach studiów uniemożliwiający szybkie reagowanie na zmieniające się potrzeby rynku pracy</li> <li>2. Znaczna liczba przypadków niepodjęcia studiów lub rezygnacji studentów z nauki w trakcie trwania I roku</li> <li>3. Utrzymująca się asymetria w ocenie okresowej pracowników: niedocenywanie osiągnięć dydaktycznych w stosunku do osiągnięć naukowych.</li> <li>4. Niedoskonały uczelniany system badania losów absolwentów i kontaktów z nimi.</li> <li>5. Zbyt duże obciążenie nauczycieli akademickich pracami administracyjnymi i organizacyjnymi.</li> </ol>

<p><b>Czynniki zewnętrzne</b></p>	<p><b>Szanse</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Zwiększone zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego na absolwentów z umiejętnościami dotyczącymi planowania strategicznego i planowania przestrzennego z wykorzystywaniem nowoczesnych narzędzi geoinformacyjnych.</li> <li>2. Coraz szersze uwzględnianie zmian środowiska przyrodniczego i zagrożeń związanych z antropopresją w działalności gospodarczej i reagowania na nie.</li> <li>3. Konkurencyjność i atrakcyjność absolwentów z uwagi elastyczność i łatwość dostosowywania się do zmieniającego się rynku pracy.</li> <li>4. Zwiększenie umiędzynarodowienia, aplikacyjności oraz komercjalizacji wyników badań naukowych realizowanych we współpracy ze studentami w modelu research based learning</li> <li>5. Współpraca z zagranicznymi uznanymi uczelniami wyższymi w zakresie szkoleń i wdrażania nowych metod kształcenia studentów.</li> </ol>	<p><b>Zagrożenia</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Niedofinansowanie szkolnictwa wyższego w Polsce uniemożliwiający niezbędny rozwój infrastruktury dydaktycznej oraz zwiększanie udziału zajęć praktycznych i terenowych w programie kształcenia.</li> <li>2. Niskie płace nauczycieli akademickich, powodujące odpływ najzdolniejszych absolwentów i słabnące zainteresowanie podejmowaniem studiów III stopnia, a także ograniczenie możliwości angażowania praktyków w realizację procesu dydaktycznego</li> <li>3. Zbyt częste zmiany prawne w systemie szkolnictwa wyższego, w tym szczególnie kryteriów ewaluacji, w zasadzie uniemożliwiający długoterminowe planowanie rozwoju Wydziału.</li> <li>4. Systematycznie malejąca liczba kandydatów na studia, szczególnie II stopnia.</li> <li>5. Słabe przygotowanie kandydatów na studia związane z kryzysem polskiego systemu edukacji prowadzącym do obniżenia poziomu nauczania oraz egzaminu dojrzałości (próg zdawalności jedynie 30%) i związane z tym zastąpienie rozmów kwalifikacyjnych wynikami maturalnymi.</li> </ol>
-----------------------------------	--	--

(Pieczęć uczelni)

.....  
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....  
(podpis Rektora)

.....(miejsowość), dnia .....